

[12] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 240 800	1 359 882
1951/52 (statsliggaren s. 398)	1 387 500	
1952/53 (förslag)	1 695 600	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 354 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförändringar		
a) 1 bibliotekarie Ca 26	15 072	
$\frac{1}{2}$ amanuens Ce 20 — 1 arkivarie Ce 24	11 334	
1 amanuens Ce 20	10 800	
1 kanslibitråde Ce 11	8 424	
1 expeditivakt Ce 9	7 740	
1 biträde Cg 8	6 288	
b) $1\frac{3}{4}$ amanuenser Ce 20	18 900	
1 kontorist Ce 13	9 120	
4 kontorsbiträden Ce (Cg) 8	27 310	
c) $\frac{1}{2}$ kontorist Cg 13		3 846
10 kontorsbiträden Ce (Cg) 8		52 920
2. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste byråsekreterare Cg 27 — Ce 27	—	
b) 1 kontorsbiträde Ca 8 — Ca 13	1 800	
2 kontorsbiträden Ce 8 — Ce 11	2 064	
c) 19 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—	
3. Omräkning	2 084	
4. Experthjälp m. m.	5 100	
5. Automatiska förändringar		
chefslönerevisionen	13 044	
löneklassuppflyttningar	14 889	
rörligt tillägg	256 800	
	410 769	56 766.

Motiv.

1 a. Ifrågavarande förslag avser centralbyråns *bibliotek med arkiv* och utgör huvudsakligen en upprepning av i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 gjord hemställan (se 1951: VII ht s. 20). Centralbyrån framhåller att både bibliotekets och arkivets interna tillstånd och yttre service undergår en kontinuerlig försämring genom den otillräckliga personalstyrkan. Sålunda har ämbetsverket varit tvunget att inskränka den tid, under vilken biblioteket hålles öppet för allmänheten, från 6 till 5 timmar om dagen. Bristen på arbetskraft vållar att arkivalier endast i mycket begränsad utsträckning kunna ställas till förfogande i forskarrummen. Forskarna måste

placeras i arkivlokalerna till stor olägenhet för såväl dem själva som för arkivet. Därtill kommer att antalet arkivarbetare, som hittills utgjort 6 å 7, successivt inskränkts till 3, vilka centralbyrån riskerar att även förlora. Det arbete de utfört, bl. a. buntning av arkivalier, måste därför alltmer övertagas av bibliotekets egentliga personal eller nedläggas.

b. I skrivelse den 28 augusti 1951 har centralbyrån föreslagit viss omläggning av inkomststatistiken. Enligt förslaget skall bl. a. till *befolkningsregistret* (jfr 1951: VII ht s. 11—12 och 22) årligen överföras yrkes- och inkomstuppgifter från materialet för inkomststatistiken, varvid en ytterligare differentiering av yrkesstatistiken avses skola genomföras. Det merarbete som uppkommer härigenom nödvändiggör en förstärkning av den befolkningsstatistiska avdelningens biträdespersonal med 1 kontorist i Ce 13 och 1 biträde i beföringsgången. Kontoristtjänsten avses för den befattningshavare som handhar arbetsledningen vid materialbearbetningen.

Av den i fjolårets statskrivelse (se 1951: VII ht s. 19) begärda förstärkningen med 2 årsbiträden vid *centrala automobilregistret* erhöles ett biträde. Utvecklingen har emellertid visat att ökningen i arbetsbelastningen har blivit större än vad som vid detta tillfälle kunde förutses. Antalet fabriksnya fordon (inräknat bilar inköpta från kronan), som budgetåret 1948/49 utgjorde ca 11 500, uppgick budgetåret 1949/50 till ca 17 000 och de två första kvartalen av budgetåret 1950/51 till ca 26 000, allt per kvartal räknat. Någon avmattning i tillväxten har icke kunnat märkas. Ett annat mått på arbetsbelastningen utgör antalet inkomna kort för nya, omregistrerade och omflyttade bilar. Detta har varierat mellan 24 000 och 30 000 i genomsnitt per kvartal under de tre budgetåren 1947/48—1949/50. Under budgetåret 1950/51 har det utgjort 53 000 per kvartal med ett maximum av 65 000 andra kvartalet 1951. För att undvika en eftersläpning i arbetet erfordras ytterligare 1 årsbiträde.

Under de senaste åren har ämbetsverkets *finansstatistiska avdelning* utfört en snabbearbetning av den kommunala finansstatistiken, delvis för konjunkturinstitutets räkning. Vidare har ämbetsverket, likaledes för institutets räkning, medverkat vid insamling och bearbetning av material för en prognos rörande vissa kommunala utgifter. För detta arbete har ämbetsverket uppburit ersättning från sjunde huvudtitelns reservationsanslag till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet. Enligt ett utav konjunkturinstitutet framlagt, av centralbyrån tillstyrkt förslag bör ifrågavarande statistik helt överflyttas till centralbyrån. Den erforderliga personalförstärkningen beräknas till 2 amanuensmånader och 6 biträdesmånader. — Den nya metoden för omläggning av inkomststatistiken, som redovisats i förenämnda skrivelse den 28 augusti 1951, ställer större anspråk på den kvalificerade personalen. I anledning härav begäres en ökning med 3 amanuensmånader. Å andra sidan möjliggöres genom omläggningen en minskning av biträdesarbetet med 26 biträdesmånader. — För den årliga förmögenhetsstatistiken kräves en ökning med 2 biträdesmånader på grund av primärmateriallets tillväxt. — Den successiva utbyggnaden av statistiken över före-

tagens inkomstutbetalningar och vinster till avsett antal företag, ca 5 000, nödvändiggör en ökning med 16 amanuensmånader och 12 biträdesmånader.

I statskrivelsen för innevarande budgetår föreslog centralbyrån viss för-
enkling av arbetet med *äktenskapsregistret*, innebärande en minskning av
personalbehovet med 3 1/2 årsbiträden (se 1951: VII ht s. 17). Erfarenhe-
terna av det nya systemet ha emellertid visat att personalminskningen
skulle ha begränsats till 2 årsbiträden. Anslaget synes därför böra uppräknas
med avlöningskostnaderna för 1 1/2 årsbiträden.

För att underlätta arbetet å *namnbyrån* samt eliminera förefintliga felris-
ker föreslår centralbyrån att det nuvarande systemet med fem olika för-
teckningar över familjenamn ersättes med ett gemensamt kortregister över
samtliga familjenamn. För upprättandet av ifrågakvarande register beräknas
åtgå 12 biträdesmånader.

c. För budgetåret 1951/52 har centralbyrån erhållit en förstärkning med
1 kontorist i Cg 13 under 6 månader och 10 årsbiträden för uppläggning av
befolkningsregistret. Då ifrågakvarande arbete beräknas vara slutfört under
innevarande budgetår erfordras icke vidare medelsanvisning för ändamålet.

2 a. Förslaget har tidigare framförts senast i statskrivelsen för budget-
året 1951/52 (se 1951: VII ht s. 21; jfr 1950: VII ht s. 15). Medel för ifråga-
varande arvodesbefattning för undersökningar i rationaliserings- och bespa-
ringssyfte vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar ha anvisats se-
dan budgetåret 1947/48. Utöver tidigare åberopade skäl framhåller central-
byrån att erfarenheterna från organisationsundersökningarna bekräfta be-
hovet av en år från år fortgående kontinuerlig reseverksamhet avseende
främst nämnda avdelningar. Även i avseende å kyrkobokföringen och folk-
bokföringen i övrigt synes vara av värde att en samlad överblick succes-
sivt kan beredas den centrala tillsynsmyndigheten genom viss reseverksam-
het. En förutsättning för att denna del av ämbetsverkets åligganden såsom
riksbyrå för folkbokföringen skall kunna upprätthållas är att den ifråga-
varande befattningen bibehålles.

b. Inrättandet av 1 kontoristtjänst i Ca 13 i utbyte mot en kontorsbiträ-
destjänst motiveras med behovet av en biträdande arbetsledare å bilregistret,
där personalstyrkan utgöres av 1 kansliskrivare samt 15 kontors- och skriv-
biträden.

Av de 2 kanslibitträdestjänster i Ce 11, som begäras i utbyte mot 2 kon-
torsbitträdestjänster, avses en för äktenskapsregistret, varest en arbetsledare
erfordras samt en för folkbokföringsavdelningens skrivcentral. Å inneha-
varen av sistnämnda tjänst skulle ankomma att utöva den omedelbara ar-
betsledningen.

c. Vid ingången av budgetåret 1952/53 beräknas 19 tjänster som kontors-
biträde i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra
uppföras å ordinarie stat.

3. Vid överflyttningen av jordbruksstatistiken från statens jordbruks-
nämnd till centralbyrån beräknades bl. a. medel för 19 skriv- och kontors-

biträden i befordringsgången, vilka skulle överföras från nämnden till centralbyrån. Av dessa innehade emellertid 4 förordnanden som kanslibitraden, varför en anslagsuppräknning erfordras med belopp motsvarande löneskillnaden mellan Ce 8 och Cg 11 för 4 biträden.

4. I samband med höjningen av det rörliga tillägget har skett viss uppräknning av arvoden för arbetet med utdrag ur småprotokollrenovationerna. Med hänsyn härtill ävensom till en fortgående ökning av arbetets omfattning erfordras en förstärkning av de för ifrågakvarande arbete avsedda medlen med 2 400 kronor till 6 900 kronor. — Arvodet till experten för namnären den föreslås höjt med 200 kronor till 1 200 kronor för år. — Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 skall övergång ske från fransk till engelsk text i centralbyråns publikationer. Kostnaderna för erforderlig experthjälp beräknas till 1 000 kronor. — Till arvoden för sådana artiklar i den av centralbyrån utarbetade statistiska tidskriften, vilka icke tillkommit i tjänsten, begäres 1 000 kronor. — Enligt en nyligen träffad överenskommelse med statens jordbruksnämnd kommer centralbyrån att månadsvis från nämnden erhålla sammandrag av preliminär fångststatistik för fisk. För att i största möjliga utsträckning utfylla luckorna i denna skall centralbyrån infordra kompletterande uppgifter och därefter utarbeta en preliminär årsstatistik, som kan publiceras på ett tidigt stadium. Kostnaderna för denna komplettering beräknas till 500 kronor.

Med hänsyn till pågående översyn av folkbokföringen föreslår centralbyrån ett ytterligare anstånd med inrättandet av det *centrala sökregistret*.

Departementschefen.

Statistiska centralbyråns förslag om inrättande av tjänster å biblioteket och arkivet anser jag mig ej kunna biträda i vidare mån än att medel anvisas till avlönande av en expeditionsvakt i Ce 9 och ett biträde i Cg 4—8. Vad angår centralbyråns övriga förslag till personalförstärkningar, avseende 1½ amanuenser, 1 kontorist och 4 kontorsbiträden, tillstyrker jag inrättande av 1 amanuensjänst samt att 20 000 kronor ställes till centralbyråns förfogande för biträdeshjälp. I enlighet med centralbyråns förslag bör den för budgetåret 1951/52 medgivna förstärkningen med 1 kontorist i Cg 13 under 6 månader och 10 årsbiträden för uppläggning av befolkningsregistret avvecklas.

Förslaget om uppförande på extra ordinarie stat av en förste byråsekreterartjänst i Cg 27 vill jag för närvarande ej tillstyrka.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag inrättande av 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 i utbyte mot 2 kontoristtjänster i Ca 13, av 7 kontoristtjänster i Ca 13 i utbyte mot 5 kanslibitradestjänster i Ca 11 och 2 kontorsbitradestjänster i Ca 8 ävensom av 5 kanslibitradestjänster i Ca 11 i utbyte mot 5 kontorsbitradestjänster i Ca 8 samt att medel beräknas under icke-ordinarieposten

för 2 kontoristtjänster i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Cg 11 och 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången samt för 15 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för 15 kontorsbiträden i nämnda befordringsgång.

Enligt grunderna för samma befordringsgång böra vidare 19 kontorsbiträden erhålla ordinarie anställning.

Mot beräkningen av de för omräkning och automatiska förändringar avsedda beloppen har jag ingen erinran.

Vad angår centralbyråns förslag rörande experthjälp m. m. synes medelsanvisningen för arbetet med utdrag ur småprotokollrenovationerna böra begränsas till 5 500 kronor, d. v. s. 1 000 kronor mer än som för närvarande beräknas för ändamålet. Arvodet till experten för namnrenden torde böra bibehållas vid nuvarande 1 000 kronor. Medelsanvisningen till arvoden för sådana artiklar i den statistiska tidskriften, vilka ej tillkommit i tjänsten, torde kunna begränsas till 500 kronor. I övrigt synas centralbyråns förslag under förevarande avsnitt böra godtagas.

Med upprättandet av det centrala sökregistret torde böra anstå ytterligare ett år.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 932 400 (+ 117 000) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 338 800 (— 84 100) kronor;
rörligt tillägg 424 400 (+ 275 200) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 1 695 600 (+ 308 100) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statistiska centralbyrån gällande personalförteckningen uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen två kansliskrivare i Ca 15, fem kontorister i Ca 13 och tolv kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	932 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	338 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	424 400
	Summa kronor 1 695 600

c) till *Statistiska centralbyrån*: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 695 600 kronor.

[13] 10. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	410 000	236 189
1951/52 (statsliggaren s. 399)	984 000	
1952/53 (förslag)	753 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 231 000 kronor. Under budgetåret 1952/53 beräknas den mest arbetskrävande av folkräkningens arbetsuppgifter, kodsättningen av yrke m. m., bliva slutförd, varvid en reducering av personalstyrkan kan genomföras. Med hänsyn härtill ävensom till en beräknad reservation å anslaget vid ingången av budgetåret 1952/53 ha avlöningskostnaderna upptagits till 753 000 kronor.

Såvitt centralbyrån nu kan bedöma, torde totalkostnaderna för folkräkningen inom rimlig felmarginal kunna inpassas i den uppgjorda kostnadsramen, 3,4 miljoner kronor (se 1950: VII ht s. 30—32), sedan denna omräknats med hänsyn till ändrade löner och priser.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 753 000 kronor.

[14] 11. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 399)	160 000
1952/53 (förslag)	254 500

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppräknas med 94 500 kronor. Kostnaden för 1951 års jordbruksräkning hade ursprungligen kalkylerats till 738 000 kronor, nämligen till avlöningar 514 000 kronor, till omkostnader 154 000 kronor och till ersättning till hushållningssällskapen 70 000 kronor. Med hänsyn till höjningen av det rörliga tillägget samt övriga omkostnader på grund av pris- och lönestegringar skulle härtill komma ytterligare 99 000 kronor, varvid totalkostnaden skulle uppgå till 837 000 kronor. Enligt en ny beräkning, vilken bl. a. baserats på ett fullt utnyttjande av maskincentralens resurser, varigenom vissa personalbesparingar möjliggöras, har emellertid totalutgiften reducerats till 802 000 kronor, varav till avlöningar 414 000 kronor, till omkostnader inkl. ersättning till maskincentralen 318 000 kronor samt till ersättning till hushållningssällskapen 70 000 kronor. För innevarande budgetår beräknas till avlöningar och om-

kostnader komma att anvisas sammanlagt 229 500 kronor. Då arbetet med jordbruksräkningen beräknas bli slutfört under budgetåret 1952/53, skulle sålunda anslagsbehovet för nämnda budgetår uppgå till (802 000 — 229 500) 572 500 kronor, varav 254 500 kronor till avlöningar.

Departementschefen.

Mot centralbyråns beräkning av anslagsbehovet under ifrågavarande anslag har jag ingen erinran.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 254 500 kronor.

[15] 12. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1952 års valstatistik.*

Nytt anslag (förslag) 70 000 kronor.

För budgetåret 1948/49 anvisades 61 300 kronor till avlöningar till personal vid 1948 års valstatistik och 16 000 kronor till omkostnader för samma ändamål.

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett reservationsanslag av 71 200 kronor anvisas för budgetåret 1952/53 till avlöningar till personalen för statistiken över andrakammarvalen hösten 1952. Med ledning av tidigare erfarenheter och under förutsättning att statistiken erhåller ungefär samma omfattning som vid 1944 och 1948 års val, beräknas personalbehovet till en ledare under högst 9 månader, vilken med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifterna bör placeras i Ce 27, en kontorist i Ce 13 under 10 månader samt övrig biträdespersonal i sammanlagt 98 arbetsmånader.

Departementschefen.

I likhet med statistiska centralbyrån förordar jag, att medel anvisas för nästa budgetår till statistik över 1952 års andrakammarval. Ledaren för ifrågavarande statistikarbete bör — liksom vid 1948 års valstatistik — erhålla vikariatslöneförordnande att bestrida göromål, som eljest ankomma på tjänsteman tillhörande lönegraden Ca 24. Medelsbehovet för biträdespersonal torde böra beräknas efter sammanlagt 108 arbetsmånader.

Avlöningsanslaget beräknas till i runt tal 70 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1952 års valstatistik* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[16] 13. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	317 200	335 025
1951/52 (statsliggaren s. 400)	705 900	
1952/53 (förslag)	963 400	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 301 200 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Bränsle, lyse och vatten	15 000	
2. Övriga expenser		35 900
3. Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning	272 300	
4. Publikationstryck	54 800	
5. Försäljningsmedel för publikationer		5 000
	342 100	40 900.

M o t i v.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 30 769; anslag 1951/52 42 000. — Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten beräknas komma att öka med dels 5 000 kronor för verksamheten i allmänhet på grund av prisstegring och ökade lokaler, dels 8 000 kronor för 1951 års jordbruksräkning på grund av prisstegring och större omfattning av arbetet och dels 2 000 kronor för 1952 års valstatistik.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 191 131; anslag 1951/52 389 400. Minskningen under denna delpost framgår av följande sammanställning med tillhörande specialmotivering:

	Ökning	Minsk.
a) verksamheten i allmänhet	8 100	
b) 1950 års folkräkning		40 000
c) 1951 års jordbruksräkning		10 000
d) 1952 års valstatistik	6 000	
	14 100	50 000

a. Utgift 1950/51 100 167; anslag 1951/52 151 900. — För renhållning och städning beräknas ett ökat medelsbehov av 3 500 kronor, varav 3 000 kronor för merutgifter på grund av nytt städningsavtal och 500 kronor för årlig rengöring av biblioteket. — Kostnaderna för blanketter, skrivmateriel, papper m. m. beräknas öka med netto 17 600 kronor. Av ökningen föranledas 20 000 kronor av prisstegringar, 10 500 kronor av blanketter till inkomststatistiken vid ett realiserande av centralbyråns förslag om omläggning av densamma, 500 kronor av tillväxten i befolkningsregistret och 600 kronor av uppläggningskostnaderna för ett nytt namnregister. Å andra sidan beräknas blankettkostnaderna för den årliga jordbruksstatistiken nedgå med 14 000 kronor

genom övergång från totala till stickprovsundersökningar. — Utgifterna för telegram, telefon och annonsering beräknas stiga med 4 700 kronor på grund av taxehöjningar. — För engångsutgifter äskas sammanlagt 27 900 kronor, varav 7 600 kronor för anskaffning av skåp till bilregistret, vinststatistiken och äktenskapsregistret till följd av materialets tillväxt, 200 kronor för inköp av pegboard till underlättande av bearbetningen av vinststatistikens material, 1 200 kronor för anskaffande av möbler till nyanställd permanent personal, 600 kronor för inköp av en ljuskopieringsapparat med tillbehör i arbetsbesparande syfte, 1 700 kronor till hyllinredning för biblioteket och folkbokföringen, 900 kronor till katalogkapslar för biblioteket, 14 300 kronor till fotografering av tabellverkets tabeller i beredskapssyfte samt i samband därmed 1 400 kronor till en läsapparat för möjliggörande av filmkopiornas användning för forskningsändamål. Sistnämnda tabeller begagnas ofta av forskare och sändas icke sällan till arkiv och bibliotek på annan ort. Om de arkivfotograferades, skulle den fördelen vinnas utöver ökad beredskap, att man kunde utlämna filmkopian i stället för böckerna, som härigenom bättre skulle kunna bevaras. Vidare bortfalla för innevarande budgetår anvisade engångsbelopp med tillhoppa 56 100 kronor. — För inköp av buntningsmaterial till arkivet erfordras ett årligt anslag av 2 000 kronor. Medel för ändamålet ha tidigare lämnats av arbetsmarknadsstyrelsen. — För att i likhet med vad som är fallet för kommerskollegii industristatistik kunna bestrida uppgiftslämnarnas portokostnader för de blanketter, som insändas för vinststatistiken, erfordras 2 500 kronor. — På grund av verksamhetens tillväxt, varmed följa vissa automatiska ökning av expenskostnaderna, bl. a. för reparation av skriv- och räknemaskiner, inköp av handböcker, bindning av ämbetsverkets handlingar, transporter m. m., som ej kunna specificeras, beräknas ett ökat medelsbehov av 6 000 kronor.

b. Utgift 1950/51 65 000; anslag 1951/52 195 000. — Medelsbehovet under förevarande delpost för nästa budgetår beräknas till 155 000 kronor, varav 89 000 kronor för maskinkostnader och hålkort.

c. Anslag 1951/52 42 500 kronor. — Minskningen sammanhänger med att den maskinella bearbetningen kommer att förläggas till centralbyråns maskincentral, varvid de under förevarande delpost för budgetåret 1951/52 anvisade medlen av 34 000 kronor till maskinkostnader och hålkort bortfalla. Å andra sidan beräknas övriga expensutgifter öka med 24 000 kronor till 32 500 kronor.

d. Ny anslagspost.

3. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning.* Anslag 1951/52 127 500. — Centralbyrån hemställer om en bruttoökning av förevarande delpost med 307 800 kronor, nämligen med 13 700 kronor för arbetet med tillförändret av yrkes- och inkomstuppgifter till befolkningsregistret, 8 800 kronor för statistiken över befolkningsrörelsen till följd av eftersläpningen i materialbearbetningen och kostnadsökningar, 13 900 kronor för centrala automobilregistret på grund av ökning av primärmaterial samt på löne- och kostnadshöjningar m. m., 6 100 kronor på grund av

ansvällning i primärmaterialet till förmögenhetsstatistiken samt för inköp av hålkort till nämnda statistik, 26 600 kronor för övergång från manuell till maskinell bearbetning av inkomststatistiken, sammanhängande med förslaget om en omläggning av nämnda statistik, 700 kronor för utökat arbete på grund av tillväxten i materialet för trafikolycksfallsstatistiken, 205 500 kronor för den maskinella bearbetningen vid 1951 års jordbruksräkning samt 32 500 kronor för den maskinella bearbetningen av 1952 års valstatistik. Å andra sidan minskas anslagsbehovet med 31 400 kronor för engångsuppläggnings av befolkningsregistret samt med 4 100 kronor för vinststatistiken, vilken icke lämpar sig för maskinell bearbetning.

4. *Publikationstryck.* Utgift 1950/51 100 000; anslag 1951/52 121 000. — Kosnaderna för publikationstryck beräknas å ena sidan komma att minska med 16 000 kronor för 1950 års folkräkning och 10 000 kronor för 1950 års valstatistik men å andra sidan öka med 25 500 kronor på grund av inträdda prisstegringar och med 55 300 kronor för nya publikationer. Sistnämnda belopp fördelar sig med 8 300 kronor å två årgångar av publikationerna rörande befolkningsrörelsen och dödsorsakerna, 2 600 kronor å två årgångar av berättelsen över brottsligheten, 6 900 kronor å berättelsen om domstolarnas verksamhet, 3 500 kronor å en ny årlig publikation om polisstatistik, 5 000 kronor å en ny publikation innehållande statistik över företagens intäkter, kostnader och vinster, 26 000 kronor å den inom centralbyrån utarbetade statistiska tidskriften, vilken planeras utkomma med fyra 120-sidiga häften om året i en upplaga av 1 500 exemplar samt 3 000 kronor å tryckning av ett supplement till släktnamnsförteckningen, avseende släktnamn godkända efter den 1 juli 1946.

Departementschefen.

Statistiska centralbyråns beräkningar av medelsbehovet under posterna till bränsle, lyse och vatten samt till ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning anser jag mig böra godtaga.

För delposten till övriga expenser för verksamheten i allmänhet, som för innevarande budgetår är upptagen med 151 900 kronor, föreslår centralbyrån å ena sidan en höjning med 64 200 kronor, varav 28 500 kronor avse engångskostnader, och å andra sidan en minskning med 56 100 kronor på grund av bortfall av vissa kostnader av engångsnatur. Den föreslagna höjningen synes mig kunna begränsas till 30 000 kronor, varav 9 000 kronor utgöra engångskostnader. Med beaktande av minskningen å 56 100 kronor bör ifrågavarande delpost således kunna uppföras med 125 800 kronor.

Mot centralbyråns beräkningar av medelsåtgången under posterna till övriga expenser för 1950 års folkräkning, 1951 års jordbruksräkning och 1952 års valstatistik har jag ingen erinran.

Kostnaderna för den statistiska tidskriften, som av centralbyrån angivits till 26 000 kronor, torde efter vissa omläggningar kunna begränsas till 20 000 kronor. Då publicerandet av polisstatistiken synes kunna ske i nämnda tidskrift, torde särskilda medel ej böra anvisas för detta ändamål.

Mot centralbyråns övriga förslag under anslagsposten till publikationstryck har jag ingen erinran. Posten bör därför uppräknas med 45 300 kronor till 166 300 kronor.

Posten till försäljningsmedel för publikationer bör i enlighet med centralbyråns förslag uppräknas med 5 000 kronor till 20 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle alltså kunna beräknas till 963 400 (+ 257 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 963 400 kronor.

[17] 14. **Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 000	3 792
1951/52 (statsliggaren s. 400)	4 000	
1952/53 (förslag)	5 400	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 4 000 kronor. Såsom motivering anför centralbyrån i huvudsak enahanda skäl som i statsskrivelserna för de två senaste budgetåren (se VII ht: 1950 s. 35 och 1951 s. 28).

Departementschefen.

Med hänsyn till prisstegringen å böcker, tidskrifter, bindning o. d. torde förevarande anslag böra uppräknas med 1 400 kronor till 5 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 400 kronor.

[18] 15. **Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar.**

Nytt anslag (förslag) 8 000 kronor.

Såsom underlag för skördeuppskattningarna användas enligt nuvarande metod av särskilda ombud sockenvis gjorda bedömningar. Enligt *statistiska centralbyrån* ha de svenska skördeberäkningarna, i likhet med vad som påvisats i andra länder, i vissa fall inneburit rätt betydande underskattningar av den faktiska skörden. Genom att basera skördeberäkningarna på ett objektivt material, som anskaffas genom mätning av skörden på ett antal provytor i samband med utnyttjande av den moderna metodiken för urvalsundersökningar, skulle, såsom erfarenheterna från utlandet visa, erhållas ett system av skördeberäkningar, som möjliggör att tillförlitligheten av desamma kan såväl mätas som kontrolleras. Det föreligger enligt centralby-

råns mening ett betydande behov av skördeuppskattningar av mera exakt natur, vilket framträder särskilt, när skördestatistiken skall läggas till grund för undersökningar, som beröra jordbrukets ekonomi — t. ex. i fråga om den prisreglerande verksamheten på detta område — samt under kris-tider. De erfarenheter, som gjorts i utlandet, giva emellertid vid handen, att användningen av provytmeter i Sverige skulle förutsätta omfattande och tidskrävande förberedelser. Då användningen av dessa metoder — som ifrågakomma även för prognoser — är förenad med högre kostnader än den nu använda metodiken, torde övergången till dessa metoder böra planeras för tills vidare endast vissa viktigare växtslag. Centralbyrån beräknar kostnaderna för ifrågavarande planeringsarbete under nästa budgetår till 8 000 kronor och hemställer, att ett reservationsanslag å nämnda belopp måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen.

En övergång till ett system för skördeberäkningarna, som bygger på ett objektivt material — skördemätning på ett antal provytor — och utnyttjande av den moderna metodiken för urvalsundersökningar i stället för de nuvarande av särskilda ombud sockenvis gjorda uppskattningarna skulle, såsom statistiska centralbyrån framhållit, möjliggöra större tillförlitlighet än den nuvarande metodiken kan erbjuda. En omläggning kräver emellertid omfattande och tidskrävande förberedelser och medför högre kostnader än de nuvarande. Med hänsyn till de stora fördelar i olika avseenden som skulle kunna vinnas vid en omläggning ansluter jag mig till centralbyråns förslag att verkställa vissa provundersökningar. Först sedan resultatet av dessa föreligger bör emellertid ställning tagas till ett genomförande av en ändrad metodik av antytt slag. Mot de beräknade kostnaderna har jag ingen erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[19] 16. Statistiska centralbyrån: Kostnader för hälkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.

	Anslag	Nettoinkomst
1950/51	100	9 779
1951/52 (statsliggaren s. 400)	100	
1952/53 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, samt anför i huvudsak följande.

Under maskincentralens första verksamhetsår, budgetåret 1950/51, ha mer eller mindre omfattande arbeten utförts åt 20 statliga myndigheter,

7 kommittéer, 4 kommunala myndigheter och 18 enskilda företag. De här för uppburna ersättningarna ha uppgått till 371 956 kronor, vartill komma fordringar på 5 039 kronor och lagervärde av 3 040 kronor. Under motsvarande tid ha utbetalningar verkstälts med 362 177 kronor. Vid budgetårets slut förefunnos därjämte diverse skulder å 4 257 kronor. Under budgetåret 1950/51 har sålunda ifrågavarande verksamhet lämnat ett överskott av 13 601 kronor. Av detta belopp hänförde sig 3 822 kronor till fordringar utöver skulder samt till lager, varför tillskottet till statsverkets inkomster utgjorde 9 779 kronor. Med utgångspunkt från nu kända arbetsuppgifter beräknas under budgetåren 1951/52 och 1952/53 bruttoinkomsterna av maskincentralens verksamhet komma att uppgå till omkring 612 000 respektive 750 000 kronor.

Departementschefen.

I fjolårets statsverksproposition anförde jag under förevarande anslagsrubrik att det vore lämpligt avvakta resultatet av verksamheten under budgetåret 1950/51, innan ställning togs till frågan om formerna för maskincentralens fortsatta drift. Av det föregående framgår att verksamheten under nämnda budgetår lämnat överskott. Jag är emellertid ännu ej beredd att framlägga något förslag om maskincentralens framtida organisation utan vill härutinnan avvakta ytterligare erfarenhet. Jämväl för nästa budgetår bör upptagas ett förslagsanslag av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[20] 17. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	75 000	52 803
1951/52 (statsliggaren s. 401)	55 000	
1952/53 (förslag)	62 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 22 000 kronor.

Ersättning för:	Ökning
1. löneavdrag under tjänstledighet på grund av inspektörsuppdraget	15 000
2. traktamenten och resekostnader	5 000
3. arvoden	2 200
	<hr/>
	22 200.

Motiv.

1. Till kyrkobokföringsinspektör, som på grund av inspektörsuppdraget åtnjuter tjänstledighet från eller tilldelats ämbetsbiträde vid sin prästerliga anställning, utgår för närvarande från förevarande anslag jämlikt grunderna för det av 1946 års riksdag i detta avseende meddelade beslutet ersättning för den löneminskning — frånsett reseanslag — inspektören nöd-

gas vidkännas i sin prästerliga befattning (jfr prop. nr 266/1946 s. 25). Ikraftträdandet den 1 januari 1952 av prästlönereglementet den 29 juni 1951 (nr 577) medför härutinnan bl. a. den förändringen, att anslaget i stället kommer att belastas med kostnad för löneavdrag, som kyrkobokföringsinspektör under tjänstledighet på grund av inspektörsuppdraget får vidkännas i sin prästerliga befattning. Av de nya bestämmelserna synes vidare följa skyldighet för inspektör att uttaga tjänstledighet vid varje frånvaro från den omedelbara tjänsteutövningen på grund av inspektörsuppdraget, vilket i arvodesavseende, i motsats till kontraktsprostuppdraget, betraktas såsom bisyssla. Härav föranledes en ökad belastning å det förevarande anslaget, vars storlek blir beroende bl. a. av storleken av det löneavdrag kyrkobokföringsinspektör får vidkännas vid tjänstledighet på grund av inspektörsuppdraget. Centralbyrån har vid framräkande av kostnadsökningen ansett sig böra räkna med att B-avdrag skall bli tillämpligt. I avseende å den behövliga tjänstledigheten finnes för närvarande erfarenhet endast från ett mindre antal inspektionsområden. I övrigt har varit nödvändigt att bygga kalkylen på vissa antaganden samt tillgängliga uppgifter rörande den tid, varunder ämbetsbiträde varit tilldelat kyrkobokföringsinspektör.

2. Ökningen av förevarande kostnadspost föranledes dels av den höjning, som från och med den 1 juni 1951 genom kungörelsen den 18 maj 1951, nr 242, genomförts av traktamentsersättningar enligt allmänna resereglementet, dels ock av den höjning, som ägt rum av avgifterna för resa med järnväg, buss och taxebil. Ökningen är beräknad efter ca 20 procent av de beräknade kostnaderna under budgetåret 1950/51.

3. Kyrkobokföringsinspektör uppbär för närvarande ett årsarvode om 500 kronor. Arvodet torde med hänsyn till såväl den egentliga inspektionsverksamheten som ock de övriga inspektörsgöromålen, vilka senare erhållit större omfattning än beräknat, få anses såsom lågt även fränsett penningvärdeförändringen. Statistiska centralbyrån förordar att inspektörsarvodet, oavsett uppdragets karaktär av bisyssla, får uppräknas till 600 kronor för år.

Departementschefen.

Enligt kungörelsen den 30 november 1951 (nr 777) med tilläggsbestämmelser till prästlönereglementet äger präst, som tillhör avdragsgrupp 3, under tjänstledighet för uppdrag såsom kyrkobokföringsinspektör åtnjuta lön med A-avdrag. Med hänsyn härtill bör posten till löneavdrag endast uppräknas med 1 000 kronor i stället för av centralbyrån föreslagna 15 000 kronor.

I enlighet med centralbyråns förslag torde de under anslaget för traktamenten och resekostnader avsedda medlen böra uppräknas med 5 000 kronor.

Förslaget om höjning av inspektörsarvodet vill jag tillstyrka så till vida att arvodet bestämmes till 550 kronor om året. Det ökade medelsbehovet i anledning härav beräknas till 1 100 kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med i runt tal 62 000 (+ 7 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[21] 18. *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	46 000	47 445
1951/52 (statsliggaren s. 401)	50 000	
1952/53 (förslag)	55 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med i runt tal 5 000 kronor. Nettoökningen av statens andel i den totala lönekostnaden har därvid uppskattats till 6 300 kronor, varjämte posten till lokalkostnader upptagits med ett till 400 kronor förhöjt belopp. Å andra sidan beräknas posten till diverse driftskostnader kunna nedskrivas med 2 000 kronor.

Mot centralbyråns beräkning finner jag icke anledning till erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[22] 19. *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	29 000	26 187
1951/52 (statsliggaren s. 402)	29 000	
1952/53 (förslag)	29 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 29 000 kronor.

[23] 20. *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 120 000	963 980
1951/52 (statsliggaren s. 402)	912 000	
1952/53 (förslag)	1 098 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med i runt tal 186 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Uppläggningsarbeten		3 800
2. Reparation och underhåll av maskinparken	10 000	
3. Automatiska förändringar		
a) löneklassuppflyttningar	14 500	
b) kallortstillägg		500
c) rörligt tillägg	165 400	
	<hr/>	<hr/>
	189 900	4 300.

Motiv.

1. Å flertalet plåtar till länsstyrelsernas tryckande register över fastigheter saknas uppgift om fastighetens areal. Avsikten har tidigare varit att registret skulle kompletteras härutinnan i anslutning till den allmänna fastighetstaxeringen. I avbidan på slutförandet av pågående översyn av folkbokföringen synes emellertid böra anstå med arealuppgifternas inprägling.

Med sökregistrets upprättande har centralbyrån i annat sammanhang föreslagit fortsatt anstånd. Med anledning härav torde böra anstå även med upprättande av länsbyråernas nummerregister.

Medel ha på grund av det anförda icke beräknats för andra uppläggningsarbeten än vissa kvarstående arbeten med upprättande av tryckande register över fastigheter för områden, beträffande vilka anstånd åtnjutits med registrets upprättande enligt vederbörligen lämnat medgivande.

2. Uppräknigen föranledes främst av höjda priser vid timdebiteringsarbeten och vid rengöring av kontorsmaskiner ävensom av höjda traktamentsersättningar inom kontorsmaskinbranschen. Höjning har ägt rum jämväl av priset å reservdelar. Centralbyrån beräknar den inträffade fördyringen av årskostnaden för maskinparkens underhåll till ca 10 000 kronor.

Departementschefen.

De av centralbyrån anförda skälen för beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag synas böra godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 098 000 kronor.

[24] 21. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 563 300	1 568 484
1951/52 (statsliggaren s. 403)	1 577 100	
1952/53 (förslag)	1 953 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 322 700 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Personalförändringar		
a) 1 förste aktuarie Ca 29	4 296	
b) 2 skrivbiträden		10 128
c) 5 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—	—
2. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	32 206	
rörligt tillägg	296 418	
	332 920	10 128.

Motiv.

1 a. Förevarande förslag, som avser en förstärkning av finansstatistiska byråns personal, har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 32 o. f.). Icke-ordinarieposten föreslås reducerad med belopp svarande mot grundlönekostnaden för tjänsten.

b. Indragningen möjliggöres genom övergång till hålkortsbearbetning av visst statistiskt material. I stället erfordras emellertid en förstärkning av ämbetsverkets omkostnadsanslag.

Departementschefen.

De arbetsuppgifter, som åvila den finansstatistiska byrån, äro av betydande omfattning och sinsemellan skiftande natur. Detta har medfört en alltför stor arbetsbörda för byråchefen. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag bör byrån därför förstärkas med en tjänst såsom förste aktuarie i 29 lönegraden, vars innehavare kan övertaga en del av de på byråchefen nu ankommande göromålen. Tjänsten bör dock tills vidare inrättas på extra ordinarie stat.

Vad riksräkenskapsverket i övrigt hemställt under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag att 5 kontoristtjänster i Ca 13 uppflyttas till kansliskrivartjänster i Ca 15 och 2 kanslibitträdestjänster i Ca 11 uppflyttas till kontoristtjänster i Ca 13 samt att medel under icke-ordinarieposten beräknas för 4 kansliskrivartjänster i Ce 15 i stället för 4 kontoristtjänster i Ce 13 och för 10 kanslibitträdestjänster i Ce 11, i samband varmed ordinarieposten nedräknas med belopp motsvarande avlöningarna — fränsett rörligt tillägg — till 10 kontorsbiträden i Ca 8.

I anslutning till förslag under sjätte huvudtiteln om avveckling av revisionskontoret vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och överföring av viss personal till riksräkenskapsverket (Bil. 8, p. 3) bör i personalförteckning uppföras 2 tjänster som revisor i Ca 24 och 1 kontorsbitträdestjänst i Ca 8.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 964 300 (+ 26 500) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 511 100 (+ 38 400) kronor;
 rörligt tillägg 477 600 (+ 311 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 1 953 000 (+ 375 900) kronor.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksräkenskapsverkets personalförteckning dels uppföra en tjänst som förste aktuarie i Ce 29 två revisorstjänster i Ca 24 samt ytterligare fem kansliskrivartjänster i Ca 15 och sex kontorsbiträdestjänster i Ca 8 dels ock avföra tre kontoristtjänster i Ca 13 och två kanslibiträdestjänster i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	964 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	511 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	477 600
Summa kronor 1 953 000	

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 953 000 kronor.

[25] 22. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	217 000	279 203
1951/52 (statsliggaren s. 403)	217 000	
1952/53 (förslag)	295 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 87 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	3 000
2. Expenser	
a) bränsle, lyse och vatten	7 000
b) övriga expenser för eget behov	14 000
c) övriga expenser för annat än eget behov	47 000
3. Publikationstryck	6 000
4. Övriga utgifter: Hålkortsbearbetning av statistiskt material	10 000
	87 000.

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 18 897; anslag 1951/52 13 000. — Uppräkningen föranledes av belastningen å anslagsposten.

2 a. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 17 722; anslag 1951/52 13 000. — Medelsbehovet har beräknats med utgångspunkt från nuvarande prisläge.

2 b. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1950/51 67 795; anslag 1951/52 66 000. — Vid beräkningen av medelsåtgången under delposten för nästa budgetår har hänsyn tagits till redan inträdd ökning av kostnaderna för bl. a. städning och renhållning samt av telefon- och telegramkostnader. Dessutom föranledes höjningen av att kostnaderna för skrivmateriel, papper, blankettryck o. dyl., för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner samt för inköp och bindning av böcker m. m. på grund av redan inträffade prisstegringar komma att öka med ca 25 procent under nästa budgetår.

2 c. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1950/51 160 862; anslag 1951/52 103 000. — Med utgångspunkt från senaste budgetårens belastning beräknas medelsbehovet till minst 150 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1950/51 18 592; anslag 1951/52 22 000. — Beräkningen har gjorts på grundval av uppgifter från vederbörande tryckerier att kostnaderna ökat med 25 å 30 procent.

4. *Övriga utgifter: Hålkortsbearbetning av statistiskt material.* För bearbetning av statistikuppgifter rörande i statens tjänst anställd personal har riksräkenskapsverket funnit det fördelaktigt att anlita statistiska centralbyråns hålkortsanläggning. Härvid ha vissa särskilda undersökningar utförts för att användas vid inom civildepartementet pågående utredningar. Behov av sådana utredningar uppkommer även i fortsättningen. I den mån riksräkenskapsverkets medel icke varit tillräckliga att täcka kostnaderna för dessa utredningar, har medelsförstärkning anvisats från civildepartementets kommittéanslag. För innevarande budgetår beräknas behovet av sådan medelsförstärkning uppgå till inemot 5 000 kronor. För budgetåret 1952/53 torde riksräkenskapsverket böra själv bekosta hela hålkortsbearbetningen. För ändamålet bör då under omkostnadsanslaget anvisas 10 000 kronor, vilket belopp föreslås upptaget under en särskild post. Såsom framgår av nästföregående anslagspunkt kommer avlöningsanslaget samtidigt att minskas med avlöningen till 2 biträden, utgörande inklusive rörligt tillägg 10 128 kronor.

Departementschefen.

Mot riksräkenskapsverkets beräkningar av medelsbehovet under anslagsposterna till sjukvård m. m. och publikationstryck ävensom under delposterna till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser för annat än eget behov har jag ingen erinran. Däremot synes ökningen under delposten till övriga expenser för eget behov böra beräknas till 10 000 kronor och den föreslagna nya utgiftsposten till hålkortsbearbetning av statistiskt material böra begränsas till 5 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att kostnaderna för de särskilda statistiska undersökningar, som riksräkenskapsverket utför på uppdrag av civildepartementet, skola bestridas från tolfte huvudtitelns kommittéanslag.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 295 000 (+ 78 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budget-
året 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 295 000 kronor.

[26] 23. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	182 100	175 617
1951/52 (statsliggaren s. 404)	192 200	
1952/53 (förslag)	244 100	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 58 900 kronor.
Ökning

1. Tjänsteförändringar	
a) 2 sakkunniga Cr 7—Cr 10	4 750
b) 1 assistent — aktuarie Ce 27	1 490
c) 1 kontorsbiträde Ce 8 — kanslibiträde Ce 11	750
2. Personalförstärkning	
1 kontorsbiträde Ce 8	6 290
3. Ersättningar till ledamöterna i nämnden för konjunkturinstitutet ..	3 000
4. Höjning av assistenternas arvoden	3 600
5. Omräkning	7 800
6. Automatiska förändringar	
löneklassuppflyttningar	1 220
rörligt tillägg	30 000
	<hr/>
	58 900.

Motiv.

1 a. Den lön som utgår till de sakkunniga vid institutet var före chefslönerrevisionen den 1 juli 1951 ungefär lika stor som begynnelselönen för en byråchef, d. v. s. låg närmast lönegrad 33 på löneplan 1. Att sakkunnigtjänsterna placerades på löneplan 2, d. v. s. utan ålderstillägg och utan pensionsförmåner, synes ha berott på att man, då institutet började sin verksamhet, tänkte sig att de sakkunniga skulle vara anställda för en relativt begränsad tidrymd. Numera har denna tanke på relativt snabb omsättning i huvudsak frångåtts. I och för sig skulle det därför kunna anses rimligt, att sakkunnigtjänsterna erhöles likställighet med byråchefstjänster inom förvaltningen i övrigt antingen genom placering på löneplan 1 eller genom uppflyttning inom löneplan 2. Frågan om de sakkunnigas placering bör enligt institutets mening tagas upp i samband med den bebådade allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Utan avvaktan därpå bör emellertid enligt institutets mening en justering av de sakkunnigas löner ske med hänsyn till det faktum, att de sakkunniga vid institutet i och med chefslönerrevisionen fått vidkännas en eftersläpning i jämförelse med tjänstemän med

motsvarande arbetsuppgifter på annat håll i statsförvaltningen, som icke torde vara avsedd.

b. Förslaget har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 36).

c. Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisas till institutets statskrivelse för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 43; jfr även 1951: VII ht s. 36).

2. Institutet har under senare år fått vidgade arbetsuppgifter, vilket medfört ökat behov av biträdespersonal.

3. Uppräkningen föranledes av att ifrågavarande ersättningar, vilka tidigare gäldats från sjunde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter, numera genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 april 1951 bestridas från den i konjunkturinstitutets avlöningsstat upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

4. Förslaget om höjning av assistenternas arvoden har framförts senast i institutets statskrivelse för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 36).

5. Av den föreslagna utgiftsökningen utgöra 7 200 kronor automatisk höjning av assistenternas och amanuensernas arvoden, vilka genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 beräkningsmässigt anknutits till 25 resp. 17 löneklassen, samt 600 kronor uppräkningsarbete för extra arbete, övertidsarbete m. m. till följd av under år 1951 inträdda löneökningar.

Departementschefen.

Konjunkturinstitutets förslag om uppflyttning av sakkunnigbefattningarna från Cr 7 till Cr 10 är jag ej beredd att nu pröva. Med hänsyn till de fasta arbetsuppgifter, som numera åvila institutet i viss utsträckning, har jag ingen erinran mot att 1 aktuarietjänst i Ce 27 inrättas i utbyte mot 1 assistentbefattning. Vidare kan jag tillstyrka — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering av viss biträdespersonal m. m. — att medel beräknas under icke-ordinarieposten för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången. I likhet med konjunkturinstitutet vill jag förorda att personalen förstärkes med 1 kontorsbiträde i nämnda befordringsgång.

De belopp, konjunkturinstitutet begärt till ersättningar till nämndledamöterna, till omräkning och till automatiska förändringar, torde böra anvisas.

Förslaget om höjning av assistenternas arvoden, vilka för närvarande äro anknutna till 25 löneklassen, vill jag biträda på så sätt att institutet be- myndigas att till assistenter med mera kvalificerade göromål utbetala arvoden beräknade efter 26 löneklassen.

Anslaget beräknas sålunda:

avlönningar till ordinarie tjänstemän 79 400 (+ 800) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 22 800 (—
2 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 89 100 (+ 18 000) kronor; rörligt tillägg 52 800 (+ 35 500) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 244 100 (+ 51 900) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i konjunkturinstitutets personalförteckning uppföra en tjänst som aktuarie i Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	79 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	22 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	89 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 800

Summa kronor 244 100

c) till *Konjunkturinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 244 100 kronor.

[27] 24. **Konjunkturinstitutet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	29 400	27 657
1951/52 (statsliggaren s. 405)	29 400	
1952/53 (förslag)	33 900	

Konjunkturinstitutet föreslår, att anslaget höjes med 4 500 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	500
2. Övriga expenser	2 000
3. Publikationstryck	2 000
	<u>4 500.</u>

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 712; anslag 1951/52 300. — All personal å institutet äger numera rätt till sjukvård.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 12 077; anslag 1951/52 11 900. — Det ökade medelsbehovet föranledes av höjda städningskostnader samt av under år 1951 inträdda prisstegringar.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1950/51 12 745; anslag 1951/52 14 500. — Även här åberopas inträdda prisstegringar.

Departementschefen.

I enlighet med konjunkturinstitutets förslag bör anslaget uppräknas med 4 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Konjunkturstututet: Omkostnader* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 33 900 kronor.

[28] 25. *Konjunkturstututet: Särskilda undersökningar.*

	Anslag	Nettougift
1950/51	5 000	—
1951/52 (statsliggaren s. 405)	5 000	
1952/53 (förslag)	5 000	

Konjunkturstututet föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat be-
lopp.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t
måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturstututet: Särskilda undersökningar* för
budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000
kronor.

[29] 26. *Statens sakrevision: Avlöningar.*

	Anslag	Nettougift
1950/51	380 000	369 293
1951/52 (statsliggaren s. 405)	375 000	
1952/53 (förslag)	431 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget höjes med 55 000 kronor, där-
av 900 kronor föranledas av chefslönerrevisionen och 54 100 kronor avse för-
fattningsenlig uppräkninö av det rörliga tillägget.

I enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången föreslår
sakrevisionen tillika att ett hos revisionen anställt kanslibitråde i Ce 11 er-
håller ordinarie befattninö i Ca 8.

Departementschefen.

Mot sakrevisionens förevarande förslag har jag ingen erinran.

Härjämte föreslår jag — under hänvisning till vad chefen för civildepar-
tementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför
rörande löneställningen för vissa chefstjänstemän m. m. — att tjänsten som
kanslichef uppflyttas från Cp 14 till Cp 15.

Anslaget torde alltså beräknas till i runt tal 431 000 (+ 56 000) kronor.
Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens sakrevi-
sion gällande personalförteckningen dels uppföra en tjänst
som kanslichef i Cp 15 och ytterligare en tjänst som kon-
torsbiträde i Ca 8, dels ock avföra en tjänst som kanslichef
i Cp 14;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	292 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 900
	Summa kronor 431 000

c) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 431 000 kronor.

[30] 27. *Statens sakrevision: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	60 000	38 942
1951/52 (statsliggaren s. 407)	50 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Därest Kungl. Maj:t skulle företaga en allmän reglering av expensposterna på grund av kostnadsstegringar, förutsätter dock revisionen, att motsvarande jämkning vidtages av revisionens post till expenser.

Med hänsyn till belastningen å anslaget synes erforderlig justering av anslagsposterna på grund av prisstegringen kunna ske inom anslagets ram.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[31] 28. *Statens organisationsnämnd: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	637 500	591 542
1951/52 (statsliggaren s. 407)	694 300	
1952/53 (förslag)	934 200	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 209 300 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförstärkning		
4 byrådirektörer Ce 31	76 464	
1 kontorsbiträde Ce 8	6 288	

	Ökning	Minsk.
2. Tjänsteförändringar		
1 förste byråsekreterare (förste byråingenjör) Ce 29 — Ce 27		1 632
1 arvodist — teknisk assistent Ce 15	228	
1 kontorist Ce 13 — Ce 15	348	
3. Ökning av antalet arvodesberättigade ledamöter	2 400	
4. Automatiska förändringar		
chefs-lönerevisionen	4 800	
lönegrads- och löneklassplaceringar	2 862	
arvodesförhöjningar	55 000	
rörligt tillägg	62 572	
	<hr/>	
	210 962	1 632.

Motiv.

1. I sina anslagsäskanden för senare budgetår har organisationsnämnden framhållit nödvändigheten av en effektivisering av rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen ävensom understrukit behovet av en väsentlig ökning av nämndens personalstyrka. Från och med innevarande budgetår har nämnden erhållit medel att utöka sin civila avdelning med 3 arvodesanställda experter jämte 1 kvalificerat biträde. Trots detta är personalen för organisationsundersökningar inom den civila statsförvaltningen alltså icke tillräcklig. Vidare kvarstår alltså behovet av förbättrade anställnings- och befordringsförhållanden för nämndens personal för organisationsundersökningar, vilket påtalats i tidigare års anslagsäskanden. Ett exempel härpå är att icke mindre än 8 befattningshavare under budgetåret 1950/51 lämnat sina anställningar hos nämnden, varjämte under innevarande budgetår ytterligare 3 befattningshavare redan slutat.

Såsom anförts i anslagsäskandena för budgetåret 1951/52 anser nämnden det riktigast, att dess personalorganisation successivt förstärkes i den takt och upp till den gräns, som erfarenheterna av verksamheten och övriga på frågan inverkan förhållanden giva stöd för. Med beaktande av dessa synpunkter har en plan för nämndens verksamhet för de närmast kommande budgetåren utarbetats. För att denna plan skall kunna förverkligas vad avser budgetåret 1952/53 erfordras en personalökning med inalles fem personer.

Tre av de föreslagna byrådirektörstjänsterna avses för den civila avdelningen, medan den fjärde skall tillföras den militära avdelningen. Befattningshavarna skola tjänstgöra såsom ledare för större arbetsgrupper vid organisationsundersökningarna.

Den föreslagna kontorsbiträdestjänsten erfordras på grund av det ökade maskinskrivningsarbete, som den övriga personalförstärkningen kan beräknas medföra.

2. Utbyte av en befattning i Ce 29 mot en i Ce 27 bör ske för att ernå en i befordringsavseende lämpligare fördelning av de extra ordinarie befattningarna för expertpersonal, därest de förenämnda nya tjänsterna inrättas.

Tjänsten såsom teknisk assistent är avsedd för en befattningshavare med speciella kunskaper i blanketteknik och systematisk maskinskrivning. Befattningshavaren skall vid föreläsningar och praktiska demonstrationer för biträdespersonalen hos myndigheterna införa den nya arbetsteknik, som är förutsättningen för tillämpningen av de blankettekniska regler, som framlagts av 1948 års blankettkommitté och Grafiska standardiseringskommittén. Befattningshavaren skall även föra diskussioner med myndigheterna i fråga om blanketternas konstruktiva utformning.

Utbytet av en kontoristbefattning i Ce 13 mot en kansliskrivarebefattning i Ce 15, varom framställning gjorts senast i föregående års anslagsäskanden, betingas av de kvalificerade arbetsuppgifter, som åvila vederbörande innehavare av kontoristtjänsten.

3. Medel finnas för närvarande endast beräknade för arvoden åt 5 av organisationsnämndens 6 ledamöter, beroende på att en av ledamöterna i tidigare egenskap av kanslichef hos nämnden före den 1 september 1950 ingått såsom ledamot utan ersättning.

Departementschefen.

De senaste årens ansvällning av den statliga förvaltningsapparaten har understrukt nödvändigheten — särskilt under rådande ekonomiska förhållanden — att på alla områden, där detta är möjligt, förenkla och rationalisera arbetet för att nedbringa statsutgifterna och personalbehovet. Det centrala organet för rationaliseringsarbetet, statens organisationsnämnd, bör därför beredas ökade möjligheter att göra en effektivare insats i detta arbete. Förutsättningen härför är enligt organisationsnämnden att den högre arbetsledningen successivt förstärkes. Med hänvisning härtill vill jag för nästa budgetår tillstyrka inrättandet av 2 byrådirektörstjänster i Ce 31 och en i Cg 31.

Medel till ytterligare ett ledamotsarvode och till automatiska förändringar torde beräknas i enlighet med nämndens förslag.

Vad nämnden i övrigt hemställt under förevarande anslag anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Genom beslut den 28 september 1951 har Kungl. Maj:t uppdragit åt organisationsnämnden att utföra arbetsstudier rörande städningsarbetet inom statsförvaltningen samt förklarat, att kostnaderna för undersökningen tills vidare skulle bestridas från sjunde huvudtitelns kommittéanslag. Ifrågavarande kostnader ävensom utgifter för andra speciella undersökningar böra dock bestridas från förevarande anslag. Jag förordar därför, att ett belopp av 50 000 kronor beräknas under anslaget för ändamålet, att disponeras av organisationsnämnden i enlighet med de föreskrifter, som Kungl. Maj:t må meddela.

Anslaget beräknas sålunda:
avlöningar till ordinarie tjänstemän 52 200 (+ 2 700) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 45 600 (+ 9 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 731 600 (+ 154 200) kronor;
 rörligt tillägg 104 800 (+ 74 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna upptagas till 934 200 (+ 239 900) kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra om att enligt de allmänna grunder för samarbetsorgan inom den civila statsförvaltningen, som utfärdats i anslutning till Kungl. Maj:ts cirkulär till statsmyndigheterna den 13 oktober 1950 (nr 522), äger samarbets- eller företagsnämnd bedöma sådant förslag till förändrade arbetsmetoder eller andra anordningar eller åtgärder till gagn för myndigheten, som är anställd hänskjutes till dylik nämnd. Finner sig nämnden böra framföra dylikt förslag till myndigheten, bör nämnden uttala sig om huruvida förslaget är av den beskaffenhet, att enligt nämndens uppfattning ersättning bör utgå till förslagsställaren, om förslaget helt eller delvis genomföres. Inom de affärsdrivande verken samt inom försvaret ha sedan länge gratifikationer utdelats som ersättning och uppmuntran för värdefulla rationaliseringsförslag. Ifrågavarande system har dock hittills i huvudsak varit begränsat till arbetsområden, där industriell verksamhet eller driftsarbete i någon form förekommer. Då möjlighet bör föreligga att även inom den civila statsförvaltningen utdela gratifikationer till tjänstemän för förtjänstfulla rationaliseringsförslag beträffande den egna myndighetens verksamhetsområde, synas för nästa budgetår medel böra ställas till förfogande att utdelas efter förslag av organisationsnämnden och vederbörande myndighet. För angivna ändamål kommer jag att äska ett belopp av 5 000 kronor under anslaget till extra utgifter.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens organisationsnämnd gällande personalförteckningen uppföra två byrådirektörstjänster i Ce 31;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	731 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	104 800

Summa kronor 934 200

c) till *Statens organisationsnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 934 200 kronor.

[32] 29. Statens organisationsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	198 400	131 926
1951/52 (statsliggaren s. 409)	212 800	
1952/53 (förslag)	212 800	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 4 300 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Reseersättningar		10 000
2. Bränsle, lyse och vatten	600	
3. Övriga expenser	13 700	
	<hr/>	
	14 300	10 000.

M o t i v.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1950/51 105 276; anslag 1951/52 170 000. — Belastningen på förevarande anslagspost har under budgetåret 1950/51 minskat, delvis beroende på att expertpersonalens arbete i större utsträckning kunnat förläggas till Stockholm. Även med beaktande av genomförd höjning av traktamentsersättningar och järnvägstaxor torde anslagsposten kunna minskas med 10 000 kronor.

2. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1950/51 1 970; anslag 1951/52 1 700. — Ökade utgifter för såväl bränsle som lyse beräknas uppkomma på grund av nya tjänstelokaler.

3. *Övriga expenser*. Utgift 1950/51 32 100; anslag 1951/52 38 300. — Av det begärda beloppet hänföra sig 2 000 kronor till ökade utgifter för kurserna i organisations- och blanketteknik, särskilt för arvoden till anlitade föreläsare. Denna kursverksamhet, för vilken ca 8 000 kronor beräknas åtgå för innevarande budgetår, torde eljest ej kunna bedrivas i oförändrad omfattning. — 5 000 kronor avses för ökade kostnader för nämndens informationsverksamhet dels på grund av prisstegringar å publikationstryck m. m., dels på grund av tillämnad utökning av denna verksamhetsgren genom påbörjande av framställning av en instruktionsfilm. — Aterstående belopp, 6 700 kronor, erfordras för att bestrida ökade utgifter för dels renhållning och städning, dels telefon, dels ock skrivmateriel och papper.

Departementschefen.

Mot organisationsnämndens beräkningar av medelsbehovet under anslagsposten till reseersättningar och under delposten till bränsle, lyse och vatten har jag ingen erinran. Däremot synes uppräknningen av delposten till övriga expenser böra begränsas till 9 400 kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med oförändrat belopp, 212 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens organisationsnämnd: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 212 800 kronor.

[33] 30. Valutakontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 000 000	1 010 714
1951/52 (statsliggaren s. 409)	970 000	
1952/53 (förslag)	1 000 000	

Valutakontorets styrelse har, med utgångspunkt från avlöningskostnaderna under juli—oktober 1951, beräknat medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till i runt tal 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag erfarit har valutakontorets styrelse numera genomfört en lönerreglering för valutakontorets tjänstemän, med giltighet från och med den 1 juli 1951. Kostnaden härför beräknas till ca 30 000 kronor för år. Med hänsyn härtill har jag ingen erinran mot att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 000 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[34] 31. Valutakontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	100 000	130 130
1951/52 (statsliggaren s. 410)	100 000	
1952/53 (förslag)	150 000	

Valutakontorets styrelse föreslår, under hänvisning bl. a. till de faktiska utgifterna under anslaget för budgetåret 1950/51, att anslaget uppföres med 125 000 kronor för nästa budgetår.

Med hänsyn till prisstegringen å bl. a. blanketter torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[35] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 500 000	1 643 506
1951/52 (statsliggaren s. 410)	1 511 000	
1952/53 (förslag)	1 894 000	

I skrivelse den 27 september 1951 har *generaltullstyrelsen* gjort framställning i fråga om medelsbehovet för tullverket för budgetåret 1952/53 och därvid i huvudsak anfört följande angående de allmänna utgångspunkterna för beräkningen.

Varuinförseln har under den senare tiden varit i stark tillväxt. Särskilt har ökningen givit sig till känna under senare delen av år 1950 och de gångna månaderna av år 1951. Det totala debiterade tullbeloppet har under ett vart av åren 1938, 1949 och 1950 samt första halvåret 1951 uppgått till resp. 198,2, 227,2, 319,6 och 207,1 miljoner kronor. Med hänsyn till ändrade tullsatser samt höjda varupriser sedan år 1938 äro dessa siffror icke helt jämförbara som mått på förtullningsvolymen. För att erhålla jämförbara siffror ha de totala debiterade tullbeloppen under tiden 1949—juni 1951 omräknats efter 1938 års tullsatser och prisnivå. Resultatet av dessa beräkningar utvisar tullbelopp av ca 208 resp. 288 miljoner kronor för åren 1949 och 1950 samt ca 181 miljoner kronor för första halvåret 1951. Detta kan sägas innebära en ökning av förtullningsvolymen sedan år 1938 med ca 80 procent.

Å andra sidan har en betydande arbetsbesparing vunnits genom att importen koncentrerats till ett mindre antal men större varupartier. Antalet tulltaxerade varuposter är sålunda för närvarande endast 55—60 procent av antalet år 1938. Denna utveckling har dock ur arbetssynpunkt icke tillnärmelsevis kunnat uppväga ökningen av importvarumängderna, enär minskningen i antalet varuposter företrädesvis innebär bortfall av mindre tidskrävande arbetsmoment, medan ökningen i godsmängderna företrädesvis påverkar de tyngre arbetsmomenten.

De dagliga erfarenheterna lämna ej heller utrymme för tvivel om att importstegringen medfört en stark ökning av arbetsbördan. Därjämte ha som bekant tillkommit nya arbetsuppgifter, hänförande sig till import-, export- och valutaregleringar samt varuskatter och exportavgifter. Vidare har den utrikes resandetraffiken stegrats.

Sammanlagda antalet befattningshavare i tullverket uppgick vid slutet av åren 1938 och 1950 till ca 4 250 resp. 4 630. Sedan år 1938 har tullpersonalen således ökat med icke fullt 9 procent.

De ökade påfrestningarna ha till någon del kunnat mötas med rationalisering, vilken självfallet fortgår. Vissa dröjsmål vid expedieringen till förfång för trafiken ha emellertid icke kunnat undvikas, särskilt vid större ojämnheter i trafikens omfattning. Avsevärda minskningar i de personalstyrkor, som avses för allmän tillsyn i hamnarna, ha måst vidtagas. Övertidsarbete måste likväl tillgripas i stor utsträckning.

Styrelsens statförslag för nästa budgetår innebär den utökning av personalen som ansetts ofrånkomlig. Förslaget upptager även ett antal nya eller höjda befattningar tillhörande arbetsledningen och är i denna del betingat av de behov av förstärkningar i ledningen som föranledas av trafikutvecklingen.

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 400 000 kronor.

	Ökning
1. Inrättande av	
a) 1 byrådirektörstjänst i Ca 31	19 896
b) 1 byråinspektörstjänst i Ca 27	18 336
c) 2 kammarskrivartjänster i Ca 20	22 908
d) 3 kontoristtjänster i Ce 13 och 7 kanslibiträdestjänster i Ce 11, varvid 3 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 7 kontorsbiträdes- tjänster i Ca 8 icke uppehållas	9 324
e) 2 expeditionsvaktjänster i Ca 9	14 040
2. Förstärkning av personalen å statistiska avdelningen	12 132
3. Automatiska förändringar	
chefs-lönerevisionen	17 200
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	15 964
arvodeshöjningar	11 200
rörligt tillägg	259 000
	400 000.

Förslagen under 1. a) — c) och e) samt 2. medföra en minskning av avlöningsanslaget för tullstaten med 73 098 kronor.

M o t i v.

1 a. Förevarande förslag har tidigare behandlats i generaltullstyrelsens statskrivelse för innevarande budgetår (se 1951: VII ht s. 45). Såsom motivering för inrättandet av ifrågavarande byrådirektörstjänst anfördes därvid främst den starka utvecklingen av det internationella samarbetet på tullområdet under de senaste åren. Styrelsen framhåller nu, att det inom studiegruppen för en europeisk tullunion i Bryssel pågående arbetet, i vilket Sverige deltagit sedan år 1948, resulterat i tre olika konventioner, avseende införandet av enhetlig tullnomenklatur och enhetliga grunder för beräkningen av varors tullvärden samt upprättandet av ett samarbetsråd för behandlingen av tullfrågor. Dessa konventioner ha biträtts av Sverige under år 1951 och samarbetsrådet torde komma att upprättas redan inom de närmaste månaderna. Det kan förutses, att tillämpningen av nämnda konventioner, sedan de godkänts av riksdagen, kommer att tillföra generaltullstyrelsen nya arbetsuppgifter, delvis av mycket krävande natur. Handläggningen av ärenden, som falla inom detta område, ankommer huvudsakligen på tullbehandlingsbyrån. Det torde därför vara oundgängligen nödvändigt, att byrån tilldelas en ny tjänst, vars innehavare kan tjänstgöra såsom biträdande chef och därjämte som ersättare för byråchefen eller alternerande med denne kan upprätthålla kontakten med den internationella organisa-

tionen och deltaga i de tid efter annan förekommande mötena inom denna organisation. Den nya tjänsten synes icke lämpligen kunna placeras i lägre lönegrad än Ca 31.

b. Arbetet å tullverkets huvudlaboratorium har under de senaste åren ökat i betydande grad, vilket förhållande sammanhänger med den stora import, som förekommit, och den hastigt fortskridande utvecklingen på det tekniska området. Särskilt utvecklingen inom den kemiska industrien har medfört, att marknaden tillförts en mängd nya produkter, vilka i stor utsträckning äro av sådan beskaffenhet, att de bereda tullmyndigheterna särskilda svårigheter såväl vid analysarbetet som vid den tulltekniska bedömningen. Som följd härav har den ene av tullkontrollörerna å laboratoriet i allt större utsträckning måst deltaga i de arbeten, föreståndaren har att utföra, och därigenom kommit att tjänstgöra såsom biträdande chef och föreståndarens ställföreträdare.

Styrelsen anser det därför vara erforderligt, att hos styrelsen inrättas en ny för tullverkets huvudlaboratorium avsedd tjänst i lönegrad Ca 27, lämpligen benämnd byråinspektörstjänst. Med hänsyn till den väsentligt ökade arbetsbördan å laboratoriet torde inrättandet av denna tjänst icke böra förändra minskning av antalet där placerade tullkontrollörs- och kammarskrivartjänster.

c. Ifrågavarande kammarskrivartjänster äro avsedda för styrelsens kameralbyrå. Genom att arbetet med genomförandet av tullverkets nybyggnadsprogram samt med förvaltning och underhåll av verkets fastigheter efter hand väsentligt ökat — sedan år 1936 har tullverkets fastighetsbestånd ökat med ca 50 procent — har det enligt styrelsen blivit ofrånkomligt att anställa en tjänsteman till hjälp åt den revisor, som sysslar med ifrågavarande ärenden.

Sedan år 1947 har en av kammarskrivarna å kameralbyrån så gott som helt ägnat sig åt tullverkets blankettryck. Blanketterna ha därvid omarbetats efter delvis nya principer och skärpt kontroll har utövats över förbrukningen av blanketter. Kostnaderna för blankettrycket har härigenom kunnat väsentligt nedbringas. Användandet av en kammarskrivare för blankettarbetet medför emellertid, att tillräcklig personal icke finnes å byrån för fullgörande av övriga arbetsuppgifter.

d. Därest frågan om lönegradsplacering för högre biträdestjänster icke blir löst från och med budgetåret 1952/53, föreslår styrelsen inrättandet av ifrågavarande tjänster. Beträffande motiveringen härför hänvisas till 1951 års statsverksproposition (VII ht s. 45—46).

e. Personalen å tullverkets centralförråd, vilket tillhör kameralbyrån, utgöres av 6 befattningshavare, däribland 2 bevakningstjänstemän vid lokal-tullförvaltningen, vilka beordrats att tjänstgöra å centralförrådet. Då ett stadigvarande behov av minst 6 befattningshavare föreligger därstädes, hemställer styrelsen, att 2 expeditionsvaktjänster, avsedda för centralförrådet, inrättas hos styrelsen.

2. Till följd av den ökade arbetsbelastningen å styrelsens statistiska av-

delning erfordras en förstärkning av den för utrednings- och granskningsarbete avsedda personalen.

Departementschefen.

I enlighet med generaltullstyrelsens förslag tillstyrker jag inrättandet av en byrådirektörstjänst i Ca 31 på tullbehandlingsbyrån, 2 kammarskrivartjänster i Ca 20 på kameralbyrån och 2 expeditionsvaktstjänster i Ca 9 på centralförrådet. Ehuru vissa skäl tala för inrättandet av byråinspektörstjänsten i Ca 27 på huvudlaboratoriet, anser jag dock ej för närvarande kunna biträda styrelsens förslag i denna del. Likaså torde medel, avsedda för förstärkning av personalen på statistiska avdelningen, ej böra anvisas för nästa budgetår.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag inrättande av 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 i utbyte mot 1 kontoristtjänst i Ca 13 och 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11, av 5 kontoristtjänster i Ca 13 i utbyte mot 4 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 samt av 6 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 6 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, varjämte medel torde beräknas under icke-ordinarieposten för 4 kontoristtjänster i Ca 13 i stället för 4 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och för 8 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i stället för 8 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

I detta sammanhang vill jag även förorda att det till generaltulldirektörens ställföreträdare utgående arvodet å 1 200 kronor för år med hänsyn till penningvärdeförändringen uppräknas med 300 kronor till 1 500 kronor för år.

Styrelsens beräkningar rörande de automatiska förändringarna under anslaget synas böra godtagas.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 052 200 (+ 82 500) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 500 (+ 300) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 393 700 (+ 13 300) kronor;
 rörligt tillägg 446 600 (+ 286 900) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 1 894 000 (+ 383 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i generaltullstyrelsens personalförteckning dels uppföra ytterligare en byrådirektörstjänst i Ca 31, två kammarskrivartjänster i Ca 20 samt ytterligare två kansliskrivartjänster i Ca 15, fyra kontoristtjänster i Ca 13, en kanslibiträdestjänst i Ca 11 och två expeditionsvaktstjänster i Ca 9, dels ock avföra sju kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 052 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	393 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	446 600
	<hr/>
	Summa kronor 1 894 000

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 894 000 kronor.

[36] 2. *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	32 287 000	35 286 765
1951/52 (statsliggaren s. 411) ...	32 134 000	
1952/53 (förslag)	39 322 000	

Y r k a n d e n.

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 7 138 000 kronor.

Ökning Minsk.

1. Inrättande av

a) 1 tullöverkontrollörstjänst i Ca 27, 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25, 2 tullkontrollörstjänster i Ca 24 och 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 16, samtliga avsedda för en planerad ny tullavdelning i Lundbyhamnen i Göteborg	8 886
b) 2 förste tullkontrollörstjänster i Ca 25 vid centraltullkamrarna i Stockholm resp. Malmö i utbyte mot 2 tullkontrollörstjänster i Ca 24	1 608
c) 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid tullavdelningen Stadsgården III i Stockholm	3 852
d) 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid flygtullavdelningen i Göteborg i utbyte mot 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24	804
e) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid sjötullavdelningen i Göteborg	—
f) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid personalkontoret i Göteborg	3 012
g) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid kameralkontoret i Malmö	3 000
h) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid frihamnstillavdelningen i Malmö	3 000

	Ökning	Minskning
i) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid tullkammaren i Helsingborg	3 000	
j) 3 tullkontrollörstjänster i Ca 24 vid tullkamrarna i Uppsala resp. Nyköping och Linköping	9 000	
k) 5 förste tullkontoristtjänster i Ce 19	8 700	
l) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid centraltullkammaren i Göteborg	4 212	
m) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid centraltullkammaren i Malmö	4 044	
n) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid tullstationen i Otterbäcken i utbyte mot 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 16 ..	1 608	
o) 4 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 vid centraltullkamrarna i Göteborg resp. Malmö samt tullkamrarna i Luleå och Karlstad	9 890	
p) 20 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 20 tullvakttjänster i Ca 9	19 680	
q) 5 kontoristtjänster i Ce 13 och 25 kanslibiträdestjänster i Ce 11, varvid 5 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 25 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 icke uppehållas	28 560	
r) 20 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 20 kustvakttjänster i Ca 10	12 720	
2. Utökning av den icke-ordinarie personalen	300 000	
3. Minskning av avlöningsanslaget till följd av inrättande av vissa nya tjänster hos styrelsen		73 098
4. Omräkning	977 522	
5. Ändrade grunder för rörliga tilläggets beräkning	5 808 000	
	7 211 098	73 098.

M o t i v.

För erhållande av en bättre avvägning såväl mellan antalet ordinarie och extra ordinarie kammarskrivare som mellan antalet ordinarie och extra ordinarie tullvakter har generaltullstyrelsen i samband med hemställan om inrättande av nya tjänster icke föreslagit någon indragning av ordinarie kammarskrivar- och tullvaktstjänster. I stället har icke-ordinarieposten minskats i motsvarande grad.

1 a. I början av år 1952 väntas en under byggnad varande hamnanläggning i Göteborg, Lundbyhamnen, bliva färdigställd. Trafiken i hamnen beräknas, när denna blivit utbyggd till full kapacitet, få en sådan omfattning att en fullständig tullavdelning måste inrättas. Till ifrågakommande avdelning avses — bl. a. för ernående av lättnader i trafiken — vissa hamnområden, vilka f. n. tillhöra Masthuggskajens och Packhuskajens tullavdelningar, skola överföras. I samband härmed beräknas 1 tullkontrollör och 5 tullöveruppsyningsmän kunna överflyttas till den nya avdelningen, varjämte 1 tulluppbördsmanstjänst torde kunna erhållas från posttullavdelningen, när

en planerad omläggning av arbetet därstädes ägt rum. Härutöver erfordras för nästa budgetår personalförstärkningar med 1 tullöverkontrollör, 1 förste tullkontrollör, 2 tullkontrollörer och 1 tullöveruppsyningsman. Styrelsen förutsätter, att ifrågavarande tjänster icke behöva tillsättas förrän under loppet av budgetåret 1952/53, varför medel för inrättande av tjänsterna endast beräknats för halva budgetåret.

b. Beträffande motiveringen för lönegradsuppflyttning av ifrågavarande tjänster åberopar styrelsen vad härom anförts i statskrivelsen för budgetåren 1949/50 resp. 1948/49 (se VII ht: 1949 s. 47—48 resp. 1948 s. 49; jfr även VII ht: 1950 s. 50—51 och 1951 s. 47—48).

c. Tulltaxeringsarbetet vid tullavdelningen Stadsgården III i Stockholm är förlagt till flera byggnader och kajområden på förhållandevis stort avstånd från varandra. Till avdelningen hör även en snart färdigbyggd hamn i Stadsgårdens förlängning, benämnd Masthamnen. Med hänsyn härtill ävensom till att tulltaxering utom tullklaringsområdet förekommer i stor utsträckning erfordras — för möjliggörande av en nöjaktig kontroll över tulltaxeringsarbetet vid avdelningen — att en förste tullkontrollörstjänst inrättas.

d. Styrelsen framhåller den under de senaste åren väsentligt stegrade trafiken — särskilt i vad avser gods — vid flygtullavdelningen i Göteborg och anser, att de arbetsuppgifter, som åvila avdelningsföreståndaren, motivera den föreslagna tjänsteförändringen.

e.—j. Ett behov av ökat antal tullkontrollörstjänster gör sig gällande inom vissa delar av lokaltullförvaltningen. Den starka trafikstegringen har medfört en ökad belastning å ledningen. I samma riktning verkar den utsträckta användningen av tulltaxeringspersonal utan kammarskrivarkompetens och nödvändigheten av att vidtaga personalbesparande förenklingar i tulltaxeringen. Styrelsen anser det därför vara synnerligen angeläget, att ledningen förstärkes genom inrättande av ett antal nya tullkontrollörstjänster.

e. Förevarande förslag har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåren 1947/48—1951/52 (se VII ht: 1947 s. 55, 1948 s. 49, 1949 s. 47—48, 1950 s. 51 och 1951 s. 48—49).

f. År 1947 tillfördes centraltullkammaren i Stockholm en tullkontrollörstjänst, vars innehavare skulle ha till huvudsakligt åliggande att biträda vid beredningen av speciella ärenden och företaga skilda undersökningar framför allt i organisatoriska frågor (se 1947: VII ht s. 54—55). Med hänsyn till den starka ökningen av trafiken under de senaste åren synes tiden nu vara inne att jämväl vid centraltullkammaren i Göteborg inrätta en tullkontrollörstjänst för motsvarande ändamål.

g. Till stöd för förslaget åberopar styrelsen vad härom anförts i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 48—49).

h. För att kontrollen över tulltaxeringsarbetet vid tre kammarskrivar- och tre tullkontoristexpeditioner i magasin I i Malmö frihamn skall kunna utövas på ett tillfredsställande sätt erfordras ytterligare en tullkontrollörstjänst utöver den nu befintliga befattningen.

i. Förevarande förslag har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 48—49).

j. Kontrollen över tulltaxeringsarbetet utövas vid tullkamrarna i Uppsala, Nyköping och Linköping av vederbörande tullförvaltare. Den ökade trafiken har medfört, att arbetsbelastningen vid envar av dessa tullkamrar numera blivit så stor, att tullförvaltaren icke i tillräcklig utsträckning kan ägna sin uppmärksamhet åt ledningen och organisationen av arbetet, med mindre den närmaste kontrollen över tulltaxeringsarbetet överlåtes åt en särskild befattningshavare, vilken bör inneha tullkontrollörs tjänsteställning.

k. Den allmänna trafikökningen har medfört, att tulltaxerings- och kamerala göromål i större utsträckning än hittills måst anförtros åt icke kamarskrivarutbildad personal, varför en ökning av antalet förste tullkontoristtjänster erfordras.

l. För en av de två å personalkontoret vid centraltullkammaren i Göteborg placerade tullmästarna, å vilka ankommer att utöva tillsyn över bevakningstjänsten vid tullavdelningarna i tullhamnen, har tjänstgöringsområdet sådana utsträckning att erforderlig daglig inspektion vid de skilda posteringarna icke är möjlig. För att kunna uppdelat tjänstgöringsområdet på två områden, vardera lydande under en tullmästare, erfordras ytterligare en tullmästarbefattning. Ifrågavarande två tullmästare skulle därvid utöva befäl över bevakningsstyrkor om 140 resp. 262 man.

m. Till motivering för förslaget återoppar styrelsen vad härom anförts i statskrivelsen för budgetåret 1949/50 (se VII ht: 1949 s. 47—48; jfr även VII ht: 1950 s. 51 och 1951 s. 48—49).

n. Föreståndaren för den år 1938 inrättade tullstationen i Otterbäcken innehar tullöveruppsyningsmans grad. Då trafiken vid nämnda tullstation under de senaste åren undergått en väsentlig ökning och numera är av större omfattning än trafiken vid flertalet tullstationer, som förestås av tullmästare, torde tullöveruppsyningsmanstjänsten böra utbytas mot en tullmästar-tjänst.

o. Av ifrågavarande tjänster avses en för tillgodoseende av behovet av bevakningsbefäl vid huvudporten i Göteborgs frihamn med dess mycket livliga person- och fordonstrafik, en för förstärkning av förmanspersonalen vid centraltullkammaren i Malmö på grund av den ökade passagerartrafiken, en för tullkammaren i Luleå (se 1951: VII ht s. 48—49), varefter en ny hamnanläggning, som kräver ständig tullbevakning, tagits i bruk år 1951, och den återstående tjänsten för tullkammaren i Karlstad, vars bevakningspersonal har att utföra fartygsvisitationer såväl i Karlstad som i 19 inom Karlstads tulldistrikt befintliga uthamnar, av vilka flera äro belägna mera än 10 mil från Karlstad. Beträffande tullkamrarna i Luleå och Karlstad handhaves förmanskapet för bevakningspersonalen av en tullöveruppsyningsman och en tulluppsyningsman, vilken av styrelsen förordnats att under seglationstiden bestrida på tullöveruppsyningsman ankommande göromål.

p. I statskrivelsen för innevarande budgetår hemställde styrelsen om uppflyttning av 50 tullvakter till tulluppsyningsmansgraden. Framställningen bifölls i vad avser 30 sådana tjänster (se VII ht: 1951 s. 48—49). Förevarande förslag avser att åstadkomma en någorlunda fast befordringsstandard. I personalförteckningen äro f. n. uppförda 1 206 tulluppsyningsmans-tjänster och 484 tullvaktjänster. Styrelsen anmäler, att Svenska tullinnaförbundet hemställt om uppflyttning av 100 tjänster.

q. På grund av trafikökningen och den rådande knappheten på kammarskrivar- och tullkontoristutbildad personal har det varit nödvändigt att överflytta vissa arbetsuppgifter å biträdespersonalen (jfr VII ht: 1951 s. 48 och 50). Förevarande förslag avser att tillgodose de mest angelägna behoven av högre biträdestjänster, därest frågan om lönegradsplaceringen av dylika tjänster icke blir avgjord före ingången av nästa budgetår.

r. Med hänsyn till den alltför höga åldern vid befordran till kustuppsyningsman och till det ringa antalet pensionsavgångar under den närmaste tiden finner styrelsen det angeläget att, i avvaktan på det slutliga resultatet av föreliggande utredningar angående arbetsuppgifterna för kust- och gränsbevakningen och personalens löneställning, de föreslagna lönegradsuppflyttningarna genomföras (jfr VII ht: 1951 s. 48 och 51).

2. Såsom inledningsvis anförts under punkten 35 anser styrelsen en förstärkning av den icke-ordinarie bevaknings- och biträdespersonalen vara ofrånkomlig.

3. Minskningen sammanhänger med förslagen om inrättande av vissa under punkten 35 upptagna tjänster.

4. Arvodeshöjningar, som föranletts av ändrade grunder för rörliga tilläggets beräkning, medföra ett ytterligare medelsbehov av 55 800 kronor. Huvudsakligen till följd av att tulltjänstemän, vilka tjänstgjort i annan statlig verksamhet, återgått till tullverket komma avlöningskostnaderna för ordinarie personal att stiga med 132 000 kronor. Automatiska löneklassuppflyttningar, reglerad befordringsgång för biträdespersonalen samt antagning av tullvaks-, kustvaks- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän beräknas föranleda utgiftsökningar av omkring resp. 121 000 kronor, 28 700 kronor och 46 500 kronor. På grund av de ändrade pensionsbestämmelserna kommer avgången bland kammarskrivar- och tullkontoristutbildad personal att minska, vilket medför att tillskottet av extra ordinarie kammarskrivare och tullkontorister från redan anordnade kurser kommer att överstiga avgången. Härigenom uppkommer en kostnadsökning av 340 000 kronor. Övertidersättningarna beräknas till ca 400 000 kronor, innebärande ett ökat medelsbehov av 265 000 kronor. Slutligen komma å andra sidan arvoden åt kammarskrivarelever under nästa budgetår att understiga motsvarande kostnader för innevarande budgetår med 11 478 kronor.

I personalförteckningen för tullstaten äro tjänstemännen å ordinarie stat fördelade på lokaltullförvaltningen, kustbevakningen och gränsbevakningen. Av de till lokaltullförvaltningen hörande kammarskrivartjänsterna böra 2 tjänster överföras till kustbevakningen och behov av yt-

terligare sådana överflyttningar kan tid efter annan uppkomma såvitt angår kammarskrivar- och biträdestjänster. Med hänsyn härtill hemställer styrelsen om bemyndigande att — utan hinder av personalförteckningens fördelning — vidtaga erforderliga förflyttningar av kammarskrivar- och biträdespersonal mellan tullstatens skilda förvaltningsgrenar. — Av de å övergångsstat uppförda tjänstemännen ha 2 tillsyningsmän befordrats till tulluppsyningsmän.

Departementschefen.

Såsom generaltullstyrelsen inledningsvis under punkten 35 anført har de senaste årens trafikutveckling för tullverkets del medfört en stark ökning av arbetsbördan. En utökning av personalen å tullstaten synes därför nödvändig. Styrelsens beräkning av det ökade personalbehovet av icke-ordinarie bevaknings- och biträdespersonal anser jag mig i stort sett kunna godtaga. Jag kommer i det följande även att föreslå en viss förstärkning av arbetsledningen.

Vad till en början angår styrelsens förslag om inrättande av en ny tullavdelning i Lundbyhamnen synes intet vara att erinra häremot. Jag tillstyrker därför, att 1 tullöverkontrollörstjänst i Ca 27, 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25, 2 tullkontrollörstjänster i Ca 24 och 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 16 inrättas och tillföras avdelningen.

Likaså torde i enlighet med styrelsens förslag böra inrättas dels 2 förste tullkontrollörstjänster i Ca 25 vid centraltullkamrarna i Stockholm resp. Malmö i utbyte mot 2 tullkontrollörstjänster i Ca 24, dels 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid tullavdelningen Stadsgården III i Stockholm och dels 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25 vid flygtullavdelningen i Göteborg i utbyte mot 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24.

Av de utav styrelsen föreslagna 8 nya tullkontrollörstjänsterna vill jag tillstyrka 4, varav 1 avsedd för sjötullavdelningen i Göteborg och 1 för personalkontoret i Göteborg.

Mot styrelsens förslag om anvisande av 8 700 kronor för inrättande av förste tullkontoristtjänster i Ce 19 har jag ingen erinran.

Vidare tillstyrker jag förslaget om inrättandet av 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid centraltullkammaren i Göteborg och 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid tullstationen i Otterbäcken i utbyte mot 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 16. Däremot synes frågan om förstärkning av bevakningsbefälet vid centraltullkammaren i Malmö böra anstå tills vidare.

Likaså torde i enlighet med generaltullstyrelsens förslag böra inrättas dels 4 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 vid centraltullkamrarna i Göteborg och Malmö samt tullkamrarna i Luleå och Karlstad, dels 20 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 20 tullvaktjänster i Ca 9 och dels 20 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 20 kustvaktjänster i Ca 10.

Den minskning med 73 098 kronor av förevarande anslag, som styrelsen föreslagit vid inrättandet av vissa nya tjänster hos styrelsen, torde — med

hänsyn till den ställning jag under föregående punkt intagit till ifrågavarande tjänster — böra begränsas till i runt tal 50 400 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag *dels* inrättande av 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 och 9 kontoristtjänster i Ca 13 i samband varmed 2 förste tullkontoristtjänster i Ca 19, 7 tullkontoristtjänster i Ca 16 och 2 sådana tjänster i Ce 16 kunna avdelas för sådana tulltaxerings- och kamerala göromål, som i allmänhet ankomma på tjänstemän i dessa lönegrader, *dels* utbyte av 2 kanslibiträddestjänster i Ca 11 mot 2 kansliskrivartjänster i Ca 15, av 1 tjänst som tulluppsyningsman i Ca 12 och 13 kanslibiträddestjänster i Ca 11 mot 14 kontoristtjänster i Ca 13, *dels* ock att medel beräknas under icke-ordinarieposten för 2 kontoristtjänster i Ce 13 i stället för 2 kanslibiträddestjänster i Ce 11, för 6 kontoristtjänster i Ce 13 i stället för 1 kontorsbiträddestjänst i den reglerade befordringsgången, varjämte ordinarieposten nedräknas med belopp motsvarande avlöningarna — fränsett rörligt tillägg — till 5 kontorsbiträden i Ca 8, samt för 54 kanslibiträddestjänster i Ce 11 i stället för samma antal kontorsbiträddestjänster i den reglerade befordringsgången.

Till förstärkning av den icke-ordinarie bevaknings- och biträdespersonalen torde — med hänsyn till att genom inrättandet av vissa högre biträdestjänster sammanlagt 11 tjänster i 19 och 16 lönegraderna komma att kunna avdelas för vissa tulltaxerings- och kamerala göromål — böra beräknas 200 000 kronor.

Styrelsens beräkningar av de automatiska utgiftsförändringarna under anslaget synas mig böra godtagas.

Av de på övergångsstat uppförda tjänsterna böra 2 befattningar som tillsyningsmän (Ca 10) avföras ur personalförteckningen.

I likhet med generaltullstyrelsen förordar jag att bemyndigande lämnas för styrelsen att utan hinder av personalförteckningens fördelning å lokal-tullförvaltning, kustbevakning och gränsbevakning vidtagna erforderliga förflyttningar av kammarskrivar- och biträdespersonal mellan tullstatens nämnda förvaltningsgrenar.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 22 281 000 (+ 417 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 7 506 000 (+ 636 000) kronor;

rörligt tillägg 9 535 000 (+ 6 135 000) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna upptagas till 39 322 000 (+ 7 188 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att *dels* företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits och *dels* medgiva generaltullstyrelsen rätt att — utan hinder av personalförteckningens fördelning på lokal-tullförvaltning, kustbevakning och gränsbe-

vakning — från och med budgetåret 1952/53 tills vidare vidtaga erforderliga förflyttningar av kammarskrivar- och biträdespersonal mellan nämnda förvaltningsgrenar;

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	22 281 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 506 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 535 000
	Summa kronor 39 322 000

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare å tullstaten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 39 322 000 kronor.

[37] 3. *Tullverket: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 045 000	4 386 344
1951/52 (statsliggaren s. 413)	4 644 000	
1952/53 (förslag)	5 269 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Sjukvård m. m.	10 000	
2. Reseersättningar	100 000	
3. Bränsle, lyse och vatten	50 000	
4. Övriga expenser	195 000	
5. Publikationstryck	42 000	
6. Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel	100 000	
7. Utbildning i tulltjänsten	152 000	
8. Hyra för hålkortsanläggning		89 000
9. Diverse utgifter	40 000	
	689 000	89 000.

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 288 733; anslag 1951/52 275 000. — Uppräkningen av anslagsposten föranledes av belastningen.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 972 176; anslag 1951/52 900 000. — Ökningen av utgifterna sammanhänger med utrikestrafikens stegring. Tullpersonalens resor för kontroll och klarering av trafiken ha ökat i omfattning, vilket å andra sidan även medfört en höjning i de av trafikanterna

till tullverket erlagda ersättningarna för extra tullförrättningar. I fråga om tjänstgöringstraktamenten inverkar även knappheten på medel för anställning av icke-ordinarie personal. Jämväl de nyligen genomförda höjningarna av avgifterna för resa å järnväg samt av rese- och tjänstgöringstraktamentena medföra behov av ökad medelsanvisning.

3. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 555 842; anslag 1951/52 500 000. — Ifrågavarande utgiftspost anses böra uppräknas med hänsyn till belastningen.

4. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 957 856; anslag 1951/52 1 030 000. — För renhållning och städning, vartill under budgetåret 1950/51 åtgingo 433 091 kronor, beräknas på grund av tillkomsten av nya lokaler samt ökade arbets- och materialkostnader en ökning av medelsbehovet till 450 000. — Kostnaderna för skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt, vilka för budgetåret 1950/51 beräknas uppgå till ca 156 000 kronor, uppskattas under nästa budgetår belöpa sig till 240 000 kronor. Ökningen föranledes av en mera betydande omtryckning av blanketter samt av kraftigt höjda papperspriser. — Utgifterna för telegram, telefon och annonsering, som under budgetåret 1950/51 uppgingo till 293 880 kronor, uppskattas för nästkommande budgetår till 400 000 kronor. Kostnadsökningen motiveras med behovet av att dels anordna nya telefonförbindelser för kust- och gränsbevakningen och dels anskaffa telefoner till vissa nya tullokaler. Härtill komma de nyligen genomförda höjningarna av avgifterna för telegram och telefon. — Kostnaderna för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner med flera inventarier beräknas under nästa budgetår komma att uppgå till 95 000 kronor, vilket belopp med ca 23 000 kronor överstiger utgifterna för dylika ändamål under förra budgetåret. Av sistnämnda belopp avses ca 13 000 kronor täcka underhållskostnaderna för de nya hålkortsmaskiner, för vilkas inköp generaltullstyrelsen begär medel i annat sammanhang. Återstående belopp eller 10 000 kronor hänför sig till fortsatt utbyte av handdrivna multiplikationsmaskiner mot elektriskt drivna maskiner. — För bokinköp m. m., vartill under budgetåret 1950/51 åtgingo 33 228 kronor, beräknas på grund av ökade inköps- och bindningskostnader en höjning av medelsbehovet till 40 000 kronor.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1950/51 77 909; anslag 68 000. — Vid beräkandet av medelsbehovet under anslagsposten för nästa budgetår har beaktats behovet av att från trycket utgiva en reviderad upplaga av den år 1931 utgivna handboken för tulltekniska varuundersökningar. Kostnaden härför anges till 20 000 kronor. Utgifterna för övriga av styrelsen utgivna publikationer uppskattas med hänsyn till höjda papperspriser och ökade tryckningskostnader till 90 000 kronor.

6. *Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel.* Utgift 1950/51 862 958; anslag 1951/52 900 000. — Den begärda förstärkningen hänför sig till de höjda arbets- och materielkostnaderna.

7. *Utbildning i tulltjänsten.* Utgift 1950/51 180 667; anslag 1951/52 300 000. — Från denna delpost komma under budgetåret 1952/53 att be-

stridas vissa utgifter för två kammarskrivarkurser, vilka avslutas den 14 mars respektive den 20 juni 1953. Utgifterna för dessa kurser beräknas till sammanlagt 240 000 kronor. — Antalet icke-ordinarie kammarskrivare utgör för närvarande 88. Under åren 1952 och 1953 erhålles från nu pågående eller beslutade kammarskrivarkurser ett tillskott av högst 100 icke-ordinarie kammarskrivare. I kammarskrivares och högre grader äro f. n. 30 tjänster vakanta. Avgången av kammarskrivarutbildad personal beräknas för tiden till och med år 1954 till lägst omkring 100. Med hänsyn härtill ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalkategori tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket torde det bli nödvändigt att under budgetåret 1952/53 anordna två nya kammarskrivarkurser. Kostnaderna för i dessa kurser ingående förberedande undervisningskurser beräknas till sammanlagt 52 000 kronor. — Under budgetåret erfordras vidare anordnande av en kustöveruppsyningsmanskurs, en gränsöveruppsyningsmanskurs och en undervisningskurs av annat slag för tjänstemän vid gränsbevakningen. Kostnaderna härför beräknas uppgå till resp. 18 000 kronor, 18 000 kronor och 21 000 kronor. — Kostnaderna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal under nästa budgetår beräknas till sammanlagt 12 000 kronor. — För tullverkets korrespondensundervisning i svenska, tyska och engelska språken samt i räkning beräknas ett medelsbehov av 20 000 kronor. — Efter förslag av tullverkets centrala företagsnämnd har en arbetsgrupp tillsatts för behandling av frågor rörande utbildning i tulltjänsten och därmed sammanhängande spörsmål. Denna arbetsgrupp har nu framlagt förslag om anordnande av dels fortbildningskurser för kammarskrivare och högre tjänstemän, dels kurser för utbildning till befattning såsom tullöveruppsyningsman, dels ock undervisning i engelska språket vid de större tullanstalterna såsom komplettering till den av tullverkets undervisningsanstalt bedrivna korrespondensundervisningen. Kostnaderna härför under budgetåret 1952/53 beräknas till resp. 28 000 kronor, 36 000 kronor och 7 000 kronor.

Delposten till utbildning i tulltjänsten har sålunda beräknats till 452 000 kronor.

8. *Hyra för hålkortsanläggning.* Anslag 1950/51 89 000. — I Kungl. Maj:ts beslut den 30 mars 1951 föreskrefs att av det under förevarande delpost upptagna beloppet, 89 000 kronor, finge tagas i anspråk högst 70 000 kronor. Minskningen av posten, som motsvarar kostnaden för hyra av en tabulator med summastans, hade möjliggjorts av att viss överkapacitet på den maskinanläggning, som disponeras av statens handels- och industrikommision, kunnat utnyttjas för hålkortsbearbetning av vissa statistiska uppgifter för tullverkets räkning. Styrelsen framhåller nu, att detta samarbete dock inneburit nackdelar i form av försenad tid för sammanställande av de månatliga handelsstatistiska uppgifterna.

Styrelsen upprepar sitt i fjolårets statsverksproposition (VII ht s. 56—57) framlagda förslag om inköp av erforderligt antal maskiner. Kostnaderna

härför beräknas nu till ca 440 000 kronor, som böra anvisas i form av ett reservationsanslag.

Därest emellertid ett förhyrningsförfarande anses böra tillämpas även i fortsättningen, uppskattar styrelsen kostnaderna under förevarande delpost för nästa budgetår till 89 900 kronor. Härav förutsätts 67 100 kronor täcka kostnaderna för fortsatt förhyrning under budgetåret 1952/53 av de maskiner, som skola tagas i bruk från och med den 1 januari 1952. Återstående belopp, 22 900 kronor, avser utgifterna för förhyrning från och med den 1 januari 1953 av ytterligare en tabulator med summastans.

9. *Diverse utgifter.* Utgift 1950/51 191 447; anslag 1951/52 150 000. — Uppräkning av delposten motiveras med belastningen.

Departementschefen.

Samma omständigheter, som föranleda viss höjning av personalkostnaderna, nämligen importstegringen och trafikutvecklingen, påverka även utgiftsbehovet under nu förevarande anslag. Härtill komma de inträdda prisstegringarna å materiel m. m. Med hänsyn härtill synes generaltullstyrelsens uppräkning av följande poster böra godtagas, nämligen anslagsposten till sjukvård m. m. med 10 000 kronor till 285 000 kronor, anslagsposten till reseersättningar med 100 000 kronor till 1 000 000 kronor, den i anslagsposten till expenser ingående delposten till bränsle, lyse och vatten med 50 000 kronor till 550 000 kronor, anslagsposten till publikationstryck med 42 000 kronor till 110 000 kronor samt de i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposterna till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel å 900 000 kronor och till utbildning i tulltjänsten å 300 000 kronor med 100 000 kronor resp. 152 000 kronor. Uppräkningen av delposten till övriga expenser å 1 030 000 kronor samt av den i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposten till diverse utgifter å 150 000 kronor synes däremot kunna begränsas till 150 000 kronor resp. 20 000 kronor.

Även för nästa budgetår torde styrelsens behov av hålkortsmaskiner böra tillgodoses genom förhyrning. För ändamålet torde böra beräknas ett belopp av i runt tal 90 000 kronor. Därest samarbetet med statens handels- och industrikommission på ifrågavarande område består även under nästa budgetår, vilket ännu ej kan bedömas, kommer av nämnda belopp att tagas i anspråk endast 67 100 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna beräknas till 5 269 000 (+ 625 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	285 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	1 730 000

4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	110 000
5. Hemliga utgifter	2 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	2 142 000

Summa kronor 5 269 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 269 000 kronor.

[38]4. *Tullverket*: *Anskaffning av viss materiel.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	325 000	304 473
1951/52 (statsliggaren s. 414)	325 000	
1952/53 (förslag)	315 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att för anskaffning av viss materiel för tullverket måtte även för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

1. Motorbåtar	229 000
2. Radioanläggningar	60 000
3. Motorfordon m. m.	36 000
	325 000

Motiv.

1. *Motorbåtar*. Styrelsens plan för nyanskaffning av motorbåtar omfattar 7 tulljakter, 5 tullracerbåtar — av vilka 3 äro färdigställda — och 2 tullslupar. Medel ha tidigare beviljats för byggande av samtliga nämnda båtar med undantag av en tulljakt, för vilkens byggnad erfordras 90 000 kronor. Vidare komma kostnaderna för under byggnad varande 6 tulljakter och 2 tullracerbåtar att på grund av inträdd prisstegring med omkring 60 000 kronor överstiga hittills anvisade medel. — På en år 1937 färdigställd tullkryssare är maskineriet numera förslitet. Då fartyget i övrigt är i mycket gott skick, böra nya motorer installeras. Kostnaden härför beräknas till 70 000 kronor. — För den å ön Ven belägna kustposteringen Bäckviken, vilken f. n. icke är utrustad med någon båt, erfordras en mindre prejbåt. För anskaffande av en sådan båt erfordras ca 9 000 kronor.

2. *Radioanläggningar*. Då det måste anses vara av stor vikt, att kust- och gränsbevakningen utrustas med de ytterligare hjälpmedel, som äro erforderliga för upprätthållande av en god förbindelsetjänst, synas enligt styrelsens uppfattning medel böra anvisas för fortsatt anskaffning av radiomaterial, omfattande 7 radioanläggningar.

3. *Motorfordon*. För anskaffning av motorfordon och cyklar samt för hållande av tjänstehundar erfordras för nästa budgetår ca 36 000 kronor.

Departementschefen.

Genom beslut den 21 december 1951 har Kungl. Maj:t medgivit, att en till riket olovligen införd automobil, som förklarats förverkad, finge i stället för att försäljas å auktion av tullverket behållas för användning i dess bevakningstjänst. Med hänsyn härtill synas de medel, generaltullstyrelsen begärt för anskaffning av motorfordon m. m., böra minskas med 10 000 kronor till 26 000 kronor. Då jag i övrigt ej har något att erinra mot styrelsens ifrågavarande förslag till materielanskaffning, synes anslaget böra uppföras med 315 000 kronor. Anslaget torde böra ställas till styrelsens förfogande att användas enligt av Kungl. Maj:t godkänd plan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kronor.

[39] 5. **Kontrollstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	849 700	839 790
1951/52 (statsliggaren s. 414)	784 100	
1952/53 (förslag)	1 118 200	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 331 900 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 byrådirektör Ce 31 — Ca 31	—
1 förste byråingenjör Ce 27 — Ca 27	—
1 förste byråsekreterare Ce 27 — Ca 27	—
1 byråinspektör Ce 25 — Ca 25	—
b) 2 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—
7 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—
c) 1 förste byråinspektör Ce 29 — Ce 31	1 332
d) 1 kanslibitråde Ca 11 — Ca 13	336
1 kontorsbiträde Ca 8 — Ce 11	348
2. Personalförstärkning	
1 skrivbiträdestjänst Cf 4 — Ce 8	6 288
3. Kostnader för kontrollen över elskatten	170 000
4. Automatiska förändringar	
löneklassuppflyttningar	9 662
chefslöneregleringen	7 944
rörligt tillägg	136 000
	<hr/>
	331 910.

Motiv.

1. a. Beträffande motiveringen för yrkandet om ordinariesättning av ifrågavarande byrådirektörstjänst och byråinspektörstjänst hänvisar kontrollstyrelsen till vad styrelsen härom anfört i sin statskrivelse för budgetåret

1951/52 (se VII ht s. 59—60; se även 1950: VII ht s. 57—58). — I fråga om den under förevarande punkt upptagna förste byråsekreterartjänsten erinras om att tre dylika tjänster finnas hos styrelsen, samtliga i 27 lönegraden, av vilka en är ordinarie och de två övriga extra ordinarie. De två sistnämnda äro inrättade från och med den 1 juli 1948. Med hänsyn till att dessa tjänster sålunda varit extra ordinarie i fyra år och då arbetsuppgifterna i vart fall för två av verkets tre förste byråsekreterare äro av stadigvarande natur, anser styrelsen att ytterligare en förste byråsekreterartjänst bör upptagas på ordinarie stat. — I samband med den omorganisation av styrelsens lokala skattekontroll, som ägde rum den 1 juli 1950, inrättades en förste byråingenjörstjänst i Ce 27 hos styrelsen, vars innehavare handhar kontrollen över sulfitsprittillverkningen. Motsvarande arbetsuppgifter beträffande tillverkningen vid lantbruksbrännerierna ankomma på en i Kristianstad stationerad överkontrollör i samma lönegrad. På de skäl, som i det följande under anslagsrubriken Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen (p. 1) anföras för ordinariesättning av bland andra nämnde överkontrollör, anser styrelsen överföring till ordinarie stat böra äga rum jämväl av nu ifrågakvarande förste byråingenjörstjänst.

b. Förevarande förslag om ordinariesättning av 2 kanslibiträdestjänster har tidigare framförts av kontrollstyrelsen, senast i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se VII ht s. 59—60 samt 1950: VII ht s. 57—58). Styrelsen understryker, att behovet av ifrågakvarande tjänster är stadigvarande.

Av styrelsens extra ordinarie kontorsbiträden beräknas sju den 1 juli 1952 fylla förutsättningarna för att erhålla ordinarie tjänst enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. Vid bifall till yrkandet om anställande på ordinarie stat av 2 kanslibiträden i Ce 11, vilka tillika innehava ordinarie kontorsbiträdestjänster, torde dock antalet nyinrättade kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kunna begränsas till 5.

c. Beträffande motiveringen för ifrågakvarande lönegradsuppflyttning hänvisar kontrollstyrelsen till vad styrelsen härom anfört i sin statskrivelse för budgetåret 1948/49 (se prop. 254/1948 s. 4; jfr 1950: VII ht s. 57).

d. Såsom motivering för uppflyttning i lönegrad av de under denna punkt upptagna biträdestjänsterna åberopar kontrollstyrelsen samma skäl, som anförts i styrelsens statskrivelse för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 57).

2. Framställningen föranledes av det ökade arbetet på avdelningen för skatt på choklad- och konfityrvaror. Antalet aktiva tillverkare av dylika varor har sedan sockerransoneringen upphörde successivt ökat. För det härav förorsakade merarbetet har hittills anlitats extra personal. Då den ökade arbetsbördan kan beräknas bliva bestående, bör i stället ett kontorsbiträde i befordringsgången anställas.

3. I fråga om beräkningen av kostnaderna för kontrollen över elskatten hänvisar kontrollstyrelsen till en av styrelsen till finansdepartementet den 9 mars 1951 under hand överlämnad promemoria. Kontrollstyrelsen framhöll däri de svårigheter, styrelsen — i avsaknad av närmare erfarenheter huru ifrågakvarande beskattningsarbete kunde komma att gestalta sig — haft att mera noggrant bestämma det erforderliga antalet befattningshavare

och löneställningen för dessa. Särskilt underströks, att ett visst behov av befattningshavare med sakkunskap på det elektriska området komme att föreligga och att det ej låte sig göra att på förhand angiva lönekostnaderna för denna arbetskraft. För att emellertid få en grund för anslagsbeloppets bestämmande hade kontrollstyrelsen gjort en överslagsberäkning av den för kontrollen av elskatten erforderliga personalen hos styrelsen och funnit sig härutinnan böra räkna med 1 förste byråinspektör i Cg 29, 2 förste byråinspektörer i Cg 27, 2 byråinspektörer i Cg 25, 1 assistent i Cg 20, 2 kanslibiträden i Cg 11, 1 expeditionsvakt i Cg 9 och 5—8 kontorsbiträden. Avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal beräknas för nästa budgetår till 160 000 kronor, varav 40 000 kronor avse rörligt tillägg. Härtill komma kostnaderna för den av Kungl. Maj:t utsedda elskattenämnden, i promemorian beräknade till 10 000 kronor.

Departementschefen.

Kontrollstyrelsens förslag om ordinariesättning vill jag biträda så tillvida att 1 byrådirektörstjänst i Ce 31, 1 förste byråsekreterartjänst i Ce 27, 1 byråinspektörstjänst i Ce 25, 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 och 6 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 uppföras på ordinarie stat. I likhet med styrelsen förordar jag att 1 byrådirektörstjänst i Ce 31 inrättas å första byrån i utbyte mot 1 förste byråinspektörstjänst i Ce 29. Vid uppkommande vakans bör dock frågan om tjänstens lönegradsplacering underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Mot den begärda personalförstärkningen med ett skrivbiträde har jag ingen erinran.

I avvaktan på närmare erfarenhet av omfattningen och arten av elskattekontrollen torde styrelsens beräkningar rörande kostnaderna för denna kontroll böra godtagas.

Jämväl styrelsens beräkningar av de automatiska utgiftsförändringarna under anslaget anser jag böra biträda.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag att 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 uppflyttas till kontoristtjänst i Ca 13 samt att medel beräknas under icke-ordinarieposten för 3 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för 3 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 440 200 (+ 86 800) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 416 900 (+ 66 500) kronor;
rörligt tillägg 261 100 (+ 180 800) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 1 118 200 (+ 334 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	440 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	416 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	261 100

Summa kronor 1 118 200

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 118 200 kronor.

[40] 6. *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	95 000	95 441
1951/52 (statsliggaren s. 415)	83 000	
1952/53 (förslag)	129 800	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 50 800 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	3 500
2. Reseersättningar	16 000
3. Expenser	29 300
4. Publikationstryck	2 000

50 800.

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 7 115; anslag 1951/52 4 500. — I den under nästföregående anslagspunkt omnämnda promemorian rörande kostnaderna för elskattekontrollens handhavande ha sjukvårdskostnaderna för personalen vid nämnda kontroll beräknats till 1 000 kronor. I övrigt för-
anledes uppräknningen av belastningen å anslagsposten för budgetåret 1950/51.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 30 904; anslag 1951/52 25 000. — Kostnaderna för reseersättningar till personalen vid elskatteavdelningen ha i nyssnämnda promemoria beräknats till 12 000 kronor. Härtill kommer den ökning, som för-
anledes av de höjda priserna på järnvägsbiljetter samt de höjda traktamentsersättningarna.

3. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 1 376; anslag 1951/52 1 700. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 51 798; anslag 1951/52 47 500. — För elskatteavdelningen ha till expenser beräknats 18 000 kronor, varav 300 kronor för bränsle, lyse och vatten samt 17 700 kronor för övriga expenser. I övrigt sammanhänger uppräknningen med den under det senaste året inträffade kostnadsfördyringen å tjänster och varor.

4. *Publikationstryck.* Utgift 1950/51 4 333; anslag 1951/52 4 500. — Av ökningen hänföra sig 1 000 kronor till höjda arbets- och materialkostnader och återstående 1 000 kronor till bestyret med elskatten.

Departementschefen.

I enlighet med kontrollstyrelsens förslag torde anslagsposten till sjukvård m. m. ökas med 3 500 kronor till 8 000 kronor, anslagsposten till reseersättningar med 16 000 kronor till 41 000 kronor och anslagsposten till publikationstryck med 2 000 kronor till 6 500 kronor. Uppräkningen av expensposten torde kunna begränsas till 25 300 kronor, varav 300 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 25 000 kronor till övriga expenser. För elskatteavdelningens del har härvid räknats med en medelsåtgång av 300 kronor resp. 17 700 kronor under angivna delposter.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda kunna beräknas till 129 800 (+ 46 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 129 800 kronor.

[41] 7. Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	633 000	646 051
1951/52 (statsliggaren s. 416)	603 300	
1952/53 (förslag)	911 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 308 700 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar		
a) 4 distriktsöverkontrollörer Ce 29 — Ca 29	—	
4 överkontrollörer Ce 27 — Ca 27	—	
5 kontrollörer Ce 24 — Ca 24	—	
b) 1 kontorsbiträde Ce 8 — Ca 8	—	
2. Personalförstärkning		
1 assistenttjänst Cf 17 — Ce 24	11 160	
3. Slopande av den statliga kontrollen vid flertalet sulfitbrännerier		50 000
4. Kostnader för kontrollen över elskatten	223 000	
5. Höjda kostnader för tjänsteresor	18 000	
6. Expenser	—	
7. Automatiska förändringar		
arvodesförhöjningar	38 000	
löneklassuppflyttningar	10 222	
rörligt tillägg	58 000	
8. Avrundning	318	
	<hr/>	<hr/>
	358 700	50 000.

Motiv.

1 a. När kontrollstyrelsen i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 framlade förslag till omorganisation av den lokala skattekontrollen, hemställde styrel-

sen, att vissa angivna tjänster vid denna kontroll skulle uppföras på ordinarie stat. Styrelsen framhöll därvid bland annat, att i den gamla organisationen 7 tjänster i 27 lönegraden och en i 24 lönegraden varit extra ordinarie sedan år 1940 samt att av 8 tjänster i 24 lönegraden 6 varit extra ordinarie sedan den 1 juli 1947 och 2 sedan den 1 juli 1948 (se 1950: VII ht s. 65—66). Den omständigheten att den ändrade organisationen icke varit i kraft mer än något över ett år synes enligt styrelsens mening icke böra hindra att ordinariesättning från och med nästa budgetårsskifte äger rum, enär den nya organisationen fallit väl ut och icke torde till sin struktur behöva någon ändring inom överskådlig tid.

b. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången beräknas ett extra ordinarie kontorsbiträde böra bliva befordrat till ordinarie tjänst från och med den 1 juli 1952.

2. Inspektionsverksamheten inom södra och västra kontrolldistrikten har icke kunnat upprätthållas i avsedd omfattning. Balansen inom dessa båda distrikt utgör f. n. tillsammans cirka 600 kontrollbesök. Eftersläpningen sammanhänger bland annat med att cheferna vid nämnda distrikt måst tagas i anspråk för särskilda utredningar och andra speciella uppgifter i sådan omfattning, att de icke kunnat ägna sig åt egentligt inspektionsarbete i beräknad grad. Då så kommer att bliva fallet även i fortsättningen, anser styrelsen det erforderligt, att ytterligare en assistent i befordringsgången anställs vid den lokala skattekontrollen.

3. Genomförandet vid flertalet sulfitbrännerier av det ändrade kontrollförfarande, varom beslut fattades vid 1951 års riksdag (jfr 1951: VII ht s. 62—64), föranleder å ena sidan en minskning av nuvarande anslag motsvarande dels reducerade kostnader för arvoden till kontrolltjänstemän, beräknade till 44 000 kronor, dels ett för engångsersättningar åt avgångna sulfitbrännerikontrollanter i den nuvarande staten inräknat belopp om 28 000 kronor. Å andra sidan erfordras en ökning av anslaget motsvarande uteblivna intäkter av kontrollkostnadsbidrag, beräknade till 22 000 kronor.

4. I enlighet med innehållet i promemorian rörande elskattekontrollens handhavande ha under detta anslag kostnaderna för nämnda kontroll upptagits till 223 000 kronor, därav 150 000 beräknats till avlöningar samt återstoden till omkostnader. Härvid har räknats med anställande av 15 assistenter i högst lönegraden Cg 24. Till rörligt tillägg har beräknats åtgå 35 000 kronor. Omkostnadsposten fördelar sig med 1 000 kronor till sjukvård m. m., 60 000 kronor till reseersättningar samt 12 000 kronor till expenser.

5. Ökningen föranledes av den under innevarande år vidtagna höjningen av priserna på järnvägsbiljetter samt de höjda traktamentsersättningarna och ersättningarna för begagnande av egen bil i tjänsten. Den erforderliga ökningen har beräknats efter 16 procent å den för innevarande budgetår med 116 000 kronor uppförda anslagsposten.

6. Till expenser ha för innevarande budgetår anvisats 15 000 kronor, varav 600 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 14 400 till övriga expenser. Av sistnämnda belopp utgöra 3 000 kronor medel till engångsutgifter för viss komplettering av utrustningen vid styrelsens distriktskontor. Delposten

till övriga expenser skulle följaktligen för nästa budgetår minskas med sistnämnda belopp. De stegrade arbets- och materialkostnaderna motivera emellertid en uppräknig med 25 à 30 procent av delposten till övriga expenser, bortsett från nyssnämnda engångsutgifter, eller 11 400 kronor. Med anledning härav föreslår styrelsen, att anslagsposten till expenser för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 15 000 kronor.

Departementschefen.

Kontrollstyrelsens förslag om ordinariesättning av vissa tjänster vill jag för närvarande endast tillstyrka så tillvida att en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 uppföres på ordinarie stat. En särskild post till avlöning till ordinarie tjänsteman bör därför uppföras i staten.

Medelsanvisningen till den i expensposten ingående delposten till övriga expenser synes kunna minskas med 1 000 kronor till 13 400 kronor.

Vad kontrollstyrelsen i övrigt äskat under förevarande anslag synes bära godtagas.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie personal 6 500 kronor (ny post);
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 206 000
 (— 42 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 463 500 (+ 120 200) kronor;
 rörligt tillägg 146 000 (+ 111 000) kronor;
 sjukvård m. m. 2 000 (+ 1 000) kronor;
 reseersättningar 194 000 (+ 78 000) kronor;
 expenser 26 000 (+ 11 000) kronor;
 övriga utgifter oförändrat 10 000 kronor;
 kontrollkostnadsbidrag m. m. 143 000 (— 22 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 911 000 (+ 307 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kontrollstyrelsens lokala skattekontroll uppföra en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 911 000 kronor.

[42] 8. Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	79 000	75 918
1951/52 (statsliggaren s. 418)	79 000	
1952/53 (förslag)	92 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 13 000 kronor, därav 12 000 kronor avse automatiska lönekostnadsökningar sammanhängande med höjningen av rörliga tillägget samt löneklassuppflyttningar. Återstående belopp, 1 000 kronor, hänför sig till ökade resekostnads- och traktamentsersättningar.

Mot kontrollstyrelsens beräkningar har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

[43] 9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	800 600	867 958
1951/52 (statsliggaren s. 418)	779 000	
1952/53 (förslag)	940 400	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 191 100 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
1 ingenjör Ca 25 — Ca 27	1 644
1 föreståndare för justeringsverkstaden Ca 24 — förste justerare Ca 26	1 632
1 ingenjör Ca 24 — Ca 26	1 632
1 gravörbiträde Ce 6 — Ce 8	336
1 stämplingsbiträde Ce 6 — Ce 8	384
5 stämplingsbiträden Ce 5 — Ce 7	2 316
2. Personalförstärkning	
2 stämplingsbiträden Cg 7	11 904
3. Omräkning av icke-ordinarieposten	15 930
4. Ökning av kontrollstämplingsförrättarnas arvoden (beräknat för 1/2 budgetår)	9 000
5. Automatiska förändringar	
löneklassuppflyttningar	2 282
chefslönerevisionen	2 788
rörligt tillägg	139 537
6. Avrundning	1 715
	<hr/>
	191 100.

M o t i v.

1. Förevarande förslag ha tidigare framförts senast i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 (se 1951: VII ht s. 66; jfr även VII ht: 1949 s. 67—68 och 1950 s. 72).

2—3. Med anlitande av besparingar å vissa av de vid mynt- och justeringsverkets omorganisation år 1947 fastställda tjänsterna har verket under budgetåret 1950/51 kunnat anställa 2 extra stämplingsbiträden, vilka varit oundgängligen erforderliga för att hålla uppkommen arbetsbalans inom rimliga gränser. Den generella nedräkningen av icke-ordinarieposten för budgetåret 1951/52 har emellertid medfört att dessa stämplingsbiträden samt ett extra kontorsbiträde måst entledigas. Då emellertid arbetsuppgifterna endast med största svårighet kunna medhinnas och en tidvis avsevärd

arbetsbalans uppkommit, erfordras för undvikande av ökad eftersläpning i arbetet, vilket huvudsakligen drabbar näringslivet, såväl återanställning av de två extra stämpningsbiträdena som uppräknig av avlöningskostnaderna med det belopp, varmed icke-ordinarieposten reducerades för innevarande budgetår.

4. Ifrågavarande förslag har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåren 1950/51 och 1951/52 (se VII ht: 1950 s. 72 och 1951 s. 66).

Departementschefen.

I enlighet med mynt- och justeringsverkets förslag torde tjänsten som föreståndare för justeringsverkstaden i Ca 24 böra uppflyttas till förste justerare i Ca 26. Likaså böra medel beräknas för att genomföra de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för 1 gravörbiträde och 6 stämpningsbiträden. I likhet med mynt- och justeringsverket vill jag förorda en förstärkning av personalen med 2 stämpningsbiträden i Cg 7.

Mynt- och justeringsverkets beräkning av de automatiska förändringarna under anslaget synes böra godtagas.

Vad ämbetsverket i övrigt hemställt under förevarande anslag anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 233 100 (+ 5 100) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat
39 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 153 400 (+ 11 200) kronor;
rörligt tillägg 126 800 (+ 82 000) kronor;

avlöningar till förmän och arbetare 388 100 (+ 63 100) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 940 400 (+ 161 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för mynt- och justeringsverket dels uppföra en tjänst som förste justerare i Ca 26 och dels avföra en tjänst som föreståndare för justeringsverkstaden i Ca 24;

b) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	153 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	126 800
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	388 100

Summa kronor 940 400

c) till *Mynt- och justeringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 940 400 kronor.

[44] 10. *Mynt- och justeringsverket*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	94 500	121 264
1951/52 (statsliggaren s. 419)	94 500	
1952/53 (förslag)	128 600	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget uppräknas med 21 500 kronor. Härav utgöra 19 500 kronor en 20-procentig förhöjning av samtliga delposter till följd av prisstegringen under innevarande år. Återstående 2 000 kronor avse kostnader för inköp, rengöring och underhåll av dubbel uppsättning skyddskläder för 30 befattningshavare, vilka äro sysselsatta med smutsande arbete eller frätande ämnen.

Departementschefen.

Med hänsyn till de senaste årens utgifter under förevarande anslag finner jag en höjning av anslaget erforderlig. Sålunda böra följande utgiftsposter uppräknas, nämligen sjukvårdsposten å 1 000 kronor med 2 000 kronor, delposterna till bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten samt till övriga expenser å 43 000 kronor resp. 14 500 kronor med 13 000 kronor resp. 2 200 kronor samt de under posten till övriga utgifter upptagna delposterna till maskiner och diverse materialier å 16 200 kronor, till omkostnader för myntutväxlingen å 4 000 kronor samt till omkostnader i övrigt å 6 600 kronor med resp. 15 000 kronor, 1 700 kronor och 700 kronor. Samtidigt torde anslagsposten till reseersättningar kunna minskas med 2 500 kronor till 3 700 kronor.

I enlighet med mynt- och justeringsverkets förslag synas 2 000 kronor böra beräknas för inköp, rengöring och underhåll av skyddskläder.

Omkostnadsanslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 128 600 (+ 34 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 128 600 kronor.

[45] 11. *Mynt- och justeringsverket*: **Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.**

Nytt anslag (förslag)

34 000 kronor.

Mynt- och justeringsverket hemställer, att för nyanskaffning av vissa maskiner m. m. måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 49 115 kronor.

1. Merkostnader för nyanskaffning av en högfrekvensugn	20 000
2. Två par valsar	8 000
3. En friktionskruvpress med motor och elektrisk utrustning	6 500
4. En excenterpress med motor och elektrisk utrustning	5 500
5. Omändring av våg och utbyggnad av provanläggning för genomström- ningsmätare	6 000
6. Mätmikroskop	3 115
	49 115

Motiv.

1. För anskaffning av en högfrekvensugn och en myntpress ha anvisats reservationsanslag av 108 000 kronor för budgetåret 1947/48 samt --- till täckande av prisstegringar — av 29 000 kronor för budgetåret 1948/49. Kungl. Maj:t har sedermera medgivit att av ifrågavarande anslag finge för bestridande av genom devalveringen uppkomna merkostnader disponeras ytterligare högst 9 300 kronor till myntpressen utöver tidigare beräknat belopp om 61 185 kronor. Sedan kostnaderna för press, motor och montering numera gäldats med 72 209 kronor 46 öre, återstår av anslaget 64 790 kronor 54 öre till högfrekvensugnen, vilken ursprungligen kostnadsberäknats till 69 000 kronor. Enligt uppgift från leverantören måste numera å material och arbetskostnad beräknas ett tillägg av 20 procent, varför kostnaderna torde komma att uppgå till 82 800 kronor, eller i runt tal 20 000 kronor utöver tillgängliga medel.

2. Genom upprepade omslipningar ha de nuvarande valsarnas diametrar minskat i så hög grad att en nyanskaffning erfordras.

3. För framställning av medaljer och medaljtillbehör förfogar verket över två stora friktionskruvpressar. Pressarna äro numera starkt förslitna och för den ena av dem erfordras en genomgående reparation. Då tillverkningen av småmedaljer och av medaljtillbehör förekommer i stor skala, kan produktionen därav under reparationstiden icke i tillräcklig omfattning uppehållas medelst den kvarvarande pressen. Då det dessutom innebär en avsevärd tids- och krafftörlust att använda ifrågavarande stora pressar för småarbeten, föreslår verket att en mindre press anskaffas.

4. För utklippning av ämnen till medaljer disponeras en ålderdomlig, till motordrift omändrad stansmaskin, vilkens rörliga delar äro starkt förslitna. Verket hemställer att medel anvisas för ersättande av ifrågavarande maskin med en excenterpress.

5. För vägning av större tankbilar, som skola märkas såsom transportredskap, disponerar verket icke någon tillräckligt stor våg, varför justeringsökandena för vägningsproceduren måste hänvisas till olika firmor i Stockholm. För att hela mätning förfarandet skall kunna utföras vid verket föreslås viss komplettering av den nuvarande vågen. Arbetena avses skola utföras av verkets personal och kostnaden för materielanskaffningen beräknas till 1 000 kronor. — Verkets resurser för undersökning av genomströmnings-

mätare ha till följd av brist på såväl större rymdlikare som förrådstank hittills varit otillräckliga. Genom gåva har under år 1950 en uppsats större rymdlikare erhållits. För att kunna utnyttja dessa hemställer verket om anvisande av tillhoppa 5 000 kronor till en förrådstank, en trycktank samt erforderlig provvätska.

6. Verket föreslår dels att två mätmikroskop, vilka varit i bruk sedan år 1923, ersättas med nya och dels att ytterligare fem mätmikroskop anskaffas för undvikande av onödiga förflyttningar och därmed uppkommande förslitningar och minskad precision vid genomförandet av vissa mätningsserier.

Departementschefen.

I enlighet med mynt- och justeringsverkets förslag torde 20 000 kronor böra beräknas till täckande av uppkomna merkostnader för anskaffning av högfrequensugnen. Det materielbehov, ämbetsverket i övrigt redovisat under förevarande anslagsrubrik, torde för närvarande endast i viss utsträckning kunna tillgodoses. Sålunda tillstyrker jag anvisande av ett belopp av 10 000 kronor för de nyanskaffningar som av verket bedömas som de mest angelägna.

I detta sammanhang får jag anmäla, att mynt- och justeringsverket och statens tekniska forskningsråd i gemensam skrivelse den 11 april 1951 — under hänvisning till att den internationella konferensen för mått och vikt år 1946 fastställt elektriska och fotometriska enheter att gälla från och med den 1 januari 1948 — hemställt, såvitt nu är i fråga, att Kungl. Maj:t måtte dels anvisa högst 2 400 kronor för inköp hos Compagnie des lampes i Paris av erforderligt antal ljusnormaler för Sverige samt två förvaringsskåp, att disponeras av mynt- och justeringsverket, dels ock låta ombesörja transporten till Sverige av ljusnormalerna. Samtidigt understrykes i skrivelsen att anskaffandet av de nya ljusnormalerna borde ske snarast med hänsyn till vissa brådskande forskningsuppgifter på optikens område. Förevarande förslag anser jag mig böra biträda. Kostnaderna för transporten till Sverige av ifrågavarande normaler torde belöpa sig till högst 1 200 kronor.

Förevarande anslag till nyanskaffning av vissa maskiner m. m. torde sålunda kunna beräknas till i runt tal 34 000 kronor. Vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation å det för budgetåret 1949/50 upptagna anslaget till Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner bör vid bifall till förslaget överföras till nu förevarande anslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 34 000 kronor.

[46] 12. Statens justerare: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	333 900	343 627
1951/52 (statsliggaren s. 420)	336 200	
1952/53 (förslag)	409 000	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 72 700 kronor.

	Ökning
1. Ersättande av 3 justerare och 1 biträdande justerare, f. d. militärer, med tjänstemän i Ce 24 och Ce 19.....	11 947
2. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	1 822
rörligt tillägg	58 600
3. Avrundning	331
	<hr/> 72 700.

M o t i v.

1. Under innevarande budgetår ha en förste justerartjänst, tre justerartjänster och en tjänst såsom biträdande justerare uppehållits av pensionerade militärer, vilka trots uppnådd avgångsålder erhållit tillstånd att kvarstå i tjänst. Av ifrågakvarande befattningshavare, vilkas löner endast till viss del belastat förevarande anslag, beräknas samtliga utom förste justeraren under budgetåret 1952/53 komma att avgå av åldersskäl och ersättas av tjänstemän i lönegrad Ce 24 och Ce 19. En uppräkningsstat av anslaget är därför erforderlig.

Departementschefen.

I huvudsaklig överensstämmelse med mynt- och justeringsverkets förslag synes anslaget böra uppräknas med 72 800 kronor till 409 000 kronor, varav 312 100 (+ 10 400) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 96 900 (+ 62 400) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	312 100
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	96 900

Summa kronor 409 000

b) till *Statens justerare: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 409 000 kronor.

[47] 13. Statens justerare: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	115 000	86 522
1951/52 (statsliggaren s. 420)	115 000	
1952/53 (förslag)	115 000	

Mynt- och justeringsverket föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[48] 14. Riksskattenämnden: Avlöningar.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 421)	81 000
1952/53 (förslag)	121 800

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 19 900 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tillfällig arbetshjälp	10 000	
2. Automatiska förändringar		
chefslönerevisionen	2 100	
löneklassplacering		596
rörligt tillägg	8 428	
	<hr/>	
	20 528	596.

M o t i v.

1. I propositionen nr 64/1951 (s. 118) förutsattes att frågan om överlämnande till riksskattenämnden av vissa ytterligare arbetsuppgifter skulle komma att tagas under omprövning i samband med medelsanvisningen till nämnden för budgetåret 1952/53. Därvid åsyftades framför allt upprättandet och distribuerandet av de s. k. källskattetabellerna och vissa ärenden, som sammanhånga med tillämpningen av mellan Sverige och främmande stater ingångna avtal till förhindrande av dubbelbeskattning och om handräckning i skatteärenden. Skulle dessa arbetsuppgifter överföras från finansdepartementet å nämnden för tiden från ingången av kommande budgetår — mot vilket nämnden icke har något att erinra — blir viss förstärkning av avlöningsanslaget erforderlig. Beträffande storleken av denna förstärkning utgår nämnden från att kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av källskattetabellerna såsom för närvarande skola bestridas från det under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till Vissa kostnader för uppbördsväsendet och att hänsyn vid bedömning av riksskattenämndens ifråga-

varande medelsbehov därför behöver tagas endast till ärenden rörande dubbelbeskattning och handräckning i skatteärenden. Beträffande handräckningsärendena, vilka äro jämförelsevis talrika och enligt uppgift hittills under år 1951 uppgått till omkring 600, har riksskattenämnden i finansdepartementet inhämtat, att desamma för närvarande taga i anspråk omkring fjärdedelen av arbetstiden för en förste kanslisekreterare och inemot hälften av arbetstiden för en tjänsteman i kansli- eller kontorsbiträdesgrad. Viss förenkling av handläggningen torde dock kunna vinnas, om ifrågavarande ärenden handläggas av riksskattenämnden i stället för att såsom nu föredragas och avgöras i statsrådet. Dubbelbeskattningsärenden förekomma visserligen icke i större antal men äro ej sällan av tämligen invecklad beskaffenhet. Deras handläggning kräver därför kvalificerad arbetskraft.

Då det för närvarande icke är möjligt att mera noggrant beräkna personalbehovet för de nytillkommande arbetsuppgifterna, anser riksskattenämnden, att detta behov tills vidare bör tillgodoses genom anställande av tillfälliga befattningshavare. Därigenom har riksskattenämnden jämväl möjlighet att för särskilda uppgifter anlita personer med speciella kvalifikationer för olika förekommande uppgifter.

Departementschefen.

Såsom framgår av anslaget till Finansdepartementet: Avlöningar (punkten 1) avses arbetet med upprättandet och distribuerandet av de s. k. källskatttabellerna från och med nästa budgetår skola utföras av riksskattenämnden. I anslutning härtill böra 20 500 kronor överföras från nämnda anslag till riksskattenämndens nu förevarande anslag för avlöande av 1 tjänsteman i Ce 22 och 1 kanslibitråde i Ce 11, varjämte å personalförteckningen bör uppföras en kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Förslag om överlämnande till riksskattenämnden av vissa ärenden, som sammanhånga med tillämpningen av mellan Sverige och främmande stater ingångna avtal till förhindrande av dubbelbeskattning och om handräckning i beskattningsärenden, ävensom ärenden rörande fastställande av formulär till vissa deklarationsblanketter torde — såsom framgår av anslagspunkten 1 — i ett senare sammanhang komma att anmälas för riksdagen. Frågan om medelsanvisningen för ändamålet — 10 000 kronor för tillfällig arbetshjälp — torde dock böra behandlas under förevarande punkt.

Mot de av riksskattenämnden gjorda beräkningarna rörande medelsbehovet för den tillfälliga arbetshjälpen och automatiska förändringar har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till ordinarie tjänsteman 19 500 (+ 2 100) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 21 000 kronor;

avlöning till övrig icke-ordinarie personal 63 400 (+ 24 900) kronor;

rörligt tillägg 17 900 (+ 13 800) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 121 800 (+ 40 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för riksskattenämnden uppföra en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksskattenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	19 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	63 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 900

Summa kronor 121 800

c) till *Riksskattenämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 121 800 kronor.

[49] 15. Riksskattenämnden: Omkostnader.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 421)	29 700
1952/53 (förslag)	27 200

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget minskas med 1 500 kronor.

	Ökning	Minsk.
1. Reseersättningar	5 500	
2. Övriga expenser		15 000
3. Publikationstryck	8 000	
	13 500	15 000.

M o t i v.

1. *Reseersättningar*. Anslag 1951/52 4 500. — Av anslagsposten till reseersättningar skall gäldas ersättningar *dels* till dem av riksskattenämndens ledamöter, som äro bosatta utom Stockholm, för resor till och från nämndens sammanträden, *dels* till nämndens ordförande och ledamöter vid de resor, som kunna komma att företagas för överläggning med taxeringsmyndigheterna, *dels* till nämndens befattningshavare för resor av sistnämnda art *dels* ock till sakkunniga för av sakkunniguppdrag inom nämnden för- anledda resor.

Av de personer, som av Kungl. Maj:t utsetts till ordinarie ledamöter i nämnden, äro två bosatta i Göteborg. Resekostnaderna för dessa två ledamöters deltagande kunna för varje sammanträde beräknas till i genomsnitt 350 kronor. Då nämnden räknar med att antalet sammanträden per år kommer att uppgå till minst 20, kan behovet av anslag för reseersättningar

enbart åt dessa ledamöter icke uppskattas lägre än till 7 000 kronor. En av de till personlig suppleant för ledamot förordnade personerna vistas numera stadigvarande i Malmö. I den mån denne suppleant måste inkallas, uppkomma särskilda resekostnader. Såsom ett viktigt led i nämndens verksamhet ingår besök av nämndens befattningshavare hos beskattningsmyndigheter, framför allt provningsnämnderna och länsstyrelsernas taxeringsavdelningar. Även för dessa resor måste viss utgift beräknas liksom för de resor för enahanda ändamål, som någon gång enligt den för nämnden gällande instruktionen kunna komma att företagas av nämndens ordförande och ledamöter.

2. *Övriga expenser.* Anslag 1951/52 24 000. — I den för övriga expenser under budgetåret 1951/52 anvisade delposten å 24 000 kronor ingår engångsbelopp för anskaffning av möbler och annan utrustning med 17 000 kronor, medan 7 000 kronor avsetts för löpande behov. I avvaktan på närmare erfarenheter av de expenskostnader, som nämnden kan komma att få bestrida, synes anslaget för löpande expenskostnader 7 000 kronor böra beräknas till oförändrat belopp. Nämnden hemställer, att därutöver för nästa budgetår beräknas ett belopp å 2 000 kronor för anskaffning av möbler till nämndens sammanträdesrum. Vid beräkning av förenämnda engångsbelopp å 17 000 kronor upptogs nämligen intet belopp för sådana möbler, då det antogs, att nämndens kansli skulle förläggas till kanslihuset och att finansdepartementets sammanträdesrum skulle kunna utnyttjas. Emellertid ha lokaler för nämnden anvisats i fastigheten Drottninggatan 108, i följd varav behov av möbler till särskilt sammanträdesrum föreligger. Det kan framhållas, att nämnden med hänsyn till antalet sammanträden, som synas bliva erforderliga, och tiden för varje sammanträde — sammanträdena ha hittills plägat pågå från klockan 10 till klockan 17 — om möjligt bör ha eget sammanträdesrum.

3. *Publikationstryck.* I propositionen nr 64/1951 (s. 74) förutsattes att riksskattenämnden i fortsättningen skulle utföra det arbete med sammanställandet av värden å icke börsnoterade aktier, som hittills utförts av överståthållarämbetets skatteavdelning. På grundval av nämnda arbete har skatteavdelningen årligen plägat låta trycka och tillhandahålla taxeringsmyndigheterna en för hela riket gemensam värderingslista över aktier. Kostnaden för tryckningen, som enligt uppgift från skatteavdelningen senast uppgick till 6 966 kronor, har enligt inhämtad upplysning bestritts av den i omkostnadsstaten för skatteavdelningen uppförda delposten för publikationstryck. Med hänsyn till de stegrade tryckningskostnaderna har det för budgetåret 1952/53 erforderliga beloppet beräknats till 8 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med riksskattenämndens förslag synes anslagsposten till reseersättningar böra uppräknas med 5 500 kronor till 10 000 kronor och en ny post till publikationstryck uppföras med 8 000 kronor. Däremot är jag ej beredd att tillstyrka mer än 1 000 kronor för anskaffning av möbler till

nämndens sammanträdesrum. Posten till övriga expenser bör därför minskas med 16 000 kronor.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 27 200 (— 2 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksskattenämnden: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 27 200 kronor.

[50] 16. *Avsättning till bankinspektionens fond.* De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna bära över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen bära för nästa budgetår anvisas med 175 000 kronor till bankinspektionens fond, 40 000 kronor till fondinspektionens fond och 50 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

[51] 17. *Avsättning till fondinspektionens fond.* Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[52] 18. *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.* Med hänvisning till vad under punkten 50 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[53] 19. *Avsättning till sparbanksinspektionens fond.* Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 200 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 210 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

[54] 20. Tillsyn över sparbankernas förvaltning. Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår kunna upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[55] 21. Stämpelomkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	535 000	540 966
1951/52 (statsliggaren s. 425)	570 000	
1952/53 (förslag)	640 000	

För år 1952 har *generalpoststyrelsen* uppskattat postverkets direkta kostnader till 315 200 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsandets handhavande till 310 000 kronor, sammanlagt avrundat till 625 000 kronor. Ökningen av stämpelomkostnaderna i jämförelse med motsvarande, för innevarande budgetår beräknade belopp utgör 70 000 kronor och hänför sig främst till stegrade personalkostnader och till ökade kostnader för tillverkning av statsstämplar.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkning av medelsbehovet till 625 000 kronor har jag ingen erinran. Liksom hittills torde från anslaget böra anvisas ett belopp av 15 000 kronor till bestridande av bank- och fondinspektionens stämpelomkostnader. Sammanlagda utgiftsbeloppet å anslaget beräknas sålunda för nästa budgetår uppgå till sammanlagt 640 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kronor.

[56] 22. Kostnader för årlig taxering.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	6 900 000	7 512 316
1950/51	7 300 000	7 873 588
1951/52 (statsliggaren s. 426)	7 800 000	
1952/53 (förslag)	9 300 000	

Ersättningarna för taxeringsarbetet i länen och i Stockholms stad (till ordförande, kronoombud, konsulenter m. fl.) utgjorde år 1950 6 326 050 kronor och år 1951 7 341 765 kronor, däri inbegripet vissa belopp till städernas tjänstemän för biträde vid taxeringarna och för av städerna vidtagna särskilda anstalter för taxeringsarbetet. Av ökningen beräknas ca 100 000 kronor sammanhänga med taxeringsmaterialets ökade volym och återstoden

hänföra sig till ändrade grunder för arvodenas beräkning. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 september 1951 har nämligen tillägg till arvodena med hänsyn till penningvärdeförändringen under år 1951 gjorts med 15 procent. Därvid förutsattes att ytterligare ändring i grunderna för arvodenas beräkning icke skulle ifrågakomma vid 1952 års inkomsttaxeringar, därest icke under första halvåret 1952 en mera betydande förskjutning i levnadskostnaderna skulle inträffa.

Vad beträffar taxeringarna år 1952 torde den automatiska utgiftsökningen till följd av taxeringsmaterialets ytterligare tillväxt och stegringen av övriga utgifter för taxeringsarbetet, däri inbegripet bl. a. tryckningskostnader, kunna uppskattas till i runt tal 500 000 kronor. Under förutsättning att de nuvarande arvodestilläggen med 15 procent bibehållas under år 1952 bör anslaget för nästa budgetår upptagas till 9,3 miljoner kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän.

I detta sammanhang vill jag anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 november 1951 — med anledning av en utav taxeringsnämndsordförandenas riksförbund gjord framställning — medgivit att till förbundet finge från förevarande anslag till kostnader för årlig taxering utgå bidrag med 13 970 kronor för tillhandahållande mot halv avgift under år 1951 åt förbundets medlemmar av tidskriften »Skattenytt», vari bl. a. skola inflyta riksskatte-nämndens förhandsuttalanden i skattefrågor. Därest riksdagen ej framställer erinran häremot, torde dylikt bidrag jämväl i fortsättningen böra utgå från förevarande anslag. Någon höjning av anslaget med hänsyn härtill synes ej erforderlig.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 000 kronor.

[57] 23. **Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 2 600 000 kronor. Vid anslagets beräkning i fjolårets statsverksproposition (VII ht s. 73) erinrade jag, att kostnaderna för 1945 års allmänna fastighetstaxering uppgått till i runt tal 2 700 000 kronor. Jag framhöll vidare att den totala kostnaden för 1952 års taxering torde kunna förväntas bli något högre än vid 1945 års taxering med hänsyn till under den mellanliggande tidsperioden inträffade pris- och lönestegringar.

Såvitt nu kan bedömas, torde dessa pris- och lönestegringar samt ansvällningen av deklaramaterialet i förhållande till 1945 års taxering medföra att kostnaderna för innevarande budgetår komma att överstiga det för detta år anvisade beloppet. Anslaget för nästa budgetår synes kunna beräknas till 600 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[58] 24. Vissa kostnader för uppördsväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	350 000	273 501
1951/52 (statsliggaren s. 427)	325 000	
1952/53 (förslag)	350 000	

Från anslaget skola bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens beräkning. Dessa kostnader uppskattas till i runt tal 285 000 kronor. Vidare förutsättes att från anslaget skola bestridas andra hithörande kostnader, såsom utgifter för centrala uppördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader ha beräknats till i runt tal 65 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med ett belopp av 350 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppördsväsendet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[59] 25. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppörden.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	6 600 000	6 585 289
1951/52 (statsliggaren s. 427)	6 500 000	
1952/53 (förslag)	6 540 000	

I en inom *generalpoststyrelsen* den 19 september 1951 upprättad promemoria meddelas, att styrelsen under nästa budgetår torde komma att rekvidrera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar, avseende preliminär skatt, fastighetsskatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postverket under tiden 1 november 1951—31 oktober 1952 *dels ock* för uppörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och penninginrättningar under uppördsåret 1952/53. I promemorian har även gjorts en beräkning av totalkostnaderna för postverkets bestyr med skatteuppörden under sistnämnda tidsperiod. Kostnaderna ha uppskattats till 9,5 milj. kronor enligt följande uppställning.

	Antal	å-pris	Kronor
1. Utsända debetsedlar	9 600 000	0,08	768 000
2. Inbetalningar			
a) genom postanstalter och postgirokontorets skatteavdelning	9 850 000	0,40	3 940 000
b) genom penninginrättningar, arbetsgivare, länsstyrelser och kronokamrerare	15 150 000	0,20	3 030 000

	Antal	å-pris	Kronor
c) genom Centrala skattekontot, postgirokonto nr 300	1 300 000	0,55	715 000
3. Restförda poster	3 470 000	0,10	347 000
4. Ersättning att utbetalas genom postverket till vid skatteuppbörden medverkande banker enligt mellan dessa och Kungl. Maj:t träffade avtal ...	3 500 000	0,20	700 000
			Summa kronor 9 500 000.

Den ersättning som städer med egen uppbördsförvaltning ha att erlægga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden har av generalpoststyrelsen beräknats till 3,0 milj. kronor. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till 6,5 milj. kronor.

Departementschefen.

Mot generalpoststyrelsens förevarande beräkningar har jag ingen erinran.

Det förenklade förfarande vid återbetalning av överskjutande preliminär skatt i Stockholms stad, som prövats vid överståthållarämbetets skatteavdelning sedan hösten 1950 (jfr 1951: VII ht s. 75), torde böra tillämpas även i fortsättningen. Kostnaderna för postverkets merarbete i anledning härav, vilka för nästa budgetår beräknas till i runt tal 40 000 kronor, böra bestridas från förevarande anslag, vilket därför bör uppräknas med angivna belopp. Enligt vad överståthållarämbetet upplyst torde en återgång till tidigare använd återbetalningsmetod — bortsett från att återbetalningarna icke kunna verkställas med den snabbhet, som det förenklade förfarandet möjliggör — med hänsyn till de ökade lönekostnaderna och ökningen i restitutionsmaterialet komma att kosta ca 65 000 kronor.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 6 540 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 540 000 kronor.

[60] 26. **Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningärenden.** Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1951/52 är uppfört med 1 000 kronor, torde för nästkommande budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[61] 27. Observations- och uppbördsprocenter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	12 000	14 895
1950/51	12 000	28 724
1951/52 (statsliggaren s. 428)	12 000	
1952/53 (förslag)	28 000	

Från förestående anslag utgå anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna och belöningar till upptäckare av falsk myntning. Anslaget torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen böra uppföras med 28 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[62] 1. Ersättning till städerna för mistad tolag.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 000 000	11 928 752
1951/52 (statsliggaren s. 428) ...	15 000 000	
1952/53 (förslag)	19 000 000	

Riksdagen har senast i skrivelse den 10 april 1947 (nr 7) begärt vissa utredningar rörande tolagsersättningen. I nämnda skrivelse har riksdagen sålunda anhållit om utredning av frågan, huruvida och i vad mån en avveckling av tolagsersättningen kunde äga rum. Med hänsyn till frågans invecklade beskaffenhet och dess sammanhang med andra frågor om rättsförhållandena mellan staten och städerna har ställning hittills icke kunnat tagas till detta spörsmål.

Med hänsyn till beräknad ökning av tullmedlen torde anslaget för nästa budgetår böra uppräknas med i runt tal 4 000 000 kronor och upptagas till 19 000 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 000 kronor.

[63] 2. Städens friheter. Förslagsanslaget till städens friheter torde i riksdagen för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städens friheter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[64] 3. Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel. Till ifrågasvarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[65] 4. Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 000	1 500
1951/52 (statsliggaren s. 430)	2 000	
1952/53 (förslag)	1 500	

Anslaget torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen kunna minskas till 1 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

[66] 5. **Ersättning för skattefrälseräntor.** Förevarande anslag, som för innevarande budgetår utgör 5 000 kronor, torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen under senare år kunna beräknas till 3 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 kronor.

[67] 6. Bidrag till skattetyngda kommuner.

	Anslag	Nettoutgift
	i milj. kr.	
1949/50	4	2.20
1950/51	3	3.1
1951/52 (statsliggaren s. 430)	6	6.4
1952/53 (förslag)	5	

För lindring av det kommunala skattetrycket utgå statsbidrag åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordningen den 18 maj 1951 (nr 278).

Genom denna förordning, som trätt i tillämpning från och med den 1 januari 1951, upphävdes förordningen den 16 december 1927 (nr 462) angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda kommuner samt kungörelsen den 18 oktober 1946 (nr 667) om utbetalande av understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda kommuner. Sistnämnda förordning och kungörelse skulle dock tillämpas beträffande understöd, som komme att beviljas för nedbringande av den skatt, som bestämts till utdebitering för år 1951.

Antalet samhällen, som erhållit understöd enligt tidigare gällande grunder, utgjorde åren 1948—1951 resp. 113, 39, 33 och 36. Förändringarna i såväl antalet understödda kommuner som av medelsåtgången för skatteutjämningsmedel sammanhånga främst med storleken av de kommunala skatteunderlagen och verkningarna av sådana statsbidrag för speciella ändamål, som

utgå med procentuellt högre bidrag till ekonomiskt svaga kommuner än till andra. För år 1951 ha skatteutjämningsbidrag enligt äldre grunder lämnats med sammanlagt 4,3 milj. kronor, huvudsakligen till kommuner inom Norrbottens län.

Enligt de nya grunderna för skattelindring skola understöden till kommunerna för visst år fastställas i förväg och utbetalas kvartalsvis under året. För år 1952 ha skattelindringsbidrag i september 1951 beviljats 25 kommuner till ett sammanlagt belopp av 4,2 milj. kronor. Av detta belopp, som huvudsakligen hänför sig till kommuner i Norrbottens län, kommer hälften att falla på budgetåret 1951/52 och återstoden på budgetåret 1952/53.

Med hänsyn till de år 1952 starkt höjda kommunala utdebiteringarna torde man icke undgå att räkna med ökade kostnader för skattelindringsbidrag avseende år 1953. Med understrykande av att säkrare hållpunkter för anslagsberäkningen icke föreligga beräknar jag skattelindringsbehovet för år 1953 till 6 milj. kronor, varav hälften eller 3 milj. kronor kommer att falla å nästa budgetår. Sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1952/53 skulle alltså kunna beräknas till $(2,1 + 3 =) 5,1$ milj. kronor.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skola tagas till uppbörd å förevarande anslag, ha uppskattats till omkring 100 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med 5 milj. kronor.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t liksom under innevarande budgetår må besluta om anvisande från förevarande anslag dels av bidrag till landskommunernas förbund för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skattelindringsbidrag, dels ock av medel till kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m., som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond. Från anslaget böra även bestridas kostnaderna för den rådgivande nämnd i skattelindringsfrågor, som tillsatts genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 september 1951.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

[68] 7. Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
	i milj. kr.	
1951/52 (statsliggaren s. 430)	61	23,7
1952/53 (förslag)	47,5	

För täckande helt eller delvis av sådan utdebiteringshöjning, som föranledes av höjningen av de kommunala ortsavdragen jämlikt lagen den 2 juli 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen, utgår statsbidrag (provisorisk skatteersättning) jämlikt förordningen den 1 juni 1951 (nr 568).

Provisorisk skatteersättning har av länsstyrelserna fastställts år 1951 att utgå första gången under år 1952. Ersättningen skall i princip motsvara den höjning utöver 1 krona per skattekrona av den totala kommunala utdebiteringen, som de nya ortsavdragen eljest skulle föranleda, samt är avsedd att jämväl tills vidare utgå med oförändrade belopp såsom ett provisorium, vilket skall omprövas, sedan tillräckliga erfarenheter vunnits angående ortsavdragsreformens verkningar och kommunernas fortsatta behov av sådan skatteersättning. Enligt i förordningen givna utbetalningsbestämmelser skall provisorisk skatteersättning i huvudsak utbetalas till kommunerna kvar-talsvis i samband med utbetalningen av allmän kommunalskatt.

Statens årliga kostnader för nyssnämnda ersättning, som i gällande riksstat med utgångspunkt från ortsavdragskommitténs kalkyler beräknats till 120 milj. kronor för helår, kunna enligt länsstyrelsernas beslut om provisorisk skatteersättning för år 1952 preliminärt beräknas stanna vid sammanlagt nära 46,8 milj. kronor, varav till budgetåret 1951/52 kommer att hänföras hälften, eller 23,4 milj. kronor. Fördelningen av de fastställda beloppen på städer och köpingar samt landskommuner och municipalsamhällen inom olika län framgår av följande sammanställning, som tillika anger dels vad den provisoriska skatteersättningen genomsnittligt uppgår till i kronor per skattekrona av 1951 års reducerade skatteunderlag, dels ock hur stor reduktion, räknat i procent av 1951 års skatteunderlag, som ortsavdragsreformen medförde.

L ä n	Provisorisk skatteersättning		Reduktion av skatte- underlaget genom de nya ortsavdragen %
	Summa Kr.	Kr. per skattekrona av 1951 års red. skatteunderlag (genomsnitt)	
Stockholms stad.....	—	—	7·0
Stockholms län..	Lk. 536 500 St. 175 000	0·17 0·08	12·0 8·0
Uppsala » ..	Lk. 472 200 St. 151 500	0·34 0·07	14·0 9·8
Södermanlands » ..	Lk. 746 300 St. 440 800	0·45 0·14	14·7 9·7
Östergötlands » ..	Lk. 1 115 000 St. 829 200	0·52 0·15	15·3 10·2
Jönköpings » ..	Lk. 779 100 St. 841 000	0·38 0·24	16·0 10·5
Kronobergs » ..	Lk. 1 061 100 St. 661 500	0·70 0·66	17·5 11·5
Kalmar » ..	Lk. 1 489 800 St. 760 400	0·65 0·41	15·7 10·9
Gotlands » ..	Lk. 574 900 St. 190 300	1·09 0·46	17·6 9·9
Blekinge » ..	Lk. 1 148 200 St. 795 400	1·05 0·58	16·7 10·8
Kristianstads » ..	Lk. 1 469 800 St. 824 100	0·57 0·44	16·3 10·6

L ä n	Provisorisk skatteersättning		Reduktion av skatte- underlaget genom de nya ortsavdragen %	
	Summa Kr.	Kr. per skattekrona av 1951 års red. skatteunderlag (genomsnitt)		
Malmöhus län..	Lk.	535 900	0·15	13·6
	St.	1 098 000	0·10	9·7
Hallands » ..	Lk.	761 200	0·58	17·5
	St.	641 600	0·88	10·3
Göteborgs o. Bohus » ..	Lk.	1 242 500	0·58	15·5
	St.	873 600	0·06	8·7
Älvsborgs » ..	Lk.	1 352 000	0·41	15·7
	St.	1 235 900	0·80	9·8
Skaraborgs » ..	Lk.	1 064 700	0·47	17·0
	St.	960 500	0·48	10·6
Värmlands » ..	Lk.	1 827 400	0·74	15·0
	St.	1 205 500	0·88	10·9
Örebro » ..	Lk.	698 600	0·38	14·2
	St.	1 026 500	0·27	10·3
Västmanlands » ..	Lk.	632 700	0·42	14·2
	St.	407 300	0·13	9·7
Kopparbergs » ..	Lk.	1 575 100	0·45	13·6
	St.	255 700	0·12	9·4
Gävleborgs » ..	Lk.	1 949 500	0·58	12·8
	St.	505 100	0·20	10·2
Västernorrlands » ..	Lk.	2 901 500	0·93	13·5
	St.	801 800	0·30	9·0
Jämtlands » ..	Lk.	1 846 600	1·15	15·2
	St.	381 800	0·51	10·0
Västerbottens » ..	Lk.	3 032 600	1·23	14·5
	St.	526 600	0·44	9·9
Norrbottens » ..	Lk.	2 178 000	0·82	10·8
	St.	166 600	0·06	5·9
Samtl. landskomm. o. mun- samh.		30 991 200	0·58	14·6
Samtl. städer o. köpingar		15 755 700	0·14	8·8
Hela riket		46 746 900	0·28	10·8

Begränsningen av kostnaderna jämfört med tidigare beräkningar, som hänförde sig till 1948 års taxeringar, torde väsentligen ha berott på storleken av den allmänna nominella stegringen av penninginkomsterna mellan 1948 och 1951 års taxeringar och icke minst på den stora inkomstökning, som aktiebolag och därmed jämställda juridiska personer utvisade under samma tid. Båda dessa omständigheter gjorde kommunernas skatteunderlag mindre känsliga för höjningen av de kommunala ortsavdragen än som vid förarbetena till ortsavdragsreformen beräknats. De fysiska personernas taxerade inkomster stego mellan 1948 och 1951 års taxeringar med i runt tal 13 procent, medan ökningen för aktiebolagens del var en halv gång till så stor, 21 procent. På grundval av ett provmaterial av 88 landskommuner och 7 städer från 1948 års taxering hade ortsavdragskommittén beräknat reduktionen av skatteunderlaget till i genomsnitt 15,1 procent (för landskommunerna 16,6 och för städerna 12,9 procent), men minsk-

ningen av 1951 års skatteunderlag genom ortsavdragsreformen stannade, såsom av tabellen framgår, vid i genomsnitt 10,8 procent (för landskommunerna 14,6 och för städerna 8,8 procent). Ett 80-tal kommuner och samtliga landsting erhöilo icke någon provisorisk skatteersättning, enär den beräknade utdebiteringshöjningen för dem understeg 1 krona för skatte-krona.

Med hänsyn till bestämmelserna om utbetalning av den provisoriska skatteersättningen kommer riksstaten för budgetåret 1952/53 att belastas med hälften av de fastställda kostnaderna för år 1952, eller således 23,4 milj. kronor, samt hälften av kostnaderna för år 1953, eller likaledes 23,4 milj. kronor. Sammanlagda medelsbehovet till provisorisk skatteersättning för nästa budgetår kan således beräknas till 46,8 milj. kronor.

Under detta anslag har därjämte anvisats medel till bestridande av bidrag jämlikt förordningen den 20 april 1951 (nr 219) angående övergångsbidrag i anledning av kommunindelningsreformen. Sådant övergångsbidrag, vilket första gången utgår år 1952, har till syfte att utjämna den mera kännbara skattehöjning, som kan vållas en kommun genom kommunsammanslagningen. För ett vart av år 1953 och följande år nedsättes övergångsbidraget med 50 öre för skatte-krona. Om övergångsbidraget för år 1952 överstigit två kronor 50 öre för skatte-krona, skall den årliga nedsättningen dock som regel utgöra en femtedel av beloppet för år 1952. Enligt förordningens utbetalningsbestämmelser skall övergångsbidraget utbetalas till kommunerna kvartalsvis i samband med utbetalningen av allmän kommunalskatt.

Kostnaderna för nämnda övergångsbidrag ha för innevarande budgetår, avseende de på första halvåret 1952 fallande och efter enbart inkomstskatteunderlaget utgående övergångsbidragen, beräknats icke skola överstiga 1 milj. kronor.

Genom beslut den 1 november 1951 har Kungl. Maj:t fastställt övergångsbidrag att under vissa år utgå med angivna belopp för skatte-krona. Antalet sökande kommuner uppgick till 123, av vilka 46 tillerkändes övergångsbidrag. Det för år 1952 beviljade övergångsbidraget stannade för det övervägande flertalet kommuner under 2 kronor per skatte-krona (20 st. under 1 krona och 18 st. mellan 1 och 2 kronor). Bidragsbelopp på 2 kronor per skatte-krona eller högre utgick till 8 kommuner, varvid högsta belopp utgjorde 3,44 kronor per skatte-krona. Endast i detta fall (Ekers kommun) utsträcktes avskrivningstiden till mer än 5 år, nämligen till 7 år. Övergångsbidrag, som beviljas för visst år, utgår jämlikt förordningen med föreskrivet belopp för skatte-krona på grundval av det skatteunderlag inom delkommunen, efter vilket allmän kommunalskatt för samma år utgår. Därvid är att märka att under år 1952 kommer att utgå bidrag endast i förhållande till vederbörande inkomstskatteunderlag, medan bidragen under år 1953 utgå med de för 1952 fastställda beloppen å fastighetsskatteunderlaget och med de för år 1953 fastställda bidragsbeloppen å inkomstskatteunderlagen på grundval av 1952 års taxering. Med dessa utgångspunkter torde kostnaderna

för övergångsbidrag år 1952 böra beräknas till omkring 650 000 kronor, varav hälften faller på budgetåret 1952/53. Till samma budgetår skola jämväl hänföras halva kostnaderna för övergångsbidrag för år 1953, som för helår kunna beräknas till 630 000 kronor. Medelsbehovet för budgetåret 1952/53 till övergångsbidrag kan således beräknas till $(325\ 000 + 315\ 000 =)$ 640 000 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår under detta anslag torde med nu angivna beräkningsgrunder kunna angivas till ett avrundat belopp av 47,5 milj. kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 47 500 000 kronor.

E. Diverse.

[69] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

[70] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

[71] 3. **Staten åliggande kommunala och andra utskylder.** Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) ha meddelats föreskrifter om anslagets användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskylder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[72] 4. **Bidrag till vissa internationella byråer.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	8 000	2 793
1950/51	25 000	32 105
1951/52 (statsliggaren s. 431)	25 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

Förevarande anslag är avsett för bestridande av Sveriges bidrag till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, till internationella byrån för mått och vikt i Paris samt till internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

Anslaget torde böra upptagas med oförändrat belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[73] 5. Bidrag till GATT-organisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	50 000	54 692
1951/52 (statsliggaren s. 431)	50 000	
1952/53 (förslag)	55 000	

Anslaget torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen böra uppföras med i runt tal 55 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till GATT-organisationen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[74] 6. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	425 000	432 202
1951/52 (statsliggaren s. 431)	425 000	
1952/53 (förslag)	500 000	

Belastningen på förevarande anslag utgjorde under juli och augusti 1951 ca 30 000 kronor per månad samt under september—december 1951 ca 50 000 kronor per månad. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg på anslaget en reservation av 44 646 kronor. Tillgängliga medel på anslaget för innevarande budgetår uppgå sålunda till i runt tal 470 000 kronor. En förstärkning av anslaget med hänsyn till kostnaderna för nu verkamma kommittéer är erforderlig. I sådant syfte föreslår jag i annat sammanhang denna dag anvisande å tilläggsstat II av ett särskilt anslag till bestridande av kostnaderna för 1951 års penningvärdeundersökning. Med hänsyn härtill och då de ökade utgifter på anslaget, som sammanhånga med höjningen av det rörliga tillägget från 12 till 33 resp. 32 procent, kunna täckas från vederbörligt anslag på tolfte huvudtiteln, torde, såvitt nu kan bedömas, anslaget för innevarande budgetår komma att räcka.

För nästa budgetår synes anslaget böra uppräknas med det belopp som motsvarar den förenämnda höjningen av det rörliga tillägget. Hänsyn bör även tagas till den ökade belastning å anslaget som föranletts av uppräknningen från och med den 1 juli 1951 av chefstjänstemännens löner. Med beaktande av att ca två tredjedelar av anslaget för närvarande åtgå till bestridande av ersättningar för mistad lön beräknas ifrågavarande merkostnader till 75 000 kronor.

Anslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med 500 000 (+ 75 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av
500 000 kronor.

[75] 7. 1951 års penningvärdeundersökning. I 1951 års statsverksproposition (Bil. 1 s. 17—18) framhölls behovet av en vetenskaplig undersökning av den fulla sysselsättningens problem, som kunde ligga till grund för utformningen av en långsiktig ekonomisk politik för bevarande av full sysselsättning och samhällsekonomisk balans. Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 ha numera åtta utredningsmän tillkallats för att verkställa nämnda undersökning. Utredningsmännen ha antagit benämningen 1951 års penningvärdeundersökning. Enligt direktiven skall utredningen bedrivas med sådan skyndsamhet att arbetet i sin helhet kan vara avslutat inom en tidrymd av 1½ å 2 år. Sedan genom utredningen en grund lagts för överväganden rörande utformningen av praktiska ekonomisk-politiska åtgärder, kommer en särskild kommitté att tillsättas med uppdrag att framlägga konkreta förslag i sådant hänseende.

Kostnaderna för nu ifrågavarande utredning, som hittills avförts å sjunde huvudtitelns kommittéanslag, beräknas under innevarande budgetår uppgå till ca 100 000 kronor. Med hänsyn till storleken av ifrågavarande kostnader och utredningens speciella karaktär synes det lämpligt, att särskilda medel anvisas för ändamålet. Sålunda torde ett reservationsanslag av 100 000 kronor böra uppföras å tilläggsstat II. Från detta anslag bör ersättning tillföras sjunde huvudtitelns kommittéanslag för redan bestridda utgifter för undersökningen.

Jämväl för bestridande av nästa budgetårs kostnader bör upptagas ett särskilt reservationsanslag. Detta anslag torde böra beräknas till 150 000 kronor. Jag vill dock starkt understryka svårigheten att redan nu mera exakt bedöma medelsbehovet för utredningen under nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till 1951 års *penningvärdeundersökning* för budgetåret
1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[76] 8. Ränta å spärrkontomedel.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	6 000 000	5 897 063
1951/52 (statsliggaren s. 431)	5 350 000	
1952/53 (förslag)	3 630 000	

Enligt lagen den 23 april 1948 (nr 175) med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel skall aktiebolag, som enligt nämnda lag insatt medel på spärrkonto — där i lagen ej för visst fall annorlunda stadgas — å medlen tillgodoföras ränta efter 2 procent för år. Räntan skall vid kalenderårets slut läggas till kapitalet.

Enligt lagen den 22 december 1950 (nr 657) om frigörande av vissa medel, som innestå på spärrkonto, skola de den 31 december 1950 på spärrkonto innestående medlen — sedan vid varje års utgång upplupen ränta lagts till kapitalet — frigöras från spärr vid utgången av år 1950 till en fjärdedel av beloppet, vid utgången av år 1951 till en tredjedel av då kvarstående belopp, vid utgången av år 1952 till hälften av då kvarstående belopp samt vid utgången av år 1953 till återstoden.

Spärrkontonämnden har med beaktande av sistnämnda lag beräknat att för täckande av räntegottgörelse under nästa budgetår komma att erfordras sammanlagt 3 630 000 kronor.

Med biträdande av nämnda kostnadsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ränta å spärrkontomedel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 630 000 kronor.

[77] 9. Spärrkontonämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	50 000	33 974
1951/52 (statsliggaren s. 432)	15 000	
1952/53 (förslag)	4 000	

Anslaget torde för nästa budgetår kunna minskas till 4 000 kronor. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Spärrkontonämnden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 4 000 kronor.

[78] 10. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	33 984
1951/52 (statsliggaren s. 432)	30 000	
1952/53 (förslag)	35 000	

Med hänvisning till vad jag under punkten 31 om anslag till Statens organisationsnämnd: Avlöningar anført rörande ersättning i vissa fall för rationaliseringsförslag inom den civila statsförvaltningen tillstyrker jag en uppräkning av nu förevarande anslag med 5 000 kronor till 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[79] 11. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	70 000	73 168
1951/52 (statsliggaren s. 432)	60 000	
1952/53 (förslag)	60 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

Sammanfattning.

	Kronor
Sjunde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1951/52 utgörande kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1952/53 uppgå till	165 624 600
innehållande en minskning med	165 418 000
	206 600

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Otto Winther.

R e g i s t e r

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1952/53.

A. Finansdepartementet.

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar.....	1 055 000
3	Omkostnader.....	446 000
5	Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.....	55 000
	Säger för finansdepartementet	1 556 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
6	Avlöningar.....	666 100
8	Omkostnader.....	51 900
9	Inredning av nya lokaler, m. m.....	66 000
	Statkontoret:	
10	Avlöningar.....	1 134 000
12	Omkostnader.....	377 000
	Kammarrätten:	
13	Avlöningar.....	1 787 000
15	Omkostnader.....	72 000
15	Kammarrättens årsbok.....	8 000
	Statistiska centralbyrån:	
16	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.....	1 695 600
21	Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.....	753 000
21	Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.....	254 500
22	Avlöningar till personal vid 1952 års valstatistik.....	70 000
23	Omkostnader.....	963 400
26	Bibliotekets underhåll.....	5 400
26	Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar.....	8 000
27	Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.....	100
	Folkbokföringen:	
28	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.....	62 000
30	Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	55 000
30	Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	29 000
30	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.....	1 098 000
	Riksräkenskapsverket:	
31	Avlöningar.....	1 953 000
33	Omkostnader.....	295 000

Sid.		Kronor
	Konjunkturinstitutet:	
35	Avlöningar	244 100
37	Omkostnader	33 900
38	Särskilda undersökningar	5 000
	Statens sakrevision:	
38	Avlöningar	431 000
39	Omkostnader	50 000
	Statens organisationsnämnd:	
39	Avlöningar	934 200
43	Omkostnader	212 800
	Valutakontoret:	
44	Avlöningar	1 000 000
44	Omkostnader	150 000
	Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.	14 465 000

C. Skatte- och kontrollväsen.

	Tullverket:	
45	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen ..	1 894 000
49	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.....	39 322 000
56	Omkostnader	5 269 000
60	Anskaffning av viss materiel	315 000
	Kontrollstyrelsen:	
61	Avlöningar	1 118 200
64	Omkostnader	129 800
65	Lokala skattekontrollen	911 000
67	Systembolagsrevisionen	92 000
	Mynt- och justeringsverket:	
68	Avlöningar	940 400
70	Omkostnader	128 600
70	Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.....	34 000
	Statens justerare:	
73	Avlöningar	409 000
74	Omkostnader	115 000
	Riksskattenämnden:	
74	Avlöningar	121 800
76	Omkostnader	27 200
78	Avsättning till bankinspektionens fond.....	175 000
78	Avsättning till fondinspektionens fond.....	40 000
78	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	50 000
78	Avsättning till sparbanksinspektionens fond.....	210 000
79	Tillsyn över sparbankernas förvaltning.....	275 000
79	Stämpelomkostnader.....	640 000
79	Kostnader för årlig taxering.....	9 300 000
80	Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952	600 000
81	Vissa kostnader för uppborðsväsendet	350 000
81	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden	6 540 000
82	Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om hand- räckning i beskattningsärenden.....	1 000
83	Observations- och uppborðsprocenter m. m.....	28 000
	Säger för skatte- och kontrollväsen	69 036 000

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

Sid.		Kronor
84	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	19 000 000
84	Städers friheter.....	35 000
84	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i lands- ting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljnings- medel.....	3 100 000
85	Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter.....	1 500
85	Ersättning för skattefrälseräntor.....	3 500
85	Bidrag till skattetyngda kommuner.....	5 000 000
86	Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.	47 500 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	74 640 000

E. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
91	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 050 000
91	Generaltullstyrelsens delfond.....	211 000
91	Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	1 000
91	Bidrag till vissa internationella byråer.....	25 000
92	Bidrag till GATT-organisationen.....	55 000
92	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	500 000
93	1951 års penningvärdeundersökning.....	150 000
93	Ränta å spärrkontomedel.....	3 630 000
94	Spärrkontonämnden.....	4 000
94	Extra utgifter.....	35 000
95	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	60 000
	Säger för diverse	5 721 000
	Summa	165 418 000

ÅTTONDE HUVUDTITELN

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, redogör för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1952/53 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, och anför därvid:

A. Ecklesiastikdepartementet.

[1] 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	688 600	669 615
1951/52 (statsliggaren s. 433)	673 000	
1952/53 (förslag)	858 400	

I anslutning till 1951 års riksdags beslut i fråga om lönerrevision för vissa chefstjänstemän m. m. böra såväl anslagsposten till avlöning till departementschefen som ordinarieposten ökas, förstnämnda post med 3 900 kronor till 31 500 kronor och ordinarieposten med 16 700 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anför i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att två kanslibitträdestjänster i Ca 11 utbytas

mot samma antal kontoristtjänster i Ca 13. Härav föranledda ändringar böra vidtagas i personalförteckningen, varjämte ordinarieposten bör uppräknas med 1 400 kronor utöver nyssnämnda 16 700 kronor. Ifrågavarande post torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 392 600 kronor, vilket innebär en ökning med 18 100 kronor.

Överinseendet över och den sammanhängande kontrollen av kyrkoförvaltningen ligger i huvudsak i Kungl. Maj:ts hand, vilket i icke ringa grad inverkar på arbetsbelastningen inom ecklesiastikdepartementet. De ärenden, som härvidlag visat sig allt mer betungande, äro de kyrkligt-ekonomiska. Inom detta område har under senare år ett omfattande reformarbete ägt rum. Som exempel må här endast nämnas införandet av ett nytt prästlönesystem. Åtskilliga frågor av betydande vikt och storleksordning återstå ännu att lösa i detta och närliggande sammanhang. Av det nu anförda torde framgå, att behov föreligger av i varje fall en tillfällig förstärkning av departementets personal för handläggning av ärenden av den säregna art det här gäller. Jag föreslår därför, att en särskild föredragandetjänst i kyrkligt-ekonomiska frågor inrättas från och med den 1 juli 1952. Den blivande tjänstinnehavaren bör tills vidare placeras i lönegraden Cg 29. Vid bifall härtill bör icke-ordinarieposten uppräknas med 15 000 kronor.

Då departementet till följd av rådande byggnadsreglering icke kunnat förfoga över en för fyllandet av skolbyggnadsbehovet tillräcklig kvot, har det visat sig förenat med allt större svårigheter att bemästra skolbyggnadsfrågorna. Dessa ha också från och med sistlidna höst utbrutits ur den ordinarie byråorganisationen och handläggas nu såsom en fristående ärendegrupp av en särskild föredragande inom departementet. Jag är icke nu beredd att taga slutlig ställning till vilken form organisationen av denna del av departementets arbete bör ges utan föreslår, att för beredande av viss tillfällig personalförstärkning under nästa budgetår icke-ordinarieposten uppräknas med ett belopp av 8 500 kronor. Samma post bör dessutom på grund av kommande förändringar i personalens löneklassplaceringar ökas med ytterligare 3 000 kronor. Vid bifall till vad jag i det föregående anført och föreslagit bör icke-ordinarieposten höjas med sammanlagt 26 500 kronor till 226 200 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning uppräknas med 136 900 kronor till 207 100 kronor.

Anslaget i sin helhet bör sålunda uppföras med 858 400 kronor, vilket är 185 400 kronor mer än nuvarande belopp. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53 vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet, som föranledas av vad jag i det föregående anført;

b) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	392 600
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	226 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	207 100
	Summa kronor 858 400

c) till *Ecklesiastikdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 858 400 kronor.

[2] **2. Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	80 000	80 270
1951/52 (statsliggaren s. 433)	90 000	
1952/53 (förslag)	86 500	

Med hänsyn bland annat till belastningssiffrorna för förra budgetåret och till inträffade prisstegringar vill jag i fråga om ecklesiastikdepartementets omkostnadsanslag föreslå en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 5 000 kronor, av delposten till bränsle och lyse med 1 800 kronor och av delposten till övriga expenser med 5 700 kronor. Å andra sidan föreslår jag en sänkning av anslagsposten till publikationstryck med 4 000 kronor. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan denna dag av nämnda departements omkostnadsanslag för nästa budgetår (se bilagan sjunde huvudtiteln, punkten 2) angående en omläggning av sättet för bestridande av kostnaderna för statsdepartementens städningsspersonals avlöningar bör nu förevarande omkostnadsanslag också nedräknas med 12 000 kronor. Sammanlagt föreslår jag alltså beträffande detta anslag en sänkning med 3 500 kronor till 86 500 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 86 500 kronor.

B. Arkiv, bibliotek och museer.

[3] 1. Riksarkivet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	521 500	539 517
1951/52 (statsliggaren s. 434)	512 300	
1952/53 (förslag)	617 500	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår erinrar *riksarkivet* inledningsvis om att det statliga arkivmaterialet trots effektiva gallringsåtgärder ständigt utökas. Anledningen härtill torde främst vara den statliga förvaltningens kraftiga ansvällning. Den starka breddning av forskningsuppgifter och forskningsintressen, som ägt rum under senare tid, ställer dessutom väsentligt ökade krav på arkiven. Det har också visat sig vara förordat med stora svårigheter för arkiven att med den oförändrade eller reducerade personal, som står till buds, fylla de i snabb takt växande uppgifter, som de ställas inför. Riksarkivet vill emellertid för närvarande endast framföra de önskemål, som skulle avhjälpa de mest trängande behoven och lätta det mest framträdande nödläget i fråga om arbetskraft. Dessa önskemål framgå av följande sammanställning.

a) återbesättande av en år 1942 vakanssatt förste arkivarietjänst i lönegrad Ca 29;

b) förändring av en preparatorstjänst i lönegraden Ce 14 till konserveratorstjänst i Ce 17;

c) extra-ordinariesättning av en arkivassistenttjänst (nu i Cg 15);

d) anställande under ett år av en bokbindare (Cg 11);

e) uppflyttning av en biträdestjänst vid bokbinderi- och konserveringsavdelningen från Ce 11 till Ce 15;

f) uppflyttning av en biträdestjänst vid reproduktionsavdelningen från Ce 8 till Ce 9;

g) inrättande av en kanslibitradestjänst (Ce 11) och i samband därmed indragning av för innevarande budgetår till tillfällig arbetshjälp anvisade 2 000 kronor;

h) ökad medelsanvisning till författningenliga ålderstillägg åt icke-ordinarie personal (kostnad cirka 1 000 kronor);

i) automatisk uppräknning av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad i runt tal 96 800 kronor).

I fråga om skälen för inrättande av den för närvarande i lönegraden Cg 15 placerade arkivassistenttjänsten, som nu föreslås extra-ordinariesatt, torde få hänvisas till vad härutinnan anförts i 1949 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, s. 6 f. Riksarkivet anser sig i anslutning härtill ha anledning att utgå från att berörda tjänst icke avsetts såsom tillfällig för tjänst innehavaren i fråga, expeditionsvakten B. Söderström, utan satts på extra stat i avbidan på utgången av pågående utredning rörande den högre biträdespersonalens ställning. Riksarkivet finner det önskvärt, att Söderström, som nu i tre år tjänstgjort som arkivassistent, tillförsäkras pensionsrätt i denna sin egenskap och föreslår därför, att tjänsten åtminstone extra-ordinariesättes.

Till stöd för förslaget om anställande under ett år av en bokbindare i Cg 11 anför riksarkivet bland annat följande.

Riksarkivet har tidigare vid flera tillfällen påyrkat extra hjälp för att bota de allvarligaste skadorna å arkivaliebeståndet. Dessa framställningar ha emellertid icke vunnit statsmakternas bifall. De brister, varom här är fråga, bli för varje år allt mer uppenbara. Deras avhjälpande bör därför icke ställas på framtiden, då kostnaderna kunna beräknas bli så mycket större. Det lagningsarbete, som med tillgängliga arbetskraftsresurser och penningmedel utföres, är visserligen icke obetydligt, men förslår dock på långt när icke. Talrika äro de volymer, som endast i undantagsfall eller icke alls få begagnas på grund av det skick, vari de befinna sig.

Departementschefen. Flertalet av riksarkivets nu framlagda förslag, vilka innebära en ganska betydande förstärkning av arkivets personal, ha redan tidigare framförts utan att vinna statsmakternas bifall, ehuru flera av dessa förslag i och för sig måste anses välmotiverade. Jag är också väl medveten om de svårigheter i arkivarbetet, som vållas av bristen på arbetskraft, och finner därför en viss personalförstärkning önskvärd. Jag nödgas emellertid konstatera, att de erforderliga förutsättningarna för en förstärkning av det slag som riksarkivet nu tänkt sig icke föreligga. Jag kan därför icke annat än i ytterst ringa mån gå riksarkivets önskemål till mötes. Jag tillstyrker sålunda bifall till riksarkivets förslag om inrättande av en personlig tjänst som arkivassistent i lönegraden Ce 15 åt expeditionsvakten B. Söderström. Någon ändring i anslagsberäkningen påkallas icke härav. Jag tillstyrker också, att för nästa budgetår anvisas medel till lagning av arkivalier och dylikt med belopp, motsvarande arvode enligt 11 löneklassen åt en bokbindare. Vid sådant förhållande bör icke-ordinarieposten höjas med 5 600 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 1 800 kronor. Förstnämnda post bör vidare på grund av kommande förändringar i personalens löneklassplacering ökas med ytterligare 1 000 kronor. I anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning bör dessutom anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med ytterligare 96 800 kronor. I ärendet väckta frågor om ändrad löneställning m. m. för en

sigillpreparator och ett biträde vid bokbinderi- och konserveringsavdelningen är jag icke beredd att nu pröva. Några ändringar i övrigt ifrågasätter jag heller icke.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget till 617 500 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 105 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	272 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	193 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	152 100
	Summa kronor 617 500

b) till *Riksarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 617 500 kronor.

[4] 2. Riksarkivet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	79 800	86 819
1951/52 (statsliggaren s. 435)	105 500	
1952/53 (förslag)	100 300	

Riksarkivet föreslår för nästa budgetår *dels* vissa ändringar i omkostnadsstatens olika utgiftsposter, nämligen en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 560 kronor, en sänkning av delposten till övriga expenser med i runt tal 6 000 kronor, en uppräknig av delposten till reproduktionsverksamheten med ungefär 8 100 kronor samt en sänkning av delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. med 800 kronor, *dels ock* en ökning av den å omkostnadsstatens inkomstsida uppförda posten inkomster av reproduktionsverksamheten med 10 000 kronor. Sammanlagt innebär riksarkivets förslag en minskning av nettoutgiftssumman under anslaget med i runt tal 8 200 kronor. Ifråga om de föreslagna ändringarna inhämtas av tillgängliga handlingar i huvudsak följande.

Reseersättningar. Riksarkivet finner en med hänsyn till de senaste årens prisstegringar avpassad uppräknig av anslagsposten med 20 procent befogad.

Övriga expenser. Under denna delpost har för innevarande budgetår beräknats medel till vissa engångsutgifter, nämligen 22 700 kronor till inköp av en mikrofilmapparat och 1 200 kronor till anskaffning av hyl-

lor. För nästa budgetår kan alltså delposten sänkas med 23 900 kronor. Å andra sidan nödvändiggöra de stegrade priserna enligt riksarkivets uppfattning en uppräknig av delposten med 3 750 kronor. Härutöver an- håller riksarkivet om medel till vissa utgifter av engångsnatur, nämligen 7 000 kronor till inköp av arkivfilm rörande svenska medeltidshandskrif- ter och 7 375 kronor till anskaffande av en transportbil, i samband var- med en för riksarkivets transporter hittills använd motorcykel skulle för- säljas till ett pris av ungefär 200 kronor. Sammanlagt innebär riksarkivets förslag — såsom tidigare nämnts — en sänkning av ifrågavarande delpost med i runt tal 6 000 kronor. Till stöd för förslaget om inköp av arkivfilm anföres i huvudsak följande. De i Uppsala universitetsbibliotek förva- rade medeltidshandskrifterna av svensk proveniens utgöra den ojämför- ligt största och viktigaste samlingen av detta slag i vårt land. Bland dess beståndsdelar märkas resterna av Vadstena klostets och andra betydelse- fulla kulturella institutioners bibliotek. Universitetsbiblioteket har ifång- satt en filmning av detta material och erbjuder riksarkivet samt vissa bibliotek att dela utbytet och kostnaderna för företaget. Med hänsyn till att flera centra för medeltidsforskning äro lokaliserade till Stockholm an- ser sig riksarkivet böra sättas i tillfälle att erhålla en filmkopia av ifråga- varande för vår medeltidshistorias alla områden liksom för nordisk och medeltidslatinsk språkforskning betydelsefulla material. I fråga om trans- portbilen framhålles, bland annat, att riksarkivets över hela staden spridda lokaler och därav föranledda transporter väl motivera anskaffningen av ett starkare och ändamålsenligare fordon än den alltför vecka och avsevärt förslitna trehjuliga motorcykel, som riksarkivet sedan år 1942 förfogat över.

R e p r o d u k t i o n s v e r k s a m h e t e n . Denna verksamhet har trots otillräcklig medelsanvisning hittills kunnat bedrivas i önskad ut- sträckning till följd av att riksarkivet vid slutet av budgetåret 1947/48 hade ett års materialbehov i lager. Denna lagerbehållning är emellertid nu förbrukad. Vid prövning av medelsbehovet måste för den skull hänsyn tagas icke blott till den prisstegring, som ägt rum, utan även och framför allt till den ökande förbrukning av film, som är att förvänta. De stegrade materielkostnaderna kompenseras dock mer än väl av de ökade intäkter, som rörelsen väntas giva. Inkomsterna av verksamheten utgjorde budget- året 1949/50 11 695 kronor och påföljande budgetår 16 360 kronor. Den mycket starka inkomstökningen under sistnämnda budgetår beror emel- lertid icke enbart på filmningens ökade omfattning utan också på att oreglerade räkningar från tidigare år indrivits. Den verkliga inkomst- ökningen torde därför kunna uppskattas till omkring 2 000 kronor. Medel- talet för inkomsten av reproduktionsverksamheten under de senaste fem åren uppgår till 12 117 kronor. Därest den nu begärda anslagshöjningen beviljas, kunna inkomsterna beräknas stiga i motsvarande grad. En för- siktig beräkning utvisar, att dessa komma att höjas till mellan 25 000 och 30 000 kronor. I varje fall torde man utan risk kunna kalkylera med en inkomst av 20 000 kronor eller 10 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

M a t e r i e l f ö r b o k b i n d n i n g o c h k o n s e r v e r i n g m. m. Under denna delpost har för innevarande budgetår anvisats 3 000 kronor till undersökningar av vissa metoder för konservering av äldre handlingar, närmast i anslutning till den s. k. Barrowmetoden. Dessa an-

slagsmedel äro att betrakta som ett engångsanslag och delposten kan följaktligen för nästa budgetår sänkas med 3 000 kronor. Riksarkivet finner emellertid med hänsyn till de stegrade priserna å bokbinderimaterial en uppräknig av delposten med 2 200 kronor befogad. Sammanlagt innebär riksarkivets förslag — såsom tidigare nämnts — en minskning av ifrågasvarande delpost med 800 kronor.

I avgivet yttrande anför *statskontoret* i huvudsak följande.

Mot en ökning av anslagsposten till reseersättningar med 400 kronor till 3 000 kronor finnes intet att invända. Delposten till bränsle och lyse, som riksarkivet för nästa budgetår upptagit med oförändrat belopp eller 40 000 kronor, bör med hänsyn till medelsåtgången under föregående budgetår höjas med 10 000 kronor till 50 000 kronor. Den under återopande av prisstegringar begärda uppräknigen av delposten till övriga expenser med 3 800 kronor anser sig statskontoret icke för närvarande böra förorda. Frågor om dyrtidskompensation av detta slag böra nämligen enligt ämbetsverkets uppfattning prövas för samtliga anslagsäskande myndigheter i ett sammanhang. Förslaget om inköp av arkivfilm vill statskontoret icke motsätta sig. Då riksarkivets behov av transporter icke är av sådan storleksordning, att den ifrågasatta anskaffningen av en transportbil är ur ekonomisk synpunkt försvarlig, kan statskontoret icke tillstyrka en dylik anskaffning. I delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. ingår nu ett engångsbelopp av 1 400 kronor, avsett till bindning och lagning av böcker i riksarkivets referensbibliotek. Då någon motivering för bibehållandet av en sådan medelsanvisning icke lämnats, bör delposten nedräknas med nämnda engångsbelopp. I övrigt föranleda de av riksarkivet framlagda beräkningarna ingen erinran.

Departementschefen. En viss förstärkning av anslagsposten till reseersättningar synes böra ske, och jag föreslår därför, att denna post för nästa budgetår ökas med 400 kronor till 3 000 kronor. Med hänsyn till anslagsbelastningen å delposten till bränsle och lyse bör denna post för nästa budgetår uppföras med 50 000 kronor, vilket innebär en ökning med 10 000 kronor. Någon medelsanvisning till anskaffning av en transportbil kan jag icke tillstyrka. Förslaget om inköp av arkivfilm anser jag mig däremot böra biträda. Under delposten till övriga expenser bör alltså för nästa budgetår upptagas ett för detta ändamål avsett engångsbelopp om 7 000 kronor. Nyssnämnda delpost bör också med hänsyn till inträffade prisstegringar höjas med 4 000 kronor. Å andra sidan torde samma post i anslutning till vad jag i det föregående nämnt kunna nedräknas med 23 900 kronor. Sammanlagt bör alltså ifrågasvarande post för nästa budgetår sänkas med 12 900 kronor till 48 500 kronor. Ett bifall till riksarkivets förslag beträffande reproduktionsverksamheten förutsätter vissa ändringar i fråga om förevarande anslag, nämligen en ökning av medelsanvisningen till material för reproduktionsverksamheten men samtidigt också en ökning av posten inkomster av reproduktionsverksamheten. Då förslaget i fråga uppenbarligen icke föranleder någon kostnadsökning för statsver-

ket, har jag intet att invända mot detsamma. För nästa budgetår bör alltså delposten till reproduktionsverksamheten höjas med 8 100 kronor till 14 750 kronor och förutnämnda inkomstpost med 10 000 kronor till 20 000 kronor. Jag tillstyrker vidare den av riksarkivet förordade uppräkningsningen med 2 200 kronor av delposten till materiel för bokbinding och konservering m. m. Å andra sidan kan samma post i anslutning till vad i det föregående anförts minskas med 3 000 kronor. Vid sådant förhållande bör ifrågasvarande delpost för nästa budgetår sänkas med sammanlagt 800 kronor till 12 400 kronor.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag icke någon ändring av förevarande anslag. Anslaget i sin helhet bör därför för nästa budgetår uppföras med 100 300 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en sänkning med 5 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 300 kronor.

[5] **3. Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	9 000	5 094
1951/52 (statsliggaren s. 435)	8 000	
1952/53 (förslag)	8 000	

Detta reservationsanslag torde för nästa budgetår i överensstämmelse med förslag av riksarkivet böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[6] **4. Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia.** Detta anslag har senast varit uppfört med 8 000 kronor å riksstaten för ett vart av budgetåren 1945/49. Denna medelsanvisning avsåg fortsatt utgivande av Svenska riksdagsakter i enlighet med av riksarkivet i skrivelse den 14 september 1944 framlagd plan för sin publikationsverksamhet. De för utgivningen enligt denna plan beräknade erforderliga medlen, 32 000 kronor, hade ansetts lämpligen böra fördelas på fyra budgetår.

För nästa budgetår hemställer *riksarkivet* om ett återupptagande av anslaget.

Departementschefen. Riksarkivet har i sina anslagsäskanden icke framlagt någon plan för ett fortsatt bedrivande av ifrågasvarande publikationsverksamhet. Jag är därför icke beredd att nu förorda ett återupptagande

av anslaget i dess helhet. Av riksarkivets framställning inhämtas emellertid, att de medel, som redan anvisats, befunnits otillräckliga för genomförandet av förenämnda plan av den 14 september 1944. Med hänsyn härtill anser jag mig böra föreslå, att ett för fullföljandet av denna plan avsett anslag av 5 000 kronor uppföres å riksstaten för nästa budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[7] 5. **Lands- och länsarkiven: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	411 600	451 542
1951/52 (statsliggaren s. 435)	414 100	
1952/53 (förslag)	500 600	

För nästa budgetår hemställer *riksarkivet* om en höjning av detta förslagsanslag med 109 000 kronor för tillgodoseende av följande ändamål:

- a) inrättande av en ny arkivarietjänst (Ca 26) i Härnösand;
- b) inrättande av en tjänst som extra expeditionsvakt (Cg 9) i Lund;
- c) anställande under två månader av en extra tjänsteman (Cg 19) i Uppsala;
- d) förändring av det till en extra expeditionsvakt i Vadstena utgående arvodet (450 kronor) till en halvtidstjänst som extra expeditionsvakt (Cg 9);
- e) uppflyttning från lönegraden Ce 10 till Ce 11 av sju kanslibiträden;
- f) semester- och sjukvikarier för expeditionsvakten i Östersund (kostnad i runt tal 800 kronor);
- g) uppräknig med 20 procent av anslagsmedlen till extra biträden, semester- och sjukvikarier m. m. (kostnad i runt tal 2 600 kronor);
- h) författningsenliga ålderstillägg m. m. (kostnad cirka 3 100 kronor);
- i) automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad omkring 75 600 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Till stöd för förslaget om en utökning av den vetenskapliga personalen vid landsarkivet i Härnösand framhålles, att detta landsarkiv, vars distrikt utgöres av hela Norrland utom Jämtlands län och alltså omfattar hälften av Sveriges yta och inrymmer en sjättedel av dess befolkning, tillkommit ett 30-tal år senare än landsarkiven i de södra och mellersta delarna av landet, men att det trots den stora arbetsbörda, som föreligger för att förteckningsväsendet och uppordnandet av handlingarna skola nå samma nivå som i de äldre landsarkiven, har mindre personal än dessa. — Arbetsuppgifternas ansvallning utgör det huvudsakliga motivet för de under

b)—d) upptagna önskemålen. — I fråga om den under e) äskade lönegradsuppflyttningen framhålles, att det snarast ställes högre krav på landsarkivens kanslibiträden än på sådana tjänst innehavare inom statsförvaltningen i övrigt samt att de förstnämnda därför böra i lönehänseende likställas med de sistnämnda. — Det ökade medelsbehovet under f) sammanhänger med att av arbetsmarknadsstyrelsen avlönad arbetskraft hittills stått till förfogande för ändamålet i fråga. — Den under g) begärda höjningen motiveras med ökade kostnader till följd av lönenivåns förskjutning uppåt under det senaste året.

Departementschefen. Vad chefen för civildepartementet anfört och föreslagit i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. bör föranleda, att två biträdestjänster, varav den ena i lönegraden Ce 13 vid landsarkivet i Uppsala och den andra i lönegraden Ce 10 vid landsarkivet i Vadstena, ombildas till kansliskrivartjänster i Ce 15 samt att sju kanslibitträdestjänster uppflyttas från lönegraden Ce 10 till lönegraden Ce 11. Detta bör medföra en uppräkningspost med i runt tal 4 000 kronor.

I anslutning till 1944 års riksdags beslut om viss förbättring av befordringsgången för amanuenspersonalen vid de lärda verken inrättades vid landsarkiven två arkivarietjänster i dåvarande lönegraden Eo 21 (numera placerade i Ce 26). Dessa tjänster tillkommo främst för att ytterligare förbättra befordringsmöjligheterna för arkivtjänstemännen samt avsågos att vara rörliga. Tjänst innehavarna skulle alltså vara anställda än vid det ena än vid det andra landsarkivet. En av dessa befattningshavare tjänstgör för närvarande vid landsarkivet i Härnösand och är vid sidan av landsarkivariern den ende vetenskapligt utbildade tjänstemannen vid arkivet. Ett stadigvarande behov av en sådan tjänsteman synes mig föreligga för detta arkivs del. Jag föreslår därför, att den ena av nu ifrågavarande tjänster fast knytes vid landsarkivet i Härnösand och samtidigt ordinariesättes. Därigenom förlorar tjänsten sin karaktär av rörlig befordringstjänst. Detta synes mig emellertid icke ägnat att inge några betänkligheter. Jag erinrar om att vid ettvar av landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund och Göteborg redan finnes en ordinarie arkivarie vid sidan av landsarkivariern. Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör vederbörlig ändring vidtagas i personalförteckningen samt ordinarietposten ökas med 12 800 kronor och icke-ordinarietposten minskas med samma belopp.

Någon utökning av den vetenskapliga personalen vid lands- och länsarkiven kan jag i nuvarande ekonomiska läge icke förorda. Å andra sidan vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts om medelsbehovet till vikariatsersättningar m. m. tillstyrka en höjning av icke-ordinarietposten med 3 400 kronor, varav jag beräknar 800 kronor till vikarier för expeditionsvakten vid länsarkivet i Östersund. Nyssnämnda post bör dessutom med hänsyn till löneklassuppflyttningar och dylikt ökas med ytterligare 3 100 kronor. Vidare medför 1951 års riksdags beslut angående höjning av löner enligt

statens löneplansförordning en uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg med 76 000 kronor.

Några ändringar utöver de nu förordade ifrågasätter jag icke. Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 500 600 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 86 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga den ändring i personalförteckningen för lands- och länsarkiven, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för lands- och länsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	192 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	119 000
	Summa kronor 500 600

c) till *Lands- och länsarkiven*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 500 600 kronor.

[8] 6. Lands- och länsarkiven: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	69 600	93 283
1951/52 (statsliggaren s. 436)	74 600	
1952/53 (förslag)	109 100	

Av detta förslagsanslag disponeras för närvarande 12 200 kronor till reseersättningar och 27 400 kronor till övriga expenser. För nästkommande budgetår föreslår *riksarkivet* en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 2 450 kronor och av delposten till övriga expenser med 6 450 kronor. I förstnämnda avseende framhålles, förutom de ökade kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar, vikten av att tillfälle beredes arkivtjänstemännen att i erforderlig utsträckning inspektera lokala arkiv samt närvara vid de påbjudna inventeringarna av kyrko- och kontraktsprostarkiv. Vid ändringar i kommunindelningen föreligger dessutom enligt riksarkivets uppfattning alltjämt ett behov från vederbörande kommunalmäns sida av bistånd på ort och ställe i arkivfrågor. Höjningen av delposten till övriga expenser motiveras med prisstegringar och ökade städningskostnader samt med behovet av engångsbelopp till anskaffande av ytter-

ligare en skrivmaskin åt länsarkivet i Visby (650 kronor) och till inredning av vissa länsarkivet i Östersund tillhöriga lokaler (300 kronor).

Vidare torde jag i detta sammanhang få anmäla, att *riksarkivet*, efter framställning av vederbörande landsarkivarie, i underdånig skrivelse den 22 maj 1951 å tilläggsstat för innevarande budgetår hemställt om ett anslag av 34 000 kronor till inköp och uppsättning av nya hyllor i en landsarkivet i Härnösand tillhörig, i oktober 1945 till Västernorrlands läns folkbokföringsavdelning upplåten magasinlokal, vilken landsarkivet nyligen återbekommit. *Statskontoret* har, under återopande av att hyllor av detta slag torde kunna anskaffas till ett billigare pris samt att en medelsanvisning av detta slag borde begäras i samband med riksarkivets anslagsäskanden för nästa budgetår, avstyrkt bifall till framställningen. Sedermera har *riksarkivet*, efter hörande av landsarkivarien, i underdånig skrivelse den 13 juli 1951 anmält, att en billigare hylltyp än den ursprungligen avsedda befunnits vara tillfyllest. För anskaffning och montering av hyllor av sistnämnda typ torde allenast 27 000 kronor erfordras, och riksarkivet har därför inskränkt sitt tidigare anslagsäskande att avse allenast sistnämnda belopp. *Byggnadsstyrelsen* har i avgivet yttrande funnit en kostnadssumma av 27 000 kronor skälig för ändamålet. — För den händelse att ett anslag av detta slag icke skulle kunna uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår, har riksarkivet i sina anslagsäskanden för nästa budgetår upptagit en medelsanvisning av 27 000 kronor till ifrågavarande ändamål.

Departementschefen. Med hänsyn till vad riksarkivet anfört om det ökade behovet av medel under anslagsposten till reseersättningar vill jag för nästa budgetår tillstyrka en höjning av denna post med 2 500 kronor. Jag biträder förslaget om anskaffning av ny hyllinredning i landsarkivet i Härnösand. Mot beräkningen av kostnaderna härför, sådana de slutligen bestämts, har jag icke funnit anledning till erinran, och jag föreslår alltså, att medel för ifrågavarande ändamål anvisas under delposten till övriga expenser med begärt belopp, 27 000 kronor. Viss förstärkning i övrigt av nyssnämnda delpost synes härjämte erforderlig, och jag tillstyrker därför en ytterligare uppräknig av samma post med 5 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke några ändringar beträffande förevarande anslag, som följaktligen för nästa budgetår bör höjas med sammanlagt 34 500 kronor till 109 100 kronor. Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 109 100 kronor.

[9] 7. Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 000	4 628
1951/52 (statsliggaren s. 437)	3 000	
1952/53 (förslag)	4 000	

För nästa budgetår hemställer *riksarkivet* om en höjning av förevarande reservationsanslag med 1 000 kronor. Till stöd härför framhålles, att det nuvarande anslaget med hänsyn till bokprisernas stegring och rådande inköpsbehov är otillräckligt.

Departementschefen. Jag tillstyrker den av *riksarkivet* föreslagna anslagshöjningen med 1 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

[10] 8. Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 400	11 732
1951/52 (statsliggaren s. 438)	9 400	
1952/53 (förslag)	12 500	

För att verksamheten vid lands- och länsarkivens bokbinderier trots den särskilt å bokbinderimaterial kraftiga prisstegringen skall kunna upprätthållas i oförändrad omfattning finner *riksarkivet* i sina anslagsäskanden för nästa budgetår en uppräknig av detta reservationsanslag med 3 100 kronor till 12 500 kronor nödvändig.

Departementschefen. Med hänsyn till vad *riksarkivet* anfört tillstyrker jag, att anslaget höjes med det av *riksarkivet* äskade beloppet 3 100 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 12 500 kronor.

[11] 9. Kungl. biblioteket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	534 900	546 342
1951/52 (statsliggaren s. 438)	532 300	
1952/53 (förslag)	625 300	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslår *riksbibliotekarien* i fråga om detta förslagsanslag följande förändringar:

a) återinrättande av en år 1942 indragen förste bibliotekarietjänst (Ce 29), avsedd för fortlöpande katalogrevision;

b) inrättande av en förste bibliotekarietjänst (Ce 29), vars innehavare avses skola vara huvudredaktör för accessionskatalogen;

c) förändring av en kontorsbiträdestjänst (Ca 8) till kanslibitträdestjänst (Ce 11);

d) placering av fyra arvodesanställda expeditionsvakter i lönegrad Cf 7;

e) anvisande av 400 kronor till arvode åt en förman för städerskepersonalen;

f) minskning med cirka 1 700 kronor av den nu till 7 000 kronor uppgående medelsanvisningen för arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen;

g) bortfall av följande för innevarande budgetår utgående anslagsmedel, nämligen dels 8 000 kronor för biträde med redigeringen av Svensk bokkatalog, den s. k. femårskatalogen, och dels 3 500 kronor för en utbildningskurs för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken;

h) ökad medelsanvisning till författingsenliga ålderstillägg m. m. (kostnad omkring 5 500 kronor);

i) automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad 78 700 kronor).

Av tillgängliga handlingar och inhämtade upplysningar framgår bland annat följande.

Den begärda medelsanvisningen till arvode åt en förman för städerskepersonalen betingas av härutinnan gällande bestämmelser i vederbörligt kollektivavtal. — I fråga om den för fyra arvodesanställda expeditionsvakter äskade lönegradsplaceringen framhålles, att dessa, vilka under nästa budgetår uppnå 18 års ålder och då komma att ha tjänstgjort vid biblioteket ungefär tre år, torde böra tillförsäkras en säkrare anställningsform och förmånligare löneställning. — För arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen har för ett vart av budgetåren 1949/52 anvisats 7 000 kronor eller sammanlagt 21 000 kronor. För nästkommande treårsperiod beräknas kostnaderna för detta arbete uppgå till sammanlagt omkring 15 900 kronor. För nästa budgetår torde följaktligen endast ungefär 5 300 kronor eller 1 700 kronor mindre än för innevarande budgetår erfordras för ändamålet i fråga.

Departementschefen. I sina anslagsäskanden för såväl innevarande som sistförflutna budgetår framlade *riksbibliotekarien* förslag om viss förstärkning av den vetenskapligt utbildade personalen vid biblioteket. Dessa förslag, vilka icke vunno statsmakternas bifall, har *riksbibliotekarien* nu återupprepat. Även i år torde emellertid förutsättningar saknas för ett genom-

förande av dessa i och för sig motiverade förslag. Jag kan därför icke tillstyrka bifall till dem liksom ej heller till förslaget om ombildning av en ordinarie kontorsbiträdestjänst till extra ordinarie kanslibiträdestjänst. Jag är å andra sidan beredd att föreslå, att en tjänst som expeditionsvakt i lönegraden Ca 10, vars innehavare tjänstgör såsom fotograf, med hänsyn till arten av vederbörande tjänstinnehavares arbetsuppgifter placeras tills vidare i Ca 11. Härav föranledd ändring bör vidtagas i personalförteckningen för kungl. biblioteket, varjämte ordinarieposten bör höjas med 300 kronor.

För att möjliggöra en viss arvodesförbättring åt fyra arvodesavlönade expeditionsvakter tillstyrker jag en uppräknings av icke-ordinarieposten med 12 000 kronor, varigenom jag beräknar att de skola kunna tilldelas arvoden av envar ungefär 5 000 kronor. Vad i ärendet anförts om behovet av medel till arvode åt en förman för städerskepersonalen torde böra föranleda en ytterligare höjning av nyssnämnda post med 400 kronor. Härutöver bör posten i fråga med hänsyn till löneklassuppflyttningar och dylikt ökas med 3 300 kronor.

Riksbibliotekariens förslag om sänkt medelsanvisning med 1 700 kronor till arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen anser jag mig böra biträda.

Den s. k. femårskatalogen är otvivelaktigt en för det vetenskapliga och litterära arbetet i vårt land så viktig bibliografisk publikation, att understöd från statens sida också i fortsättningen bör lämnas till redigeringen av densamma. Det belopp, som för innevarande budgetår står till förfogande för ändamålet, 8 000 kronor, finner jag skäligt och hemställer därför, att motsvarande belopp anvisas även för nästa budgetår.

Under en följd av år ha medel till en kurs för utbildning av personal vid vetenskapliga specialbibliotek anvisats under förevarande anslag. Med hänsyn till kursresultaten finner jag det angeläget, att samma belopp som för innevarande budgetår eller 3 500 kronor också för nästa budgetår beräknas för ändamålet i fråga. Jag hemställer sålunda om oförändrad medelsanvisning även i detta hänseende.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning uppräknas med 78 700 kronor.

Avlöningsanslaget i sin helhet beräknar jag för nästa budgetår till 625 300 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 93 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga den ändring i personalförteckningen för kungl. biblioteket, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblio-

teket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	258 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	133 100
	Summa kronor 625 300

c) till *Kungl. biblioteket*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 625 300 kronor.

[12] 10. **Kungl. biblioteket: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	98 500	101 707
1951/52 (statsliggaren s. 439)	104 100	
1952/53 (förslag)	108 200	

I fråga om detta förslagsanslag föreslår *riksbibliotekarien* för nästa budgetår å ena sidan en sänkning av anslagsposten till publikationstryck med 10 000 kronor och å andra sidan en höjning av anslagsposten till expenser med 16 400 kronor, varav till bränsle, lyse och vatten 4 400 kronor och till övriga expenser 12 000 kronor. Sammanlagt innebär förslaget en anslagshöjning med 6 400 kronor. Såsom motivering härför anföres i huvudsak följande.

Under anslagsposten till publikationstryck har för innevarande budgetår beräknats 40 000 kronor till årgång 1950 av accessionskatalogen. Denna årgång kommer emellertid att sammanföras med årgång 1951 i en volym, som beräknas kosta 70 000 kronor. För nästa budgetår kan alltså ifrågasvara anslagspost sänkas med 10 000 kronor. Väsentlig ökning av städningskostnaderna samt prisstegringar och bibliotekets behov av nyanskaffning i fråga om viss teknisk apparatur såsom skrivmaskiner m. m. nödvändigöra den föreslagna uppräknigen av expensposten.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen å sjukvårds-posten föreslår jag, att denna post för nästa budgetår uppföres med 4 000 kronor, vilket innebär en höjning med 700 kronor. Jag är vidare beredd att förorda en uppräknigen av delposten till bränsle, lyse och vatten med det begärda beloppet 4 400 kronor till 26 400 kronor. En viss förstärkning av delposten till övriga expenser synes också böra ske och jag tillstyrker, att denna post höjes med 9 000 kronor till 47 600 kronor. Å andra sidan biträder jag *riksbibliotekariens* förslag om en sänkning av anslagsposten till publikationstryck med 10 000 kronor till 30 000 kronor. Vid bifall till vad jag nu förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 108 200 kronor, vilket är 4 100 kronor mer än för innevarande budgetår.

Under återopandande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 108 200 kronor.

[13] **11. Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	150 000	150 000
1951/52 (statsliggaren s. 439)	150 000	
1952/53 (förslag)	202 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *riksbibliotekarien* om en höjning av detta reservationsanslag med 75 000 kronor till 225 000 kronor. Såsom motivering härför anföres i huvudsak följande.

De senaste årens prisstegringar ha kraftigt reducerat förevarande anslags realvärde. Till följd härav åtgår övervägande delen av anslagsmedlen till inköp av tidskrifter och fortsättningsverk samt till inbindning, medan endast obetydliga och för det aktuella forskningsbehovet absolut otillräckliga inköp av nyutkommande utländsk vetenskaplig litteratur kunna verkställas. Bibliotekets forskarpublik är icke begränsad enbart till huvudstaden och den inträdde standardförsämringen drabbar därför forskare från hela landet. Med hänsyn till det statsfinansiella läget yrkas nu uppräkningsmed allenast 50 procent, trots att en vida större ökning i själva verket skulle vara erforderlig för att sätta biblioteket i stånd att ånyo på behörigt sätt fullgöra sina uppgifter i den vetenskapliga forskningens tjänst.

Departementschefen. Under det sistförflutna året ha betydande prishöjningar inträtt på förevarande område. Enligt vad jag inhämtat uppskattar priskontrollnämnden den genomsnittliga prishöjningen på svenska böcker till 30—35 procent. Dock föreligga stora skillnader mellan olika slags böcker. För vissa torde prishöjningen vara inemot 100 procent. Betydande höjningar ha också skett ifråga om priserna å utländsk litteratur. Ifråga om denna inträdde en första kännbar fördyring genom den svenska kronans devalvering på hösten 1948. Ytterligare fördyringar ha sedermera uppkommit på grund av att de flesta utländska tidskrifter — i anslutning till allmän prishöjning i vederbörande länder — ökat sina prenumerationsavgifter, i många fall högst betydligt. Bibliotekens bokanslag, som icke genomgått någon uppräkningsmed under de närmast förflutna budgetåren, ha till följd av de angivna prishöjningarna fått ett sänkt realvärde, vilket omöjliggör för biblioteken att vidmakthålla den tidigare standarden ifråga om bokanskaffning. För de vetenskapliga bibliotekens del medför detta mycket stora olägenheter, bland annat i form av luckor i utländska periodiska serier, vilka luckor för övrigt ibland bli omöjliga att fylla vid en senare tidpunkt.

Jag delar därför tillfullo den uppfattningen, att en icke oväsentlig höj-

ning av bokanslagen måste ske. En uppräknig med 50 procent, som föreslagits av riksbibliotekarien beträffande nu förevarande anslag, är icke i och för sig orimlig, åtminstone icke när det gäller de vetenskapliga biblioteken. Jag anser mig dock i nuvarande läge böra begränsa mig till att föreslå en uppräknig med cirka 35 procent. En uppräknig med nämnda procenttal kommer jag i det följande att föreslå även beträffande övriga bokanslag under åttonde huvudtiteln.

Med hänsyn till vad jag i det föregående anført föreslår jag, att nu förevarande anslag höjes med 52 000 kronor till 202 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 202 000 kronor.

[14] **12. Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	86 700	97 412
1951/52 (statsliggaren s. 439)	87 700	
1952/53 (förslag)	154 000	

Landsbiblioteksorganisationen avser att på grundval av de större stifts- och läroverksbiblioteken skapa en biblioteksform, som skall utgöra en förbindelselänk mellan folkbiblioteken och de stora vetenskapliga biblioteken, bland annat genom att tjänstgöra som central för övriga inom respektive län belägna bibliotek. Genom särskilda riksdagsbeslut ha två sådana bibliotek tillkommit, det ena år 1926 i Linköping och det andra år 1937 i Skara. Med landsbiblioteken i stort sett analoga uppgifter ha centralbiblioteken, vilka upprättats i enlighet med föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 24 januari 1930 (nr 15) angående understödande av folkbiblioteksväsendet. Centralbiblioteken, vilka ej få inrättas i län, där landsbibliotek finnas, skilja sig från dessa bibliotek däri, att de äro kommunala institutioner, som i egenkap av lånecentral inom länet erhålla statsunderstöd.

Enligt den plan, som låg till grund för förutnämnda kungörelse den 24 januari 1930 skulle i varje län upprättas ett landsbibliotek eller ett centralbibliotek. För närvarande finnas bibliotek av nyssnämnda slag i samtliga län utom två, nämligen Kronobergs och Västmanlands län. Frågan om upprättande av landsbibliotek i dessa län har sedan länge varit aktuell och senast upptagits till behandling av *folkbibliotekssakkunniga*, som i underdånig skrivelse den 3 augusti 1948 föreslagit inrättande från och med den 1 juli 1949 av ett landsbibliotek i Växjö och ett i Västerås. Av de sakkunnigas framställning inhämtas bland annat följande.

Landsbiblioteket i Växjö skulle bildas genom en förening av därvarande stifts- och gymnasiebibliotek samt kommunala bibliotek. Landsbiblioteket i Västerås skulle bildas genom en sammanslagning av följande därstädes

belägna bibliotek, nämligen stifts- och läroverksbiblioteket samt arbetarinstitutets, Arosgårdens och arbetarnas bildningsförbunds bibliotek ävensom Västmanlands läns pedagogiska bibliotek och f. d. seminariebiblioteket. Samma personalorganisation som vid de redan förefintliga landsbiblioteken, d. v. s. en bibliotekarie, två amanuenser och en expeditionsvakt, torde erfordras även vid de nu föreslagna biblioteken. Bibliotekarien i Linköping är placerad i lönegraden Ca 30 och bibliotekarien i Skara i Ca 27. För de nu tilltänkta bibliotekarierna föreslås samma lönegradsplacering som för förstnämnde bibliotekarie eller Ca 30. För de båda nuvarande landsbibliotekarierna ha uppställts samma behörighetskrav som gälla för bibliotekarierna vid de vetenskapliga biblioteken, nämligen licentiatexamen eller kandidatexamen inom två fakulteter. Landsbiblioteken äro endast i viss utsträckning vetenskapliga bibliotek. De fungera också som kommunala stadsbibliotek och utgöra en påbyggnad på de lokala folkbiblioteken i länet. För landsbibliotekarierna nu gällande kompetenskrav synas innebära en viss risk för att de båda senare uppgifterna icke i tillbörlig omfattning tillgodoses. Dessa behörighetsvillkor böra därför slopas.

I ärendet hava yttranden avgivits av *statskontoret*, *statens lönenämnd*, *riksbibliotekarien* och *skolöverstyrelsen*. Sistnämnda ämbetsverk biträder till alla delar sakkunnigförslaget. Även övriga myndigheter med undantag för statskontoret tillstyrka inrättandet av de föreslagna landsbiblioteken. Riksbibliotekarien, som biträder förslaget i vad avser den för bibliotekarierna förordade lönegradsplaceringen, håller före, att behörighetsvillkoren för landsbibliotekarierna böra bibehållas vid nuvarande nivå. I fråga om bibliotekariernas löneställning anmäla såväl lönenämnden som statskontoret avvikande mening. Lönenämnden förordar härvidlag lönegraden Ca 29, medan statskontoret anser, att högre lönegrad än Ca 27 icke bör ifrågakomma.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår ifrågasätta *styrelserna för stifts- och landsbiblioteken i Linköping och Skara* icke annan ändring av förevarande förslagsanslag än som föranledes av gällande avlöningsbestämmelser.

Departementschefen. Jag finner goda skäl anförda för inrättande av stifts- och landsbibliotek i Växjö och Västerås. Behovet av dessa bibliotek synes vara stort och obestridligt. Erforderliga lokala förutsättningar torde också kunna anses föreligga. Ett upprättande av båda dessa bibliotek nu skulle emellertid innebära en med tanke på rådande ekonomiska förhållanden alltför betydande kostnadsökning för statsverket. Jag anser mig därför i år kunna tillstyrka inrättande allenast av ett nytt landsbibliotek och föreslår inrättande från och med den 1 juli 1952 av det föreslagna biblioteket i Västerås. Detta bör vad beträffar personal och dylikt erhålla samma organisation som de nuvarande stifts- och landsbiblioteken. Landsbibliotekarien bör i överensstämmelse med lönenämndens förslag placeras i lönegraden Ca 29. Det synes mig rimligt, att även landsbibliotekarien i

Skara erhåller motsvarande löneställning. Jag föreslår därför, att denne från och med den 1 juli 1952 placeras i lönegraden Ca 29. Den i ärendet väckta frågan om ändrade behörighetsbestämmelser är jag icke nu beredd att taga ställning till. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare kompetensbestämmelser för tjänsten i Västerås. Vid det nyinrättade biblioteket bör också inrättas en ordinarie expeditionsvaktstjänst i lönegrad Ca 10 samt två amanuensstjänster.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ordinarieposten i stifts- och landsbibliotekens avlöningsstat höjas med 18 600 kronor, icke-ordinarieposten med 18 000 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 10 400 kronor. Den totala kostnaden för mina nu framlagda förslag uppgår således till 47 000 kronor. I samband därmed böra också vederbörliga ändringar vidtagas i personalförteckningen för stifts- och landsbiblioteken.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts i fråga om medelsbehovet vid de nuvarande landsbiblioteken bör icke-ordinarieposten höjas med ytterligare 2 300 kronor, varav 450 kronor belöpa på biblioteket i Linköping och 1 850 kronor på Skarabiblioteket, samt anslagsposten till rörligt tillägg med ytterligare 17 000 kronor.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 154 000 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 66 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat:

	Bibliotekarie Lönegrad Ca 80	Bibliotekarie Lönegrad Ca 29	Expeditions- vakt Lönegrad Ca 10
Stifts- och landsbiblioteket i Linköping	1	—	1
» » » i Skara . .	—	1	1
» » » i Västerås .	—	1	1

- b) godkänna följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	56 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	60 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 600

Summa kronor 154 000

c) till *Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 154 000 kronor.

[15] 13. **Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 500	2 646
1951/52 (statsliggaren s. 440)	2 500	
1952/53 (förslag)	6 300	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställa de båda *biblioteksstyrelserna* under åberopande av prisstegringar om en ökning av expensmedlen med vardera 800 kronor. Härutöver anhåller styrelsen i *Skara* för sin del om en höjning av anslagsmedlen till sjukvård m. m. med 150 kronor.

Departementschefen. Jag biträder biblioteksstyrelsernas förslag och tillstyrker därför, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med de äskade beloppen eller sammanlagt 1 750 kronor. Under hänvisning till vad jag vid anmälan av avlöningsanslaget till stifts- och landsbiblioteken föreslagit tillstyrker jag härjämte, att medel nu anvisas under förevarande anslag till stifts- och landsbiblioteket i Västerås, varvid jag beräknar 50 kronor till sjukvård m. m. och 2 000 kronor till expenser. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag, som därför för nästa budgetår bör höjas med sammanlagt 3 800 kronor till 6 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 kronor.

[16] 14. **Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	20 000	22 000
1951/52 (statsliggaren s. 440)	20 000	
1952/53 (förslag)	38 000	

I fråga om detta reservationsanslag hemställer *biblioteksstyrelsen i Linköping* för sin del om en höjning med 10 000 kronor, medan *styrelsen för biblioteket i Skara* anhåller om en uppräkning med 7 000 kronor. De föreslagna ökningarna motiveras främst med inträffade prisstegringar.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag i det föregående under punkten 13 uttalat tillstyrker jag för bibliotekets i Linköping del en höjning med 4 000 kronor och i fråga om biblioteket i Skara en ökning med 3 000 kronor. Vidare vill jag i anslutning till vad jag vid anmälan

av avlöningsanslaget till stifts- och landsbiblioteken anfört tillstyrka att under nu ifrågavarande anslag anvisas 11 000 kronor till stifts- och landsbiblioteket i Västerås. Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget i sin helhet för nästa budgetår uppföras med 38 000 kronor, vilket är 18 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 kronor.

[17] 15. Nationalmuseet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	484 600	511 143
1951/52 (statsliggaren s. 440)	473 100	
1952/53 (förslag)	564 300	

För nästa budgetår föreslår *museichefen* i fråga om detta förslagsanslag — utöver för löneklassuppflyttningar av icke-ordinariepersonal och automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg erforderlig medelsökning — dels en generell höjning av icke-ordinarieposten med 15 100 kronor, dels ock anvisande under nyssnämnda post av 3 600 kronor till vård av museets bildarkiv. Till sistnämnda ändamål har under de sista åren årligen anvisats 3 600 kronor från åttonde huvudtiteln anslag till extra utgifter.

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att under icke-ordinarieposten beräknas medel till fyra kontoristtjänster i lönegraden Ce 13 i stället för samma antal kanslibiträdestjänster i Ce 11. Med hänsyn härtill bör nyssnämnda post höjas med 2 100 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 700 kronor. För löneklassuppflyttningar och dylikt erfordras dessutom en ytterligare uppräknig av förstnämnda post med 3 800 kronor. *Museichefens* önskemål om en generell förstärkning av denna post anser jag mig däremot icke kunna tillmötesgå. Ej heller tillstyrker jag den av honom förordade medelsanvisningen till vård av museets bildarkiv.

Ur museets för närvarande med tillhoppa 5 980 kronor uppförda arvodespost utgå 2 300 kronor till vardera av en sekreterare och en konservator, 660 kronor till en museivakt för fullgörandet av vissa portvaktsgöromål samt 720 kronor till en maskinist för vissa honom utöver den vanliga tjänstgöringen åvilande göromål. Jag finner en viss uppräknig av dessa arvoden skälig och föreslår därför, att dessa för nästa budgetår beräknas med följande belopp, nämligen 2 520 kronor åt vardera av sekreteraren och konservatorn, 720 kronor åt museivakten och 790 kronor åt maskinisten.

Vid sådant förhållande bör arvodesposten för nästa budgetår uppföras med sammanlagt 6 550 kronor eller 570 kronor mer än för innevarande budgetår.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning uppräknas med 84 000 kronor.

Anslaget i sin helhet beräknar jag för nästa budgetår till 564 300 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 91 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	216 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 550
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	206 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	134 450
<u>Summa kronor</u>	<u>564 300</u>

b) till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 564 300 kronor.

[18] 16. Nationalmuseet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	82 900	111 786
1951/52 (statsliggaren s. 441)	85 900	
1952/53 (förslag)	120 300	

För nästa budgetår hemställer *museichefen* om en höjning av detta förslagsanslag med 73 000 kronor till 158 900 kronor. Anslagshöjningen fördelar sig på olika ändamål på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Sjukvård m. m. (nu 1 500)	+ 2 000
2. Reseersättningar (nu 5 000)	+ 2 500
3. Bränsle, lyse och vatten (nu 43 000)	+ 23 000
4. Övriga expenser:	
a) Löpande utgifter (nu 32 000)	+ 16 000
b) Engångsutgifter (nu 3 000)	+ 29 100
5. Tjänstedräkter för museivakter m. m. (nu 600)	+ 400

Av tillgängliga handlingar inhämtas i huvudsak följande.

Förslaget om ökad medelsanvisning under anslagsposten till sjukvård m. m. sammanhänger med att belastningen å denna post under

såväl budgetåret 1949/50 som budgetåret 1950/51 uppgått till mellan 6 000 och 7 000 kronor. — Till stöd för höjningen av anslagsposten till reseersättningar åberopas, förutom de stegrade biljettpriserna, önskvärdheten av att staten övertager kostnaderna för vissa resor i samband med museets vandringsutställningar, vilka kostnader för närvarande bestridas av kommuner och sammanslutningar, som mottaga vandringsutställningarna. — Beträffande delposten till bränsle, lyse och vatten framhålles, förutom prisstegringar, att belastningen å denna post under sistförflutna budgetår uppgått till i runt tal 66 000 kronor. — Av delposten till övriga expenser har — såsom av det föregående framgår — för innevarande budgetår beräknats 32 000 kronor till löpande utgifter och 3 000 kronor till engångsutgifter (anskaffning av solgardiner i museets överljussalar). I fråga om de löpande utgifterna åberopas till stöd för den föreslagna ökningen, förutom prisstegringar, att de verkliga utgifterna i detta hänseende under sistförflutna budgetår utgjort omkring 44 000 kronor, varav ungefär 9 900 kronor måst bestridas av föresättningsmedel. Vad angår engångsutgifterna avse dessa dels fortsatt anskaffning av solgardiner i museets överljussalar (kostnadsökning 1 500 kronor), dels omändring av en del av museets gamla monterbestånd inom avdelningen för konsthantverk (kostnadsökning 8 400 kronor), dels ock nyanskaffning av inventarier i samband med en förflyttning av avdelningen för handteckningar och gravyrer till nya lokaler inom museet (kostnadsökning 19 200 kronor). — Det ökade medelsbehovet under delposten till tjänstedräkter för museivakter m. m. motive-ras främst med inträffade prisstegringar å textilvaror.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen böra såväl anslagsposten till sjukvård m. m. som delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med av museichefen begärda belopp, 2 000 respektive 23 000 kronor. Jag kan icke tillstyrka, att staten övertager kostnaderna för vissa resor i samband med museets vandringsutställningar. En viss förstärkning av anslagsposten till reseersättningar synes dock böra ske med hänsyn till genomförda prisstegringar, och jag förordar en ökning av denna post med 500 kronor. Även i fråga om delposten till övriga expenser anser jag mig böra föreslå någon höjning. De medel, som under nämnda delpost stå till museichefens förfogande för löpande utgifter, för närvarande 32 000 kronor, torde böra uppräknas med 6 500 kronor. Såsom engångsbelopp för anskaffning av solgardiner har för innevarande år anvisats 3 000 kronor. Jag kan icke biträda förslaget om fortsatt medelsanvisning till anskaffning av dylika gardiner. I anledning härav bör delposten till övriga expenser för nästa budgetår sänkas med 3 000 kronor. Å andra sidan vill jag så till vida tillmötesgå museichefens önskemål, att jag tillstyrker, att ett för omändring av monter och nyanskaffning av inventarier avsett engångsbelopp om 5 000 kronor för nästa budgetår inräknas under ifrågavarande delpost. Denna delpost bör alltså för nästa budgetår höjas med sammanlagt 8 500 kronor. Vad angår delposten till tjänstedräkter för museivakter m. m. tillstyrker jag den härvidlag förordade uppräknningen med 400 kronor.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag icke någon ändring av förevarande anslag. Detta bör därför för nästa budgetår höjas med sammanlagt 34 400 kronor till 120 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 120 300 kronor.

[19] 17. **Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	90 600	79 742
1951/52 (statsliggaren s. 442)	90 600	
1952/53 (förslag)	100 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår förordar *museichefen* under åberopande av prisstegringar en generell uppräknig av detta reservationsanslag med 22 400 kronor, motsvarande i runt tal 25 procent av det nuvarande anslaget.

Departementschefen. En viss förstärkning av förevarande anslag synes böra ske och jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 100 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 9 400 kronor. Vad angår anslagets disposition torde det likasom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av *museichefen* meddela erforderliga bestämmelser.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[20] 18. **Nationalmuseet: Vandringsutställningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 500	1 388
1951/52 (statsliggaren s. 442)	2 500	
1952/53 (förslag)	2 500	

I fråga om detta reservationsanslag tillstyrker jag ett av *museichefen* framlagt förslag om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Vandringsutställningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 kronor.

[21] **19. Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition.** Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår upptaget med 30 000 kronor. För nästa budgetår hemställer *museichefen* om en höjning av anslaget med 10 000 kronor till 40 000 kronor. Till stöd härför framhålles huvudsakligen den från såväl statligt som kommunalt håll ständigt stegrade efterfrågan på konstverk för deposition.

Departementschefen. Jag anser mig icke böra förorda någon ändring beträffande detta reservationsanslag utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[22] **20. Livrustkammaren: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	121 600	132 977
1951/52 (statsliggaren s. 443)	123 300	
1952/53 (förslag)	146 200	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *föreståndaren för livrustkammaren*, med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd*, om en höjning av detta förslagsanslag med 30 600 kronor för tillgodoseende av följande ändamål:

- a) uppflyttning av föreståndartjänsten från lönegraden Ca 30 till Ca 37 m. m.;
- b) förändring av en kanslibiträdestjänst till en tjänst som biblioteksassistent (Ce 15);
- c) inrättande av en konserveringsbiträdestjänst (Ce 11);
- d) arvode åt en sekreterare (kostnad 1 000 kronor);
- e) ökat medelsbehov till ersättningar åt semester- och sjukvikarier samt söndags- och extravakter (kostnad i runt tal 4 000 kronor);
- f) författningsenliga ålderstillägg åt ordinarie personal (kostnad omkring 400 kronor);
- g) automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad 15 000 kronor).

Behovet av medel till arvode åt en sekreterare motiveras med att de vid livrustkammaren förekommande administrativa göromålen, som under senare år väsentligt ökats, i alltför hög grad kommit att inkräkta å föreståndarens museala och vetenskapliga arbetsuppgifter. I fråga om den för vikariatsersättningar och dylikt begärda medelsökningen åberopas, förutom ökade timlönekostnader, vikten av en tillfredsställande bevakning av skåde-

samlingarna ävensom angelägenheten av att samlingarna i önskvärd utsträckning kunna hållas öppna för allmänheten.

Departementschefen. Tjänsten såsom föreståndare för livrustkammaren synes med hänsyn till de krav, som ställas på innehavaren i såväl vetenskapligt som administrativt hänseende, skäligen böra uppflyttas i högre lönegrad från och med nästa budgetår. Jag kan dock icke tillstyrka högre lönegradsplacering än i lönegraden Ca 33. En inplacering av tjänsten i denna lönegrad bör medföra en uppräknig av ordinarieposten med i runt tal 1 500 kronor. Med hänsyn till författningssenliga löneklassuppflyttningar för två andra befattningshavare bör nämnda post därutöver ökas med 400 kronor. Sammanlagt bör posten alltså uppräknas med 1 900 kronor.

Vissa livrustkammaren närstående vetenskapliga institutioner, exempelvis nationalmuseum, ha sedan ett flertal år åtnjutit anslag av statsmedel för avlönande av för administrativa göromål anställda sekreterare. En dylik personalförstärkning synes mig motiverad även för livrustkammarens del. Jag förordar därför, att under en särskild arvodespost anvisas medel för ändamålet. Intill dess närmare erfarenheter vunnits angående omfattningen av de arbetsuppgifter, som böra åvila sekreteraren, bör nyssnämnda arvodespost uppföras med 1 000 kronor.

Jag biträder också förslaget om ökad medelsanvisning till vikariatsersättningar och dylikt och tillstyrker, att icke-ordinarieposten med hänsyn härtill ökas med 4 000 kronor. Vidare böra 1951 års riksdags beslut i fråga om höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning samt den av mig förordade lönegradsförhöjningen för föreståndartjänsten medföra en uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg med 16 000 kronor.

Några ändringar utöver de nu förordade ifrågasätter jag icke beträffande förevarande anslag. Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 146 200 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 22 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga den ändring i personalförteckningen för livrustkammaren, som för anledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	73 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 000

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	43 600
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	28 500
	Summa kronor 146 200

c) till *Livrustkammaren*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 146 200 kronor.

[23] **21. Livrustkammaren: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	17 100	19 621
1951/52 (statsliggaren s. 443)	17 100	
1952/53 (förslag)	22 000	

För nästa budgetår föreslår *föreståndaren för livrustkammaren*, med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd*, en höjning av detta förslagsanslag med 6 700 kronor, varav 300 kronor under anslagsposten till sjukvård m. m. (nu 200), 2 100 kronor under delposten till bränsle, lyse och vatten för livrustkammarens utanför nordiska museet belägna lokaler (nu 2 900), 2 000 kronor under delposten till övriga expenser (nu 5 800), 1 200 kronor under anslagsposten till underhåll och ökande av samlingarna (nu 1 800), 500 kronor till inköp av skåp (nu 500) samt 600 kronor under anslagsposten till konservering av riddarspelsrekvisita på Gripsholm (nu 2 900).

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Beträffande anslagsposten till sjukvård m. m. samt delposten till bränsle, lyse och vatten framhålles, att belastningen å dessa under sistförflutna budgetår uppgått till 649 respektive 4 723 kronor. — Höjningen av expensposten sammanhänger med ökade materiel- och städningskostnader. — Även uppräknigen av anslagsposten till underhåll och ökande av samlingarna är föranledd av prisstegringar, framförallt å böcker. — I fråga om den föreslagna ökningen av anslagsposten till inköp av skåp åberopas, förutom prisstegringar, att livrustkammaren efter konung Gustaf V:s fränfalle tillförts ett stort antal ur historisk synpunkt märkliga uniformer och dräkter. — Uppräknigen av anslagsposten till konservering av riddarspelsrekvisita på Gripsholm motiveras främst med ökade kostnader i anslutning till den allmänna höjningen av lönenivån.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen böra såväl anslagsposten till sjukvård m. m. som delposten till bränsle, lyse och vatten ökas med äskade belopp, 300 respektive 2 100 kronor. Jag anser också viss förstärkning av delposten till övriga expenser samt anslagsposten till underhåll och ökande av samlingarna nödvändig och föreslår en höjning av förstnämnda post med 1 000 kronor och av sistnämnda post med 400 kronor. I fråga om anslagsposterna till inköp av skåp samt konservering av riddarspelsrekvisita på Gripsholm tillstyrker jag de härvidlag förordade uppräknigen med respektive 500 och 600 kronor. Vid bifall till vad jag

nu förordad bör förevarande anslag för nästa budgetår höjas med sammanlagt 4 900 kronor till 22 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livrustkammaren: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

[24] 22. **Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	671 600	684 198
1951/52 (statsliggaren s. 444)	658 700	
1952/53 (förslag)	848 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *vetenskapsakademien* efter framställning av *föreståndarkollegiet* om en höjning av detta förslagsanslag med i runt tal 170 500 kronor. Huvuddelen av den föreslagna höjningen eller omkring 156 000 kronor är en automatisk följd av de beslut, 1951 års riksdag fattat i fråga om lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m. och om grunderna för höjning av löner enligt statens löneplansförordning m. m., medan återstoden eller ungefär 14 500 kronor avser ökat medelsbehov under icke-ordinarieposten.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m. Till följd härav ha sju professorstjänster vid museet från och med den 1 juli 1951 uppflyttats från lönegrad Ca 33 till Ca 37, varjämte särskilda bestämmelser rörande innehavarnas löneklassplacering meddelats. Då hänsyn härtill icke kunnat tagas vid anslagsavvägningen för innevarande budgetår, föreslår *föreståndarkollegiet*, att ordinarieposten höjes med belopp motsvarande kostnaderna för nyssnämnda professorers löneförbättring. Kollegiet finner vidare med hänsyn till behovet av medel till ålderstillägg en ytterligare uppräknig av denna anslagspost befogad. Sammanlagt innebär kollegiets förslag en höjning av ordinarieposten med 23 000 kronor.

Höjning av löner enligt statens löneplansförordning m. m. I anslutning till den av 1951 års riksdag beslutade höjningen av grundlöner enligt statens löneplansförordning har ett vetenskapligt-tekniskt biträde å vertebratavdelningen genom nådigt beslut den 25 maj 1951 tillerkänts en arvodesförbättring med 996 kronor. Då hänsyn härtill ej kunnat tagas vid anslagsavvägningen för innevarande budgetår, föreslår *föreståndarkollegiet* för nästa budgetår en ökning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t med sistnämnda belopp. Höjningen av grundlöner enligt statens löneplansförordning, skulle vid tidpunkten för beräkningen av anslagsposten till rörligt tillägg för innevarande budgetår ske med 12 procent. Då sådan höjning numera sker med 32 (33) procent, förordar kollegiet för nästa budgetår en uppräknig av sistnämnda anslagspost med 132 000 kronor.

Icke-ordinarieposten. Den härvidlag föreslagna höjningen motiveras dels med önskvärdheten av att tjänstgöringstiden för ett kon-

torsbiträde utökas från halvtid till heltid, dels ock med behovet av ökade medel till följande ändamål, nämligen — i avrundade belopp — 800 kronor till nattbevakning (nu 9 100), 2 500 kronor till vakthållning i skådesamlingarna (nu 10 000), 5 200 kronor till vikariatsersättningar (nu intet) och 2 300 kronor till författningsenliga ålderstillägg m. m.

Departementschefen. I anslutning till ett av chefen för civildepartementet i proposition den 28 december 1951 (1952: 12) framlagt förslag om löneroglering för vissa professorer m. m. utgår jag från att samtliga sju professorer och avdelningsföreståndare vid riksmuseet från och med den 1 juli 1952 skola vara placerade i lönegraden Co 14. Härav föranledda ändringar böra vidtagas i personalförteckningen för riksmuseet, varjämte ordinarieposten bör höjas med 36 200 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 8 100 kronor.

Under hänvisning till vad förenämnde departementschef i särskild proposition samma dag anfört angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att under icke-ordinarieposten beräknas medel till tre museibitradestjänster i lönegraden Ce 11 i stället för samma antal dylika tjänster i Ce 9 ävensom till en kanslibitradestjänst i Ce 11 i stället för en kontorsbitradestjänst i Ce 8. Samtidigt tillstyrker jag, att tjänstgöringstiden för sistnämnda befattningshavare utökas från halvtid till heltid. Vid sådant förhållande bör icke-ordinarieposten höjas med 4 900 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 1 600 kronor. Med hänsyn till vad i ärendet anförts om behovet av medel till nattbevakning och vakthållning i skådesamlingarna samt ålderstillägg m. m. föreslår jag dessutom en ytterligare uppräknig av icke-ordinarieposten med tillhopa 5 600 kronor.

Ur museets för närvarande med 15 532 kronor uppförda arvodespost utgå bland annat följande arvoden och ersättningar, nämligen 1 500 kronor till den s. k. Regnellske amanuensen, 4 800 kronor till kamreraren, 360 kronor till semestervikarie för sistnämnde befattningshavare och 900 kronor till institutionsvaktmästaren vid botaniska avdelningen Arild Zander för biträde med vissa konserveringsändamål. Jag finner en viss uppräknig av dessa arvoden skälig och föreslår därför, att de för nästa budgetår fastställas till respektive 1 650, 5 280, 400 och 990 kr. I anslutning till vad som anförts i propositionen om ändrad lönegradsplacering för vissa professorer m. m. torde arvodet till museidirektören böra höjas från 1 008 kronor till 1 200 kronor och det under nu ifrågavarande post upptagna lönetillägget å 1 060 kronor åt professorn E. Stensiö icke vidare böra utgå. Den under innevarande budgetår genomförda arvodesförbättringen för ett vetenskapligt-tekniskt biträde på vertebratavdelningen medför en uppräknig av samma post med 996 kronor. Vid bifall till vad jag nu förordat bör arvodesposten för nästa budgetår uppföras med 16 420 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 888 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning och till av mig här förut tillstyrkta personaländringar uppräknas med 141 700 kronor.

Avlöningsanslaget i sin helhet beräknar jag för nästa budgetår till 848 000 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 189 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för naturhistoriska riksmuseet, som föranledas av vad jag i det föregående anförts;

b) godkänna följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	383 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	16 420
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	238 480
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	209 300
<u>Summa kronor</u>	848 000

c) till *Naturhistoriska riksmuseet*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 848 000 kronor.

[25] 23. Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	93 000	108 103
1951/52 (statsliggaren s. 445)	93 000	
1952/53 (förslag)	114 000	

För nästa budgetår hemställer *vetenskapsakademien* efter framställning av *föreståndarkollegiet* om en höjning av detta förslagsanslag med sammanlagt 21 000 kronor till 114 000 kronor. Av den föreslagna höjningen belöpa 2 500 kronor på anslagsposten till sjukvård m. m. (nu 500) samt — i avrundade belopp — 9 300 kronor på delposten till bränsle, lyse och vatten (nu 60 000), 7 800 kronor på delposten till övriga expenser (nu 39 100) och 1 400 kronor på anslagsposten till övriga utgifter (nu 7 100). De förordade ökningarna motiveras främst med prisstegringar. I fråga om de två förstnämnda posterna åberopas dessutom belastningssiffrorna för sistförflutna budgetår.

Härutöver hemställer vetenskapsakademien i skrivelse den 12 september 1951 om en ytterligare uppräknig av omkostnadsanslaget med sammanlagt 22 150 kronor. Av denna anslagshöjning avses 2 000 kronor till utbildning av museets verkskyddspersonal och 20 150 kronor till inköp av verkskyddsmateriel.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen böra anslagsposten till sjukvård m. m. och delposten till bränsle, lyse och vatten ökas med 2 500 respektive 9 300 kronor. Även i fråga om delposten till övriga expenser och anslagsposten till övriga utgifter tillstyrker jag de förordade uppräknigarna med i avrundade tal respektive 7 800 och 1 400 kronor. Någon medelsanvisning till utbildning av verkskyddspersonal och inköp av verkskyddsmateriel anser jag mig däremot icke böra tillstyrka. Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget i sin helhet för nästa budgetår uppföras med 114 000 kronor, vilket är 21 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 114 000 kronor.

[26] 24. **Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	148 500	152 592
1951/52 (statsliggaren s. 445)	148 500	
1952/53 (förslag)	195 200	

På förslag av *föreståndarkollegiet* hemställer *vetenskapsakademien* i sina anslagsäskanden för nästa budgetår under återopande av prisstegringar om en höjning av förevarande reservationsanslag med 40 050 kronor, varav 38 700 kronor under anslagsposten till samlingarnas vård och bearbetning (nu 129 000) och 1 350 kronor under anslagsposten till tjänsteresor i Sverige (nu 4 500).

Efter framställning av föreståndaren för museets paleobotaniska avdelning, professorn O. H. Selling anholder vetenskapsakademien vidare i skrivelse den 12 september 1951 om ett anslag av 48 000 kronor till utrustning av vissa nyssnämnda avdelning tillhöriga arbetslokaler.

Departementschefen. Med hänsyn till vad i ärendet anförts om medelsbehovet under anslagsposten till samlingarnas vård och bearbetning föreslår jag, att denna post för nästa budgetår uppföras med 154 800 kronor, vilket innebär en ökning med 25 800 kronor. Jag tillstyrker också, att anslagsposten till tjänsteresor i Sverige för nästa budgetår uppräknas med ett belopp av 900 kronor till 5 400 kronor. Det av vederbörande avdelningsföreståndare framförda önskemålet om en upprustning av paleobota-

niska avdelningens lokaler anser jag mig endast så till vida kunna tillmötesgå, som jag tillstyrker, att ett företrädesvis för upprustning av fotolaboratoriet och inrättande av ett plastlaboratorium avsett engångsbelopp om 20 000 kronor för nästa budgetår anvisas under detta anslag.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag icke någon ändring av förevarande anslag. Detta bör därför för nästa budgetår höjas med sammanlagt 46 700 kronor till 195 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 195 200 kronor.

[27] 25. **Statens etnografiska museum: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	97 200	99 806
1951/52 (statsliggaren s. 446)	100 400	
1952/53 (förslag)	126 800	

Vetenskapsakademien hemställer på förslag av *museiföreståndaren* för nästa budgetår om en höjning av detta förslagsanslag med i runt tal 26 700 kronor för tillgodoseende av följande ändamål:

a) automatisk uppräknings av ordinarieposten med omkring 2 000 kronor till följd av att museiföreståndaren med stöd av 1951 års riksdags beslut i fråga om lönerevision för vissa cheftjänstemän m. m. från och med den 1 juli 1951 uppflyttats från Ca 33: 36 till Ca 37: 40;

b) uppflyttning av en ordinarie och en extra ordinarie museibiträdets-tjänst från 11 till 15 lönegraden;

c) ökning av den nu till 10 000 kronor uppgående medelsanvisningen till vakthållning i skådesamlingarna med 2 500 kronor;

d) arvodesförbättring med 300 kronor åt uppsyningsmannen för museets byggnader (nuvarande arvode 200 kronor);

e) automatisk uppräknings av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad cirka 19 400 kronor).

Den begärda uppflyttningen av två museibiträdets-tjänster motiveras med att tjänstinnehavarnas arbetsbörda under en snart trettioårig tjänstgöringstid allt mer ökats, framförallt med uppgifter av kvalificerad art. Det ökade medelsbehovet till vakthållning i skådesamlingarna sammanhänger med en under år 1951 genomförd höjning av visningsvakternas timlöner. I fråga om den föreslagna arvodesförbättringen åt uppsyningsmannen för museets byggnader framhålles, att det nuvarande arvodesbeloppet, som fastställts för ett tjugotal år sedan, med hänsyn till de göromål, varom här är fråga, måste betraktas såsom orimligt lågt.

Departementschefen. I anslutning till ett av chefen för civildepartementet i proposition den 28 december 1951 (1952: 12) framlagt förslag om löne-reglering för vissa professorer m. m. bör museiföreståndarens tjänst från och med den 1 juli 1952 placeras i lönegraden Co 14. Detta i förening med den höjning av tjänsten från lönegrad Ca 33 till lönegrad Ca 37, som genomfördes från och med den 1 juli 1951, bör föranleda en ökning av ordinarie-posten med 3 700 kronor. Med hänsyn till vad nyssnämnde departementschef i proposition samma dag anfört i fråga om löneställningen för viss biträdespersonal bör vidare förutberörda ordinarie museibiträdestjänst uppflyttas från 11 till 13 lönegraden. Vid sådant förhållande bör ordinarieposten höjas med ytterligare 1 100 kronor. I fråga om den extra ordinarie museibiträdestjänsten anser jag mig icke böra föreslå någon ändring.

I personalförteckningen för etnografiska museet böra vidtagas de ändringar, som föranledas av vad jag nu förordat beträffande museets personalorganisation.

Jag biträder förslagen om ökad medelsanvisning till vakthållning i skådesamlingarna och om arvodesförbättring åt uppsyningsmannen för museets byggnader. Ett bifall härtill innebär en ökning av icke-ordinarieposten med sammanlagt 2 800 kronor. Vidare bör 1951 års riksdags beslut rörande höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning medföra en uppräkningspost till rörligt tillägg med 18 800 kronor.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 126 800 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 26 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens etnografiska museum, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens etnografiska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	43 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	56 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 700
	Summa kronor 126 800

c) till *Statens etnografiska museum*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 126 800 kronor.

[28] 26. Statens etnografiska museum: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	38 200	47 205
1951/52 (statsliggaren s. 446)	37 000	
1952/53 (förslag)	52 400	

Av detta förslagsanslag disponeras nu 19 000 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 17 600 kronor till övriga expenser. I sina anslagsäskanden för nästkommande budgetår föreslår *vetenskapsakademien*, efter framställning av *museiföreståndaren*, en höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 4 000 kronor till 23 000 kronor samt av delposten till övriga expenser med 3 400 kronor till 21 000 kronor. Ett bifall härtill innebär en uppräknig av förevarande anslag med sammanlagt 7 400 kronor till 44 400 kronor. I förstnämnda avseende framhålls, förutom prisstegringar, att belastningen å ifrågavarande delpost under budgetåren 1948/51 uppgått till respektive 25 123, 23 620 och 28 490 kronor. Höjningen av delposten till övriga expenser motiveras med ökade städnings- och materielkostnader.

Härutöver hemställer *vetenskapsakademien* i särskild skrivelse den 12 september 1951 om en ytterligare uppräknig av omkostnadsanslaget med sammanlagt 8 800 kronor till 53 200 kronor. Av denna anslagshöjning avses 1 500 kronor till utbildning av museets verkskyddspersonal och 7 300 kronor till inköp av verkskyddsmateriel.

Departementschefen. Anslagsbelastningen å delposten till bränsle, lyse och vatten i förening med inträffade prisstegringar synes motivera en uppräknig av denna post med 12 000 kronor till 31 000 kronor. Jag tillstyrker också den föreslagna höjningen av delposten till övriga expenser med 3 400 kronor till 21 000 kronor. Anslaget i sin helhet bör alltså för nästa budgetår höjas med sammanlagt 15 400 kronor till 52 400 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 52 400 kronor.

[29] 27. Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 000	4 917
1951/52 (statsliggaren s. 447)	5 000	
1952/53 (förslag)	6 000	

Vetenskapsakademien anhåller, på förslag av *museiföreståndaren*, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 1 450 kronor. Höjningen avser en förstärkning av anslagsposten till ordnande, vård och för-

kovran av samlingarna (nu 4 750 kronor) och motiveras med stegrade materialpriser.

Departementschefen. Med hänsyn till inträffade prisstegringar förordar jag för nästa budgetår en uppräknings av förevarande anslag med 1 000 kronor till 6 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

[30] **28. Bidrag till nordiska museet.** Detta anslag, för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor, disponeras med 225 000 kronor till bidrag till avlöningar åt museets tjänstemän och med 50 000 kronor till bidrag för undersökningar rörande äldre svensk folkkultur och folktradition. Såsom villkor för åtnjutande av anslaget gäller bland annat, att såväl de i museets tjänst anställda tjänstemän, vilka tillhöra den grupp befattningshavare, som uppehåller museets verksamhet som museiinstitution, som ock den vaktmästar- och eldarpersonal, vilken tjänstgör i museibygnaden, av museet avlönas efter samma grunder, som gälla för motsvarande tjänstemän vid de statliga museerna.

I anslutning till förhöjningen av det åt statstjänstemännens löner utgående rörliga tillägget har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951: 50 anmälda beslut medgivit, att anslaget må under innevarande budgetår överskridas med högst 48 300 kronor, varav under anslagsposten till bidrag till avlöningar åt museets tjänstemän högst 42 100 kronor samt under anslagsposten till bidrag för undersökningar rörande äldre svensk folkkultur och folktradition högst 6 200 kronor.

För nästa budgetår hemställer *nordiska museets nämnd* om en uppräknings av anslaget med sammanlagt 73 000 kronor till 348 000 kronor. Av den begärda anslagshöjningen hänföra sig 45 000 kronor till anslagsposten till bidrag till avlöningar åt museets tjänstemän samt 6 000 kronor till anslagsposten till bidrag för undersökningar rörande äldre svensk folkkultur och folktradition, medan återstoden, 22 000 kronor, avse ett till täckande av en angiven eftersläpning i medelstilledningen på grund av uppflyttningar enligt den statliga reglerade befordringsgången för amanuenser m. m. behövt engångsbelopp. I samband med förslaget om höjning av avlöningsposten till museets tjänstemän framhålles, att 1951 års riksdags beslut angående lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m. medfört en ökning av medelsbehovet under samma post med omkring 3 600 kronor.

Departementschefen. Nämndens förslag om en höjning av anslagsposten till bidrag till avlöningar åt museets tjänstemän med 45 000 kronor samt

av anslagsposten till bidrag för undersökningar rörande äldre svensk folk-kultur och folktradition med 6 000 kronor anser jag mig böra biträda. Med hänsyn till vad i ärendet anförts om behovet av medel för täckande av en till följd av införandet av reglerad befordringgång uppkommen efter-släpning i anslagstilldelningen tillstyrker jag, att ett härför avsett engångs-belopp å 17 500 kronor för nästa budgetår anvisas under förevarande an-slag. Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget i sin helhet för nästa budgetår uppföras med 343 500 kronor, vilket är 68 500 kronor mer än för innevarande budgetår. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte före-slå riksdagen

att såsom *Bidrag till nordiska museet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 343 500 kronor.

[31] **29. Bidrag till ombyggnads- och reparationsarbeten å nor-diska museets byggnad.** Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen 1950: 126 under bilagan 4, punkten 1 framlagt förslag har riksdagen såsom *Bidrag till omläggning av värme-, vatten- och ventilationssystemet inom nordiska museet å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51* uppfört ett anslag av 1 084 000 kronor. I anslutning härtill har å innevarande års riksstat under rubriken *Bidrag till ombyggnads- och reparationsarbeten å nordiska museets byggnad* uppförts ett reservationsanslag av 275 000 kro-nor för de ifrågavarande arbetenas igångsättande.

Beträffande detaljerna i nu ifrågavarande arbeten och beräkningen av kostnaderna för desamma torde få hänvisas till nämnda punkt i proposi-tionen 1950: 126.

I skrivelse den 27 augusti 1951 hemställer nu *nordiska museets nämnd* om ett anslag för budgetåret 1952/53 av 510 500 kronor till arbetenas fort-sättande.

I skrivelsen upplyser nämnden, att de reparationsarbeten, för vilka medel redan anvisats å riksstaten, blivit påbörjade och att museet erhållit veder-börligt byggnadstillstånd även för den återstående delen av ombyggnaden. Trots de sedan år 1949, då kostnadsberäkningarna verkställdes, icke ovä-sentligt ökade byggnadskostnaderna avser nämnden att söka genomföra de planerade arbetena utan att för första etappen äska något tilläggsanslag.

De återstående arbetena beräknades år 1949 kosta 860 000 kronor. Med hänsyn till att därefter skett en kostnadsökning av cirka 25 procent, be-räknar nämnden nu kostnaderna för arbetenas fullföljande till 1 075 000 kronor. Då till dessa arbeten kan användas en befintlig donation å unge-fär 54 000 kronor, utgör det belopp, som nämnden ytterligare måste äska av statsmakterna, 1 021 000 kronor.

De återstående arbetena kunna icke uppdelas på olika etapper utan må-ste utföras i ett sammanhang. Däremot torde det vara möjligt att fördela utgifterna på två budgetår, varför anslagsbehovet för nästa budgetår utgör hälften av sistnämnda belopp eller 510 500 kronor.

I avgivet yttrande över av *föreståndaren för livrustkammaren* för nästa budgetår framställda anslagsäskanden tillstyrker nämnden vidare, att för livrustkammarens del anvisas 20 000 kronor till vissa i samband med renoeringen av museibygnaden behövliga omändringsarbeten.

Departementschefen. Enligt vad jag inhämtat föreligga vissa möjligheter att uppdelat även de återstående arbetena av förevarande projekt på skilda etapper. Jag föreslår därför för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 275 000 kronor. I nyssnämnda belopp inräknat jag även den för livrustkammarens del äskade medelsanvisningen av 20 000 kronor. Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till ombyggnads- och reparationsarbeten å nordiska museets byggnad* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

[32] **30. Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund.** Detta anslag, nu 49 800 kronor, är avsett till bestridande av museets förvaltningskostnader, i främsta rummet till avlöning åt vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet. Som villkor för anslaget utgående gäller, bland annat, att vissa befattningshavare skola åtnjuta minst de löneförhöjningar, som skulle tillkommit dem, om de varit befattningshavare i statens tjänst med placering i begynnelselöneklassen av vissa av Kungl. Maj:t angivna lönegrader. I anslutning till förhöjningen av det å stats-tjänstemännens löner utgående rörliga tillägget har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951: 50 anmälda beslut medgivit, att anslaget under innevarande budgetår må överskridas med högst 9 300 kronor.

För nästa budgetår hemställer *kulturhistoriska föreningen för södra Sverige* om en höjning av statsbidraget med 11 700 kronor till 61 500 kronor. Uppräkningen motiveras med att föreningens avlöningskostnader ökat till följd av att höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning numera sker med 32 (33) procent.

Departementschefen. Jag anser mig icke i vidare mån kunna gå föreningens önskemål till mötes än att jag tillstyrker anvisande av ett med 9 300 kronor förhöjt statsbidragsbelopp eller 59 100 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 59 100 kronor.

[33] **31. Bidrag till egyptiska museet.** Detta anslag är nu upptaget med 24 800 kronor. Anslaget skall användas till bestridande av egyptiska museets förvaltningskostnader och i främsta rummet till avlöning åt veten-

skapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet. I anslutning till förhöjningen av det å statstjänstemännens löner utgående rörliga tillägget har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951: 50 anmälda beslut medgivit, att anslaget under innevarande budgetår må överskridas med högst 4 600 kronor. *Egyptenkommittén* föreslår för nästa budgetår en uppräknig av anslaget med sistnämnda belopp till 29 400 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker kommitténs framställning om en ökning av anslaget med 4 600 kronor till 29 400 kronor och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till egyptiska museet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 29 400 kronor.

[34] **32. Bidrag till vård av Cypernsamlingarna.** Å riksstaten för innevarande budgetår har under rubriken Bidrag till museal vård av Cypernextpeditionens fyndmaterial uppförts ett anslag å 27 700 kronor. Detta anslag är avsett till bestridande av Cypernsamlingarnas förvaltningskostnader, i främsta rummet till avlöning åt vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid samlingarna. Vid avvägningen av anslagsbeloppet har till avlöningar beräknats 25 200 kronor och till omkostnader 2 500 kronor. I anslutning till förhöjningen av det å statstjänstemännens löner utgående rörliga tillägget har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951: 50 anmälda beslut medgivit, att anslaget under innevarande budgetår må överskridas med högst 4 700 kronor.

Cypernkommittén anhåller i sina anslagsäskanden för nästa budgetår om en anslagshöjning med 5 700 kronor. Av den begärda höjningen äro 4 700 kronor avsedda till löner och återstoden, 1 000 kronor, till omkostnader. Sistnämnda belopp motiveras med ökade städnings- och bränslekostnader.

Departementschefen. Jag biträder kommitténs förslag om en uppräknig av förevarande anslag med 5 700 kronor till 33 400 kronor samt förordar, att anslaget för nästa budgetår upptages under förut angivna ändrade rubrik. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till vård av Cypernsamlingarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 33 400 kronor.

[35] **33. Bidrag till musikhistoriska museet.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	31 600
1951/52 (statsliggaren s. 448)	30 000	
1952/53 (förslag)	35 100	

I anslutning till höjningen av det å statstjänstemännens löner utgående

rörliga tillägget har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951:50 anmälda beslut medgivit, att detta anslag under innevarande budgetår må överskridas med högst 3 100 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *stiftelsen musik-historiska museet* om en anslagshöjning med i runt tal 15 800 kronor. Av den begärda höjningen hänföra sig ungefär 7 500 kronor till förslag om utökad tjänstgöring för föreståndaren (kostnad cirka 6 800 kronor) samt arvodesförbättring åt assistenten (kostnad omkring 700 kronor), medan återstoden huvudsakligen betingas, förutom av prisstegringar å allehanda förbrukningsvaror, av ökade kostnader för försäkring av museisamlingarna samt städning m. m. dyl.

Stiftelsens anslagsäskanden ha tillstyrkts av *musikaliska akademien*.

Departementschefen. Jag är icke beredd att biträda förslaget om förbättrad löneställning m. m. åt föreståndaren och assistenten och förordar därför en höjning av anslagsmedlen till avlöningar med allenast 3 100 kronor, motsvarande det ovan angivna belopp, varmed anslaget enligt av Kungl. Maj:t lämnat medgivande får överskridas under innevarande budgetår. Stiftelsens önskemål i fråga om anslagsmedlen till expenser kan jag endast så tillvida gå till mötes, som jag härvidlag tillstyrker en ökning med 2 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke några ändringar beträffande detta anslag. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår höjas med 5 100 kronor till 35 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till musikhistoriska museet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 35 100 kronor.

[36] **34. Bidrag till Drottningholms teatermuseum.** Detta anslag är nu uppfört med 8 800 kronor. För nästa budgetår har Drottningholms teatermusei nämnd hemställt om en höjning av anslaget med sammanlagt 23 000 kronor. Av nämndens framställning inhämtas bland annat följande.

Professorn i teaterhistoria vid Stockholms högskola är för närvarande tillika museets intendent. Härför uppbär han på museets stat ett arvode av 2 000 kronor. Vid museet finnes förutom intendenten anställd en amanuens med titeln andre intendent, vilken å museets stat åtnjuter ett arvode av 1 800 kronor för år. Utöver detta arvode uppbär denne amanuens från arbetsmarknadsstyrelsen ersättning med 12 132 kronor per år för uppdrag såsom arbetsledare för ett antal arkivarbetare vid museets bibliotek. Enligt meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen kan emellertid sistnämnda ersättningsbelopp från och med nästa budgetår sannolikt icke längre påräknas. Med hänsyn härtill samt till att statsbidrag alltjämt torde vara erforderligt för arkivarbetarverksamhetens bedrivande föreslår nu nämnden, att å museets stat uppföres ett arvode åt en andre intendent om 15 000 kronor, vilket ungefär motsvarar lön enligt 26 löneklassen i statens

löneplan nr 1. Vid bifall härtill förutsättes, att det nuvarande amanuensarvodet får bibehållas och disponeras för förstärkning av museets arbetskrafter. I samband härmed förordas också, att till skrivhjälp beräknas 3 000 kronor och till ökade expensutgifter 5 000 kronor.

Nämndens framställning har tillstyrkts av *riksmarskalksämberet*, medan *statskontoret* avstyrkt bifall till densamma och därvid anfört bland annat följande.

Vad särskilt angår det föreslagna arvodet å 15 000 kronor för inrättandet av en befattning såsom andre intendent, vilken skulle ersätta den nuvarande amanuensstjänsten, framgår av handlingarna att amanuensens avlöningsförmåner till ojämförligt största delen utgjort ersättning från arbetsmarknadsstyrelsen på grund av att han fungerat såsom arbetsledare för de till museet hänvisade arkivarbetarna. Styrelsen har meddelat, att något bidrag för detta ändamål sannolikt icke komme att utgå för budgetåret 1952/53. Vid sådant förhållande lärer det icke böra ifrågakomma, att, på sätt föreslagits, i annan ordning ställa statsmedel till förfogande för här avsedd arbetsledarverksamhet genom inrättande av en befattning, i vilken arbetsuppgifterna till stor del synas komma att utgöras av sådan verksamhet.

Departementschefen. Jag anser mig icke för närvarande kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag utan förordar för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 8 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till Drottningholms teatermuseum* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 8 800 kronor.

[37] **35. Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet.** Detta anslag utgår nu med 10 000 kronor och är avsett såsom bidrag till bestridande av stiftelsen Thielska galleriets löpande utgifter. Jag biträder en av styrelsen för stiftelsen gjord ansökan om oförändrat anslag för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[38] **36. Bidrag till svenska skolmuseet.** I enlighet med framställningar av skolöverstyrelsen och styrelsen för federationen Sveriges allmänna folkskolläraforening föreslår jag oförändrad medelsanvisning, 3 500 kronor, för nästa budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska skolmuseet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

[39] **37. Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem.** Detta anslag utgår med 15 000 kronor och är avsett såsom bidrag till stiftelsens driftkostnader. Styrelsen för stiftelsen har anhållit, att anslaget för

nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp. Jag tillstyrker denna anhållan och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

C. Kyrkliga ändamål.

[40] 1. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	523 000	632 512
1951/52 (statsliggaren s. 449)	526 400	
1952/53 (förslag)	629 600	

Ur detta anslag bestridas avlöningskostnader för den vid domkapitlen och stiftsnämnderna anställda personalen samt dessutom arvoden och andra ersättningar till vissa domkapitelsledamöter m. fl. Av dessa kostnader ankommer för närvarande på statsverket hela kostnaden för den vid domkapitlet i Stockholm avlönade personalen ävensom kostnaden för nämnda arvoden och andra ersättningar till den del, dessa ej belöpa på skoglig personal hos stiftsnämnderna, samt på kyrkofonden hela kostnaden för den skogliga personalen hos stiftsnämnderna. De kostnader i övrigt, vilka bestridas från anslaget, delas lika mellan statsverket och kyrkofonden.

Kyrkofondens bidrag till angivna ändamål återfinnes i form av särskilda uppbördsmedel i den för domkapitlen och stiftsnämnderna fastställda avlöningsstaten. Avlöningsstaten slutar på 526 400 kronor, med vilket belopp anslaget nu är uppfört.

Av *domkapitlens* och *stiftsnämndernas* anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 inhämtas, bland annat, följande.

Samtliga domkapitel ha framfört krav på löneförbättring för domkapitelsjuristerna. Vissa domkapitel ha i sina äskanden upptagit förslag till löne reglering för kansliskrivare, kanslibiträden och kontorsbiträden i anslutning till sina till 1947 års biträdesutredning tidigare framförda önskemål. I fråga om expeditionsvaktpersonalen ha en del domkapitel framfört krav på löneförbättring. Förslag till uppräknig av arvodena åt domkapitelsledamöter och stiftsnämndsledamöter ha också framförts av några domkapitel. Slutligen betonas i många fall den ökade arbetsbelastning å domkapitelsexpeditionerna, som blivit en följd av kyrkomusiker- och prästlönerreformerna. I övrigt ha, förutom yrkanden om ökad medelstilldelning för mötande av automatiska utgiftstegringar, framförts följande förslag.

Domkapitlet i Stockholm anhåller, att för amanuensen hos domkapitlet, för närvarande enligt den reglerade befordringsgången placerad i Ce 23, inrättas en tjänst som ordinarie stiftsnotarie i Ca 24. Vidare beräknar dom-

kapitlet omkring 2 500 kronor för anställande av extra, juridiskt utbildad personal i anledning av den ökade arbetsbörda, som beror av prästlöne- och kyrkomusikerreformerna m. m.

Domkapitlet i Linköping anhåller, att för ett extra ordinarie kontorsbiträde i befodringsgången inrättas en ordinarie tjänst i Ca 8 samt att i stället för det för tillfällig skrivhjälp beräknade beloppet å 2 000 kronor medel anvisas för anställande av ett heltidstjänstgörande skrivbiträde i Cf 4: 4.

Domkapitlet i Skara anhåller, att för ett extra ordinarie kontorsbiträde i befodringsgången inrättas en ordinarie tjänst i Ca 8 samt att domkapitlets anslagsmedel för tillfällig personal, nu beräknade till 4 500 kronor, förstärkas med 3 800 kronor. Av sistnämnda belopp skulle 800 kronor användas till uppräknings av arvoden till nuvarande personal och 3 000 kronor för anställande av ytterligare personal i anledning av den ökade arbetsbörda som sammanhänger med prästlöne- och kyrkomusikerreformerna.

Domkapitlet i Västerås anhåller om en förstärkning av biträdespersonalen med ett heltidstjänstgörande skrivbiträde i Cf 4: 4.

Domkapitlet i Växjö anhåller, att den till bibliotekarien vid högre allmänna läroverket i Kalmar utgående ersättningen för vården av förutvarande domkapitlets i Kalmar äldre arkivalier uppräknas från 50 kronor till 100 kronor.

Domkapitlet i Lund räknar på grund av personalombyte med att en ordinarie kontorsbiträdestjänst ersättes med en aspiranttjänst i Cf 4: 4.

Domkapitlet i Göteborg anhåller, att för ett extra ordinarie kontorsbiträde i befodringsgången inrättas en ordinarie tjänst i Ca 8 samt att biträdespersonalen förstärkes med ett heltidstjänstgörande skrivbiträde i Cf 4: 4.

Stiftsnämnden i Linköping föreslår, att vid stiftsnämnden inrättas en tjänst som stiftsjägmästarassistent i Ce 25. Till stöd härför anföres i huvudsak följande.

Under en följd av år har stiftsjägmästaren hos stiftsnämnden E. A. Westström av Kungl. Maj:t tagits i anspråk för förlikningsarbete i avtalsuppgörelser i sådan utsträckning, att svårigheter uppstått för honom att i erforderlig utsträckning uppehålla sin tjänst. Den tid, som åtgår för varje uppdrag är synnerligen obestämd, vilket medför stora, för att icke säga oöverkomliga svårigheter att ordna med vikarie även under tider, där sådan enligt stiftsnämndens bestämda uppfattning varit erforderlig. Härtill kommer att stiftsjägmästaren under senare år i viss utsträckning tagits i anspråk för kommittéuppdrag, vilka jämväl splittrat den tid han kunnat ägna sig åt sin tjänst. De uppgifter som sålunda pålagts stiftsjägmästaren hava varit av sådan omfattning, att de knappast ha kunnat skötas utan hälsorisk. Stiftsjägmästaren har också under tiden juli—augusti åtnjutit tjänstledighet för sjukdom.

Stiftsnämnden finner sålunda den nuvarande ordningen ohållbar och anser icke, att förhållandena kunna ordnas genom ständigt återkommande,

kortvariga förordnanden av vikarier under obestämd tid. Att stiftsjägmästarens frånvaro från sin tjänst jämväl medför en icke obetydlig arbetsbelastning för kansliets övriga personal, är ett förhållande, som icke är utan betydelse med hänsyn till den stora arbetsbelastningen för denna personal.

Statskontoret avstyrker stiftsnämndens framställning och anför följande.

Statskontoret kan icke finna, att av stiftsnämnden anförda skäl motivera inrättandet av en särskild tjänst som stiftsjägmästarassistent vid stiftsnämnden. Ej heller lär den skoglige förvaltningen vara av sådan storlek, att av denna anledning en utökning av personalen är påkallad. Ämbetsverket vill emellertid i detta sammanhang erinra, att vid inrättandet av assistentbefattningen vid stiftsnämnden i Skara innehavaren förutsattes skola årligen tjänstgöra hos annan stiftsnämnd, som kunde vara i behov av sådan tjänsteman på grund av vederbörande stiftsjägmästares ledighet eller av annan särskild trängande orsak (prop. 263/1947 sid. 10 f.). Kungl. Maj:t har också föreskrivit dylik tjänstgöringsskyldighet i den mån arbetsförhållandena inom stiftet det medgiva (statsliggaren sid. 450). Med hänsyn till de av stiftsnämnden i Linköping åberopade svårigheterna att ordna vikarie under stiftsjägmästarens tjänstledighet kan ifrågasättas, om icke dessa bestämmelser böra kompletteras med särskild föreskrift, att stiftsnämnden i Skara skall vara skyldig låta innehavaren av assistentbefattningen vid behov tjänstgöra viss tid, förslagsvis högst 3 månader, vid stiftsnämnden i Linköping.

Statskontorets förslag rörande stiftsjägmästarassistentens i Skara tjänstgöring i Linköping avstyrkes av *domkapitlet och stiftsnämnden i Skara*, vilka anför bland annat:

Nuvarande innehavaren av assistentbefattningen har, efter stiftsnämndens i Skara medgivande, från och med den 11 januari till och med den 10 februari 1951 under stiftsjägmästarens i Linköpings stift beviljad tjänstledighet uppehållit dennes befattning.

På grund av nuvarande stiftsjägmästarens i Skara sjukdom och vacklande hälsa har en viss arbetsbalans uppkommit för såväl stiftsjägmästaren som stiftsjägmästarassistenten. I anledning härav har stiftsnämnden ansett sig icke kunna medgiva assistenten att under ytterligare tid innevarande år tjänstgöra hos annan stiftsnämnd. I den mån arbetsförhållandena inom stiftet det medgiva, kommer stiftsnämnden icke att motsätta sig, att innehavaren av stiftsjägmästarassistentbefattningen tjänstgör jämväl hos annan stiftsnämnd, dock högst tre månader årligen. Däremot får stiftsnämnden bestämt motsätta sig statskontorets förslag om föreskrift att stiftsnämnden i Skara skall vara skyldig att — alltså oavsett huruvida arbetsförhållandena i stiftet det medgiva — låta innehavaren av assistentbefattningen vid behov tjänstgöra viss tid, förslagsvis högst tre månader, vid stiftsnämnden i Linköping.

I detta sammanhang torde även böra omnämnas två framställningar från 1951 års kyrkomöte.

Sälunda har kyrkomötet i *skrivelsen 1951: 8* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen äska medel för beredande av provisorisk avlöningsförstärkning från och med den 1 januari 1952, intill dess ny lönereglering

för befattningshavaren vid domkapitlens expeditioner träder i tillämpning, åt en stiftsnotarie hos domkapitlet i Uppsala och åt stiftsnotarien hos domkapitlet i Luleå med 3 000 kronor för år samt åt en var av stiftsnotarierna hos domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborg, Karlstad och Härnösand med 2 600 kronor för år.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 december 1936 och den 30 juni 1947 äger domkapitelsledamot, som förordnats för viss tid eller utsetts genom val, åtnjuta årligt arvode av i Uppsala, Lunds och Luleå stift 700 kronor, i Visby stift 300 kronor samt i övriga stift 500 kronor.

Enligt 19 § instruktionen 1932: 425 för stiftsnämnd och stiftsjägmästare åtnjutes, där ej Kungl. Maj:t för visst fall annorlunda förordnar, årligt arvode av ordförande, vice ordförande och sekreterare i stiftsnämnd med 500 kronor samt av annan ledamot av nämnden med 300 kronor. Motsvarande arvoden utgå i Lunds stift med respektive 800 kronor och 600 kronor samt i Visby stift med respektive 300 kronor och 200 kronor.

I *skrivelsen 1951: 33* har kyrkomötet anhållit, att Kungl. Maj:t snarast måtte vidtaga sådan höjning av arvoden åt förordnade och valda ledamöter av domkapitlen och stiftsnämnderna, som kan anses befogad.

Departementschefen.

Avdelning I i avlöningsstaten.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att tjänsten som kanslibitråde i Ca 11 vid domkapitlet i Stockholm förändras till en tjänst som kontorist i Ca 13. Detta föranleder en höjning av ordinarieposten med 500 kronor till 22 400 kronor.

Årsarvodet till domkapitelsledamot, som förordnats för viss tid eller utsetts genom val torde skäligen bära uppräknas med 50 kronor till 550 kronor. Detta föranleder en höjning av arvodesposten med 200 kronor till 2 600 kronor.

Icke-ordinarieposten torde till följd av löneklassförändringar och dylikt bära höjas med 600 kronor till 15 600 kronor. Av kyrkomusiker- och prästlönereformerna föranlett behov av tillfällig arbetshjälp torde icke bära prövas i detta sammanhang (jfr propositionerna 1950: 173 och 1951: 101).

Posten till rörligt tillägg beräknar jag till 12 200 kronor, vilket innebär en höjning med 7 700 kronor.

Medelsbehovet under denna avdelning av avlöningsstaten beräknar jag sålunda till $(22\,400 + 2\,600 + 15\,600 + 12\,200 =)$ 52 800 kronor, vilket innebär en höjning med 9 000 kronor. Denna faller helt på statsverket.

Avdelning II i avlöningsstaten.

Frågorna om förhöjd lönegradsplacering för domkapitelsjuristerna och expeditionsvaktpersonalen å domkapitlen är jag icke beredd att nu pröva.

De av kyrkomötet yrkade provisoriska lönetilläggen för stiftsnotarierna kan jag icke tillstyrka.

I anslutning till den reglerade befordringsgången torde vid vart och ett av domkapitlen i Linköping, Skara och Göteborg en extra ordinarie kontorsbiträdestjänst i Ce 8 böra ordinariesättas. Vid domkapitlet i Lund torde i enlighet med domkapitlets förslag en ordinarie kontorsbiträdestjänst i Ca 8 böra ersättas med en skrivbiträdestjänst i Cf 4. Vad jag nu förordat föranleder en höjning av ordinarieposten med 10 000 kronor till 537 000 kronor.

Den till bibliotekarien vid högre allmänna läroverket i Kalmar utgående ersättningen för vården av förutvarande domkapitlet i Kalmar äldre arkivalier torde, såsom domkapitlet i Växjö föreslagit, böra uppräknas med 50 kronor till 100 kronor. Årsarvodet till domkapitelsledamot, som förordnats för viss tid eller utsetts genom val, torde skäligen böra uppräknas i Uppsala, Lunds och Luleå stift från 700 kronor till 770 kronor, i Visby stift från 300 kronor till 330 kronor och i övriga stift från 500 kronor till 550 kronor. Nu nämnda arvodeshöjningar föranleda en uppräknings av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 3 000 kronor till 36 800 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att medel under icke-ordinarieposten beräknas för inrättande vid vart och ett av domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 samt för inrättande vid domkapitlet i Visby av en kontoristtjänst i Ce 13 i stället för en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Vid domkapitlet i Skara torde ytterligare 800 kronor böra beräknas för arvoden till tillfälligt anställd personal i allmänhet. Såsom jag tidigare framhållit, bör av kyrkomusiker- och prästlönereformerna föranlett behov av tillfällig arbetshjälp icke prövas i detta sammanhang. Vad jag nyss förordat beträffande ordinarieposten påverkar givetvis medelsbehovet även under icke-ordinarieposten. I övrigt anser jag mig icke för närvarande kunna ge min anslutning till andra utgiftsökningar under icke-ordinarieposten än sådana, som äro av automatisk natur. Med hänsyn härtill beräknar jag medelsbehovet under icke-ordinarieposten till 277 900 kronor, vilket innebär en ökning med 4 600 kronor. Anslagsposten bör fördelas på följande sätt:

Domkapitlet i Uppsala	21 400
» » Linköping	26 000
» » Skara	26 000
» » Strängnäs	13 800

Domkapitlet i Västerås	19 800
» » Växjö	34 200
» » Lund	28 800
» » Göteborg	26 700
» » Karlstad	19 000
» » Härnösand	17 800
» » Luleå	24 900
» » Visby	19 500
	Summa kronor 277 900

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppräknas med 167 800 kronor till 265 000 kronor.

Medelsbehovet under denna avdelning beräknar jag sålunda till (537 000 + 36 800 + 277 900 + 265 000 =) 1 116 700 kronor, vilket innebär en höjning med 185 400 kronor. Av höjningen falla $(10\,000 + 4\,600 + 167\,800 =)$ 91 200 kronor å kyrkofonden. 2

Avdelning III i avlöningsstaten.

Ordinarieposten torde böra uppföras med oförändrat belopp, 251 000 kronor.

En viss uppräknings av stiftsnämndsledamöternas arvoden torde vara befogad. Jag vill sålunda föreslå, att årsarvodet till ordförande, vice ordförande och sekreterare i stiftsnämnd i allmänhet uppräknas från 500 till 550 kronor samt för annan ledamot i nämnden från 300 till 330 kronor. Motsvarande arvoden böra uppräknas i Lunds stift från 800 kronor till 880 kronor respektive från 600 kronor till 660 kronor samt i Visby stift från 300 kronor till 330 kronor respektive från 200 kronor till 225 kronor. Vid bifall härtill bör anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med 2 600 kronor till 33 500 kronor.

I fråga om förslaget att inrätta en tjänst som stiftsjägmästarassistent vid stiftsnämnden i Linköping är jag ense med statskontoret, att den skogligen förvaltningen därstädes icke torde vara av sådan storlek, att av denna anledning en utökning av personalen är påkallad. Då emellertid den nuvarande stiftsjägmästaren av Kungl. Maj:t i stor utsträckning tages i anspråk för förlikningsarbete och andra offentliga uppdrag samt den nuvarande ordningen, att stiftsjägmästartjänsten vid ledighet uppehålls av ständigt växlande vikarier, icke kan anses tillfredsställande, anser jag mig böra tillstyrka, att en extra tjänst som stiftsjägmästarassistent inrättas vid stiftsnämnden i Linköping. Tjänsten bör placeras i lönegrad Cg 25. Innehavaren av tjänsten bör i den mån förhållandena det medgiva kunna anlitas för tjänstgöring även vid andra stiftsnämnder. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att härvidlag utfärda erforderliga bestämmelser. Inrättande av ifrågavarande assistenttjänst föranleder en höjning av icke-ordinarieposten med 10 000 kronor till 24 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg uppskattar jag till 80 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor.

Medelsbehovet under denna avdelning av avlöningsstaten beräknar jag sålunda till (251 000 + 33 500 + 24 000 + 80 000 =) 388 500 kronor, vilket innebär en höjning med 62 600 kronor. Höjningen faller helt å kyrkofonden.

Avlöningsstatens utgiftssida slutar således enligt mina beräkningar å (52 800 + 1 116 700 + 388 500 =) 1 558 000 kronor. Kyrkofondens bidrag, som nu är uppfört med 774 600 kronor, bör enligt vad jag i det föregående anfört höjas med (91 200 + 62 600 =) 153 800 kronor till 928 400 kronor. Förevarande anslag bör därför för nästa budgetår uppföras med (1 558 000 — 928 400 =) 629 600 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 103 200 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53 vidtaga de ändringar i personalförteckningen för domkapitlen, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för domkapitlen och stiftsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

I. D o m k a p i t l e t i S t o c k h o l m .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	22 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	15 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 200
<hr style="width: 100%;"/>	
Summa kronor	52 800

II. K a n s l i p e r s o n a l h o s ö v r i g a d o m k a p i t e l s a m t s t i f t s n ä m n d e r n a m . m .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	537 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	277 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	265 000
<hr style="width: 100%;"/>	
Summa kronor	1 116 700

III. Skoglig personal hos stifts- nämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	251 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Grundbelopp	28 500
b. Ersättning till sakkunniga för biträde vid syn av stiftsnämnd m. m., <i>förslagsvis</i>	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	24 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 000
Summa kronor	388 500

IV. Sammanfattning.

I. Domkapitlet i Stockholm	52 800
II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.	1 116 700
III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.	388 500
Summa kronor	1 558 000

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från kyrkofonden	928 400
Nettoutgift kronor	629 600;

c) till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 629 600 kronor.

[41] 2. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	96 500	87 978
1951/52 (statsliggaren s. 453)	96 100	
1952/53 (förslag)	109 700	

Ur detta anslag bestridas kostnader för sjukvård m. m., reseersättningar, expenser, publikationstryck, hyresersättningar och vissa kostnader enligt lagen angående användande i vissa fall av prästlönefond m. m. Kyrkofonden bestrider hälften av de beräknade sammanlagda sjukvårds- och expenskostnaderna vid samtliga domkapitel utom Stockholms och hälften av en nu utgående hyresersättning av 4 000 kronor till Uppsala domkyrka samt hela kostnaden för stiftsnämndernas verksamhet. Kyrkofondens bidrag utgör nu 161 610 kronor.

Av *domkapitlens* och *stiftsnämndernas* anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 inhämtas bland annat följande.

I. Domkapitlet i Stockholm. Domkapitlet begär höjning av delposten till övriga expenser med 2 300 kronor, varav omkring 1 500 kronor för anskaffning av ett arkivskåp. Vidare föreslår domkapitlet en uppräknig av anslagsposten till publikationstryck med 100 kronor.

II. Övriga domkapitel. Reseersättningar. Domkapitlen i *Uppsala*, *Karlstad* och *Luleå* begära höjning av anslagsmedlen till reseersättningar åt domkapitelsledamöter med respektive 1 000 kronor, 600 kronor och 500 kronor. Vidare räknar domkapitlet i *Göteborg* med en mindre höjning av anslagsmedlen till reseersättningar åt särskilda av domkapitlet förordnade utredningsmän.

Till övriga expenser ha för innevarande budgetår anvisats 72 810 kronor, varav 3 000 kronor utgöra engångsanvisning. Samtliga domkapitel utom domkapitlet i *Visby* anhålla om ökad medelstildelning. Av framställningarna inhämtas bland annat följande.

Uppsala. Domkapitlet beräknar en höjning med 3 780 kronor. Härav hänföra sig 572 kronor till ökade telefonavgifter på grund av installerad linjeväljارانläggning, 522 kronor till ökade städningskostnader på grund av nytt kollektivavtal, 1 820 kronor till allmän dyrtidskompensation, 366 kronor till inköp av en skrivmaskin för ärkebiskopens biträde och 500 kronor till expensutgifter sammanhängande med ärkebiskopens särskilda ämbetsförpliktelser.

Linköping. Domkapitlet önskar en uppräknig med 300 kronor på grund av ökade städningskostnader.

Skara. Med hänsyn till de betydande prisstegringar, som ägt rum, och till behovet av nyanskaffning av viss kontorsmateriel räknar domkapitlet med en ökning med 1 700 kronor.

Strängnäs. Som skäl för en höjning med 1 170 kronor åberopar domkapitlet ökade kostnader för städning, telefon och kontorsmateriel.

Västerås. Domkapitlet, vars anslagsmedel till övriga expenser för innevarande budgetår uppgår till 5 680 kronor, varav 1 000 kronor avsetts som engångsanvisning, anhåller att de för ordinarie expensutgifter beräknade medlen, som visat sig för knappt tillräckliga, uppräknas till 7 500 kronor. Av medel, som för innevarande budgetår anvisats för ombyggnad av domkapitlets lokaler, har ett belopp av 10 000 kronor avsetts för anskaffning av möbler och annan inredning till nya tjänsterum samt vissa andra omkostnader (jfr propositionen 1951: 146, s. 17). Domkapitlet begär nu för sistnämnda ändamål en ytterligare medelsanvisning av 18 700 kronor. *Statskontoret* tillstyrker en uppräknig av anslagsmedlen för ordinarie expensutgifter med 1 000 kronor men avstyrker ytterligare medelsanvisning för anskaffning av möbler m. m., då medelsbehovet i detta hänseende så nyligen prövats av statsmakterna.

Växjö. Domkapitlet, vars anslagsmedel till övriga expenser för innevarande år utgöra 6 500 kronor, varav 1 000 kronor avsetts som engångsanvisning för bland annat fortsatt konservering av fuktskadade arkivalier, anhåller om en höjning med 1 600 kronor för fortsatt konservering av ifrågavarande arkivalier samt för inköp av en skrivmaskin och en additionsmaskin.

Då den pågående konserveringen av arkivalierna dragit betydligt större kostnader än domkapitlet från början beräknat, begär domkapitlet dessutom för detta ändamål ett engångsanslag av 5 000 kronor. Statskontoret tillstyrker en medelsanvisning av 3 500 kronor samt anför i anslutning härtill bland annat följande.

Från domkapitlet har under hand inhämtats, att under budgetåren 1946/52 för ifrågavarande konserveringsändamål anvisats tillsammans $(250 + 750 + 0 + 1\,000 + 1\,000 + 300 =)$ 3 300 kronor. De i ärendet redovisade kostnaderna härför uppgå hittills till sammanlagt $(251:11 + 800 + 1\,500 + 4\,212:94 =)$ 6 764 kronor 5 öre. Påpekas må, att domkapitlet av förbiseende uppgivit, att en särskild volym i december 1950 översänts till riksarkivet för konservering, varför denna kan uteslutas vid kostnadsberäkningen. De icke täckta kostnaderna torde alltså uppgå till 3 464 kronor 5 öre. Statskontoret vill fästa uppmärksamheten på de stora kostnader arkivaliernas konservering draga. Således har iståndsättandet av en volym i ett fall kostat 1 500 kronor och i ett annat fall över 4 000 kronor. Ämbetsverket måste bestämt hävda, att innan utförandet av dylika arbeten beslutas domkapitlet försäkras sig om att tillräckliga medel stå till förfogande härför och att i annat fall Kungl. Maj:t beredes möjlighet pröva, om konserveringsåtgärderna äro ekonomiskt försvarbara.

Lund. Domkapitlet begär en höjning med i runt tal 3 500 kronor. Härav belöpa 2 500 kronor på papper och skrivmaterialier, 650 kronor på höjda telefonavgifter och 350 kronor på anskaffning av 1 000 mappar till arkivakterna för stiftets lönebeställen.

Göteborg. Med hänsyn till ökade priser, drygare städningskostnader och större pappersförbrukning begär domkapitlet en ökning med 1 000 kronor.

Karlstad. Domkapitlet, vars anslagsmedel till övriga expenser uppgår till 6 500 kronor, varav 1 000 kronor avsetts som engångsanvisning för inköp av inventarier för domkapitlets expeditionslokaler, anhåller att anslagsmedlen för nästa budgetår uppräknas med 1 900 kronor med hänsyn till den allmänna prisförhöjningen.

Härnösand. Domkapitlet anser en höjning med 800 kronor ofrånkomlig med hänsyn till den allmänna prisförhöjningen.

Luleå. Till följd av ökade kostnader, särskilt för städning och telefon, begär domkapitlet en höjning med 700 kronor.

Ökning i medelstildelingen för p u b l i k a t i o n s t r y c k har begärts av domkapiteln i *Uppsala*, *Linköping*, *Skara*, *Strängnäs*, *Lund*, *Karlstad* och *Visby* med respektive 240 kronor, 300 kronor, 100 kronor, 150 kronor, 600 kronor, 100 kronor och 250 kronor.

III. Stiftsnämnderna. Beträffande anslagsposten till reseersättningar m. m. har höjning begärts av domkapitlet i Uppsala med 500 kronor, av domkapitlet i Härnösand med 4 600 kronor och av domkapitlet i Luleå med 1 000 kronor. Av den av domkapitlet i Uppsala begärda höjningen är ett belopp av 200 kronor avsett att täcka den skogliga personalens rese- och traktamentskostnader vid deltagande i vissa lokalt anordnade exkursioner och kurser. Domkapitlet i Lund har anmält, att med hänsyn till belastningen å stiftsnämndens anslagsmedel till reseersättningar m. m. dessa medel kunna utan olägenhet sänkas med 1 100 kronor.

I fråga om anslagsposten till hyror för tjänstelokaler å stiftsjägmästarna har höjning begärts av domkapitlet i Västerås med 125 kronor och av domkapitlet i Visby med 100 kronor.

Departementschefen.

Domkapitlet i Stockholm. Jag tillstyrker domkapitlets begäran om höjning av delposten till övriga expenser med 2 300 kronor och av anslagsposten till publikationstryck med 100 kronor. Av förstnämnda belopp äro 1 500 kronor avsedda såsom engångsanvisning för inköp av ett arkivskåp.

Övriga domkapitel. Anslagsmedlen till reseersättningar å domkapitelsledamöter torde vid domkapiteln i Uppsala, Karlstad och Luleå böra uppräknas med respektive 1 000 kronor, 500 kronor och 500 kronor. Vidare torde vid domkapitlet i Göteborg anslagsmedlen till reseersättningar å särskilda av domkapitlet förordnade utredningsmän böra höjas med äskat belopp 30 kronor. Anslagsposten till reseersättningar torde sålunda böra höjas med tillhoppa 2 030 kronor, vilket belopp bör avrundas uppåt till 2 100 kronor.

En viss uppräkning av domkapitlens anslagsmedel till övriga expenser torde vara ofrånkomlig. Jag anser mig dock icke kunna biträda domkapitlets i Västerås framställning om anvisande av särskilda medel till anskaffning av möbler m. m. utöver vad som förutsatts i propositionen 1951: 146. Domkapitlets medel för ordinarie expensutgifter torde böra beräknas till 6 680 kronor, vilket kräver en ökning i medelsanvisningen med 1 000 kronor.

Domkapitlets i Växjö framställning om medel till bestridande av merkostnader för konservering av domkapitlets fuktskadade arkivalier anser jag mig kunna biträda i den mån statskontoret tillstyrkt framställningen och beräknar alltså för ändamålet ett belopp av 3 500 kronor. Domkapitlets medel för ordinarie expensutgifter torde böra beräknas till 7 500 kronor, varav 500 kronor för konservering av fuktskadade arkivalier. Sammanlagt skulle för domkapitlet i Växjö erfordras en ökning i medelsanvisningen med 4 500 kronor.

Domkapitlets i Karlstad medel för ordinarie expensutgifter torde böra

beräknas till 7 500 kronor, vilket kräver en ökning i medelsanvisningen med 1 000 kronor.

I övrigt vill jag föreslå, att anslagsmedlen till övriga expenser höjas med 2 000 kronor för vardera av domkapitlen i Uppsala och Lund, 1 000 kronor för ettvarrt av domkapitlen i Skara, Strängnäs och Göteborg, 800 kronor för domkapitlet i Härnösand, 700 kronor för domkapitlet i Luleå samt 300 kronor för domkapitlet i Linköping.

Vid bifall till vad jag föreslagit skulle delposten till övriga expenser behöva ökas med 15 300 kronor.

Under anslagsposten till publikationstryck torde anslagsmedlen för domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Lund, Karlstad och Visby bära uppräknas med respektive 250 kronor, 300 kronor, 100 kronor, 150 kronor, 300 kronor, 100 kronor och 250 kronor eller tillhopa 1 450 kronor.

Stiftsnämnderna. Anslagsmedlen till reseersättningar m. m. torde bära höjas med 300 kronor vid stiftsnämnden i Uppsala, 2 200 kronor vid stiftsnämnden i Härnösand och 1 000 kronor vid stiftsnämnden i Luleå samt sänkas med 1 100 kronor vid stiftsnämnden i Lund, vilket allt föranleder en höjning av anslagsposten med 2 400 kronor. Beträffande stiftsnämnden i Uppsala har jag därvid icke räknat med några medel för den skogliga personalens deltagande i lokalt anordnade exkursioner och kurser.

Anslagsposten till hyror för tjänstelokaler åt stiftsjägmästarna torde bära uppräknas med 250 kronor, varav 150 kronor belöpa å stiftsnämnden i Västerås och 100 kronor å stiftsnämnden i Visby.

Vad jag sålunda föreslagit föranleder en utgiftsökning med $(2\,300 + 100 + 2\,100 + 15\,300 + 1\,450 + 2\,400 + 250 =) 23\,900$ kronor. Härav bära av kyrkofonden gäldas $(\frac{15\,300}{2} + 2\,400 + 250 =) 10\,300$ kronor.

Förevarande anslag, som nu är uppfört med 96 100 kronor, bör därför för nästa budgetår uppföras med $(96\,100 + 23\,900 - 10\,300 =) 109\,700$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 109 700 kronor.

[42] 3. **Domkapitlen och stiftsnämnderna: Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m.** Under denna rubrik har riksdagen anvisat för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 30 000 kronor och för budgetåret 1951/52 ett reservationsanslag av 8 000 kronor. Därjämte har riksdagen medgivit, att ur kyrkofonden må till samma ändamål utgå 30 000 kronor respektive 8 000 kronor. Riksdagen har även medgivit, att det för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget må disponeras intill utgången av budgetåret 1951/52. Medelsanvisningarna

avse iordningställande av arkivlokaler, sessionssal och panncentral m. m. i det domkyrkan tillhöriga konsistoriehuset i Skara, vilket bland annat inrymmer lokaler för domkapitlet och stiftsnämnden därstädes.

Domkapitlet i Skara anhåller nu, att för ifrågavarande ändamål må av stats- och kyrkofondsmedel anvisas ytterligare 26 000 kronor.

Kostnaderna för iordningställandet, som enligt propositionen 1946: 211, s. 53 f. och 1947 års åttonde huvudtitel, s. 97 f., beräknats till 65 160 kronor samt enligt 1951 års åttonde huvudtitel, s. 37 f. till 82 490 kronor, beräknas enligt en av domkapitlet åberopad, av länsarkitekten i Skaraborgs län i augusti 1951 gjord kostnadsberäkning ha stigit till 111 800 kronor.

Domkapitlet uppger, att arbetena på grund av rådande förhållanden på arbets- och byggnadsmarknaden ännu icke kunnat komma till utförande men beräknas kunna igångsättas senast våren 1952. I fråga om den nu begärda ökade medelsanvisningen anför domkapitlet bland annat:

På grund av sedan förra året inträffade prisstegringar har länsarkitekt Haasum numera verkställt omräkning av sin kostnadsberäkning den 21 september 1950. Enligt en den 27 augusti 1951 dagtecknad utredning beräknas samtliga i konsistoriehuset föreslagna byggnadsarbeten jämte möbelutrustning draga en kostnad av 111 800 kronor mot tidigare beräknade 82 490 kronor. Vid fördelning av denna summa enligt tidigare godtagna grunder skulle 10 030 kronor (6 570 kronor förut) belöpa å domkyrkans kassa, medan återstoden 101 770 kronor (75 920 kronor förut) skulle bestridas av stats- och kyrkofondsmedel. Då för ändamålet av stats- och kyrkofondsmedel anvisats allenast 76 000 kronor (60 000 + 16 000) erfordras ytterligare 25 770 kronor (101 770 — 76 000 = 25 770), vilket belopp synes böra avrundas till 26 000 kronor. Domkyrkans kassa saknar medel gälda sistnämnda belopp 26 000 kronor.

Domkapitlet uppger, att av det för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget disponerats 620 kronor 75 öre, medan av övriga anslag intet tagits i anspråk. Domkapitlet hemställer, att vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation å förstnämnda anslag må disponeras intill utgången av nästa budgetår.

Byggnadsstyrelsen har intet att erinra mot de framlagda kostnadsberäkningarna, vilka innebära en kostnadsstegring, jämfört med det år 1950 beräknade beloppet, av cirka 30 procent.

Departementschefen. Ifrågavarande arbeten å konsistoriehuset i Skara ha — frånsett viss hyllinredning — ännu icke kommit till utförande men beräknas enligt domkapitlet kunna igångsättas senast våren 1952. Riksdagen har medgivit, att det för budgetåret 1947/48 under ovannämnda rubrik anvisade reservationsanslaget må disponeras intill utgången av 1951/52. Riksdagens medgivande att disponera samma reservationsanslag även under budgetåret 1952/53 torde nu böra inhämtas.

På grund av de sedan föregående år inträffade prisstegringarna anser jag mig emellertid nödsakad att förorda ytterligare anvisning av stats- och kyrkofondsmedel. I enlighet med de av domkapitlet framlagda kostnadsberäkningarna, mot vilka byggnadsstyrelsen icke haft något att erinra, torde kostnaderna för de föreslagna byggnadsarbetena å konsistoriehuset jämte möbelutrustningen numera böra beräknas till 111 800 kronor. Av detta belopp böra, såsom domkapitlet föreslagit, 10 030 kronor belöpa å domkyrkans kassa och återstoden, 101 770 kronor, å statsverket och kyrkofonden. Då av stats- och kyrkofondsmedel hittills anvisats 76 000 kronor, skulle en ytterligare medelsanvisning av (101 770 — 76 000 =) 25 770 kronor erfordras. Av detta belopp, som bör avrundas till 26 000 kronor, torde för nästa budgetår såsom reservationsanslag under ovannämnda rubrik böra anvisas 13 000 kronor. Ett lika stort belopp torde böra bestridas ur kyrkofonden, vartill riksdagens medgivande bör inhämtas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att vid utgången av budgetåret 1951/52 förefintlig reservation å det för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Domkapitlet och stiftsnämnderna: Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m. må disponeras intill utgången av budgetåret 1952/53;

b) till *Domkapitlet och stiftsnämnderna: Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 kronor;

c) medgiva, att ur kyrkofonden må till sistnämnda ändamål utgå ett belopp av 13 000 kronor.

[43] 4. **Kleresistaten.** Ur detta anslag utbetalades tidigare ersättningar för vissa friheter från prästutlagor samt indelningsersättningar till vissa domkyrkosysslömän, klockare och organister ävensom till pastor primarius. Enligt beslut av 1941 års kyrkomöte och 1942 års riksdag skola från och med budgetåret 1942/43 ur anslaget endast utgå indelningsersättningar till domkyrkosysslömän. Övriga ersättningar ha avförts ur anslaget eller indragits, dock med viss rätt för tjänstinnehavare, vilken tillträtt sin befattning före den 1 juli 1942, att bibehållas vid indelningsersättning, så länge han kvarstår i tjänst. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 5 000 kronor, torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. (Jfr förslagsanslaget Ersättningar till kyrkor.) Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kleresistaten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[44] 5. **Vissa ersättningar till kyrkofonden.** Enligt lagen om kyrkofond i dess nu gällande lydelse skall från statsverket för varje år till kyrkofonden utgå ersättning med 5 050 737 kronor för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m. Ersättningen bestrides från detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med i avrundat tal 5 050 800 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 5 050 800 kronor.

[45] 6. **Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	26 000	25 669
1951/52 (statsliggaren s. 456)	29 300	
1952/53 (förslag)	33 800	

Kurserna för utbildande av kyrkomusiker inrättades i samband med införandet av lägre organistexamen och äro avsedda att främja utbildningen av kompetenta kyrkomusiker för mindre församlingar. Då kyrkomusikerbefattningarna i dylika församlingar till mycket stor del äro förenade med folkskolläraryrkesbefattningar, har det nämligen ansetts ligga i det allmännas intresse att möjliggöra en förhållandevis snabb och billig utbildning av blivande folkskollärare till kyrkomusiker.

Kurserna äro anordnade såsom sommarkurser, baserade på musikstudier under terminerna vid vederbörande folkskoleseminarium. För specialundervisning av organistelever (s. k. övertimmar) åtnjuta musiklejaren vid seminariet särskild ersättning ur anslaget till avlöningar vid folkskoleseminarierna. Utbildningen avser att sätta de i kurserna deltagande seminarieeleverna i stånd att i samband med eller kort efter folkskolläraryrkesexamen avlägga organist- och kantorsexamen. Varje kurs får enligt gällande bestämmelser omfatta högst 24 elever. Berättigade att deltaga äro elever och i mån av utrymme förutvarande elever vid samtliga folkskoleseminarier. Såsom deltagare skola först ifrågakomma dels sådana elever, som i kunskap och färdighet icke kommit till högre ståndpunkt än som normalt motsvarar första årets seminarieundervisning, dels ett antal mera försigkomna, vilka kunna beräknas bli färdiga att kursåret eller nästpåföljande år avlägga organist- och kantorsexamen. Kurserna bruka förläggas till folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå.

Musikaliska akademien utövar inseende över kurserna och fastställer timplan. För varje kurs finnes en av Kungl. Maj:t förordnad ledare, vilken uppbär arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning. Undervisningen bestrides vid varje kurs av två till fyra lärare, vilka uppbära arvode samt resekostnadsersättning.

Examina ha under den gångna sommaren förrättats på sex orter, nämligen de fyra kursorterna samt Kalmar och Norrköping. Examinator förordnas av musikaliska akademien samt censorer av akademien och av vederbörande domkapitel. Av kostnaderna för examina bestridas från förevarande anslag dels arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning till av akademien förordnad censor, dels ock resekostnadsersättning till examinator.

Förevarande anslag har från och med innevarande budgetår höjts med 3 300 kronor till 29 300 kronor. Höjningen avsåg att möjliggöra en uppräknig av timarvodet åt kurslärare från 9 kronor till 10 kronor 65 öre för undervisningstimme. (Jfr 1951 års åttonde huvudtitel, s. 41.)

Genom beslut den 11 maj 1951 har Kungl. Maj:t bestämt ifrågavarande arvode till 12 kronor 60 öre för undervisningstimme samt tillika medgivit, att anslagsposten till arvoden till kurslärare må under innevarande budgetår överskridas med högst 3 800 kronor. (Jfr riksdagens skrivelse 1951: 50.)

Musikaliska akademien hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 38 200 kronor till 67 500 kronor. Härvid föreslår akademien

- 1) utökning av kursverksamheten (för närvarande 4 kurser för sammanlagt 96 elever) med en kurs för 24 elever;
- 2) höjning av kursledares arvode från 100 kronor till 250 kronor för varje kurs;
- 3) höjning av antalet veckotimmar per kurs från 82 till 93,5;
- 4) höjning av kurslärares timarvode från 12 kronor 60 öre till 18 kronor;
- 5) införande av traktamentsersättning (tjänstgöringstraktamente) för kurslärare enligt tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente;
- 6) ökad medelsanvisning för körmedverkan vid kurser och examina;
- 7) engångsanvisning av 500 kronor för tryckning av betygsblanketter och cirkulär rörande examensfordringar.

Statskontoret anför bland annat:

Statskontoret anser sig icke kunna förorda, att kursverksamheten utökas med en femte kurs. Ämbetsverket vill vidare erinra, att timarvodet till kurslärare innevarande budgetår höjts i anslutning till löneregleringen för övningslärarna från 9 kronor till först 10 kronor 65 öre för att därefter ytterligare uppräknas till 12 kronor 60 öre. Statskontoret avstyrker förslaget om en ytterligare höjning av dessa timarvoden liksom även yrkandet att kurslärare utöver arvode skulle erhålla traktamentsersättning.

Anslagsposten till körmedverkan torde böra bibehållas oförändrad. Där emot vill ämbetsverket icke motsätta sig, att arvoden till kursledare, vilket från och med 1941/42 sänktes med 50 kronor till nuvarande 100 kronor, höjes, förslagsvis till 150 kronor, motsvarande en uppräknig av anslaget

med ($4 \times 50 =$) 200 kronor. Vidare synes anslagsposten till tryckning m. m. böra höjas med 500 kronor till 700 kronor, avseende engångsanvisning för tryckning av bland annat vissa betygsblanketter.

Departementschefen. Med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge anser jag mig icke kunna förorda bifall till musikaliska akademiens förslag i vidare mån än statskontoret tillstyrkt. Kursledares arvode per kurs torde sålunda böra höjas från 100 kronor till 150 kronor, vilket medför en kostnadsökning av tillhoppa 200 kronor. Vidare torde för tryckning av betygsblanketter och av cirkulär rörande examensfordringar böra beräknas en engångsanvisning av 500 kronor. Slutligen bör anslaget uppräknas med ytterligare 3 800 kronor eller samma belopp varmed anslaget för reglering av kurslärarnas timarvoden får överskridas under innevarande budgetår. Vid bifall till vad jag sålunda förordat torde ifrågavarande förslagsanslag böra uppföras med ($29\,300 + 200 + 500 + 3\,800 =$) 33 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 33 800 kronor.

[46] **7. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken.** Ur detta anslag utgå tre stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska språket, samt ett stipendium för utbildande av lapsktalande präster inom Luleå stift. Varje stipendium utgår med ett belopp av 1 200 kronor om året och utdelas för högst tre år i sänder. Då jag icke för närvarande ifrågasätter någon höjning av stipendiernas antal eller belopp, torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 4 800 kronor.

[47] **8. Kyrkors underhåll.** Detta anslag, för närvarande 2 000 kronor, användes från och med budgetåret 1947/48 helt till Visby domkyrkas iståndsättande och framtida bestånd. I enlighet med förslag av domkapitlet i Visby torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kyrkors underhåll* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

[48] **9. Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka.** Till ifrågavarande skyddsarbeten ha hittills anvisats 728 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

Proposition	Budgetår	Belopp	Ettapp
1949: 118	1948/49	118 000	1
1949: 118	1949/50	220 000	2
VIII ht, p. 46	1950/51	290 000	3
VIII ht, p. 47	1951/52	100 000	3

I huvudsak avse ettapp 1 arbeten å tvärskeppet, ettapp 2 arbeten å långhuset och korpartiet och ettapp 3 arbeten å södra och norra tornen.

Skyddsarbetena utföras i huvudsaklig överensstämmelse med av professor emeritus Henrik Kreüger framlagda förslag och under iakttagande att en blivande restaurering av domkyrkan så litet som möjligt föregripes.

För utredning av frågor, som kunna ha samband med en blivande restaurering av Uppsala domkyrka, tillkallade statsrådet Quensel den 7 juli 1951, efter vederbörligt bemyndigande, fem sakkunniga, nämligen landshövdingen G. H. Kjellman, tillika ordförande, museiintendenten A. J. T. Borelius, professorn A. A. F. Lindblom, rektorn H. T. Lundh samt generaldirektören G. W. Wejke. Med stöd av samma bemyndigande har statsrådet Quensel sedermera tillkallat ännu en sakkunnig, nämligen komministern A. R. Fredberger. Enligt lämnade direktiv ha de sakkunniga, vilka antagit benämningen Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga, att i första hand utarbeta en samlad plan för domkyrkans restaurering och därvid bland annat pröva frågan, huruvida ej restaureringen bör ske efter antikvariska principer. För sistnämnda ändamål utföras jämsides med skyddsarbetena genom de sakkunnigas försorg vissa antikvariska undersökningar å domkyrkan. Kostnaderna för dessa undersökningar bestridas tills vidare förskottsvis ur kyrkofonden. Skyddsarbetena utföras av domkapitlet i Uppsala i samråd med restaureringssakkunniga och professor Kreüger.

Förutom skyddsarbetena å domkyrkan äro omläggning av starkströmsinstallationen, vissa andra brandskyddsåtgärder samt omläggning av värmesystemet och svagströmsinstallationen i kyrkan aktuella. I fråga om bestridandet av kostnaderna för samtliga dessa åtgärder har staten påtagit sig kostnaderna för samtliga sedan år 1938 utförda och nu aktuella skyddsarbeten, i den mån de icke redan betalats av domkyrkans egna medel, ävensom för nämnda brandskyddsåtgärder. Härvid har emellertid förutsatts, att domkyrkoförsamlingen ensam skall svara för omläggning av starkströms- och svagströmsinstallationerna och för omläggningen av värmesystemet. I övrigt skall beträffande församlingens bidragsskyldighet till det framtida underhållet av domkyrkan gälla vad som kan komma att föreskrivas för övriga jämförbara kyrkor. Beträffande ifrågavarande finansieringsfrågor tillåter jag mig i övrigt att hänvisa till propositionen 1951: 146, statsutskottets däröver avgivna utlåtande nr 141 och riksdagens skrivelse nr 273.

I skrivelse den 24 augusti 1951 till domkapitlet har *professor Kreüger*

framhållit, att ytterligare 205 000 kronor vore erforderliga för skyddsarbetenas avslutande. Härav hänförde sig 78 255 kronor till merkostnader för de i stort sett avslutade etapperna 1 och 2, 111 770 kronor till merkostnader för fullföljande av etapp 3 och 14 975 kronor till oförutsedda utgifter m. m. Då hittills anvisade medel beräknades vara förbrukade vid utgången av år 1951, borde av de erforderliga medlen ett belopp av 100 000 kronor anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår och återstående 105 000 kronor för nästa budgetår. I fråga om orsakerna till de ökade kostnaderna har Kreüger anfört bland annat följande.

Byggnadstiden har blivit längre än vad man ursprungligen haft anledning beräkna, dels beroende på att anslagen fördelats på flera år, dels på grund av att arbetskraft ej kunnat erhållas i begärd och önskad utsträckning.

Arbetslönerna ha blivit högre än de beräknade, beroende på att arbetarna vid arbetets igångsättande våren 1949 genom sin fackorganisation krävde och därefter fingo ett högre tillägg utöver avtalsenlig timlön än som tidigare tillämpats vid arbeten på domkyrkan.

Materialkostnaderna ha ökat, huvudsakligen genom de prisstegringar, som satte in i slutet av år 1950.

Arbetet har i flera avseenden blivit mer omfattande än som från början rimligen kunde förutses. Vissa partier kunde nämligen granskas endast på avstånd, varför många bristfälligheter ej med säkerhet kunde bedömas. Sålunda visade sig fukt- och frostskadorna vara större än man haft anledning förmoda, och detta har medfört högre murnings- och transportkostnader. Vidare visade det sig nödvändigt att göra om takbeläggningen i större utsträckning än som förutsetts för att tillfredsställande vattenavrinning skulle kunna erhållas.

Kostnader för fotrännor och stuprör hade icke medtagits i förslaget från början. Samma är förhållandet med en del smidesarbeten.

Dessutom har tillkommit en del andra oförutsedda arbeten såsom bilnings- och borrningsarbeten i murverk för undersökande av fuktighets-halt, förstärkning och utbyte av rötskadat virke, tätningensarbeten av skyddstak, omläggning och justering av åskledare, justering av travers-spår m. m.

De belopp, som reserverats för oförutsedda arbeten, ha i betraktande av arbetets synnerligen krävande och svårbedömliga karaktär blivit för knappt tillräckliga.

I fråga om återstående skyddsarbeten anser jag mig med hänsyn till de starkt ökade kostnaderna böra förorda de besparingarna, att föreslagen intäckning på den nedre listan av kalksten med kopparplåt på luftat träunderlag ersättes med fogning och lagning och att intäckning av de delar av tornen som befinna sig under tornkrönen utföres med galvaniserad plåt i stället för kopparplåt. Någon kopparplåt utöver den som nu finnes i lager torde därigenom ej behöva inköpas. Den beräknade merkostnaden för resterande skyddsarbeten beror huvudsakligen på lönestegringar och ökade materialkostnader. Den kraftiga prisstegringen på trävaror har därvid blivit särskilt märkbar genom den stora posten ställningsbyggnader.

Vid beräkning av merkostnaden för resterande skyddsarbeten har förutsatts, att man kan räkna med gällande prisnivå den 1 juli 1951 samt

att tillräcklig arbetskraft kan erhållas för arbetets bedrivande enligt föreliggande arbetsplaner. I händelse det skulle visa sig, att det för oförutsett och diverse reserverade beloppet blir otillräckligt, föreslår jag, att isoleringen av vindarna med glasullsmattor i första hand får anstå, innan ytterligare medel begäres. Härigenom vinnes en extra marginal av cirka 12 000 kronor.

Såsom yttrande över Kreügers framställning ha *Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga* åberopat en av byråingenjören i byggnadsstyrelsen S. Brådhe upprättad promemoria i ämnet samt uttalat det särskilda önskemålet, att i allt fall tornens nedersta partier måtte bli föremål för ett minimum av skyddsåtgärder. Brådhe, som icke haft något att erinra mot Kreügers kostnadsberäkningar i och för sig, framför ett förslag, som i stort sett innebär dels att skyddsarbetenas omfattning begränsas men dels ock att tiden för skyddsarbetena med hänsyn till restaureringssakkunnigas antikvariska undersökningar utsträcker omkring ett år. Enligt Brådhes förslag, som synes vila på den förutsättningen, att den definitiva restaureringen av domkyrkan påbörjas om cirka 5 år, skulle en besparing på omkring 50 000 kronor bli möjlig.

Genom beslut den 26 oktober 1951 har Kungl. Maj:t förordnat, att vissa utom ramen för de planerade skyddsarbetena fallande lagningsarbeten å plåttäckningen å domkyrkans torn skola utföras på sätt byggnadsstyrelsen angivit, samt föreskrivit, att kostnaderna härför skola bestridas från det för innevarande år anvisade anslaget till Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka.

Med hänsyn härtill och till de av restaureringssakkunniga igångsatta antikvariska undersökningarna å domkyrkan har *professor Kreüger* i skrivelse till domkapitlet den 10 november 1951 anmält ett ytterligare medelsbehov av 108 000 kronor att anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. Kostnaderna för lagningsarbetena å plåttäckningen ha därvid upptagits till av byggnadsstyrelsen beräknat belopp, 25 000 kronor, och extra kostnaderna i anledning av de antikvariska undersökningarna, inklusive oförutsedda utgifter, till 83 000 kronor. Beträffande sistnämnda kostnader har Kreüger anfört bland annat följande.

I de kostnader, som föranledas av de antikvariska undersökningarna, ingå kostnader för igenmurning av uppbilade hål inklusive material och arbetslöner. Ävenså ingå merkostnader för flyttning av ställningsbyggnader från södra tornet till norra tornet under en senare tid än den som för skyddsarbetenas utförande kontrakterats samt för hyra genom ställningsbyggnadernas kvarstående under den förlängda tid, som blir en följd av de antikvariska undersökningarnas bedrivande.

Däremot ingå icke de direkta kostnaderna för de antikvariska undersökningarna med därav föranledda håltagningar, fotograferingar och uppmätningar m. m. samt icke heller de kostnader för trapplandgångar, plank och luckor, som betingas av de nyssnämnda undersökningarna. För sådana kostnaders gäldande skola Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga svara.

Domkapitlet i Uppsala ansluter sig till vad professor Kreüger föreslagit och hemställer, att för slutförande av skyddsarbetena å domkyrkan måtte anvisas *dels* 208 000 kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår och *dels* 105 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen. Till ifrågakvarande skyddsarbeten å Uppsala domkyrka, vilka påbörjades våren 1949, ha hittills anvisats 728 000 kronor. Första och andra etappens arbeten, i huvudsak omfattande domkyrkans tvärskepp, långhus och korparti, ha i stort sett slutförts, medan tredje etappens arbeten, omfattande domkyrkans båda västtorn pågå. Därest de ursprungliga kostnadskalkylerna hållit, skulle hittills anvisade medel varit tillräckliga. Vad i ärendet förekommit har emellertid övertygat mig om att anvisande av ytterligare medel är ofrånkomligt för att skyddsarbetena skola kunna bringas till slut.

Såsom av det föregående framgår har professor Kreüger först beräknat merkostnaderna för de egentliga skyddsarbetena till 205 000 kronor. I dessa kostnader skulle enligt Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga, som åberopat en av byråingenjören S. Brådhe uppgjord promemoria i ämnet, kunna göras en besparing på 50 000 kronor. Sedermera har professor Kreüger beräknat, att de av restaureringssakkunniga bedrivna antikvariska undersökningarna å domkyrkan komma att fördyra skyddsarbetena med 83 000 kronor. Härtill skulle komma de till 25 000 kronor uppskattade kostnaderna för vissa, utom ramen för de egentliga skyddsarbetena fallande lagningsarbeten å domkyrkotornens plåttäckning, vilka kostnader enligt Kungl. Maj:ts beslut skola bestridas från förevarande anslag. Sammanlagt skulle alltså kostnaderna enligt professor Kreügers beräkningar uppgå till 313 000 kronor.

Domkapitlet i Uppsala har helt anslutit sig till professor Kreügers förslag.

För egen del anser jag mig kunna godtaga de av professor Kreüger först beräknade merkostnaderna å sammanlagt 205 000 kronor och är alltså beredd att förorda anvisande av häremot svarande anslagsmedel. Härtill böra också läggas kostnaderna för lagningsarbetena å tornens plåttäckning, 25 000 kronor. Däremot böra enligt min mening de merkostnader, som uppkomma i anledning av restaureringssakkunnigas antikvariska undersökningar, icke belasta förevarande anslag. Det synes vara av intresse, att kostnaderna för skyddsarbetena även i fortsättningen hållas skilda från övriga kostnader för domkyrkan.

I enlighet med de av 1951 års riksdag godtagna, i det föregående berörda finansieringsprinciperna skola merkostnaderna för skyddsarbetena slutligt stanna å statsverket. Jag förutsätter emellertid, att alla möjligheter till besparingar iakttagas. Att härvidlag utgå från att den definitiva restaureringen av domkyrkan skulle kunna påbörjas om cirka fem år, vilket restaureringssakkunniga synas ha gjort, torde dock icke vara tillrådligt.

Då de för skyddsarbetena hittills anvisade medlen torde vara förbrukade vid utgången av år 1951, bör viss del av de för arbetenas fortsättande erforderliga medlen anvisas redan å tilläggsstat II för innevarande budgetår. Jag uppskattar det härvid aktuella beloppet till 125 000 kronor och gör i annat sammanhang framställning om detta belopps anvisande å tilläggsstat. Återstoden, 105 000 kronor, torde böra anvisas för nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 105 000 kronor.

[49] **10. Vissa kostnader i samband med Uppsala domkyrkas restaureringssakkunnigas utredningsarbete.** Under nästföregående punkt har jag redogjort för tillsättandet av Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga och för ändamålet med denna sakkunnigkommitté. Till ytterligare belysning av de sakkunnigas uppgifter ber jag få återgiva följande avsnitt ur de av statsrådet Quensel till statsrådsprotokollet den 29 juni 1951 dikterade direktiven för de sakkunniga.

De under 1940-talet genomförda arkitekttävlingarna torde ha visat svårigheten för att icke säga omöjligheten att, såsom Uppsala domkyrkoför-samlings fullmäktige framhållit, i fråga om detta byggnadsmonument skapa nytt på gammal grund. Jag delar därför fullmäktiges uppfattning, att det i nuvarande läge finnas skäl för ett allvarligt prövande av frågan om ej restaureringen bör verkställas efter antikvariska principer. Detta synes mig så mycket mer motiverat, som denna fråga aldrig blivit förutsättningslöst prövad, ehuru den antikvariska restaureringslinjen länge haft sina före-språkare. På auktoritativt arkitekturhistoriskt håll har gjorts gällande, att Uppsala domkyrka började uppföras som en huggstensbyggnad i den fran-ska gotikens anda men i sin yttre gestalt av olika anledningar mera kom att framstå som en baltisk tegelkyrka, låt vara anpassad efter svenskt kli-mat och svenskt kynne. Det har även allmänt beklagats, att den stora re-staureringen 1885—1893 under arkitekten Helgo Zettervalls ledning icke tog nödig hänsyn till detta faktum.

En särskild kommitté av sakkunniga torde nu böra tillsättas med upp-drag att i första hand utarbeta en samlad plan för domkyrkans restaurering. De sakkunniga böra med varsamt aktgivande på det som kan finnas kvar, speciellt av exteriören, från tiden före den Zettervallska omgestalt-ningen, söka i fråga om varje enskild byggnadsdel fastställa, vad som av historiska skäl bör och av tekniska skäl kan behållas och vad som måste nygestaltas. Med utgångspunkt från denna grundläggande undersökning böra de sakkunniga sedan ha att fastställa ett restaureringsprogram på lång sikt, vilket efter hand må komma att omfatta samtliga de partier av det stora byggnadsverket, som böra bli föremål för omsyn.

Huruvida åt kommittén bör uppdragas att förbereda även kyrkans inre restaurering anser jag mig icke nu kunna taga ställning till.

Det bör ankomma på sakkunnigkommittén att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lösning av arkitektfrågan.

Av vad här återgivits ur sakkunnigdirektiven framgår, att utredningen måste bli förenad med rätt betydande kostnader. Dessa komma att vara av två skilda slag, nämligen *dels* »vanliga kommittékostnader», d. v. s. till de sakkunniga enligt den s. k. kommittékungörelsen utgående dagarvoden, resekostnads- och traktamentsersättningar och — eventuellt — ersättning för mistad lön under tjänstledighet ävensom normala expenser, *dels ock* speciella kostnader för den konsthistoriska och antikvariska undersökning, som måste verkställas, och för restaureringsplanens utarbetande. Storleken av det förstnämnda slaget av kostnader är omöjligt att på förhand bedöma. Det sistnämnda slaget av kostnader kunna däremot lättare beräknas, åtminstone för en relativt begränsad tidrymd i sänder.

I det beslut, vari bemyndigande gavs statsrådet Quensel att tillkalla de sakkunniga, föreskrev Kungl. Maj:t också, att kostnaderna i anledning av utredningen skulle av statskontoret gäldas medelst förskott ur kyrkofonden. Kungl. Maj:t förklarade Sig vilja framdeles besluta i fråga om det slutliga reglerandet av de utbetalningar kyrkofonden på grund härav fått vidkännas.

Enligt min mening böra kostnaderna för förevarande utredning icke slutligt gäldas av kyrkofonden utan av statsverket. Det synes mig lämpligt, att denna princip fastslås redan nu. Med hänsyn till storleken av de med kommittéarbetet förenade speciella kostnaderna bör nämligen enligt min uppfattning å riksstaten uppföras ett särskilt reservationsanslag för bestridande av nämnda kostnader. På grund av svårigheten att på förhand bedöma storleken av de med utredningen förenade vanliga kommittékostnaderna torde däremot dessa kostnader tills vidare böra liksom hittills förskottsvis gäldas ur kyrkofonden.

Beträffande storleken av det nya riksstatsanslaget för nästa budgetår får jag anföra följande.

Genom beslut den 20 september 1951 har Kungl. Maj:t ställt ett belopp av högst 9 000 kronor till restaureringssakkunnigas förfogande för verkställande av en antikvarisk undersökning av vissa delar av domkyrkan. Beloppet skulle förskottsvis gäldas ur kyrkofonden. Det torde nu böra ersättas kyrkofonden.

Av närmast föregående punkt i denna proposition framgår, att professor Kreüger såsom ansvarig för skyddsarbetena å Uppsala domkyrka hemställt om anvisande å tilläggsstat för innevarande budgetår av bland annat ett belopp, som av Kreüger beräknats motsvara de ökade kostnader som uppkommit vid skyddsarbetena i anledning av restaureringssakkunnigas antikvariska undersökningar å kyrktornen. Jag har vid anmälan av anslagsbehovet för de fortsatta skyddsarbetena uttalat, att enligt min mening ersättningen för dessa ökade kostnader borde bestridas från anslaget till restaureringssakkunniga.

Restaureringssakkunniga ha nu i en den 1 december 1951 dagtecknad skrivelse gjort framställning om följande anslag för sina utredningar, nämligen dels 115 000 kronor för fullföljande och avslutande av de antikvariska undersökningarna å kyrktornen, varav 46 000 kronor under innevarande budgetår och 69 000 kronor under nästa budgetår, dels ock 130 000 kronor till kostnader i samband med upprättandet av ett särskilt arkitektkontor i och för uppgörande av förslag till domkyrkans restaurering. Det förstnämnda anslagsbeloppet, 115 000 kronor, omfattar även ersättning för den fördyring av skyddsarbetena, som påtalats av professor Kreüger och för vilken denne anhållit om särskilda medel.

Jag är icke för närvarande beredd förorda att medel ställas till de sakkunnigas förfogande för upprättande av ett särskilt arkitektkontor. Där emot tillstyrker jag, att de sakkunniga erhålla anslag för fullföljande och slutförande av de antikvariska undersökningarna. Mot det av de sakkunniga härför äskade beloppet av 115 000 kronor har jag icke funnit anledning till erinran. Till detta anslagsbelopp böra läggas de 9 000 kronor, som Kungl. Maj:t ställt till de sakkunnigas förfogande genom beslut den 20 september 1951. Av det äskade beloppet belöpa enligt de sakkunniga 69 000 kronor på nästa budgetår, under det att de övriga medlen erfordras redan under innevarande budgetår. Jag är emellertid icke beredd att förorda anvisande av särskilt anslag till de sakkunniga å tilläggsstat för innevarande budgetår utan föreslår, att hela anslagssumman anvisas för nästa budgetår, att det belopp, som erfordras redan under innevarande budgetår får förskottsvis bestridas ur kyrkofonden samt att sålunda utbetalt belopp jämte de förut nämnda 9 000 kronor ersättas kyrkofonden från nu ifrågavarande riksstatsanslag efter ingången av budgetåret 1952/53. Därest riksdagen ej riktar erinran häremot torde Kungl. Maj:t vilja vidtaga denna övergångsarrangering under innevarande budgetår.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att kostnaderna för Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga skola bekostas av statsverket samt bestridas från ett för ändamålet särskilt uppfört riksstatsanslag, dock att s. k. vanliga kommittékostnader skola tills vidare gäldas medelst förskott ur kyrkofonden;

b) till *Vissa kostnader i samband med Uppsala domkyrkas restaureringssakkunnigas utredningsarbete* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 124 000 kronor.

[50] 11. **Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka.** Detta anslag utgör statsbidrag till bestridande av kostnaderna för yttre restaurering av Linköpings domkyrka. Såsom av propositionen 1949: 118 framgår

ha kostnaderna för restaureringen beräknats till 750 000 kronor, varav 375 000 kronor skulle bestridas av statsmedel och resten av Linköpings församling eller på annat sätt. Av statsmedel ha under förevarande anslagsrubrik för budgetåren 1949/50, 1950/51 och 1951/52 anvisats respektive 175 000 kronor, 100 000 kronor och 50 000 kronor eller tillhopa 325 000 kronor. Då enligt vad jag inhämtat restaureringsarbetena ännu icke kommit igång, torde någon egentlig medelsanvisning icke erfordras för nästa budgetår. Anslaget torde emellertid lämpligen böra uppföras med ett nominellt belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[51] **12. Uppgörande av underhålls- och restaureringsförslag för vissa Gotlandskyrkor.** Såsom framgår av 1949 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, s. 55, ha de sammanlagda kostnaderna för uppgörande av ifrågavarande underhålls- och restaureringsförslag beräknats till 54 000 kronor, att fördelas på tre år. För vardera av budgetåren 1949/50 och 1950/51 ha anvisats 18 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning är anslaget för innevarande budgetår uppfört med ett nominellt belopp av 100 kronor. För bestridande av ifrågavarande kostnader återstå alltså att anvisa 17 900 kronor. *Byggnadsstyrelsen* hemställer, att sistnämnda belopp anvisas för nästa budgetår för att möjliggöra arbetenas fortsättande enligt den uppgjorda planen. I anslutning härtill anför byggnadsstyrelsen följande.

Vid utgången av budgetåret 1950/51 återstod en behållning å ifrågavarande reservationsanslag av 30 811 kronor. Av denna behållning har under innevarande budgetår intill den 28 augusti 1951 utbetalats 3 868 kronor. Av den återstående behållningen beräknas omkring 26 500 kronor komma att tagas i anspråk för täckande av ersättningar för nu pågående utredningar, varför endast cirka 500 kronor återstå som disponibla.

Departementschefen. I överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med 17 900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppgörande av underhålls- och restaureringsförslag för vissa Gotlandskyrkor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 17 900 kronor.

[52] **13. Ersättningar till kyrkor.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	65 000	70 083
1950/51	65 000	72 598
1951/52 (statsliggaren s. 458)	65 000	
1952/53 (förslag)	70 000	

Ur detta anslag utgingo tidigare tillhoppa omkring 1 500 ersättningar till egentliga församlingskyrkor samt vissa domkyrkor och förutvarande domkyrkor. Enligt beslut av 1946 års kyrkomöte (skrivelse 1946: 6) och 1947 års riksdag (skrivelse 1947: 168) ha ur ifrågavarande anslag utgående ersättningar för vin- och byggnadssäd, för kronotiondeanslag och för avskrivna mjöl- och kvarnräntor samt andra därmed jämförliga ersättningar till församlingskyrkor — domkyrkor samt förutvarande domkyrkorna i Kalmar och Mariestad därvid undantagna — indragits med utgången av budgetåret 1946/47. Möjlighet föreligger emellertid för Kungl. Maj:t att på särskilda skäl låta församling behålla dylik ersättning eller erhålla gottgörelse för densamma. Anslaget belastas sålunda numera med ersättningar till domkyrkor och förutvarande domkyrkor samt med eventuellt kvarstående ersättningar till församlingar eller gottgörelse härför.

Departementschefen. I anslutning till ett av 1950 års besparingsutredning uttalat önskemål, att åtgärder borde vidtagas i syfte att avveckla kvarstående ersättningar från förevarande anslag, meddelade statsrådet Quensel vid anmälan av medelsbehovet för innevarande budgetår under denna anslagsrubrik, att han vore beredd att i samband med prövning av 1946 års domkyrkosakkunnigas betänkande (S. O. U. 1949: 63) överväga åtgärder i av besparingsutredningen angivet syfte. I betänkandet ha de sakkunniga framlagt förslag rörande reglering av förvaltningen och ekonomin vid samtliga nuvarande domkyrkor samt de förutvarande domkyrkorna i Kalmar och Mariestad. Såsom ett led i regleringen av domkyrkornas ekonomi ha de sakkunniga därvid föreslagit, att de från förevarande anslag till domkyrkor och från förslagsanslaget Kleresistaten till domkyrkosysselmän utgående indelningsersättningarna, vilka bestämmas efter markegång, skola ersättas med statsbidrag av modern typ.

Efter remissbehandling har domkyrkosakkunnigas betänkande lagts till grund för Kungl. Maj:ts skrivelse nr 5 till 1951 års kyrkomöte angående domkyrkoförvaltningens organisation. Vid anmälan av detta ärende uttalade statsrådet Quensel som sin mening, att frågan om indragning av nyssnämnda indelningsersättningar och deras ersättande med särskilda statsbidrag borde tills vidare anstå och upptagas först efter det pågående sakkunnigutredning rörande kyrkomötets grundlagsenliga befogenheter m. m. avslutats. Det bleve då möjligt att närmare pröva denna frågas privilegienatur. Även kyrkomötet har ansett, att slutlig ställning till denna fråga icke borde tagas förrän nämnda sakkunnigutredning avslutats. Jag ansluter mig i denna fråga till statsrådet Quensels av kyrkomötet bekräftade uppfattning och är alltså för närvarande icke beredd att för riksdagen framlägga något förslag till avveckling av ifrågavarande indelningsersättningar. I övrigt anser jag mig icke i förevarande sammanhang behöva närmare ingå på Kungl. Maj:ts i skrivelsen nr 5 för kyrkomötet framlagda

förslag och kyrkomötets ställningstagande till dessa utan tillåter mig härvidlag att hänvisa till nämnda skrivelse samt kyrkolagsutskottets betänkande nr 18 och kyrkomötets skrivelse nr 31.

Med hänsyn till belastningen å förevarande anslag torde detsamma för nästa budgetår bära uppräknas med 5 000 kronor till 70 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättningar till kyrkor* för budgetåret 1952/53
anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[53] **14. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord.** Detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 1 000 kronor, bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord*, för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[54] **15. Bidrag till stipendier för utbildande av diakoner för kyrklig och social tjänst.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 kronor. Ur anslaget utgå bidrag till stipendier åt sådana obemedlade och mindre bemedlade elever vid svenska diakonanstalten, som utbilda sig till diakoner (se 1948 års åttonde huvudtitel, s. 347). *Svenska diakonsällskapet* anhåller om oförändrad medelsanvisning för dessa stipendier.

Vidare gör sällskapet framställning om ett särskilt anslag å 5 000 kronor till stipendier för sådana studerande vid anstaltens sociala linje, som utan att utbilda sig till diakoner önska skaffa sig viss kompetens för tjänstgöring inom socialvården. Denna framställning avstyrkes av *socialstyrelsen*.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna förorda någon stipendierätt för andra studerande vid diakonanstalten än diakonelever. Förevarande anslag torde för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till stipendier för utbildande av diakoner för kyrklig och social tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[55] **16. Bidrag till svenska ekumeniska nämnden.** I anledning av motionerna I: 77 och II: 97 anvisade 1951 års riksdag under denna rubrik

för innevarande budgetår ett anslag av 20 000 kronor. Anslaget är avsett såsom bidrag till bestridande av Sveriges årsavgift till Kyrkornas världsråd.

Svenska ekumeniska nämnden hemställer om motsvarande anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. För förevarande ändamål torde anslag med oförändrat belopp böra uppföras jämväl för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska ekumeniska nämnden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

D. Akademier m. m.

[56] 1. **Bidrag till svenska akademien.** Detta anslag, som utgår med 2 300 kronor, avser att bereda akademien ersättning för vissa tillförne av ensaksböter uppburna belopp. Sådan ersättning torde böra utgå även under budgetåret 1952/53 och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska akademien* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 2 300 kronor.

[57] 2. **Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	277 000	278 378
1951/52 (statsliggaren s. 459)	275 300	
1952/53 (förslag)	314 000	

Enligt medgivande av 1936 års riksdag (skrivelsen nr 175) finns vid vetenskapsakademien en för Karl Manne Georg Siegbahn inrättad personlig professur i experimentell fysik. Såsom innehavare av nämnda professur är Siegbahn jämväl föreståndare för vetenskapsakademiens forskningsinstitut för experimentell fysik.

I nådigt brev den 15 juni 1951 har föreskrivits att förevarande förslagsanslag under innevarande budgetår skall disponeras på följande sätt:

- Siegbahn, K. M. G., professor i experimentell fysik, personligen:

Lön	8 000: —	
Ålderstillägg	1 000: —	
Tjänstgöringspenningar	4 000: —	13 000: —
Avgå: pensionsavdrag, beräknade till	<u>839: 16</u>	12 160: 84
- Slätis, S. H. E., laborator i lönegraden Ca 30, personligen, *förslagsvis*
 15 500: — | |
- Bidrag till driftkostnader för forskningsinstitutet för experimentell fysik vid akademien
 249 300: — | |

Summa kronor 276 960: 84

Vidare har Kungl. Maj:t genom samma brev i anslutning till förhöjningen av det å statstjänstemännens löner utgående rörliga tillägget med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951:50 anmälda beslut medgivit, att anslagsposten 3 under innevarande budgetår finge överskridas med högst 25 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår anmäler *akademien*, att Siegbahn förväntas avgå med pension den 31 december 1952, men att han förklarar sig villig att efter pensionsålderns inträde kvarstå som föreståndare för forskningsinstitutet. Till följd härav kunde anslaget minskas med hälften av det för honom avsedda lönebeloppet, nämligen i runt tal 6 100 kronor. Å andra sidan borde till akademiens förfogande för tiden den 1 januari—den 30 juni 1953 ställas ett belopp, motsvarande skillnaden mellan Siegbahns professorslön och hans pension. Härför erforderligt belopp torde beräknas till 725 kronor för månad eller samma belopp, som utginge i ett parallellfall, nämligen som arvode åt professor emeritus The Svedberg såsom föreståndare för cyklotronlaboratoriet i Uppsala. Sammanlagt kunde beloppet alltså uppskattas till i runt tal 4 400 kronor. I detta sammanhang föreslår *akademien* vidare en överflyttning av vissa anslagsmedel från anslaget till atomenergiforskning till förevarande anslag.

Departementschefen. Jag finner det önskvärt, att professorn Siegbahn efter inträdet i pensionsåldern kvarstår som föreståndare för forskningsinstitutet. I anslutning till förslag av chefen för civildepartementet i en den 28 december 1951 dagtecknad proposition (nr 12) beräknar jag, att avlöningsförmånerna till Siegbahn under andra halvåret 1952 komma att utgå efter lönegrad Co 14. Lönebeloppet för denna tid beräknar jag med hänsyn härtill till 13 452 kronor. Under första halvåret 1953 bör Siegbahn erhålla ett arvode för sitt föreståndarskap för institutet, vilket arvode synes bära — med beaktande av nu rådande skillnad mellan lönen i förenämnda lönegrad Co 14 och tjänstepensionen till förutvarande befattningshavare i samma lönegrad — beräknas till 825 kronor för månad eller 4 950 kronor för halvåret ifråga. Medelsbehovet under anslagsposten 1 uppskattar jag således till $(13\,452 + 4\,950 =) 18\,402$ kronor eller avrundat 18 500 kronor.

Likaledes i anslutning till den förenämnda, den 28 december 1951 dagtecknade propositionen beräknar jag avlöningsförmånerna å S. H. E. Slätis' personliga laboratur efter 33 lönegraden och uppskattar i anslutning härtill medelsbehovet under anslagsposten 2 till förslagsvis 21 200 kronor för nästa budgetår.

Beloppet under anslagsposten 3 bör med hänsyn till det för innevarande år medgivna överskridandet uppräknas med 25 000 kronor för nästa budgetår och således upptagas med 274 300 kronor.

Den ifrågasatta överflyttningen av anslagsmedel från anslaget till atomenergiforskning har jag icke ansett mig böra tillstyrka.

Hela anslaget bör alltså uppföras med ett belopp av (18 500 + 21 200 + + 274 300 =) 314 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 314 000 kronor.

[58] **3. Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	30 000
1951/52 (statsliggaren s. 460)	36 000	
1952/53 (förslag)	42 000	

Interimsstyrelsen för vetenskapsakademiens forskningsstationer i Övre Norrland hemställer, med tillstyrkan av *vetenskapsakademien*, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 6 000 kronor till 42 000 kronor. Höjningen motiveras med prisstegringar och ökade avlöningskostnader.

Departementschefen. Jag tillstyrker den föreslagna anslagshöjningen med 6 000 kronor. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med 42 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 42 000 kronor.

[59] **4. Vetenskapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt.** Av detta anslag, som nu är uppfört med 22 000 kronor, disponeras 12 000 kronor såsom bidrag till zoologiska stationen vid Kristineberg och 10 000 kronor såsom bidrag till Bergianska trädgårdens botaniska avdelning.

Vetenskapsakademien föreslår för nästa budgetår en höjning av anslagsmedlen till zoologiska stationen i Kristineberg med omkring 1 300 kronor samt av anslagsmedlen till Bergianska trädgårdens botaniska avdelning med 40 000 kronor. I förstnämnda avseende återopas behovet av ökade medel till dyrtidstillägg åt en forskningsassistent. Av tillgängliga handlingar inhämtas i sistnämnda hänseende bland annat följande.

Utgifterna för verksamheten vid såväl Bergianska trädgårdens botaniska avdelning som Bergianska trädgårdsskolan finansieras till största delen med vinstmedel från trädgårdens handelsavdelning samt vissa intäkter i övrigt

i form av inträdesavgifter och räntor m. m. Bruttokostnaderna för botaniska avdelningen, vilka för ett vart av de senaste tre kalenderåren uppgått till cirka 175 000 kronor, förväntas stiga med 25 procent eller till omkring 220 000 kronor, medan utgifterna för trädgårdsskolan beräknas uppgå till samma belopp som för föregående år eller 10 000 kronor. Handelsavdelningen, som under åren 1948, 1949 och 1950 lämnat en nettovinst om respektive 178 770, 170 743 och 72 028 kronor, antages i fortsättningen kunna bidra med allenast 60 000 kronor per år. Då intäkterna i övrigt uppskattas till 40 000 kronor, torde följaktligen uppstå en brist, uppgående till 130 000 kronor. Bristen bör enligt akademien täckas, förutom genom en förhöjning av statsbidraget med 40 000 kronor till 50 000 kronor, med understöd från akademien med 55 000 kronor och från Stockholms stad med 25 000 kronor.

I avgivet yttrande anför *statskontoret* i huvudsak följande.

Mot den föreslagna arvodesförbättringen åt en forskningsassistent vid zoologiska stationen i Kristineberg finnes intet att invända. Vad angår Bergianska trädgårdens ekonomiska ställning finner *statskontoret* den förväntade ökningen av bruttokostnaderna för botaniska avdelningen med 25 procent väl högt beräknad och håller före, att ifrågavarande kostnader kunna uppskattas till ett något lägre belopp än 220 000 kronor. Ämbetsverket kan heller icke bortse från möjligheten att överskottet under 1950 från affärsrörelsen, 72 000 kronor, kommer att visa sig ha varit exceptionellt litet. Antagandet, att handelsavdelningen fortsättningsvis skulle kunna bidra med blott ett ännu mindre belopp än det nämnda synes vara alltför löst grundat. I detta sammanhang framhålles, att enligt under hand lämnade uppgifter förlusten å affärsrörelsen första halvåret 1951 uppgått till 58 634 kronor samt vinsten under juli månad samma år till 55 408 kronor. Det torde vidare böra utredas, huruvida affärsrörelsen kan göras mera lönsam och i så fall genom vilka åtgärder. Innan en dylik utredning föreligger, synes frågan om beviljande av ett så väsentligt ökat statsbidrag som det nu begärda icke böra upptagas till prövning. Även om sålunda vissa invändningar kunna göras mot de av akademien framlagda kalkylerna, finner *statskontoret* likväl klarlagt, att Bergianska trädgårdens ekonomi är bekymmersam och vill med hänsyn härtill icke motsätta sig, att statsbidraget till den botaniska avdelningen höjes med 15 000 kronor till 25 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker den föreslagna uppräknningen av anslagsmedlen till zoologiska stationen i Kristineberg med 1 300 kronor. Förslaget om en höjning av anslagsmedlen till Bergianska trädgårdens botaniska avdelning anser jag mig icke kunna biträda i vidare mån än *statskontoret* tillstyrkt. Jag hänvisar härvidlag till vad detta ämbetsverk anfört i ämnet.

I detta sammanhang torde jag vidare få erinra om att ett till hyra för ett arbetsbord vid zoologiska stationen i Neapel avsett anslag under en följd av år varit uppfört å riksstaten under åttonde huvudtiteln, avdelning N (se statsliggaren för innevarande budgetår, s. 725, anslag N 11). Anslaget disponeras av vetenskapsakademien. Medel för detta ändamål

torde böra anvisas även för nästa budgetår. Det synes mig emellertid icke påkallat att i fortsättningen upptaga dessa medel under en särskild anslagsrubrik. Jag hemställer därför, att en för ändamålet i fråga avsedd anslagspost för nästa budgetår upptages under förevarande anslag, vilken post jag föreslår uppförd med härvidlag äskat belopp, 3 600 kronor.

Ett bifall till vad jag nu förordat innebär en anslagshöjning med (1 300 + 15 000 + 3 600 =) 19 900 kronor. Anslaget i sin helhet bör alltså för nästa budgetår uppföras med 41 900 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 41 900 kronor.

[60] 5. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	879 000	978 427
1951/52 (statsliggaren s. 460)	876 000	
1952/53 (förslag)	1 052 000	

Akademien föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår följande förändringar i fråga om detta förslagsanslag:

1) inrättande av vissa nya tjänster vid riksantikvarieämbetet, nämligen en som amanuens (Cf 17) vid fornminnesavdelningen, en som kontorist (Ce 13) med tjänstgöring som riksantikvariens sekreterare, en som expeditionsvakt (Ce 9) vid biblioteket och en som kontorsbiträde (Cf 4) å byggnadsminnesavdelningens expedition;

2) inrättande vid statens historiska museum av en tjänst som antikvarie (Ce 26), avsedd för myntkabinettet, och en tjänst som museibiträde (Ce 11);

3) höjning av icke-ordinarieposten med i runt tal 14 500 kronor, varav — i avrundade belopp — 4 900 kronor för avlöning av extra museivakter, 1 000 kronor till täckande av de ökade kostnaderna för bevakningen nattetid och 8 600 kronor till författningsenliga ålderstillägg m. m.;

4) automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad i runt tal 161 300 kronor).

I fråga om motiveringen för de under punkterna 1 och 2 upptagna förslagen om inrättande av vissa tjänster torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. Den för avlöning av extra museivakter begärda medelsökningen betingas, förutom av en under år 1951 genomförd förhöjning av timlönen för sådana vakter, av angelägenheten av att museet i önskvärd utsträck-

ning hålles öppet för allmänheten. Det ökade medelsbehovet till nattbevakning sammanhänger med att den avtalsenliga avgiften härför under nyssnämnda år höjts.

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att en kanslibitträdestjänst i Ca 11 utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13 samt att under icke-ordinarieposten beräknas medel för en kanslibitträdestjänst i lönegraden Ce 11 i stället för en tjänst i Cf 4—Ce 8. Vid sådant förhållande bör ordinarieposten höjas med 500 kronor, icke-ordinarieposten med 800 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 400 kronor.

I personalförteckningen för riksantikvarieämbetet m. m. bör vidtagas den ändring, som föranledes av vad jag nu förordat i fråga om ämbetets personalorganisation.

De av akademien framlagda förslagen, vilka för övrigt på åtskilliga punkter utgöra en upprepning av tidigare framställningar, som icke vunnit statsmakternas bifall, innebära en icke ringa förstärkning av personalorganisationen vid riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m. Förutsättningar för en så betydande förstärkning av personalorganisationen som den akademien tänkt sig anser jag emellertid icke föreligga. I nuvarande läge kan jag således icke biträda akademiens förslag om inrättande av de nya tjänster, för vilka redogjorts under punkterna 1 och 2 i det föregående. Å andra sidan vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts angående behovet av medel till extra museivakter och nattlig bevakning tillstyrka en höjning av icke-ordinarieposten med sammanlagt 5 900 kronor. Samma anslagspost bör därutöver uppräknas med 6 700 kronor med hänsyn till inträffande löneklassförändringar m. m. Arvodesposten är för innevarande budgetår uppförd med 240 kronor, vilka disponeras för tilläggsarvode åt den tjänsteman, som tjänstgör som materialförvaltare. Jag finner en höjning av detta arvode skälig och föreslår, att ifrågavarande post för nästa budgetår ökas med 60 kronor till 300 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut i fråga om höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning uppräknas med 161 600 kronor.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 052 000 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 176 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga den ändring i personalförteckningen för det under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarie-

ämbetet m. m., som föränledes av vad jag i det föregående anförde;

b) godkänna följande avlöningsstat för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	421 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	375 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	255 100
Summa kronor 1 052 000	

c) till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 052 000 kronor.

[61] 6. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	154 000	122 787
1951/52 (statsliggaren s. 462)	156 900	
1952/53 (förslag)	179 900	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *akademien* om en höjning av detta förslagsanslag med sammanlagt 42 700 kronor. Av den föreslagna höjningen belöpa 7 000 kronor på anslagsposten till reseersättningar (nu 35 000), 29 200 kronor på delposten till övriga expenser (nu 50 000) och 2 500 kronor på anslagsposten till växlande utställningar (nu 5 000), medan 4 000 kronor äro avsedda till studieverksamhet, för vilken nu icke finnes någon medelsanvisning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Reseersättningar och växlande utställningar. Till stöd för de härvidlag föreslagna uppräkningsarna åberopas, förutom prisstegringar, att dessa anslagsposter under de sista åren visat sig vara alltför knappt tillräckliga.

Övriga expenser. Det stegrade medelsbehovet under denna delpost motiveras på följande sätt. Utgifterna för städning och renhållning samt skrivmateriel och dylikt ävensom frakter m. m. beräknas öka med respektive 10 400, 400 och 6 300 kronor eller sammanlagt 17 100 kronor. I sistnämnda avseende framhålles, bland annat, att enskilda fondmedel i

viss utsträckning måst tagas i anspråk för ändamålet. Reklamkostnaderna för historiska museet ha hittills bestritts av entrémedel och enskilda medel. Till följd av att museet av besparingsskäl tvingats att inskränka sitt öppethållande uppgå emellertid entrémedlen numera till mycket blygsamma belopp. Akademien anser därför, att expensposten bör höjas med ett mot nysnämnda reklamkostnader svarande belopp eller 3 200 kronor. En för anskaffning av föreskriven verkskyddsmateriel erforderlig medelsanvisning av 8 900 kronor torde vidare enligt akademiens mening böra upptagas under ifrågavarande delpost.

Studieverksamhet. För att i önskvärd omfattning kunna sprida kunskap bland skolbarn och vuxna om forn- och kulturminnesvården i vårt land har akademien årligen måst använda 4 000 kronor av sina egna fondmedel. En verksamhet av detta slag anser akademien vara så betydelsefull, att en härför avsedd anslagspost bör uppföras å förevarande omkostnadsstat.

I detta sammanhang torde jag också få anmäla, att akademien i särskild skrivelse den 2 november 1951 hemställt om anvisande av 5 000 kronor till täckande av vissa i samband med flyttning av telefonväxeln inom akademiens ämbetsbyggnad uppkommande kostnader.

Statskontoret tillstyrker i avgivet yttrande bifall till denna framställning.

Departementschefen. Med hänsyn till inträffade prisstegringar bör anslagsposten till reseersättningar uppräknas med det äskade beloppet 7 000 kronor. Av samma skäl föreslår jag en höjning av delposten till övriga expenser med 10 000 kronor samt av anslagsposten till växlande utställningar med 1 000 kronor. Den till flyttning av telefonväxeln begärda medelsanvisningen anser jag mig böra biträda. Jag förordar sålunda, att ett härför avsett engångsbelopp å 5 000 kronor för nästa budgetår upptages under delposten till övriga expenser. Någon medelsanvisning till studieverksamhet anser jag mig däremot icke kunna tillstyrka. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande förevarande anslag, som därför för nästa budgetår bör höjas med sammanlagt 23 000 kronor till 179 900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:* Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 179 900 kronor.

[62] **7. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	75 000	75 998
1951/52 (statsliggaren s. 463)	65 000	
1952/53 (förslag)	65 000	

Under ettvarvt av budgetåren 1939/52 har ett för inredning och utrustning av statens historiska museums nya lokaler vid Narvavägen avsett reservationsanslag ställts till akademiens förfogande. I fråga om den hitillsvarande medelsanvisningen till detta ändamål samt de planer för det fortsatta arbetet med museets inredning och utrustning, som akademien framlagt, torde i huvudsak få hänvisas till vad min företrädare i ämbetet härutinnan anført, då han år 1950 och 1951 anmälde denna fråga (se 1951 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, s. 55 f. och samma bilaga för år 1950 s. 57 f.). Här må endast nämnas, att departementschefen förra året, trots att han funnit sig förhindrad att framlägga en för de närmast kommande budgetåren bindande generalplan för inrednings- och utrustningsarbetena vid detta museum, ansett sig kunna tillstyrka, att ett anslag av 65 000 kronor för ifrågavarande ändamål uppfördes å riksstaten för innevarande budgetår. Då anslaget för sistförflutna budgetår upptagits med 75 000 kronor, innebar detta en sänkning med 10 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår anmäler *akademien*, att anslag till fortsatt inredning och utrustning alltjämt är erforderligt. Akademien räknar härvid med samma medelsbehov som för budgetåret 1950/51 eller 75 000 kronor. Inträffade prisstegringar motivera emellertid en uppräkning av detta belopp med 20 procent eller 15 000 kronor, och akademien hemställer därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 90 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 25 000 kronor.

Departementschefen. För att det fortsatta arbetet med museets inredning och utrustning skall kunna bedrivas kontinuerligt och planmässigt är det givetvis angeläget, att de ekonomiska villkor, under vilka detta arbete måste ske, kunna överblickas. De kostnader, varom här är fråga, äro dock av sådan storleksordning, att även jag finner det alltför vanskligt att genom ett förslag till generalplan binda statsmakterna vid dylika utgifter för en lång följd av år. Akademien synes i sina anslagsäskanden för nästa budgetår heller icke ha ifrågasatt detta.

Det synes mig emellertid skäligt, att anslag för nu ifrågavarande ändamål uppföres å riksstaten även för nästa budgetår. Akademiens förslag om ökad medelsanvisning anser jag mig dock i nuvarande läge icke kunna biträda. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 65 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[63] 8. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Bidrag till avlöning åt landsantikvarier.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	86 400	125 225
1951/52 (statsliggaren s. 463)	100 000	
1952/53 (förslag)	138 600	

Beträffande detta förslagsanslag har akademien för nästa budgetår föreslagit oförändrad medelsanvisning. Med hänsyn till att Kungl. Maj:t den 8 juni 1951 med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951:50 givna bemyndigande fastställt vissa ändrade grunder för statsbidragsberäkningen, innebärande en höjning av statsbidragets maximibelopp, vill jag emellertid föreslå en uppräknig av anslaget med 38 600 kronor till 138 600 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Bidrag till avlöning åt landsantikvarier* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 138 600 kronor.

[64] 9. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	35 000	31 645
1951/52 (statsliggaren s. 463)	35 000	
1952/53 (förslag)	40 000	

Detta reservationsanslag disponeras nu på följande sätt:

1. Underhåll och ökande av de under akademiens inseeende ställda samlingarna	16 000
2. Vård och underhåll av antikvariskt-numismatiska biblioteket ..	14 000
3. Vård och underhåll av antikvariskt-topografiska arkivet	5 000
	<u>Summa kronor 35 000</u>

Akademien hemställer för nästa budgetår om en höjning av anslaget med 9 000 kronor, varav 6 000 kronor under posten 2 och 3 000 kronor under posten 3. Ökningen under förstnämnda post motiveras med stegrade bokpriser och bindingskostnader. Beträffande medelsanvisningen under anslagsposten 3 framhålles, att denna under en följd av år varit så otillräcklig, att akademien måst tillskjuta betydande belopp av sina enskilda fondmedel.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört vid anmälan av anslaget till bokinköp och bokbindning vid kungl. biblioteket föreslår jag en uppräknig av posten 2 med 5 000 kronor. I fråga om posten 3 kan jag däremot icke tillstyrka någon ökad medelsanvisning. Anslaget i sin helhet bör sålunda för nästa budgetår höjas

med 5 000 kronor till 40 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[65] **10. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	80 000	82 805
1951/52 (statsliggaren s. 464)	80 000	
1952/53 (förslag)	104 500	

För nästa budgetår hemställer *akademien* om en höjning av detta reservationsanslag med 58 000 kronor till 138 000 kronor. Den föreslagna höjningen fördelar sig på olika anslagsposter på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Fornlämningars vård och undersökning (nu 13 000) + 7 000
2. Vård och underhåll av byggnadsminnesmärken, vilka ägas av akademien eller eljest äro ställda under akademiens eller riksantikvarieämbetets direkta vård och förvaltning (nu 32 000) + 18 000
3. Omedelbara istandsättningsåtgärder å vissa andra byggnadsminnesmärken (nu 30 000) + 18 000
4. Byggnadsminnesmärkens vård och undersökning (nu 5 000) + 5 000
5. Systematiska vetenskapliga utgrävningar (nu intet) + 10 000

Såsom motivering härför anföres i huvudsak följande.

Posten 1. Ett flertal Kronan eller akademien tillhöriga fornminnesområden måste ständigt bli föremål för tillsyn och vård. Som exempel må blott nämnas de största, nämligen Gamla Uppsala och Björkö. I samband med bebyggelse, vägarbeten, grustäkter och dylikt måste årligen ett stort antal fornlämningar borttagas efter förutgången undersökning. Allt detta kräver betydande kostnader, för vilkas bestridande den nuvarande medelstildelningen är otillräcklig.

Posten 2. Denna post avser löpande underhållsarbeten å de byggnadsmonument av olika slag — ödekyrkor och profana byggnader samt Visby ringmur — som stå under akademiens och riksantikvarieämbetets vård och förvaltning. Trots vissa förstärkningar med donationsmedel under senare år är denna post främst tack vare de senaste årens prisstegringar inom byggnadsfacket otillräcklig för sitt ändamål. De för nästa budgetår mest ofrånkomliga och kostnadskrävande konserveringsarbetena hänföra sig till Tynnelsö slott och Visingsborgs slottsruin.

Posten 3. Om denna post gäller i tillämpliga delar vad nyss anförts under posten 2. De byggnadsminnesmärken, varom nu närmast är fråga,

äro Stegeborgs slott, Enångers gamla kyrka och Källa ödekyrka. På senare år har dessutom en ny vårdnadsuppgift alltmer trängt i förgrunden, nämligen vården och underhållet av sådana äldre, kulturhistoriskt värdefulla broar, som utdömts för trafik. Av den under ifrågavarande post begärda ökningen avses 8 000 kronor för sistnämnda ändamål.

Posten 4. Medelsanvisningen under denna post är avsedd för sådana undersökningar och utredningar, som äro nödvändiga för att riksantikvarieämbetet skall kunna fullgöra sin instruktionsmässiga skyldighet såsom sakkunnig instans för den offentliga byggnadsminnesvården i riket. Som exempel må här endast nämnas granskning av stadsplaner, väg- och broförslag samt registrering enligt lagen den 12 juni 1942 om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader. För ämbetets del föreligger nu ett behov av fullständiga uppmättningsritningar och belysande fotografier över de enligt nyssnämnda lag registrerade anläggningarna. Kostnaderna härför, som uppskattas till 10 000 kronor, avses uppdelade å två budgetår med 5 000 kronor för vardera året.

Ny anslagspost till systematiska vetenskapliga utgrävningar. Till stöd för förslaget härom, vilket under en följd av år framförts av akademien utan att vinna statsmakternas bifall, återopas bland annat följande. Utgrävningar av detta slag, vilka med hänsyn till att de utgöra underlag för de större vetenskapliga sammanhangen inom arkeologien äro av mycket stor vikt, ha på grund av medelsbrist under de senaste decennierna alltmer måst eftersättas. Under de sista tio åren har akademien endast ytterst knapphändigt och med anlitanande av egna medel kunnat tillgodose intresset i fråga. Härför disponibelt belopp har nämligen uppgått allenast till omkring 2 000 kronor för år.

Departementschefen. Det är givetvis angeläget, att vården och underhållet av våra fornlämningar och byggnadsminnen icke eftersättas i brist på erforderliga medel. I nuvarande ekonomiska läge anser jag mig dock icke kunna helt tillmötesgå de krav, akademien ställt. Jag föreslår emellertid, att posten 1 för nästa budgetår ökas med det begärda beloppet 7 000 kronor till 20 000 kronor. Vad angår övriga poster under anslaget är jag villig att beträffande posterna 2 och 3 tillstyrka en uppräkningsmed tillhoppa 15 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av akademien fördela sistnämnda belopp på de båda anslagsposterna i fråga. Med hänsyn till vad i ärendet anförts om medelsbehovet under posten 4 är jag beredd att föreslå en höjning av denna post med 2 500 kronor till 7 500 kronor. Förslaget om anvisande av särskilda medel till systematiska vetenskapliga utgrävningar anser jag mig däremot icke kunna biträda.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag icke någon ändring av förevarande anslag. Anslaget i sin helhet bör därför för nästa budgetår höjas med sammanlagt 24 500 kronor till 104 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:*
Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornläm-

ningar och byggnadsminnesmärken för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 104 500 kronor.

[66] 11. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	182 600	177 541
1951/52 (statsliggaren s. 464)	182 600	
1952/53 (förslag)	217 600	

Detta reservationsanslag är avsett till bestridande av kostnaderna för en inventering av vårt lands fasta fornlämningar i syfte att i enlighet med det av 1937 års riksdag fattade beslutet om utarbetande av en på flygfotografering grundad ekonomisk karta kunna på denna upptaga dylika fornlämningar. Kostnaderna för avlöning av sex fältarkeologer och fem ritbiträden, som året runt äro sysselsatta med inventeringsarbetet och det insamlade materialets bearbetning, bestridas från riksantikvarieämbetets avlöningsanslag.

Akademien hemställer för nästkommande budgetår om en anslagshöjning med 88 400 kronor till 271 000 kronor. Av den begärda ökningen avse ungefär 34 400 kronor viss enligt akademiens uppfattning behövlig personalförstärkning (anställande av två amanuenser och två ritbiträden). Såsom motivering för den äskade uppräknningen anföres i huvudsak följande. Den yta, som skall kartläggas under budgetåret 1952/53, beräknas omfatta 80 kvadratmil i Stockholms och Uppsala län. På grund av det stora antalet fornlämningar inom landskapen omkring Mälaren — antalet fornlämningar är i dessa län mer än tre gånger så stort som inom tidigare inventerade områden — bli kostnaderna per inventerad kvadratmil avsevärt högre där än i landskap med färre fornlämningar.

Departementschefen. Jag anser mig icke i vidare mån kunna gå akademiens önskemål till mötes än att jag för nästa budgetår föreslår en uppräknning av detta anslag med 35 000 kronor till 217 600 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 217 600 kronor.

[67] 12. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	32 500	33 930
1951/52 (statsliggaren s. 464)	32 500	
1952/53 (förslag)	53 200	

I fråga om detta förslagsanslag föreslår *akademien* för nästa budgetår uppflyttning av två extra ordinarie museibiträdestjänster, den ena från 11 till 15 lönegraden och den andra från 8 till 11 lönegraden. Såsom motive-ring härför anföres i huvudsak följande.

Innehavarna av de tjänster, varom här är fråga, ha bågge under en i det närmaste två decennier lång tjänstgöringstid visat prov på sällsynt plikt-trohet samt förvärvat utomordentliga kvalifikationer för sitt arbete. De be-sitta djupgående kunskaper i ostasiatisk arkeologi och äro synnerligen för-trogna icke blott med samlingarnas mångskiftande föremålsbestånd utan även med de vetenskapliga problem, som uppstå i samband med vården av desamma. Vid sidan av sådana ordinära sysslor, såsom självständig utrikes-korrespondens och biblioteksarbete m. m., biträda de sålunda föreståndaren i hans forsknings- och publiceringsarbete.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet i två särskilda, den 28 december 1951 dagtecknade propositioner anført i fråga om lönegradsplacering för dels vissa professorer m. m. och dels viss biträdes-personal m. m. utgår jag från att föreståndaren för nu ifrågavarande sam-lingar från och med den 1 juli 1952 skall vara placerad i lönegraden Co 14, samt att medel under icke-ordinarieposten skola beräknas för två musei-biträden i lönegraden Ce 11 i stället för ett i Ce 11 och ett i Ce 8. Härav föranledda ändringar böra vidtagas i anslagsberäkningen för nästa budget-år, varjämte vederbörlig personalförteckning för de ostasiatiska arkeologi-ska samlingarna bör upprättas. Vidare torde 1951 års riksdags beslut an-gående höjning av grundlöner enligt statens löneplansförordning medföra viss uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 53 200 kro-nor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 20 700 kro-nor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande ost-asiatiska arkeologiska samlingarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Tjänsteman å övergångsstat

1 professor och chef Co 14

b) godkänna följande avlöningsstat för de under vitter-hets-, historie- och antikvitetsakademien lydande ostasiati-ska arkeologiska samlingarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	20 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	20 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 500
	Summa kronor 53 200

c) till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 53 200 kronor.

[68] 13. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 900	6 527
1951/52 (statsliggaren s. 465)	5 900	
1952/53 (förslag)	5 900	

Jag tillstyrker, att detta förslagsanslag i enlighet med framställning av akademien för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 kronor.

[69] 14. **Förvärv av en fastighet invid Uppsala högar.** Fornlämningsområdet vid Gamla Uppsala i Uppsala stad är ur arkeologisk samt ur kulturhistorisk lika väl som allmänt historisk synpunkt så märkligt, att statsmakterna städe sett som sin plikt att bereda skydd och vård åt det samma, framför allt genom att söka motverka störande bebyggelse och andra ingrepp i landskapet. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t tidigare i olika sammanhang haft att taga ställning till frågan om inköp för kronans räkning av viss fast egendom. *Riksantikvarieämbetet* har nu uppmärksammat, att de byggnader, som uppförts å den inom förutnämnda område belägna stadsägan 1441 + 1442 (förut Kungsgården ¹), på grund av sitt läge invid Gamla Uppsala kyrka och Uppsala högar äro i hög grad störande. Ämbetet har därför ifrågasatt fastighetens inköp för kronans räkning, var-efter byggnaderna skulle kunna rivras och bortföras. Sedan förhållandet anmälts för *domänstyrelsen*, har styrelsen i skrivelse den 10 oktober 1950 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen har därvid överlämnat samtliga handlingar i ärendet, varibland värderingsinstrument beträffande fastigheten i fråga samt kronans exemplar av ett den 29 april och den 19 maj 1950 under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande upprättat

köpekontrakt mellan styrelsen och fastighetsägarna. Av nyssnämnda värderingsinstrument inhämtas bland annat följande beträffande fastighetens beskaffenhet och taxeringsvärde.

Egendomen består av fyra skiften, varav två hemskiften och två utskiften. Båda hemskiftena äro belägna inom fornminnesområdet, det större skiftet omedelbart norr om Gamla Uppsala kyrka. Detta skifte, å vilket äro uppförda boningshus, flygelbyggnad, stall- och ladugård jämte ekonomibyggnader i övrigt, gränsar i öster mot allmänna vägen Uppsala—Danne-mora och genomlöpes av Uppsala—Gävle järnväg. De två utskiftena äro belägna ungefär 25 kilometer nordväst om hemskiftena. Hemskiftena omfattar omkring 22 hektar, allt åker och tomt, samt utskiftena ungefär 10 hektar skogsmark. Sammanlagda arealen uppgår således till cirka 32 hektar. Åkerjorden utgöres av lös mylla på lera och är av god beskaffenhet. Skogsmarken är medelgod. Den ideala medelboniteten utgör 4,5 kubikmeter. Virkesförrådet beräknas till omkring 1 000 kubikmeter eller ungefär 100 kubikmeter per hektar. Skogsbeståndet, som huvudsakligen utgöres av 50 till 70 år gammal gran och tall, är till stor del välslutet och i behov av snar gallring. Ett av skogskiftena gränsar intill ett motsvarande skifte, tillhörande de med stöd av 1949 års riksdags beslut (jfr riksd. skr. 1949: 27, p. 2) för kronans räkning inköpta fastigheterna Myrby 1¹ och 2². Ur brukningssynpunkt kunna nyssnämnda fastigheter sammanläggas med nu ifrågavarande egendom. Sistnämnda fastighets taxeringsvärde utgör 24 700 kronor, varav 22 000 kronor jordbruksvärde och 2 700 kronor skogsvärde.

Det förenämnda köpekontraktet innehåller — förutom bestämmelser om köpeskillingens storlek, 115 000 kronor — i huvudsak följande bestämmelser.

Fastigheten tillträdades den 14 mars 1951. Rätt förbehålles den ena av säljarna, Cecilia Brundin, att under en tid av fem år, räknat från tillträdesdagen, kostnadsfritt kvarbo i fastighetens mangårdsbyggnad och att under samma tid nyttja fastighetens flygelbyggnad med skyldighet för henne att dels ensam sörja för nödigt underhåll av byggnaderna, dels ha dessa brandförsäkrade, boningshuset till lägst 20 000 kronor och flygelbyggnaden till lägst 6 000 kronor, dels ock betala på byggnaderna belöpande del av fastighetsskatt. Vissa närmare angivna förpliktelser i fråga om egendomens vattenförsörjning åvila dessutom Cecilia Brundin, i samband varmed hon äger uppbära ersättning av vederbörande vattenförbrukare. Fastigheten överlämnas fri från alla gravationer. Kronan bestrider kostnaderna för köpets lagfarande. Kronan skall därjämte respektera bestämmelserna i ett mellan Gamla Uppsala kommun och dåvarande markägare den 22 april 1922 upprättat kontrakt rörande viss markupplåtelse för vattenanläggning m. m. samt ett mellan Cecilia Brundin och ägaren till stadsägan 1673 + 1674 + +1675 muntligen träffat avtal om rätt till vattenledning m. m. Kronan har vidare att svara för vissa i samband med rivning av egendomens ladugårdsbyggnad uppkommande kostnader. I köpet ingår å fastigheten den 1 januari 1950 befintlig utstämplad skog. Säljarna förklara, att skog ej avverkats å fastigheten efter den 15 januari 1950.

Beträffande fastighetens reella värde och sättet för köpeskillingens bestridande anför och föreslår domänstyrelsen följande.

Då av skäl, som riksantikvarieämbetet anført, det synes angeläget, att egendomen förvärvades av kronan, har domänstyrelsen föranstaltat om värdering av egendomen samt underhandlat med ägarna om villkoren för köpet. Dessa ha därvid för egendomen begärt ett pris av 115 000 kronor, som styrelsen finner skäligt.

Vissa av riksantikvarieämbetet ifrågasatta inskränkningar i egendomens användning synas icke utgöra hinder emot att egendomen fortfarande nyttjas till jordbruk. Vid förvärv av egendomen för kronans räkning synes därför böra uppdragas åt domänstyrelsen att omhändertaga egendomen. Densamma torde lämpligen kunna sammanslås med de intilliggande, förutnämnda fastigheterna Myrby 1¹ och 2².

Värdet av egendomen — vid det förhållandet att densamma nyttjas för skogs- och jordbruksändamål — uppskattas till 36 400 kronor. Härav belöpa å skogsskiftet 7 800 kronor och å jordbruksskiftet 28 600 kronor. Återstående del av köpeskillingen, 78 600 kronor, belöper å tomtvärden, vilka icke kunna utnyttjas.

Under förutsättning att avkastningen av skog och jordbruk tillföres domänfonden, har domänstyrelsen intet att erinra emot att för köpeskillingens gäldande av markfondens medel utgår ett belopp av 36 400 kronor. Återstoden, 78 600 kronor, bör utgå av anslag, som kan för ändamålet beviljas. Ärendet torde icke kunna avgöras utan riksdagens hörande.

Departementschefen. Såsom jag i det föregående redan framhållit, har det även vid tidigare tillfällen ansetts ankomma på det allmänna att i möjligaste mån bereda skydd och vård åt fornminneskomplexet i Gamla Uppsala. Ur de synpunkter, som jag med hänsyn härtill anser mig böra företräda, finner jag i likhet med riksantikvarieämbetet den bebyggelse, varom här är fråga, störande. Betyräggande garantier synas därför böra skapas för dess undanröjande. Även jag anser det sålunda önskvärt, att nu ifrågasvarande fastighet, stadsägan 1441 + 1442 i Uppsala stad, förvärfvas för kronans räkning. Mot den föreslagna köpeskillingens storlek har jag icke funnit anledning till erinran, liksom ej heller mot övriga villkor och bestämmelser i det under förutsättning av statsmakternas godkännande upprättade köpekontraktet. Jag kan också ansluta mig till domänstyrelsens förslag i övrigt. Sålunda synes det lämpligt, att, därest köpet kommer till stånd, fastigheten underställes domänstyrelsen för förvaltning. Egendomens avkastning torde — likaledes i enlighet med styrelsens förslag — böra tillföras domänfonden. Det av domänstyrelsen föreslagna sättet för köpeskillingens gäldande synes mig lämpligt. För att genomföra köpet erfordras enligt detta förslag ett särskilt anslag av 78 600 kronor, vilket torde böra anvisas under riksstatens åttonde huvudtitel för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medgiva att stadsägan 1441 + 1442 (förut Kungsgården 1¹) i Uppsala stad må för det ändamål, som i det föregående angivits, förvärfvas för kronans räkning för en köpeskillning av 115 000 kronor och på i huvudsak de villkor och

bestämmelser i övrigt, som i det förenämnda köpekontraktet innefattas;

b) godkänna att köpeskillingen gäldas på det sätt domänstyrelsen föreslagit;

c) till *Förvärv av en fastighet invid Uppsala högar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 78 600 kronor.

[70] 15. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:
Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	250 600	266 122
1951/52 (statsliggaren s. 465)	249 900	
1952/53 (förslag)	293 900	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslår akademien i fråga om detta förslagsanslag följande.

a) uppflyttning av en kanslibiträdetsjänst (Ca 11) till kontoristtjänst (Ca 13);

b) anvisande under arvodesposten av 3 600 kronor till arvode åt en kemiskt skolad assistent vid det med konsthögskolan förbundna institutet för materielkunskap och i samband därmed indragning av nu ur icke-ordinarieposten utgående 1 400 kronor till undersökningar rörande materielersättningar;

c) uppräknig av arvodesposten med omkring 4 100 kronor för att möjliggöra en höjning med 33 procent av till konsthögskolans direktör samt akademiens sekreterare, bibliotekarie och kamrerare utgående arvoden;

d) ökad medelsanvisning till författningenslignade ålderstillägg åt icke-ordinarie personal (kostnad omkring 400 kronor);

e) automatisk höjning av arvodesposten med 5 616 kronor till täckande av kostnaderna för av Kungl. Maj:t den 25 maj 1951 beslutad arvodesförbättring åt viss lärar- och biträdespersonal;

f) automatisk uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg (kostnad cirka 34 100 kronor).

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Den begärda uppflyttningen av en kanslibiträdetsjänst till kontoristtjänst motiveras med att större kvalifikationer än de, som vanligen krävas av kanslibiträden, erfordras för denna tjänst. Kansligöromålen som sådana ställa stora krav på vederbörande tjänstinnehavares omdöme och kunskaper. Det ankommer också å henne att ge råd och upplysningar åt in- och utländska konstnärer och konststudenter, vilka dagligen hänvända sig till akademien, samt att biträda sekreteraren vid arkivets vård och utomstående forskare vid studier i arkivet. — Till stöd för förslaget om arvode åt en kemiskt skolad assistent framhålles vikten av att den undersökning och de prov, som

utföras vid institutet för materielkunskap, även ur kemisk synpunkt bli föremål för kontinuerlig bearbetning. — Den till arvodesförbättring åt konsthögskolans direktör samt akademiens sekreterare, bibliotekarie och kamrerare äskade medelsökningen betingas främst av arten av de göromål, som åvila samtliga dessa befattningshavare. Enligt akademiens mening äro de arbetsuppgifter, varom här är fråga, ansvarsfulla och krävande. De kunna därför knappast betraktas som uppdrag av bisysslokaraktär. Med hänsyn härtill synes det akademien rimligt, att befattningshavarna i fråga kompenseras för penningvärdets fall.

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacing för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att en kanslibitträdestjänst i lönegraden Ca 11 utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13. Härav föranledd ändring bör vidtagas i personalförteckningen, varjämte ordinarieposten bör höjas med 500 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 200 kronor.

Ur akademiens för närvarande med 45 400 kronor uppförda arvodespost utgå bland annat följande belopp, nämligen 5 004 kronor till konsthögskolans direktör, 1 704 kronor till vardera av akademiens bibliotekarie och kamrerare, 300 kronor till akademiens kassakontrollant samt 504 kronor till vardera av professorn i målning och professorn i skulptur för vissa dem utöver den egentliga undervisningen åvilande göromål. Jag finner en viss uppräknig av dessa arvoden skälig och föreslår därför, att deras innehavare för nästa budgetår tillerkännas följande belopp, nämligen direktören 5 520 kronor, vardera av bibliotekarien och kamreraren 1 872 kronor, kassakontrollanten 330 kronor samt vardera av förutnämnda professorer 552 kronor. Därest uppdraget såsom konsthögskolans direktör förenas med annan avlönad befattning vid högskolan torde dock dennes arvode böra utgå med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:t. Vidare bör i detta sammanhang ett under arvodesposten för ersättning till semestervikarier uppfört belopp ökas från 372 till 394 kronor. En under innevarande budgetår genomförd arvodesförbättring åt viss lärar- och biträdespersonal bör dessutom medföra en uppräknig av arvodesposten med 5 616 kronor. Med hänsyn till vad i ärendet anförts om behovet av medel till arvode åt en kemiskt skolad assistent vid det med konsthögskolan förbundna institutet för materielkunskap tillstyrker jag, att ett sådant arvode för nästa budgetår uppföres under ifrågavarande post med härvidlag äskat belopp, 3 600 kronor. Ett bifall till vad jag nu förordat innebär, att arvodesposten för nästa budgetår uppföres med 55 600 kronor eller 10 200 kronor mer än för innevarande budgetår, samt att icke-ordinarieposten sänkes med 1 400 kronor, motsvarande det nu utgående beloppet till undersökningar rörande materielersättningar. Å andra sidan torde behovet av medel till författningssenliga ålderstillägg m. m. motivera en uppräknig av sistnämnda post med 400 kronor. Slutligen medför 1951 års riksdags beslut rörande höjning av

grundlöner enligt statens löneplansförordning en ökning av anslagsposten till rörligt tillägg med 34 100 kronor.

Avlöningsanslaget i sin helhet beräknar jag för nästa budgetår till 293 900 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 44 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga den ändring i personalförteckningen för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	161 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	55 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	21 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 400
Summa kronor	293 900

c) till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 293 900 kronor.

[71] 16. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	61 800	56 688
1951/52 (statsliggaren s. 466)	54 200	
1952/53 (förslag)	62 000	

Av detta förslagsanslag disponeras för närvarande 27 400 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 26 400 kronor till övriga expenser. För nästkommande budgetår föreslår akademien en höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 2 500 kronor och av delposten till övriga expenser med 6 000 kronor. I förstnämnda avseende framhålles, förutom prisstegringar, att belastningen å ifrågavarande post under sistförflutna budgetår uppgått till 29 900 kronor. Höjningen av expensposten sammanhänger med ökade materiel- och städningskostnader.

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen å delposten till bränsle, lyse och vatten tillstyrker jag en höjning av denna post med det

begärda beloppet 2 500 kronor till 29 900 kronor. En viss förstärkning av delposten till övriga expenser synes också bära ske. Jag förordar därför en uppräknings av denna post med 5 300 kronor till 31 700 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring av detta anslag, som alltså för nästa budgetår bör höjas med 7 800 kronor till 62 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[72] **17. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	39 000	42 303
1951/52 (statsliggaren s. 467)	39 000	
1952/53 (förslag)	39 000	

Detta reservationsanslag torde för nästa budgetår i enlighet med förslag av akademien bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 39 000 kronor.

[73] **18. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	14 500	12 236
1951/52 (statsliggaren s. 467)	14 500	
1952/53 (förslag)	24 500	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *akademien* om anvisande av medel till sammanlagt tre utlandsstipendier à 8 400 kronor i stället för ett à 6 000 kronor. Ett bifall härtill föranleder en anslagshöjning med 19 200 kronor. Vidare förordar akademien under åberopande av det stora antalet elever i arkitekturskolan en uppräknings med 2 000 kronor av det till elevernas studieresor anvisade beloppet av 5 500 kronor. Slutligen anhåller akademien om ett anslag av 10 000 kronor till kostbidrag åt vissa elever vid konsthögskolan. I detta sammanhang åberopas en av akademien den 6 december 1950 i ämnet gjord underdånig framställning, över vilken *konstnärernas riksorganisation, 1948 års konstatredning* och *statskontoret* yttrat sig. Av tillgängliga handlingar inhämtas i denna fråga i huvudsak följande.

Akademien. De studerande vid konsthögskolan äro icke delaktiga av den förmån, som i form av fria skolmåltider kommer lärjungar

vid folkskolor och läroverk till del och ha ej heller hänförs till de grupper av studerande, som kunna ifrågakomma till statliga naturastipendier. En undersökning av deras ekonomiska och sociala förhållanden utvisar, att deras förvärvsmöjligheter under studietiden äro starkt begränsade samt att många av dem leva under så knappa omständigheter, att de intaga allenast ett — mycket anspråkslöst — mål om dagen. En så knapphändig kost måste i längden verka nedbrytande på hälsa och krafter. Akademien finner det därför önskvärt, att de mest behövande eleverna tillförsäkras en kostnadsfri måltid om dagen. De fondmedel, som stå till akademiens förfogande och skulle kunna användas för ifrågavarande ändamål, uppgå icke till mer än 4 000 kronor och förslå allenast till tillfällig hjälp vid inträdande trångmål. Av förutnämnda undersökning framgår, att omkring tjugufem elever äro i behov av fria måltider. Med hänsyn till konsthögskolans förhållanden synes detta lämpligast kunna ordnas så, att kuponger berättigande till måltid på en prisbillig restaurant genom direktörens försorg och efter hans prövning utdelas till de elever, som styrkt sig vara i behov av denna hjälp. Då läroåret omfattar 200 dagar, skulle med en beräknad kostnad av två kronor per måltid en medelsanvisning av 10 000 kronor vara tillfyllest för ändamålet.

Såväl konstnärernas riksförbund som 1948 års konstutredning finna förslaget om kostbidrag åt behövande elever vid konsthögskolan behjärtansvärt och tillstyrka därför detsamma. Konstutredningen framhåller önskvärdheten av att nämnda elever i fråga om naturastipendier och andra ekonomiska förmåner jämföras med övriga högskolestuderande.

Statskontoret. I och för sig förefaller förslaget behjärtansvärt. Av statsfinansiella skäl synes dock för närvarande uteslutet att utöka kretsen av de högskolor, vilkas elever anses böra komma i åtnjutande av naturastipendier. Vidare lära möjligheterna att höja redan nu utgående anslag till stipendier vid konsthögskolan, såvitt statskontoret kan bedöma, av samma skäl vara tämligen små. Ämbetsverket vill mot bakgrunden av det anförda ifrågasätta, om icke i viss utsträckning medel från nuvarande stipendieanslag skulle — efter bemyndigande av riksdagen — kunna tagas i anspråk för ifrågavarande ändamål med eftersättande av något eller några av de utgiftsändamål, som avses med anslaget. Slutligen bör övervägas, om icke möjlighet föreligger att använda viss del av avkastningen av konsthögskolans egna fonder till att förbättra levnadsvillkoren i åsyftad riktning för de ekonomiskt sämst ställda bland högskolans elever.

Departementschefen. Konsthögskolans elever ha samtliga efter relativt hård konkurrens och till följd av utpräglad konstnärlig begåvning vunnit inträde vid högskolan, och det finnes följaktligen anledning att fästa förhoppningar vid den insats i svenskt konstliv, vartill de förbereda sig. Som av redogörelsen i det föregående framgår lämna emellertid rådande ekonomiska och sociala förhållanden för deras del åtskilligt övrigt att önska. Jag anser mig därför böra behjätta akademiens förslag om kostbidrag åt de minst bemedlade av dessa studerande och tillstyrker alltså för nästa budgetår anvisande av medel till detta ändamål med det äskade

beloppet, 10 000 kronor. Då jag icke i övrigt ifrågasätter någon ändring av förevarande anslag, bör detta för nästa budgetår höjas med nyssnämnda belopp, 10 000 kronor, och sålunda uppföras med 24 500 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 24 500 kronor.

[74] 19. **Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	523 800	558 792
1951/52 (statsliggaren s. 467)	538 700	
1952/53 (förslag)	665 400	

Musikaliska akademien föreslår i sina anslagsäskanden för nästa budgetår följande förändringar beträffande detta förslagsanslag:

a) ökning av antalet undervisningstimmar i vissa ämnen med sammanlagt 90 veckotimmar och i samband därmed inrättande av en ny lärartjänst i lönegraden Ce 25;

b) anvisande av 7 700 kronor till provårsundervisning av musikleärlärover;

c) ökad medelsanvisning till författningssenkliga ålderstillägg m. m. åt icke-ordinarie personal (kostnad 2 600 kronor);

d) automatisk höjning med 1 600 kronor av ordinarieposten i anslutning till 1951 års riksdagsbeslut angående lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m.;

e) automatisk ökning av icke-ordinarieposten med 12 800 kronor till följd av Kungl. Maj:ts beslut den 25 maj 1951 angående vissa särskilda avlöningsföreskrifter för musikhögskolan;

f) automatisk uppräkningspost till rörligt tillägg (kostnad 86 900 kronor);

g) ordinariesättning av två extra ordinarie lärartjänster vid musikhögskolan.

I sistnämnda sammanhang torde jag även få anmäla en av akademien i särskild skrivelse den 3 april 1951 gjord framställning om ordinariesättning av två extra ordinarie lärartjänster vid musikhögskolan.

Av den föreslagna utökningen av undervisningstiden hänföra sig 35 veckotimmar till förslag om en ökning med 8 av antalet elever i musikleärläroverklassen. Under erinran om sin för innevarande budgetår i detta sammanhang gjorda framställning framhåller akademien, att den brist på musikleärover, som sedan en del år förelegat, nu hotar att antaga verkligt oroväckande

proportioner. Det totala medelsbehovet för den begärda utökningen av antalet undervisningstimmar har uppskattats till 57 900 kronor. Förslaget om provårsundervisning av musikleärarelever innebär en återupprepning även vad beträffar motiveringen av akademiens förra året härutinnan gjorda äskanden, vilka ej vunno statsmakternas bifall (se 1951 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, s. 65 f.).

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att en kanslibitträdestjänst i Ca 11 utbytes mot en kansliskrivartjänst i Ca 15 samt att under icke-ordinarieposten beräknas medel för en kanslibitträdestjänst i Ce 11 i stället för en tjänst i Cf 4—Ce 8. Vid sådant förhållande torde ordinarieposten böra höjas med 1 000 kronor, icke-ordinarieposten med 800 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 600 kronor.

Jag biträder också akademiens förslag om ordinariesättning av fyra extra ordinarie lärartjänster vid musikhögskolan, då detta förslag synes överensstämma med de för riksdagen framlagda principerna för dylik ordinariesättning (prop. 1945: 191 s. 45). Härigenom minskar antalet extra ordinarie tjänster från 17 till 13, medan antalet ordinarie tjänster ökar från 13 till 17. Vid bifall härtill bör icke-ordinarieposten sänkas med 48 000 kronor och ordinarieposten höjas med motsvarande belopp. Sistnämnda post torde också i anslutning till 1951 års riksdags beslut rörande lönerevision för vissa cheftjänstemän m. m. böra uppräknas med ytterligare 1 600 kronor.

I personalförteckningen för musikaliska akademien med musikhögskolan böra vidtagas de ändringar, som föranledas av vad jag i det föregående förordat i fråga om personalorganisationen vid dessa institutioner.

Av den för närvarande med 3 900 kronor uppförda arvodesposten disponeras 1 800 kronor till kamreraren och 1 500 kronor till en läkare. Jag finner en höjning av dessa arvoden skälig och föreslår, att de för nästa budgetår upptagas med respektive 2 000 kronor och 1 650 kronor. Detta innebär en uppräkning av arvodesposten med 350 kronor till 4 250 kronor.

Akademiens förslag om provårsundervisning av musikleärarelever är jag för närvarande icke beredd att biträda. Med hänsyn till vad akademien anfört angående bristen på musikleärare föreslår jag, att medel för nästa budgetår beräknas till en utökning av undervisningen med 30 veckotimmar för musikleärarklassen. Det antal veckotimmar, under vilka undervisningen må bestridas genom extra ordinarie lärare, bör därför beräknas till 316½ i stället för 286½. Härför under icke-ordinarie posten erforderlig medelsökning beräknar jag till 20 000 kronor. Under innevarande budgetår genomförda löneförbättringar åt viss icke-ordinariepersonal torde motivera en ytterligare uppräkning av nyssnämnda post med 12 800 kronor. Härutöver bör samma post med hänsyn till löneklassuppflyttningar och dylikt ökas med 2 600 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör i anslutning till 1951 års riksdags beslut angående höjning av löner enligt statens löneplansförordning uppräknas med 86 900 kronor.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 665 400 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 126 700 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för musikalska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Personalförteckning.

Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat:	Lönegrad
1 direktör	Cp 7
1 sekreterare	Ca 29
1 bibliotekarie	Ca 29
1 professor i komposition, instrumentation och formlära	Cq 4
17 lärare	Ca 25
1 kansliskrivare	Ca 15
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 10
1 portvakt, tillika eldare	Ca 9
<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.</i>		
13 lärare	Ce 25

b) godkänna följande avlöningsstat för musikalska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	291 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 250
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	232 650
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	137 500
Summa kronor	665 400

c) till *Musikaliska akademien med musikhögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 665 400 kronor.

[75] **20. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	31 900	33 808
1951/52 (statsliggaren s. 469)	31 900	
1952/53 (förslag)	37 600	

I fråga om detta förslagsanslag framställer *akademien* för nästa budgetår om en uppräknig med 4 300 kronor av den för närvarande med 33 200 kronor uppförda delposten till övriga expenser. Höjningen har motiverats med behovet av medel till följande ändamål, nämligen till renovering och komplettering av direktörsrummets möbler (1 500 kronor) samt till inköp av litteratur i pedagogik och metodik (300 kronor), av noter till kör- och orkesterövningar (500 kronor), av studiepartitur (700 kronor), av hyllor för grammofonskivor (300 kronor) och av två magnetofoner (3 000 kronor).

Departementschefen. Jag är icke beredd att tillstyrka, att särskilda medel ställas till förfogande för de angivna ändamålen. Med hänsyn till inträffade prisstegringar anser jag mig emellertid böra tillstyrka en höjning av delposten till övriga expenser med 5 700 kronor. I övrigt ifrågasätter jag inga förändringar beträffande detta anslag, som alltså för nästa budgetår bör uppföras med 37 600 kronor, innebärande en ökning med 5 700 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 37 600 kronor.

[76] **21. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	23 000	21 308
1951/52 (statsliggaren s. 469)	23 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

För nästa budgetår har *akademien* under återopande av prisstegringar hemställt om en höjning av detta reservationsanslag med 14 000 kronor, varav 6 000 kronor under anslagsposten till inköp och bindning av böcker och musikaler för biblioteket (nu 20 000) och 8 000 kronor under anslagsposten till vård och underhåll av instrument (nu 3 000). Av den föreslagna höjningen under sistnämnda anslagspost beräknas 7 000 kronor till reparationer å flyglar och pianon samt 850 kronor till renovering av övriga instrument, medan återstoden, 150 kronor, äro avsedda till en ökning av instrumentvårdarens årsarvode, som nu utgår med 600 kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag i det föregående anför vid anmälan av anslaget till bokinköp och bokbindning vid kungl. biblioteket tillstyrker jag den begärda höjningen av anslagsposten till inköp och bindning av böcker och musikalien för biblioteket med 6 000 kronor till 26 000 kronor. En viss uppräknig av anslagsposten till vård och underhåll av instrument synes mig också skälig. I detta hänseende kan jag dock icke förorda större höjning än med 1 000 kronor, varav 60 kronor avse ökning av instrumentvårdararvodet. Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslaget i sin helhet för nästa budgetår uppföras med 30 000 kronor, vilket är 7 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalien samt underhåll och vård av instrument* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[77] **22. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Stipendier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	20 000	20 000
1951/52 (statsliggaren s. 470)	20 000	
1952/53 (förslag)	26 000	

Enligt gällande bestämmelser kan detta anslag användas till stipendier åt yngre svenska musikidkare med anlag för tonsättningskonst, till uppmuntran av inhemska tonsättare för åstadkommande av musikaliska arbeten av högre värde samt till belöningar åt äldre framstående tonsättare för av dem utförda musikaliska arbeten.

Liksom för innevarande budgetår hemställer *akademien* för nästa budgetår, att anslaget höjes med 15 000 kronor till 35 000 kronor samt att det därjämte tydligt utsäges, att de från anslaget utgående bidragen till sin natur äro studiestipendier och därför skattefria.

Departementschefen. Detta anslag synes böra förstärkas i viss mån och jag tillstyrker, att detsamma för nästa budgetår uppföras med 26 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 6 000 kronor. Under hänvisning till vad dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet vid anmälan förra året av motsvarande anslag anförd bekräftande karaktären av de bidrag, som utgå från anslaget, finner jag för min del något vidare uttalande i denna fråga icke påkallat. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 26 000 kronor.

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

[78] **1. Universitetskanslersämbetet: Avlöningar. 2. Universitetskanslersämbetet: Omkostnader.** Dessa anslag äro för innevarande budgetår uppförda, avlöningsanslaget med 90 400 kronor och omkostnadsanslaget med 6 600 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad, varför anslagen böra uppföras i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna

a) till *Universitetskanslersämbetet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Universitetskanslersämbetet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[79] **3. Uppsala universitet: Avlöningar.** Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 955 200 kronor. Då beredningen av frågan om erforderligt anslag för nästa budgetår ännu icke avslutats, torde anslaget böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna till *Uppsala universitet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 8 400 000 kronor.

[80] 4. Uppsala universitet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	552 000	723 369
1951/52 (statsliggaren s. 489 f.)	560 000	
1952/53 (förslag)	808 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

	För 1951/52 upptagna belopp,	Av kanslern för 1952/53 föreslagna belopp,
	kronor	kronor
<i>Utgifter:</i>		
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	8 800	10 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	430 000	530 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	136 200	170 000
4. Reseersättningar åt universitetets rektor m. fl. för vissa resor i universitetsärenden, <i>förslagsvis</i>	1 200	3 000
	Summa kronor 576 200	713 000
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
Ersättning för värme, lyse och vatten	16 200	17 000
	Nettoutgift kronor 560 000	696 000

Kanslerns förslag beträffande utgiftsposterna 1, 2 och 4 samt inkomstposten har motiverats med medelsåtgången respektive inkomsten under det sistförflutna budgetåret. I fråga om utgiftsposten 3 innebär kanslerns förslag en reduktion av universitetets eget förslag med i runt tal 5 000 kronor.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör med hänsyn till anslagsbelastningen och den av chefen för civildepartementet förordade löneordningen för professorer m. fl. vid universitetet uppräknas med 8 200 kronor. Med hänsyn till anslagsbelastningen, inträffade prisstegringar och tillkomsten av nya lokaler bör anslagsposten till bränsle m. m. ökas med 200 000 kronor. I nära anslutning till universitetets eget förslag bör anslagsposten till städning och rengöring höjas med 38 800 kronor. Såsom kanslern föreslagit torde anslagsposten till reseersättningar bära höjas med 1 800 kronor. Inkomstposten synes i enlighet med kanslerns förslag bära ökas med 800 kronor. Vad jag föreslagit innebär en ökning av omkostnadsanslaget med 248 000 kronor till 808 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 808 000 kronor.

[81] **5. Uppsala universitet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 312 500 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår har ännu icke avslutats, varför anslaget torde bära i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

[82] 6. Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

Under rubriken Uppsala universitet: Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner ha för budgetåren 1946/52 anvisats anslag om sammanlagt 1 225 000 kronor, därav för innevarande budgetår 240 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår nu, att i stället för sistnämnda anslag å riksstaten uppföres ett reservationsanslag under förstnämnda rubrik och att anslaget för nästa budgetår uppföres med 300 000 kronor. Härvid åberopar kanslern av *det större konsistoriet i Uppsala* anförd motivering för anvisandet av ett särskilt stående anslag till nyanskaffning av apparater m. m. Av konsistoriets motivering torde här böra återgivas följande.

För universitetet synnerligen allvarlig har situationen blivit i fråga om vissa anslag för nyanskaffning av apparater, böcker och liknande utrustning till olika institutioner. Vid 1946 och 1947 års riksdagar beviljades för sådana ändamål över 300 000 kronor vardera året. För år 1948—49 begärde universitetet cirka 78 000 kronor, och detta belopp beviljades av riksdagen. Följande år, 1949, hade universitetet hemställt om 211 800 kronor, men endast 95 000 kronor beviljades. Till 1950 års riksdag hade av konsistoriet begärts 397 524 kronor, varav blott 150 000 kronor beviljades och till 1951 års riksdag 642 575 kronor, varav 240 000 kronor ha beviljats. Det är med hänsyn till den för forskningen och undervisningen oundgängligen nödvändiga förnyelsen och moderniseringen av den vetenskapliga utrustningen, vare sig det gäller böcker, instrument eller andra behövliga anordningar, ytterst bekymmersamt, att dessa anslagskrav så avsevärt nedskurits under de sista åren, och på flera institutioner ha betydelsefulla arbetsuppgifter måst helt skjutas åt sidan av brist på nödig utrustning. En del av de såsom engångsanslag begärda beloppen skulle, om materielanslagen varit tillräckliga, kunnat bestridas av dessa. Men materielanslagen ha varit alldeles otillräckliga redan för sitt egentliga ändamål, bestridande av kostnaderna för förbrukningsmateriel och andra löpande utgifter för forskning och undervisning. Påpekas må, att t. ex. Tekniska högskolan under sitt materielanslag har ett betydande årligt belopp just för nyanskaffning av apparater m. m., synbarligen av samma natur som de här avsedda utrustningsanslagen.

Konsistoriet vill även erinra om den framställning om ett kontinuerligt underhålls- och nyanskaffningsanslag, som av större konsistoriet vid Lunds universitet den 5 november 1949 inlämnades till kanslern samt om de yttranden över denna framställning, som av olika universitetsmyndigheter avgivits. Beträffande principen, att ett sådant anslag skall utgå och räknas som ett *ordinarie* anslag och ej såsom ett sådant av mera tillfällig natur, äro alla ense. En viss skiljaktighet har yppat sig blott beträffande grunderna för beräkningen av anslagets storlek. Medan konsistoriet i Lund förordat ett belopp, beräknat såsom viss procent av den befintliga apparatutrustningens värde, har från andra håll tvekan framkommit rörande möjligheterna att ett sådant mera schematiskt beräkningssätt skulle godtagas av de anslagsbeviljande myndigheterna utan närmare deklaration av de aktuella behoven. Det är ytterst sannolikt, att en beräkning av de sistnämnda leder till en summa, mycket nära överensstämmande med den av konsistoriet i Lund angivna procentsatsen 10. Härför talar, att vad Uppsala universitet beträffar, medeltalet under sex år av de framställda kraven, obe-

räknat vad som beviljats av reservfondsmedel, uppgått till omkring 300 000 kronor, medan vid universitetet i Lund med användande av procentberäkning behovet uppskattats till omkring 330 000 kronor.

För att eliminera den nu uppkomna, ytterst bekymmersamma anhopningen av de anslagskrav, som ännu ej eller endast delvis tillgodosetts, skulle ett betydande anslag erfordras. Då det torde vara utsiktslöst att i nuvarande läge begära ett dylikt, har konsistoriet begränsat sig till att hemställa om ett förnyelseanslag av 300 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med konsistoriet och kanslern anser jag det lämpligt och erforderligt, att å riksstaten uppföres ett löpande anslag av reservationsanslags natur till nyanskaffning av apparater m. m. vid universitetet. Därvid bör det anslag, som de senaste åren varit upptaget i riksstaten under rubriken Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner utgå ur riksstaten. Vad beträffar anslagets storlek har det av konsistoriet och kanslern ifrågasatta beloppet av 300 000 kronor icke i och för sig givit mig anledning till erinran. Då investeringarna emellertid i nuvarande ekonomiska läge måste begränsas, är jag icke beredd att för nästa budgetår förorda högre anslagsbelopp än 200 000 kronor. Det synes mig lämpligt, att kanslern får besluta om fördelningen av anslaget efter förslag av vederbörande vid universitetet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[83] 7. Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	230 000	230 000
1949/50	270 000	270 000
1950/51	270 000	256 537
1951/52 (statsliggaren s. 492)	270 000	
1952/53 (förslag)	365 000	

Det större konsistoriet i Uppsala har hemställt, att detta reservationsanslag måtte höjas med 105 000 kronor till 375 000 kronor.

Universitetskanslern biträder konsistoriets förslag och anför därvid följande.

I sitt den 15 december 1947 avgivna betänkande, del III, uppskattade universitetsberedningen universitetsbibliotekets behov av anslagsmedel till 325 000 kronor. Sedan de av beredningen verkställda beräkningarna gjordes, har en avsevärd stegring ägt rum beträffande bok- och bindningspriserna. Överbibliotekarien har beräknat att priserna ökat för tidskrifter med 100 procent, för enskilda böcker med 70 procent och för bokbindning

med 40 procent. I anslutning härtill har han uppskattat prisstegringen i genomsnitt till 60 procent och framhållit, dels att ett belopp av 320 000 kronor vore erforderligt för att återföra bokinköpsanslaget till samma realvärde, som anslaget hade budgetåret 1947/48, då det utgick med 200 000 kronor, dels ock att anslaget borde höjas till 520 000 kronor för att uppnå den standard, som universitetsberedningen år 1947 ansåg nödvändig. Då det finansiella läget påfordrade återhållsamhet ville överbibliotekarien emellertid icke ifrågasätta högre belopp än 375 000 kronor.

Den i ärendet verkställda utredningen har övertygat mig om skäligheten av den begärda anslagsökningen.

Departementschefen. Under återopande av vad jag i det föregående anfört vid anmälan av frågan om anslag till bokinköp och bokbindning vid kungl. biblioteket förordar jag, att nu förevarande anslag höjes med 95 000 kronor till 365 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 kronor.

[84] **8. Uppsala universitet: Utrustning för kemiska och biokemiska institutionerna m. m.** För budgetåren 1947/52 ha investeringsanslag å tillhopa 4 200 000 kronor anvisats till nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m. Kostnaderna för inredning och utrustning av ifrågavarande byggnader ha beräknades till i runt tal 1 747 000 kronor och anslag sammanlagt uppgående till sistnämnda belopp ha också under budgetåren 1947/52 anvisats för ändamålet.

Efter framställning av *det större akademiska konsistoriet* har *universitetskanslern* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ytterligare 328 000 kronor till inredning och utrustning av kemiska och biokemiska institutionernas nybyggnader. Beräkningen av det angivna beloppet grundar sig på en av *professorerna Hägg, Tiselius och Fredga* gjord framställning i ämnet i vilken anföres bland annat följande.

Anskaffningen av inredning och utrustning har forcerats med hänsyn till de stigande priserna. Avsevärda delar av utrustningen ha därför kunnat inköpas för priser, som gällde före den mest markerade prisstegringen under vintern 1950/51. Möbler, armatur och större maskiner ha dock ej kunnat beställas tidigare på grund av att tillräckligt lagringsutrymme saknas. För att ej inredning och utrustning skall bli otillräcklig är det därför nödvändigt, att de ännu ej disponerade delarna av anslagen höjas med belopp motsvarande prisstegringen. Med ledning av uppgifter, som huvudsakligen lämnats av krigsmaterielverket kan den genomsnittliga prisstegringen för de varor som skola anskaffas med inredningsanslaget med en viss avrundning uppskattas till 35 procent.

För utrustningsanslaget anse vi oss böra räkna med den höjning av 50 procent, som matematisk-naturvetenskapliga sektionen vid sin utredning i samband med äskandena för materielanslag visat gälla för institutioner av här ifrågakvarande slag.

De hittills icke disponerade anslagsbeloppen, vilka böra höjas med ovan angivna procenttal framgå av följande sammanställning.

	Inredning	Utrustning
Kemiska institutionen, inkl. utbyggnad under gård	400 591	124 726
Biokemiska institutionen	220 802	97 143
	Summa kronor 621 303	221 869

Den erforderliga höjningen blir vid tillämpning av nyssnämnda procenttal 328 421 kronor, fördelad med 217 487 kronor på inredning och 110 934 kronor på utrustning.

Vi ha ej ansett oss för närvarande kunna begära större kompensation för prisstegring än den angivna, ehuru vi äro fullt medvetna om att den fortgående starka stegringen torde komma att orsaka att kompensationen blir högst ofullständig.

I detta sammanhang torde jag jämväl få anmäla, att *kanslern* efter framställning av *konsistoriet* hemställt om anvisande av erforderliga medel för inredning av vissa lokaler inom institutionsbyggnaden för kemi och fysikalisk kemi vid universitetet i Uppsala. Detta äskande sammanhänger med en framställning av vederbörande universitetsmyndigheter om anvisande av medel till vissa ombyggnads- och reparationsarbeten inom samma byggnader. I överensstämmelse med byggnadsstyrelsens normer har konsistoriet som erforderligt för inredningsarbetena beräknat ett belopp av 63 180 kronor.

Departementschefen. Till inredning och utrustning av nybyggnaderna för kemiska och biokemiska institutionerna i Uppsala ha hittills anvisats sammanlagt 1 747 000 kronor eller det belopp, till vilket kostnaderna tidigare beräknats. Med hänsyn till prisstegringarna efter kostnadsberäkningarnas uppgörande synes emellertid en icke obetydlig medelsanvisning erforderlig för ändamålet även för nästa budgetår. Jag avser att senare i dag förorda, att medel anvisas för ombyggnad och reparation av den gamla institutionsbyggnaden för kemi och fysikalisk kemi. Med hänsyn härtill böra medel under förevarande anslag anvisas till inredning av denna byggnad. Den sammanlagda ytterligare medelsanvisningen torde böra begränsas till 360 000 kronor. Jag föreslår därför för nästa budgetår en anslagshöjning med 213 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Utrustning för kemiska och biokemiska institutionerna m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor.

[85] **9. Uppsala universitet: Inredning och utrustning av fysiska institutionen.** Till om- och tillbyggnad av fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala ha för budgetåren 1950/52 anvisats investeringsanslag med tillhoppa 450 000 kronor. Kostnaderna för om- och tillbyggnadsarbetena ha beräknats till 2 225 000 kronor, varav 2 100 000 kronor för tillbyggnaden. Beträffande byggnadsföretaget torde i övrigt få hänvisas till 1950 års statsverksproposition, bilagan 28, punkten 2.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår hemställde det större akademiska konsistoriet i Uppsala om ett anslag av 800 000 kronor till utrustning av fysiska institutionen. Vid handlingarna hade fogats ett av professorerna Axel E. Lindh och Per Ohlin uppgjort utrustningsförslag, sluttande på 800 000 kronor.

Med anledning av nämnda framställning har för innevarande budgetår under rubriken Uppsala universitet: Utrustning för fysiska institutionen anvisats ett reservationsanslag av 200 000 kronor, avsett för anskaffande av sådan utrustning, som erfordrades redan före tillbyggnadens tillkomst. Vid anmälan av denna anslagsfråga under punkten 83 i 1951 års åttonde huvudtitel framhöll dåvarande departementschefen, att han på grund av rådande förhållanden funne det påkallat, att en översyn av utrustningsprogrammet skedde i syfte att nedbringa kostnaderna.

Det större akademiska konsistoriet i Uppsala hemställer nu om ett anslag för nästa budgetår av 1 213 500 kronor till inredning och utrustning av fysiska institutionen. Härav avse 813 000 kronor utrustning och 400 500 kronor inredning. Av de tidigare till 800 000 kronor beräknade utrustningskostnaderna ha 58 000 kronor ansetts böra hänföras till inredningskostnader. Av återstående belopp, 742 000 kronor, ha 200 000 kronor anvisats. Med hänsyn till de höjda materielkostnaderna beräknas nu medelsbehovet till utrustning till 1 013 000 kronor, varav 200 000 kronor hittills anvisats. Inredningskostnaderna ha beräknats till 18 procent av de tidigare beräknade byggnadskostnaderna, 2 225 000 kronor, utan beaktande av den där-efter inträffade prisstegringen.

Professorerna Lindh och Ohlin ha företagit en översyn av det uppgjorda utrustningsprogrammet i avsikt att nedbringa kostnaderna men de ha ej ansett någon nedskärning av programmet möjlig om institutionen efter tillbyggnaden skall kunna helt fylla sin uppgift. Härutinnan anföra de i huvudsak följande.

Redan vid uppgörandet av utrustningsprogrammet har stor återhållsamhet iakttagits i fråga om anskaffandet av erforderlig materiel, instrument-, apparat- och maskinell utrustning. En del av denna utrustning avser att ersätta gammal och försliten sådan, en annan del gäller nyanskaffningar nödvändiga för undervisnings- och forskningsarbetet. Institutionens resurser i fråga om instrument- och apparatbestånd äro med hänsyn till den lavinartade utvecklingen inom fysiken under senare år synnerligen knappa och begränsade och för arbeten inom flera områden exempelvis inom den

optiska spektroskopien otillräckliga. I samband med den allmänna upprustningen av de naturvetenskapliga institutionerna inom landet erhöll institutionen ett synnerligen välbehövligt tillskott i fråga om teknisk personal. För en del av den tekniska medarbetarstaben ha provisoriska arbetsrum inretts inom institutionens redan förut hårt anlitade utrymmen, vilka dock endast kunnat förses med otillräcklig utrustning. Detta gäller framför allt i fråga om instrumentarbeten inom elektroniken samt glasarbeten av olika slag. I utrustningsprogrammet ha upptagits verktyg och arbetsmaskiner, som äro att anse som oundgängligen nödvändiga för ett rationellt och ekonomiskt utnyttjande av den högt uppdrivna yrkesskickligheten hos institutionens tekniska personal. Vid utrustningsprogrammets uppgörande har vidare hänsyn måst tagas därtill att det efter tillbyggnadens färdigblivande blir möjligt för institutionen att taga emot flera studerande för fil.-kand.- och ämbetsexamen, vilket kommer att kräva utökade instrument- och apparatresurser. Under nuvarande förhållanden måste, trots den i landet rådande lärarebristen och trots godkända inträdesförhör, en del studerande i brist på arbetsplats uppskjuta påbörjandet av studierna i fysik.

Kanslern hemställer, att förslag måtte föreläggas riksdagen om beviljande för nästa budgetår av erforderligt anslag för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen. Under hänvisning till vad professorerna Lindh och Ohlin anfört i fråga om möjligheterna att beskära det av dem uppgjorda utrustningsprogrammet för den nuvarande fysiska institutionsbyggnaden och den beslutade tillbyggnaden därav anser jag mig böra godtaga nämnda program. Jag vill härvid tillika erinra om att professuren i fysik dubblerats enligt beslut av 1946 års riksdag. Kostnaderna för utrustningsprogrammets realiserande ha vid nuvarande prisläge beräknats till i runt tal 1 000 000 kronor, varav 200 000 kronor hittills anvisats. Inredningskostnaderna synas böra uppskattas till cirka 400 000 kronor. Då man torde få räkna med att byggnadsföretaget kan komma att igångsättas tidigast i slutet av år 1952, anser jag det tillräckligt, att för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor till inredning och utrustning av ifrågavarande institution. Anslaget bör uppföras under förut angivna ändrade rubrik och erhålla reservationsanslags natur.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Inredning och utrustning av fysiska institutionen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[86] **10. Lunds universitet: Avlöningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 710 000 kronor. Då beredningen av frågan om erforderligt anslag för nästa budgetår ännu icke avslutats, torde anslaget böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna till *Lunds universitet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor.

[87] 11. **Lunds universitet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	402 000	419 738
1951/52 (statsliggaren s. 504)	414 000	
1952/53 (förslag)	619 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

	För 1951/52 upptagna belopp, kronor	Av kanslern för 1952/53 föreslagna belopp, kronor
<i>Utgifter:</i>		
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	5 000	6 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	295 000	460 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	120 000	160 000
4. Reseersättningar åt universitetets rektor m. fl. för vissa resor i universitetsärenden, <i>förslagsvis</i>	4 000	4 000
	Summa kronor 424 000	630 000
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
Ersättning för värme, lyse och vatten	10 000	11 000
	Nettoutgift kronor 414 000	619 000

Till stöd för de förordade förändringarna åberopas, förutom prisstegringar, belastningen under det senast tilländagångna budgetåret och tillkomsten av ytterligare lokaler.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag. Anslaget torde därför böra höjas med 205 000 kronor till 619 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 619 000 kronor.

[88] 12. **Lunds universitet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 1 085 000 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår har ännu icke avslutats, varför anslaget torde böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 1 320 000 kronor.

[89] **13. Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.** Å riksstaten har under de senaste åren varit uppfört ett reservationsanslag under rubriken Lunds universitet: Engångsanslag till vissa vetenskapliga institutioner. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår — under hänvisning till vad han i samma avseende föreslagit beträffande Uppsala universitet — att i stället för sistnämnda anslag jämväl för Lunds universitet uppföres ett löpande reservationsanslag till nyanskaffning av apparater m. m. med ett belopp av 300 000 kronor.

Kanslern har vidare, efter framställning av *professorerna vid Lunds universitet B. Edlén, T. Gustafson och N. Zeilon*, vilken framställning biträtts av *matematikmaskinnämnden och det större akademiska konsistoriet i Lund*, hemställt, att ett anslag av 50 000 kronor måtte utverkas av riksdagen för byggande av en matematikmaskin vid universitetets institutioner för matematik, mekanik och matematisk fysik samt fysik.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Matematikmaskinerna ha under de senaste fem åren kommit att intaga en dominerande plats bland de för den naturvetenskapliga forskningen tillgängliga hjälpmedlen. Även en del statsinstitutioner, främst inom försvaret, samt vissa industriföretag ha i stor utsträckning använt sig av dylika maskiner. I Stockholm finnes nu en relämaskin, varjämte en elektronrörsmaskin, är under uppbyggnad. Dessa bägge maskiner kunna emellertid icke fylla landets behov av dylik utrustning. De avses att utnyttjas kommersiellt för större problem huvudsakligen av militär art. Relämaskinen arbetar sålunda praktiskt taget dygnet runt.

För de i det föregående omnämnda universitetsinstitutionernas del föreligger ett trängande behov av en siffermaskin för lösandet av naturvetenskapliga problem, särskilt atomfysikaliska. I samråd med såväl inhemsk som utländsk expertis ha därför vederbörande institutionsföreståndare undersökt möjligheterna för byggandet av en för dessa ändamål lämpad elektronisk siffermaskin. Det har härvid befunnits, att en effektiv sådan skulle kunna byggas på grundval av de riktlinjer, som uppdragits för konstruktionen av den blivande maskinen i Stockholm. Härigenom skulle allt experimentarbete, vilket i själva verket drager huvudparten av kostnaden för ett maskinbygge av detta slag, kunna undvikas. Den i Lund planerade maskinen torde också kunna göras mindre och enklare, varigenom kostnaderna ytterligare nedbringas. Ytterligare besparingar torde dessutom kunna vinnas därigenom att för ifrågavarande båda maskiner gemensamma enheter utföras samtidigt. Under nyssnämnda förutsättningar beräknas det i Lund planerade maskinbygget draga en kostnad av 110 000 kronor. Med hänsyn till att maskinen i fråga i stor utsträckning torde komma att arbeta med atomteoretiska problem har framställning redan gjorts om ett bidrag av 60 000 kronor ur anslaget till atomenergiforskning, vilken framställning atomkommittén biträtt. Resterande belopp, 50 000 kronor, föreslås anvisade å riksstaten för nästa budgetår.

Departementschefen. Vad beträffar förslaget om anvisande å riksstaten av ett löpande anslag av reservationsanslags natur till nyanskaffning av apparater m. m. vid universitetet i Lund biträder jag detsamma under åberopande av vad jag anfört vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för universitetet i Uppsala. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor. Härvid anser jag mig icke böra föreslå, att särskilt anslag utverkas för byggande av en matematikmaskin vid vissa universitetsinstitutioner i Lund. För detta ändamål har nu begärts ett anslag å riksstaten av 50 000 kronor. Vidare föreligger till Kungl. Maj:ts prövning en framställning från atomkommittén om anvisande för samma ändamål av 60 000 kronor ur anslaget till atomenergiforskning. Jag har för avsikt att framdeles föreslå, att 60 000 kronor anvisas för ändamålet ur sistnämnda anslag. Det därutöver begärda beloppet eller 50 000 kronor bör utgå ur det av mig nyss förordade anslaget till nyanskaffning av apparater m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[90] **14. Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	260 000	259 958
1951/52 (statsliggaren s. 506)	260 000	
1952/53 (förslag)	350 000	

Det större konsistoriet i Lund hemställer, att detta reservationsanslag måtte uppföras med 375 000 kronor.

Universitetskanslern biträder konsistoriets förslag under hänvisning till vad han förordat med avseende å universitetsbiblioteket i Uppsala samt under åberopande av den utredning, som överbibliotekarien i Lund i ärendet förebragt rörande behovet av ökade medel för bokinköp och bokbindning.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag anfört i det föregående vid anmälan av frågan om anslag till bokinköp och bokbindning vid kungl. biblioteket och under hänvisning till mitt ställningstagande till motsvarande anslagsfråga för universitetsbiblioteket i Uppsala förordar jag, att nu förevarande anslag höjes med 90 000 kronor till 350 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[91] **15. Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 408 000 kronor, vilket disponerats på sätt framgår av s. 507 i statsliggaren.

Av efterföljande tablå framgå de belopp, som *det större konsistoriet* begärt för inredning och utrustning av nya lokaler, samt de belopp, som *kanslern* funnit sig böra tillstyrka för nästa budgetår.

	Konsistoriet	Kanslern
1. Teologiska fakultetens nya lokaler	30 000	30 000
2. Histologiska institutionen	80 780	40 000
3. Fysiologiska institutionen (därav flyttningskostnader 22 000 kronor)	322 000	300 000
4. Fysiologiska institutionens avdelning för endokrinologi	50 000	—
5. Fysiologiska institutionens avdelning för arbetsfysiologi och flygmedicin	50 000	—
6. Neurologiska kliniken	15 400	15 000
7. Kliniskt-kemiska centrallaboratoriet	17 370	—
8. Obstetrisk-gynekologiska kliniken	25 500	—
9. Historiska museet	22 000	15 000
10. Nytt arbetsrum åt den ene professorn i geografi	2 800	—
11. Fonetiska institutionen	15 000	15 000
12. Försöksfält för genetiska institutionen	6 200	6 000
13. Institutionen för systematisk botanik	24 000	—
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor 581 050	421 000

Kanslern anför följande.

Det till histologiska institutionen begärda anslaget synes mig kunna fördelas på två budgetår, därav 40 000 kronor för budgetåret 1952/53.

Enligt vad jag har mig bekant, har framställning gjorts om anvisande på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av anslag till flyttningskostnader vid fysiologiska institutionen. Med anledning härav beräknar jag icke något anslag för detta ändamål för budgetåret 1952/53. Under hänvisning till vad föredragande departementschefen anfört i 1951 års åttonde huvudtitel (s. 81) begränsar jag mitt tillstyrkande av medel för nästa budgetår till fysiologiska institutionen jämte därtill anknutna avdelningar till 300 000 kronor.

Anslag för innevarande budgetår till utrustning av kliniskt-kemiska centrallaboratoriet, obstetrisk-gynekologiska kliniken samt institutionen för systematisk botanik ha för innevarande budgetår anvisats under anslaget **E 14. Engångsanslag till vissa vetenskapliga institutioner.** Med anledning härav anser jag att de begärda ytterligare utrustningsanslagen för ifrågasvarande ändamål böra belasta det av mig i det föregående föreslagna anslaget till Nyanskaffning av apparater m. m.

Medel till kostnader för inredande av nytt arbetsrum åt den ena professorn i geografi torde enligt min mening lämpligen böra bestridas av å reservfonden tillgängliga medel.

Departementschefen. Till inredning och utrustning av teologiska institutionens nya lokaler ha för innevarande budgetår anvisats 30 000 kronor, motsvarande hälften av den i fjolårets statsverksproposition förordade medelsanvisningen för ändamålet. För nästa budgetår torde det återstående beloppet böra anvisas.

För innevarande budgetår har anslag anvisats till ombyggnad för histologiska institutionens räkning av den nuvarande fysiologiska institutionsbyggnaden. Kostnaderna för inredning och utrustning av de nya lokalerna för histologiska institutionen ha, inberäknat vissa kostnader för institutionens överflyttning till de nya lokalerna, beräknats till i runt tal 80 000 kronor. Härav torde i enlighet med kanslerns förslag 40 000 kronor nu böra anvisas.

Till inredning och utrustning av fysiologiska institutionen jämte därtill anknutna avdelningar bör i enlighet med kanslerns förslag för nästa budgetår anvisas 300 000 kronor.

Till utrustning för undervisning och forskning vid den nyinrättade neurologiska kliniken har för innevarande budgetår anvisats 15 000 kronor av begärda och av kanslern tillstyrkta 30 000 kronor. Vid anmälan i föl av denna anslagsfråga uttalade dåvarande departementschefen, att frågan om eventuellt ytterligare medelsanvisning syntes få prövas framdeles på grundval av förnyad, av utrustningsprogram och kostnadsberäkning åtföljd framställning. Dylik utredning föreligger numera. Jag anser mig böra tillstyrka, att ytterligare 12 500 kronor anvisas för ändamålet. Detta belopp bör anvisas för nästa budgetår.

Under år 1951 har en omfattande ombyggnad av universitetets historiska museum samt medalj- och myntkabinettet företagits, varigenom ett flertal nya tjänsterum och magasinlokaler vunnits. Kostnaderna för inredning och utrustning av de nytillkomna lokalerna ha beräknats till 22 000 kronor. I enlighet med kanslerns förslag torde för nästa budgetår för nämnda ändamål böra anvisas 15 000 kronor.

Till komplettering av inredning och utrustning för den nya fonetiska institutionen begäres nu en medelsanvisning av 15 000 kronor. Jag anser mig böra tillstyrka, att 12 500 kronor anvisas för ändamålet. Detta belopp bör anvisas för nästa budgetår.

Den av kanslern förordade medelsanvisningen av 6 000 kronor till genetiska institutionen avser utgifter för täckdikning av institutionens nya försöksfält. Jag anser mig böra tillstyrka, att detta belopp nu anvisas.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör detta anslag för nästa budgetår uppföras med 416 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 416 000 kronor.

[92] **16. Lunds universitet: Inköp av vissa algsamlingar.** Professorens Elsa Kylin har erbjudit Lunds universitets botaniska institution att för ett pris av 15 000 kronor inköpa framlidne professor emeritus H. Kylins algsamlingar samt att — därest köpet komme till stånd — därjämte utan vederlag ur professor Kylins samling av algglitteratur uttaga och behålla de böcker institutionen önskade äga. I anledning härav har *professorn* i botanik vid nämnda universitet *H. Weimarck* och *förste museiintendenten* vid universitetets botaniska institution *T. Norlindh* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte möjliggöra för institutionen att förvärva samlingarna och biblioteket.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Samlingarna omfatta cirka 11 800 objekt dels pressade eller på annat sätt konserverade alger, dels mikroskoppreparat av hela mikro- eller submikroalger, dels preparat av stor betydelse för den utvecklingshistoriska, anatomiska och cytologiska forskning, som är en av grundstenarna i den revision av algsystematiken (särskilt röd- och brunalgerna), som företagits av professor Kylin. Som en följd av dessa undersökningar har ett flertal nya in- och utländska arter och släkten beskrivits och omgrupperats, och en stor del av dessa typexemplar ingå i samlingarna.

Anbud att inköpa och vårda samlingarna som »Harald Kylins samlingar» ha framförts från såväl British Museum som ett flertal amerikanska institut. Senast har från Chicago National History Museum lämnats ett anbud på 6 500 dollars jämte fraktkostnaderna.

Framställningen om förvärv av samlingarna för botaniska institutionens räkning har tillstyrkts av *matematisk-naturvetenskapliga sektionen* och *det större konsistoriet vid universitetet i Lund* ävensom av *kanslern för rikets universitet*.

Departementschefen. Den botaniska institutionen i Lund har icke minst på algforskningens område förnämliga vetenskapliga traditioner. Erinras må sålunda om de framstående algforskarna C. A. och J. G. Agardh, vilka båda voro professorer i botanik i Lund. Vid institutionen finnas också redan nu värdefulla algsamlingar men uppenbart är att det för den vetenskapliga forskningen såväl som för undervisningen inom ämnesområdet skulle vara synnerligen värdefullt om till dessa samlingar kunde fogas de samlingar, som hopbragts av framlidne professorn H. Kylin och som nu hembjudits till institutionen. Ehuru det åsatta priset väsentligt understiger den summa, som erbjudits från utländskt håll, torde botaniska institutionen emellertid icke ha möjlighet att inom ramen för sina ordinarie anslagsmedel köpa samlingarna. Jag förordar därför, att medel ställas till förfogande genom anvisande för ändamålet av ett obetecknat riksstatsanslag. Anslaget torde böra erhålla förut angivna rubrik samt uppföras med 15 000 kronor.

Under återopandande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Inköp av vissa algsamlingar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[93] **17. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar.** Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 130 000 kronor. Då beredningen av frågan om erforderligt anslag för nästa budgetår ännu icke är avslutad, torde anslaget böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

[94] **18. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	248 000	340 276
1951/52 (statsliggaren s. 514)	374 000	
1952/53 (förslag)	443 000	

Lärarkollegiet har föreslagit uppräknings *dels* av posten till sjukvård m. m. (nu 5 000 kronor) med 1 000 kronor, *dels* av posten till bränsle m. m. (nu 205 000 kronor) med 40 000 kronor, *dels* ock av inkomstposten (nu 3 000 kronor) med 1 000 kronor. Vad sålunda föreslagits innebär en ökning av omkostnadsanslaget med 40 000 kronor. Højningarna ha motive-rats med medelsätgången under budgetåret 1950/51.

Universitetskanslern biträder lärarkollegiets förslag.

Departementschefen. Med hänsyn till medelsätgången under sistför-flutna budgetår och den av chefen för civildepartementet förordade löne-regleringen för professorer m. fl. vid institutet bör anslagsposten till sjuk-vård m. m. uppräknas med 5 000 kronor. Den höjda prisnivån synes mig påkalla, att posten till bränsle m. m. uppräknas med högre belopp än lärarkollegiet och kanslern föreslagit. Jag förordar, att denna post höjes med 65 000 kronor. Inkomstposten torde vidare böra uppräknas med 1 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande omkost-nadsstaten. Anslaget i dess helhet bör sålunda höjas med 69 000 kronor till 443 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkost-nader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 443 000 kronor.

[95] **19. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 750 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 515 i statsliggaren.

Lärarkollegiet begär en höjning av anslaget med i runt tal 330 000 kronor, avseende bland annat en generell uppräknig av anslaget med 30 procent på grund av det förändrade penningvärdet.

Kanslern föreslår en höjning av anslaget med 230 000 kronor och anför därvid följande.

Vid min prövning av denna anslagsfråga har jag funnit mig böra tillstyrka anvisande av medel till den traumatologiska avdelningen vid Serafimerlasarettet med 3 000 kronor. Avdelningen saknar för närvarande eget materielanslag. Utgifterna för den vid avdelningen bedrivna forskningen ha hittills bestritts dels genom anslag ur diverse fonder, dels ock genom bidrag från den neuro-kirurgiska klinikens materielanslag. En rationell planering av det betydelsefulla vetenskapliga arbetet på den traumatologiska avdelningen förutsätter enligt min mening att avdelningen utrustas med ett fast, årligt materielanslag.

Till institutet i allmänhet är för innevarande budgetår anslaget ett belopp av 29 050 kronor. De av *lärarkollegiet* för budgetåret 1952/53 beräknade kostnaderna för bland annat sophämtning, bevakning samt skötsel av institutets gräsmattor göra emellertid detta belopp otillräckligt. Jag föreslår — utöver nedannämnda generella anslagshöjning — en höjning av förevarande anslagspost med 2 000 kronor till 31 050 kronor.

På grund av de inträdda prishöjningarna är det därjämte enligt mitt bedömande ovillkorligen nödvändigt, att materielanslaget i sin helhet väsentligt ökas. I sådant avseende vill jag förorda en höjning med 30 procent av det nuvarande anslaget, vilken ökning i runt tal utgör 225 000 kronor.

Departementschefen. På av *kanslern* anförda skäl beräknar jag 2 000 kronor för förstärkning av delposten till institutet i allmänhet. Därutöver tillstyrker jag med hänsyn till inträdda prisstegringar en anslagsförstärkning med 150 000 kronor. Anslaget bör därför för nästa budgetår höjas med 152 000 kronor till 902 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles efter förslag av vederbörande besluta om anslagets disposition. Vid uppgörandet av förslag till anslagsdisposition bör särskilt beaktas det mer eller mindre starkt framträdande behovet ur undervisningens synpunkt av en förstärkning av de särskilda posterna under anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 902 000 kronor.

[96] **20. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket.** Detta anslag utgår nu med 40 000 kronor. *Lärarkollegiet* hemställer om höjning av anslaget med 21 500 kronor. Till stöd härför har *lärarkollegiet* lämnat en utförlig motivering, beträffande

vilken torde få hänvisas till handlingarna. *Universitetskanslern* föreslår — under hänvisning till den av lärarkollegiet lämnade motiveringen — att anslaget höjes med 15 000 kronor till 55 000 kronor.

Departementschefen. Under återopande av vad jag anfört i det föregående vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för kungl. biblioteket förordar jag, att nu förevarande anslag i enlighet med kanslerns förslag höjes med 15 000 kronor till 55 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

[97] **21. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Engångsanslag för vissa institutioner.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 260 000 kronor, varav 175 000 kronor avsetts för utrustning av fysiologiska institutionen.

Kanslern har för nästa budgetår hemställt om följande engångsbelopp.

1. Ytterligare utrustning för fysiologiska institutionen	50 000
2. Fotografisk apparatur för biblioteket	5 000
3. Laboratorieutrustning för kemiska institutionen	25 000
	Summa kronor 80 000

Beträffande frågan om behovet av ytterligare medel till utrustning av fysiologiska avdelningen torde jag i första hand få hänvisa till den under punkten 95 i 1951 års åttonde huvudtitel lämnade redogörelsen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas huvudsakligen följande.

1. Av det för innevarande budgetår till inredning och utrustning av fysiologiska institutionen anvisade anslaget av 175 000 kronor, utgöra 45 000 kronor hälften av ett för budgetåret 1950/51 äskat tilläggsanslag till utrustning å 90 000 kronor, medan 69 000 kronor hänföra sig till före innevarande budgetår redan levererad men ej betald utrustning för institutionens avdelning I. Återstoden — 61 000 kronor — utgör del av ett utav lärarkollegiet i skrivelse den 21 juni 1950 beräknat ytterligare erforderligt belopp å 188 000 kronor till utrustning av avdelning I.

Lärarkollegiet har nu hemställt, att av återstående beloppet (188 000 — 61 000 =) 127 000 kronor måtte för budgetåret 1952/53 anvisas 63 000 kronor, motsvarande det belopp som vid av kollegiet företagen efterprövning visat sig erforderligt; med anvisande av återstoden — 64 000 kronor — borde enligt lärarkollegiets förmenande kunna anstå till kommande år. Med hänsyn till rådande läge borde, därest en ej alltför våldsam prisstegring skedde, en begränsning av detta kommande äskande kunna göras.

Kanslern erinrar om att föredragande departementschefen i 1951 års statsverksproposition förutsatt, att vederbörande med hänsyn till rådande läge skulle begränsa kraven på ytterligare medelsanvisning. *Kanslern* anser sig därför för nästa budgetår endast kunna förorda ett ytterligare anslag

till inredning och utrustning av fysiologiska institutionen å 50 000 kronor. Kanslern anför vidare: Föredragande departementschefen förutsatte vidare, att lärarkollegiet i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 klarlade, huruvida den för den prekliniska tandläkarutbildningen avsedda apparatur, som tillfälligt tagits i bruk vid avdelning II, för framtiden kunde disponeras för nämnda utbildning. På lärarkollegiets uppmaning har nu denna apparatur blivit särskilt förtecknad av föreståndaren för fysiologiska institutionens avdelning II professorn C. G. Bernhard, vilken härvid uppgivit, att den förtecknade apparaturen vid framtida behov kunde disponeras för odontologisk forskning.

2. Genom byggnadsstyrelsens försorg har den fotografiska ateljéns lokaler utvidgats. Härigenom ha förutsättningar skapats för att till biblioteket förlägga erforderlig reproduktionsverksamhet. Härför erfordras emellertid viss fotografisk utrustning. *Lärarkollegiet* hemställer om i runt tal 9 700 kronor för anskaffande av viss närmare angiven fotografisk apparatur. *Kanslern* föreslår en medelsanvisning av 5 000 kronor.

3. Den nyuppförda kemiska institutionsbyggnaden har från och med hösten 1951 tagits i bruk för undervisning. I samband med undervisningens omorganisation vid överflyttningen till de nya lokalerna ställas nya krav på laboratorieutrustning. Utökningen av antalet studerande till betydligt över femtio på envar av de fyra kurser, som årligen givas, nödvändiggör en ökning av laboratorieutrustningen. Härtill kommer, att tidigare undervisningsapparatur till stor del undergått förslitning och måste ersättas. Av nämnda skäl hemställer *lärarkollegiet* om anvisande av 25 000 kronor för nästa budgetår till nyanskaffning av instrument, glasvaror, reagenser och kemikalier för undervisningen vid institutionen.

Kanslern biträder lärarkollegiets hemställan.

Departementschefen. Jag tillstyrker i enlighet med kanslerns förslag, att ytterligare 50 000 kronor anvisas för nästa budgetår till inredning och utrustning av fysiologiska institutionen. Under hand har jag inhämtat, att all den fotografiska apparatur, som föreslagits till anskaffning, är nödvändig för reproduktionsverksamheten. Jag förordar därför, att nu anvisas hela det av lärarkollegiet äskade beloppet, i runt tal 9 700 kronor. Med hänsyn till de betydande anslag, som under senare år anvisats till utrustning av kemiska institutionen, begränsar jag mig till att föreslå en medelsanvisning av 10 000 kronor för laboratorieutrustning för undervisningen vid denna institution. Förevarande anslag bör därför för nästa budgetår uppföras med 69 700 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 190 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Engångsanslag för vissa institutioner* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 69 700 kronor.

[98] **22. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning.** Detta reservationsanslag, som senast för budgetåret 1950/51 var uppfört med 30 000 kronor, har med hänsyn

till förefintlig reservation å anslaget för innevarande budgetår uppförts med 5 000 kronor.

Lärarkollegiet och universitetskanslern föreslå oförändrat anslag.

Departementschefen. Med biträdande av föreliggande förslag om oförändrad medelsanvisning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[99] **23. Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	357 000	331 484
1951/52 (statsliggaren s. 517)	560 000	
1952/53 (förslag)	1 270 000	

Undervisningen vid högskolan, som påbörjades höstterminen 1949 med ämnet anatomi, har successivt utbyggt att omfatta ämnena histologi (vårterminen 1950), fysiologi och medicinsk kemi (höstterminen 1950), farmakologi (vårterminen 1951), allmän patologi och bakteriologi (höstterminen 1951) samt omfattar därmed för närvarande samtliga i medicine kandidatexamen ingående ämnen (de prekliniska ämnena). Den kliniska undervisningen kommer att påbörjas den 1 april 1952 med ämnena medicin och kirurgi. Verksamheten vid de kliniskt-kemiska och kliniskt-bakteriologiska laboratorierna beräknas träda i verksamhet den 1 april respektive den 1 juli 1952. Vidare kommer med ingången av år 1952 institutionen för speciell patologi att träda i funktion. — Det närmare förhållandet mellan staten och Göteborgs stad i vad avser den medicinska högskolan regleras i ett mellan parterna ingånget avtal, beträffande vars innehåll torde få hänvisas till propositionen 1948: 221, s. 52 ff. Den omedelbara ledningen av högskolan handhaves tills vidare av en av Kungl. Maj:t utsedd organisationskommitté.

Det nuvarande avlöningsanslaget å 560 000 kronor disponeras enligt å s. 517 ff. i statsliggaren intagen avlöningsstat. Utöver vad som därav framgår må erinras om att 1951 års riksdag beslutat inrättande från och med den 1 juli 1952 av en laboratoriefattning i klinisk bakteriologi.

Med skrivelse till universitetskanslern den 27 september 1951 har *organisationskommittén* framlagt sina beräkningar av auslagsbehovet för högskolan för nästa budgetår. Avlöningsanslaget har därvid beräknats till 1 083 500 kronor, innebärande en höjning med 523 500 kronor. *Kanslern* har den 20 november 1951 avgivit utlåtande i ärendet och därvid för sin

del beräknat anslaget till 981 000 kronor. Av handlingarna i ärendet inhämtas huvudsakligen följande.

Dubbling av professurerna i medicin och kirurgi. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 hemställde organisationskommittén — i överensstämmelse med de förslag, som framlagts av 1947 och 1948 års utredningar rörande anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg — om inrättande av två professurer i vartdera ämnet medicin och kirurgi. Vid anmälan av frågan i 1951 års statsverksproposition (bilagan åttonde huvudtiteln, s. 96) anförde dåvarande departementschefen, att frågan om en eller två professurer i medicin och kirurgi närmast sammanhänge med att vid Sahlgrenska sjukhuset funnes två medicinska och två kirurgiska kliniker och att staden enligt sitt avtal med staten åtagit sig att upplåta samtliga dessa fyra kliniker för den kliniska undervisningen vid högskolan. Även om staten å sin sida icke uttryckligen förbundit sig att taga alla klinikerna i anspråk för detta ändamål, finge detta likväl anses ha förutsatts vid avtalets ingående. Det syntes departementschefen obestriddigt att det skulle vara till stor fördel för undervisningen att få utnyttja patientmaterialet vid samtliga kliniker, samtidigt som det skulle vara till nackdel för sjukvården, om endast den ena av parallellklinikerna utnyttjades. Starka skäl kunde således andragas för en dubbling av professurerna i ifrågavarande ämnen. Det definitiva ställningstagandet till frågan syntes emellertid kunna skjutas ett år framåt i tiden. I anslutning härtill föreslogs inrättandet av en professur i vartdera ämnet medicin och kirurgi från och med den 1 april 1952. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Organisationskommittén har nu återkommit till frågan om en dubbling av professurerna i medicin och kirurgi och föreslagit inrättandet av ytterligare en professur i vartdera ämnet från och med den 1 september 1952. Därvid har kommittén framhållit bland annat, att medicin och kirurgi såsom huvudämnen inom den kliniska undervisningen vore mycket omfattande och av grundläggande natur för den kliniska utbildningen över huvud taget och för läkaren i praktisk verksamhet, att med allenast en professur i vartdera ämnet följde ett oavvisligt behov av ett i förhållande till i vad i utredningarna angående den medicinska högskolan beräknats betydligt utökad antal lärare och amanuenser, samt att följden av ett utnyttjande av allenast den ena kliniken för medicin respektive kirurgi för undervisningen måste leda till att önskvärt patientmaterial i betydande utsträckning komme att undandragas undervisningen.

Kanslern har under hänvisning till vad departementschefen och organisationskommittén anfört tillstyrkt kommitténs ifrågavarande förslag.

Professur i oftalmiatrik. Från och med höstterminen 1949 har vid högskolan varit anordnad klinisk undervisning i oftalmiatrik för att avlasta motsvarande kurser vid de övriga medicinska läroanstalterna. För

ändamålet ha medel anvisats till arvoden åt en kursledare med 6 000 kronor och åt en klinisk amanuens.

Under framhållande av att det alltjämt föreläge stort behov av klinisk undervisning i oftalmiatrik vid högskolan har *organisationskommittén* upprepat sin framställning från föregående år, vilken då icke föranledde någon åtgärd, om inrättande av en professur i ämnet; tidpunkten härför har angivits till den 1 september 1952.

Kanslern har funnit förslaget väl motiverat och på så sätt tillstyrkt det samma, att professuren förordas inrättad från och med den 1 januari 1953.

Professur i röntgendiagnostik. *Organisationskommittén* hemställer, att den i planen för högskolans uppbyggnad ingående professuren i röntgendiagnostik med till densamma knutna hjälpkrafter måtte inrättas från och med den 1 november 1952, vid vilken tidpunkt undervisningen i ämnet kommer att påbörjas. — *Kanslern* har tillstyrkt förslaget.

Biträdande lärare och lärare. *Organisationskommittén* hemställer om inrättande *dels* av ytterligare två biträdande lärarbefattningar i vartdera ämnet medicin och kirurgi från och med den 1 september 1952, avsedda för de föreslagna dubbelprofessorerna i dessa ämnen, *dels* av en biträdande lärarbefattning i röntgendiagnostik från och med den 1 november 1952 (sammanhänger med den föreslagna professuren i ämnet), *dels* ock av en lärarbefattning i ftisiologi med ett årligt arvode av 4 800 kronor från och med den 1 januari 1953.

Kanslern har tillstyrkt kommitténs ifrågavarande förslag, dock att han ansett att med inrättandet av de biträdande lärarbefattningarna i medicin och kirurgi kunde anstå till den 1 oktober 1952 och att arvodet till läraren i ftisiologi borde bestämmas till 4 000 kronor per år.

Propedeutiska kurser. I likhet med 1947 och 1948 års utredningar föreslog *organisationskommittén* i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår, att den årliga nyintagningen av studerande i de kliniska ämnena borde omfatta tre kurser om envar 20 studerande. I ett par remissutlåtanden över utredningarnas förslag hade i stället förordats två intagningar med 30 studerande i varje. Vid anmälan av frågan i 1951 års statsverksproposition förklarade sig dåvarande departementschefen icke beredd att taga slutlig ställning till detta spörsmål, men ansåg sig för vårterminen 1952 böra räkna med endast en intagning. För innevarande budgetår har på grund härav medel beräknats endast för en omgång propedeutiska kurser eller sammanlagt 3 850 kronor.

Organisationskommittén har ytterligare övervägt denna fråga och ansett sig på närmare anförda skäl böra vidhålla sitt förslag om tre årliga intagningar till de propedeutiska kurserna. Kommittén har i anslutning härtill räknat med en medelsanvisning av 12 000 kronor för dessa kurser, varvid

arvodet per kurs i allmän sjukvårdsteknik föreslagits höjt från 450 till 600 kronor.

Kanslern har erinrat om att vid medicinska fakulteten i Lund och vid karolinska institutet intagning till propedeutiska kurser äger rum tre gånger årligen. Under en följd av år hade den kurs, som i Lund börjar den 1 december, icke varit fullbelagd. *Kanslern* har därför icke ansett sig böra förorda, att tre intagningar årligen införes jämväl vid medicinska högskolan i Göteborg. Erfarenheten finge framdeles utvisa, om behov av tre propedeutiska kurser vid denna högskola föreläge. Då *kanslern* icke ifrågasatt någon höjning av kursarvodena, har han beräknat merkostnaden för nästa budgetår för de propedeutiska kurserna till 3 850 kronor.

Docentstipendier. För närvarande finnas inga docentstipendier vid högskolan. *Kommittén* har emellertid ånyo framfört krav härå och föreslagit inrättande av tre docentstipendier från och med budgetår 1952/53. *Kommittén* framhåller, att, därest denna fråga skulle ytterligare uppskjutas, allvarlig fara finnes för att lovande krafter skola söka sig från högskolan till övriga medicinska lärosäten och att svårigheterna att till högskolan knyta lämplig personal skola ökas. — *Kanslern*, som ansett att högskolans uppbyggnad numera fortskridit så långt, att högskolan borde utrustas med docentstipendier, har tillstyrkt inrättandet av två dylika stipendier.

Assistenter och amanuenser. För innevarande budgetår ha medel anvisats för avlöning av assistenter och amanuenser vid samtliga prekliniska institutioner ävensom för ett antal kliniska amanuenser. Beträffande de prekliniska institutionerna förordar nu *kommittén* anställande av ytterligare en tredje amanuens vid farmakologiska institutionen (för närvarande en förste assistent, en förste amanuens och en tredje amanuens) samt en förste amanuens vid institutionen för allmän patologi (för närvarande en förste och en andre assistent). I fråga om kliniska amanuenser föreslår *kommittén* följande nya sådana befattningar:

Ämne	Antal	Från och med
Medicin	2	1/9 1952
Kirurgi	2	1/9 1952
Klinisk bakteriologi	1	1/7 1952
Röntgendiagnostik	1	1/11 1952
Ftisiologi	1	1/1 1953

Kanslern har icke nu ansett sig kunna tillstyrka ytterligare amanuenser vid de prekliniska institutionerna. I fråga om de kliniska amanuenserna tillstyrker *kanslern* *kommitténs* förslag men räknar med anställande av de kliniska amanuenserna i medicin och kirurgi samt klinisk bakteriologi först från och med den 1 oktober 1952.

Biträdespersonaler. *Organisationskommittén* har föreslagit inrättande av följande nya tjänster, nämligen

- 1) en tjänst som preparator i Ce 13 vid farmakologiska institutionen;
- 2) nio laboratoriebiträdestjänster i Ce 11, varav en vid histologiska institutionen (djurvårdare), en vid farmakologiska institutionen, två vid bakteriologiska institutionen (varav en djurvårdare), två för de båda patologiska institutionerna (varav en djurvårdare), en för klinisk bakteriologi, en för röntgendiagnostik samt en gemensamt för de medicinska och kirurgiska klinikerna;
- 3) sju kanslibiträdestjänster i Ce 11, varav en för de anatomiska och histologiska institutionerna, två för fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna, två för patologiska och bakteriologiska institutionerna samt en för medicinska och en för kirurgiska klinikerna, varvid samtidigt en kontorsbiträdestjänst vid farmakologiska institutionen förutsetts indragen;
- 4) två institutionsvaktmästartjänster, varav en i Ce 11 avsedd för anatomiska institutionen och en i Cg 11 avsedd för den för de tre till Vasa sjukhus förlagda institutionerna gemensamma verkstaden;
- 5) en extratjänst som disk- och steriliseringsbiträde enligt befordringsgången vid bakteriologiska institutionen.

Kanslern har avstyrkt förslaget under 1), när tjänsten icke funnes upptagen i planen för högskolans uppbyggnad. Av de under 2) föreslagna laboratoriebiträdestjänsterna tillstyrker kanslern endast tjänsten vid klinisk-bakteriologiska laboratoriet från och med den 1 juli 1952 och den för de medicinska och kirurgiska klinikerna gemensamma tjänsten från och med den 1 september 1952. — I fråga om under 3) föreslagna kanslibiträdestjänster tillstyrker kanslern fem nya sådana tjänster, varvid han endast räknat med ett nytt biträde gemensamt för fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna och ett för patologiska och bakteriologiska institutionerna. Kanslern har vidare förutsatt bibehållande av kontorsbiträdestjänsten vid farmakologiska institutionen. — Av under 4) föreslagna institutionsvaktmästartjänster tillstyrker kanslern endast den i Cg 11 för den för de till Vasa sjukhus förlagda institutionerna gemensamma verkstaden. — Tjänsten under 5) tillstyrkes av kanslern.

Departementschefen. Då mycket vägande skäl tala för en dubblering av professurerna i medicin och kirurgi, har jag i likhet med kanslern ansett mig böra förorda, att ytterligare en professur i vartdera ämnet inrättas från och med den 1 september 1952. Jag tillstyrker även organisationskommitténs av kanslern biträdda förslag om inrättande av en professur i röntgendiagnostik och en professur i oftalmiatrik; de torde böra komma till stånd från och med den 1 november 1952 respektive den 1 januari 1953. I anslutning härtill böra vidare medel beräknas till arvoden efter 4 000 kronor för år åt ytterligare två biträdande lärare i vartdera ämnet medicin och kirurgi från och med den 1 oktober 1952 och en biträdande lärare i röntgendiagnostik från och med den 1 november 1952. På sätt kanslern förordat bör därjämte inrättas en lärarbefattning (arvode 4 000 kronor för år) i fysiologi från och med den 1 januari 1953.

Jag delar kanslerns uppfattning, att antalet intagningar till propedeutiska kurser vid högskolan bör i avvaktan på närmare erfarenheter angående elevtillströmningen begränsas till två. Medel böra således för nästa budgetår beräknas till två dylika kurser i vart och ett av ämnena fysikalisk diagnostik, allmän sjukvårdsteknik, allmän kirurgi och odontologi, varvid jag nu räknar med samma kurslärararvoden som för innevarande budgetår. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles överväga och besluta i frågan om en viss höjning av dessa och vissa andra lärararvoden vid högskolan.

Med beaktande av vad kommittén anfört anser jag frågan om inrättande av docentstipendier vid högskolan icke lämpligen böra ytterligare uppskjutas. För nästa budgetår begränsar jag mig dock till att föreslå, att medel beräknas för en docentbefattning.

I likhet med kanslern anser jag mig icke kunna förorda anställande av ytterligare amanuenser vid farmakologiska institutionen och institutionen för allmän patologi. I fråga om de kliniska amanuenserna ansluter jag mig till kanslerns förslag, innebärande inrättande av följande antal dylika befattningar: 2 i medicin, 2 i kirurgi och 1 i klinisk bakteriologi (samtliga från och med den 1 oktober 1952) samt 1 i röntgendiagnostik (från och med den 1 november 1952) och 1 i ftisiologi (från och med den 1 januari 1953).

Beträffande biträdespersonalen tillstyrker jag kanslerns förslag med följande ändringar. Vid fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna bör inrättas endast en ny kanslibiträdestjänst i stället för den nuvarande kontorsbiträdestjänsten vid farmakologiska institutionen. För patologiska och bakteriologiska institutionerna böra medel beräknas för ett kontorsbiträde enligt befordringsgången i stället för enligt kanslerns förslag ett kanslibiträde. Mitt förslag i fråga om kontors- och kanslibiträdespersonal innebär alltså fyra nya kanslibiträdestjänster och en ny kontorsbiträdestjänst jämte indragning av en kontorsbiträdestjänst. Disk- och steriliseringsbiträdet vid bakteriologiska institutionen torde icke böra placeras i högre lönegrad än Cg 6.

Jag vill framhålla, att en huvudprincip vid ställningstagandet till kommitténs olika förslag om personalförstärkning varit, att utbyggnaden av personalorganisationen icke i nuvarande läge bör gå utöver vad som vid planeringen av högskolan förutsattes.

I en den 28 december 1951 dagtecknad proposition angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. har förordats, att bland annat professors- och laboratorsbefattningar vid universiteten och de medicinska högskolorna skola inordnas under det för statsförvaltningen i allmänhet gällande lönereglementet. Lönegradsplaceringen har föreslagits bli för professor Co 14, för befattningshavare inom laboratorgruppen Ca 33 samt för docent Ce 30. Ett genomförande av för-

slaget medför för nu ifrågavarande högskolas del dels att personalförteckning bör fastställas för högskolan, dels ock att ifrågavarande befattningshavares löneförmåner, vilka för närvarande endast delvis belasta förevarande anslag, i fortsättningen komma att i sin helhet bestridas från anslaget. Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att i anslutning till vad sålunda anförts fastställa personalförteckning för medicinska högskolan.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 270 000 kronor med den fördelning på olika poster, som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 710 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

A. besluta, att vid medicinska högskolan i Göteborg skola inrättas

1. från och med den 1 september 1952 en professur i vartdera ämnet medicin och kirurgi,
2. från och med den 1 november 1952 en professur i röntgendiagnostik,
3. från och med den 1 januari 1953 en professur i oftalmiatrik;

B. bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående anført fastställa personalförteckning för medicinska högskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53;

C. godkänna följande avlöningsstat för medicinska högskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53.

A v l ö n i n g s s t a t.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	400 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	257 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	440 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	250 000
Summa kronor	1 347 000

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna	77 000
Nettoutgift kronor	1 270 000

D. till *Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 270 000 kronor.

[100] **24. Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	40 200	25 779
1951/52 (statsliggaren s. 519)	69 600	
1952/53 (förslag)	152 000	

Av följande sammanställning framgår dels nuvarande medelsanvisning till olika ändamål och dels *organisationskommitténs* och *kanslerns* förslag beträffande nästa budgetår.

	Nu	Kommittén	Kanslern
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i> ..	600	1 000	600
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	42 000	128 200	110 000 (+ 68 000)
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	25 000	38 000	35 000 (+ 10 000)
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i> ..	2 000	3 000	2 400 (+ 400)
5. Nattbevakning av vissa lokaler, <i>förslagsvis</i>	—	3 000	3 000 (+ 3 000)
	69 600	173 200	151 000 (+ 81 400)

Med hänsyn till den ringa belastningen — 342 kronor för budgetåret 1950/51 — har kanslern icke funnit en uppräknig av anslagsposten till sjukvård m. m. erforderlig.

Huvuddelen av det av kommittén beräknade ökade medelsbehovet till bränsle, lyse och vatten eller 56 200 kronor faller på de patologiska institutionerna, vilka träda i verksamhet under innevarande budgetår. — Kanslern har ansett anslagsposten icke behöva uppräknas till högre belopp än 110 000 kronor.

Anslagsposten till städning och rengöring har kanslern ansett böra uppföras med högst 35 000 kronor i avvaktan på närmare erfarenhet rörande den faktiska storleken av kostnaderna för städning och rengöring vid de institutioner, som tagits i bruk under innevarande budgetår.

Kommittén framhåller, att vid de till Fjärde Långgatan och Vasa sjukhus förlagda institutionerna viss apparatur måste för arbetets rätta bedrivande vara i gång hela dygnet. Detta medför emellertid viss brandrisk och risk för vattenskador, särskilt nattetid, då icke någon vistas i lokalerna. Med hänsyn härtill anser kommittén nattbevakning genom avtal med nattvaktsbolag böra ordnas. — Kanslern har funnit medelsanvisning för detta ändamål nödvändig.

Departementschefen. Jag har ansett mig böra i huvudsak godtaga kanslerns förslag till medelsanvisning under förevarande anslag. Anslagsposten till sjukvård m. m. torde emellertid med hänsyn till löneregleringen för professorer m. fl. befattningshavare vid högskolan böra uppräknas med 1 000

kronor. Jag förordar därför, att anslaget uppföres med 152 000 kronor, innebärande en ökning med 82 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 152 000 kronor.

[101] **25. Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.** Detta anslag är för närvarande uppfört med 164 000 kronor. *Organisationskommittén* har beräknat anslaget till 388 100 kronor, medan *kanslern* tillstyrkt ett belopp av 274 000 kronor. Av kanslern förordad höjning innefattar dels för vissa ändamål bestämda belopp, dels ock ett belopp av 50 000 kronor, motsvarande ungefär 30 procent av det nuvarande anslaget och avsett att motverka prisstegringen. Av efterföljande sammanställning framgå de belopp för olika ändamål, som nu äro anvisade och som föreslagits av organisationskommittén respektive tillstyrkts av kanslern för nästa budgetår.

	Nu	Kommittén	Kanslern
1. Högskolan i allmänhet . . .	3 000	3 900	3 000
2. Biblioteket, expenser	3 000	5 000	3 000
3. » hyllinredning	—	5 000	—
4. Anatomiska institutionen	20 000	39 000	20 000
5. Histologiska »	20 000	45 500	20 000
6. Fysiologiska »	25 000	49 400	25 000
7. Medicinsk-kemiska »	25 000	49 400	25 000
8. Farmakologiska »	18 000	34 000	18 000
9. Institutionerna för patologi	10 500	36 000	18 500 (+ 8 000)
10. Bakteriologiska institutio- nen	18 000	24 000	18 000
11. Medicinska klinikerna	4 000	20 800	17 000 (+ 13 000)
12. Kirurgiska »	4 000	20 800	17 000 (+ 13 000)
13. Kliniskt-kemiska laborato- riet	4 000	13 800	9 000 (+ 5 000)
14. Oftalmiatriska kliniken	2 000	10 400	6 000 (+ 4 000)
15. Kliniskt-bakteriologiska laboriet	—	6 500	6 000 (+ 6 000)
16. Röntgendiagnostik	—	13 000	9 000 (+ 9 000)
17. Fysikalisk diagnostik	—	2 600	2 000 (+ 2 000)
18. Anatomiska samlingar	6 000	7 000	6 000
19. Histologiska »	1 500	2 000	1 500
20. Generell höjning av anslaget på grund av prisstegring	—	—	50 000 (+ 50 000)
	164 000	388 100	274 000 (+ 110 000)

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

3. Kanslern har funnit det äskade beloppet till hyllinredning vid biblioteket närmast vara av beskaffenhet att böra beaktas i samband med högskolans utrustningsanslag.

9. Till de patologiska institutionerna i Lund utgå för närvarande sammanlagt 19 600 kronor. Kommittén erinrar om, att kommittén i anslagsäskanden för innevarande budgetår beräknat det årliga medelsbehovet i Göteborg till 28 000 kronor eller samma belopp, som då föreslagits i fråga om Lund. Med hänsyn till prisstegringen vore numera ett belopp av 36 000 kronor onödvändigt erforderligt.

11. och 12. För envar av de två medicinska och de två kirurgiska klinikerna beräknar kommittén ett medelsbehov av 20 800 kronor (16 000 kronor jämte 30 procents ökning för prisstegringen). Med hänsyn till att forskningsverksamheten under budgetåret 1952/53 måhända icke kunde upptagas i full utsträckning, har kommittén emellertid ansett sig kunna förorda en reducerad medelstilldelning, så att för båda de medicinska klinikerna beräknats tillhoppa 20 800 kronor och för båda de kirurgiska klinikerna likaledes tillhoppa 20 800 kronor.

13. Verksamheten vid kliniskt-kemiska laboratoriet har beräknats pågå endast under hälften av innevarande budgetår. För nästa budgetår, då verksamheten kommer att upptagas i full utsträckning, har kommittén beräknat ett medelsbehov av 13 800 kronor (10 600 kronor + 30 procent).

14. Kommittén erinrar, att 1947 års utredning rörande medicinska högskolan i Göteborg beräknat medelsbehovet för undervisning och forskning i oftalmiatrik, sedan professur inrättats i ämnet, till 8 000 kronor. Kommittén beräknar nu behovet till 10 400 kronor.

15. Kommittén erinrar, att till laboratorns i klinisk bakteriologi uppgifter hör dels att meddela undervisning i ämnet och dels att undersöka bakteriologiska och serologiska prov från de kliniker, där undervisning bedrivs. Såsom akademisk lärare är han dessutom skyldig att bedriva vetenskapligt arbete. Undervisningen i ämnet är intimt knuten till klinikerna och därtill hörande laboratorier och har föga samröre med den härifrån helt fristående bakteriologiska institutionen vid högskolan, där preklinisk undervisning och grundforskning bedrivs. De medel, som begärts för bakteriologiska institutionen, äro icke beräknade att jämväl förslå att täcka omkostnaderna för den kliniska undervisningen. Medelsbehovet härför har kommittén beräknat till 5 000 kronor jämte förhöjning eller sammanlagt 6 500 kronor.

16. För den röntgendiagnostiska avdelningen har 1947 års utredning beräknat ett medelsbehov av 10 000 kronor. Med hänsyn till prisstegringen begär kommittén nu 13 000 kronor.

17. För fysikalisk diagnostik har kommittén beräknat ett årligt materielanslag av 2 000 kronor jämte kompensation för prisstegring eller tillhoppa 2 600 kronor.

Departementschefen. Som kompensation för inträffad prisstegring tillstyrker jag en uppräknning av anslaget med 33 000 kronor. Utöver vad som därav kan belöpa å posterna 1, 2, 4—8, 10, 18 och 19 är jag icke beredd att förorda någon ökad medelsanvisning för dessa ändamål. Såsom kanslern

framhållit, torde frågan om medel till hyllinredning i biblioteket icke böra komma under bedömande i förevarande sammanhang. I fråga om övriga anslagsposter, vilka representera nya eller under utbyggnad varande verksamhetsgrenar, förordar jag en ytterligare medelsanvisning å tillhoppa 48 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela detta belopp på ifrågavarande ändamål liksom ock att bestämma rörande dispositionen av förutnämnda belopp av 33 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag höjas med (33 000 + 48 000 =) 81 000 kronor till 245 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kronor.

[102] **26. Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m.**

Enligt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad angående anordnande av medicinska högskolan skall genom stadens försorg och med bidrag av statsmedel vid Sahlgrenska sjukhuset uppföras ett byggnadskomplex, den s. k. östra institutionsbyggnaden, inrymmande en patologisk-anatomisk och en bakteriologisk institution samt kapell och föreläsningssal. Hittills har byggnadstillstånd erhållits för uppförande av den patologisk-anatomiska institutionen jämte kapell och föreläsningssalsbyggnad samt förbindelsebyggnad till den blivande bakteriologiska institutionen ävensom anordnande av underjordisk kulvertförbindelse till den närliggande kvinnokliniken.

Såsom av redogörelsen i 1951 års åttonde huvudtitel, s. 104 ff. framgår, beräknades ursprungligen den totala byggnadskostnaden för denna första etapp till 3 455 000 kronor, varav enligt avtalet hälften eller 1 727 500 kronor skulle utgöra statens andel. I skrivelse den 9 november 1950 anmälde emellertid organisationskommittén, att de verkliga kostnaderna komme att avsevärt överstiga nämnda belopp, och beräknade för sin del de totala kostnaderna vid nämnda tidpunkt till 4 218 300 kronor (kostnadsökning 763 300 kronor), varav 2 109 150 kronor utgjorde statens andel. Härav ha för budgetåret 1950/51 anvisats 800 000 kronor och för budgetåret 1951/52 1 000 000 kronor, varför det återstår att anvisa ytterligare 309 150 kronor. Vid anmälan av frågan om medelsanvisningen för budgetåret 1951/52 uttalade dåvarande departementschefen, att de hösten 1950 gjorda nya kostnadsberäkningarna syntes få godtagas vid anslagsavvägningen för nämnda budgetår.

Sedermera har *statens sakrevision* i skrivelse den 23 april 1951 framlagt resultatet av en inom revisionen verkställd granskning av orsakerna till

den ovannämnda kostnadsökningen. Granskningen hade givits vid handen, att de senast gjorda kostnadsberäkningarna kunde godtagas. Av kostnadsökningen hade inemot 300 000 kronor direkt eller indirekt förorsakats av att byggnadstillstånd på en gång icke erhållits för hela det planerade byggnadskomplexet. Sakrevisionen har i anslutning härtill framhållit angelägenheten av att åtgärder vidtoges för undanröjande av de olägenheter och ekonomiska förluster, som vore förenade med tillämpningen av det nuvarande kvoteringsystemet. I anledning av att byggnaden planlagts med taktäckning av koppar har sakrevisionen uttalat, att de ekonomiska förhållandena i vårt land samt bristen på koppar för vissa viktiga industriella behov bort utgöra så tungt vägande skäl, att man från början valt tegel och konstruerat taket därefter. Detta syntes böra beaktas vid den framtida utformningen av återstående byggnader för den medicinska högskolan. Slutligen har revisionen framhållit, att den funne en närmare förhandsgranskning påkallad, såvitt rörde den planerade bakteriologiska avdelningen, i syfte att söka nedbringa kostnaderna. — Sakrevisionens ordförande, generaldirektören Björk har för sin del ansett, att merkostnaden för kopparbeläggningen — cirka 35 000 kronor — icke till någon del syntes böra bestridas av statsverket.

Organisationskommittén har hemställt om anvisande för budgetåret 1952/53 av det återstående beloppet av statens andel eller 309 150 kronor. Kommittén räknar med att slutlig uppgörelse mellan staten och Göteborgs stad beträffande de verkliga kostnaderna kommer att ske under nämnda budgetår.

Kanslern har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen. Såsom förutsattes vid anmälan av förevarande fråga i 1951 års statsverksproposition, torde medel för slutligt gäldande av statens andel av kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag böra anvisas av 1952 års riksdag. Under hänvisning till det redovisade resultatet av statens sakrevisions granskning och till föreliggande avtal mellan staten och Göteborgs stad har jag ansett mig böra godtaga den nu för statens del återstående kostnaden av 309 150 kronor. Jag förordar därför, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med ett till 310 000 kronor avrundat belopp, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 310 000 kronor.

[103] **27. Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 456 000 kronor. Av efterföljande sammanställning framgå de belopp för

olika ändamål, som nu äro anvisade och som föreslagits av *organisationskommittén* respektive tillstyrkts av *kanslern* för nästa budgetår.

	Nu	Kommittén	Kanslern	
1. Institutionen för allmän patologi jämte föreläsningssal och kapell	170 000	—	—	(— 170 000)
2. Bakteriologiska institutionen	60 000	130 000	125 000	(+ 65 000)
3. Anatomiska och histologiska institutionerna	90 000	58 500	30 000	(— 60 000)
4. Institutionen för speciell patologi	25 000	40 500	7 000	(— 18 000)
5. Fysiologiska institutionen	35 000	45 000	40 000	(+ 5 000)
6. Medicinsk-kemiska »	—	75 000	70 000	(+ 70 000)
7. Farmakologiska »	—	85 000	75 000	(+ 75 000)
8. Provisorisk inredning och utrustning av föreläsningssalar m. m. för den kliniska undervisningen i medicin och kirurgi	45 000	6 500	6 000	(— 39 000)
9. Medicinska klinikerna	12 000	—	—	(— 12 000)
10. Kirurgiska »	7 200	—	—	(— 7 200)
11. Kliniskt-kemiska laboratoriet	11 800	—	—	(— 11 800)
12. Oftalmiatrika kliniken	—	22 200	20 000	(+ 20 000)
13. Fysikalisk diagnostik	—	7 500	6 000	(+ 6 000)
14. Röntgendiagnostiska avdelningen	—	20 500	18 000	(+ 18 000)
15. Hyllinredning för biblioteket	—	5 000	3 000	(+ 3 000)
	<u>456 000</u>	<u>495 700</u>	<u>400 000</u>	<u>(— 56 000)</u>

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

2. För bakteriologiska institutionen har beräknats ett sammanlagt medelsbehov av 320 000 kronor. Härav ha hittills anvisats 120 000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigat kommittén att vid uppgörande av avtal om leverans av inredning och utrustning för institutionen räkna med en ytterligare medelsanvisning för nämnda ändamål av högst 100 000 kronor för budgetåret 1952/53. Detta belopp föreslås nu anvisat för nästa budgetår jämte kompensation för prishöjningen, av kommittén beräknad efter 30 procent och av kanslern efter 25 procent.

3. För anskaffande av utrustning till de anatomiska och histologiska institutionerna har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 90 000 kronor. Därmed ha för nämnda ändamål anvisats sammanlagt 180 000 kronor av de 270 000 kronor, vartill den

ytterligare utrustningen utöver grundutrustningen för ifrågavarande institutioner beräknats. I statsverkspropositionen till 1951 års riksdag (åttonde huvudtiteln, s. 108) har föredragande departementschefen anfört, att det enligt hans uppfattning i nuvarande läge syntes böra undersökas, om ej de sålunda beräknade kostnaderna kunde nedbringas.

Organisationskommittén har nu — med förmälan att den övervägt ifrågavarande spörsmål och därvid funnit att de beräknade kostnaderna för den ytterligare utrustningen icke kunde nedbringas, men att de resterande medlen däremot kunde fördelas under en längre tidsperiod, exempelvis med lika delar på budgetåren 1952/53 och 1953/54, varvid på grund av de inträdda prisstegringarna en skälig kompensation borde få beräknas å återstående beloppet, 90 000 kronor, med 27 000 kronor — hemställt, att för budgetåret 1952/53 måtte för ändamålet anvisas ett reservationsanslag av 58 500 kronor. — Kanslern föreslår, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 30 000 kronor.

4. Kommittén har — med förmälan att någon medelsanvisning ännu icke utverkats för anskaffning av viss utrustning för *i n s t i t u t i o n e n f ö r s p e c i e l l p a t o l o g i* — hemställt, att ett belopp av 40 500 kronor måtte anvisas för ändamålet under nästa budgetår. — Kanslern har, enär av innevarande budgetårs reservationsanslag till utrustning av medicinsk högskola i Göteborg ett belopp av 25 000 kronor anvisats till utrustning av institutionen för speciell patologi, icke ifrågasatt högre ytterligare medelsanvisning för ändamålet än med 7 000 kronor.

5. Det begärda beloppet till *f y s i o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n* utgör återstående del av ett tilläggsanslag för komplettering av institutionens apparatutrustning. Medelsbehovet härför beräknades i fjol till 70 000 kronor.

6. Till utrustning av *m e d i c i n s k - k e m i s k a i n s t i t u t i o n e n* ha för budgetåren 1949/50 och 1950/51 anvisats sammanlagt 240 000 kronor. Organisationskommittén har nu hemställt om ett tilläggsanslag av sammanlagt 147 000 kronor, varav 75 000 kronor, som enligt kommitténs mening utgjorde kompensation för inträdda prisstegringar, borde anvisas under budgetåret 1952/53 och återstoden, 72 000 kronor, borde lika fördelas på budgetåren 1953/54 och 1954/55.

Kanslern förordar för komplettering av den hittills vid den medicinsk-kemiska institutionen anskaffade utrustningen ett tilläggsanslag av 70 000 kronor, vilket i sin helhet borde anvisas för nästkommande budgetår.

7. Till utrustning av *f a r m a k o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n* ha för budgetåren 1949/50 och 1950/51 anvisats tillhoppa 250 000 kronor. På grund av prisstegringen har kommittén anhållit om ett tilläggsanslag å 85 000 kronor; kanslern tillstyrker 75 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna förorda, att förevarande utrustningsanslag för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 350 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma om dispositionen av anslaget. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[104] **28. Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning.** Under denna rubrik ha för innevarande budgetår anvisats 65 000 kronor, varav 35 000 kronor till bestridande av löpande utgifter och 30 000 kronor till bibliotekets uppbyggande. Sistnämnda belopp utgör en del av det engångsanslag å 150 000 kronor, som beräknats för bibliotekets uppbyggande och avsetts att fördelas på fem år. Hittills ha härav anvisats 115 000 kronor, varför 35 000 kronor återstå.

Organisationskommittén har hemställt, att anslaget måtte uppföras med 85 000 kronor, varav 50 000 kronor till löpande utgifter.

Kanslern har tillstyrkt ett anslag av 80 000 kronor, varav 45 000 kronor till löpande utgifter.

Departementschefen. I anslutning till mitt ställningstagande till motsvarande anslagsfrågor vid bland annat universiteten förordar jag, att förevarande anslag med hänsyn till de stegrade bokinköps- och bindingspriserna för nästa budgetår höjes till 80 000 kronor, varvid 45 000 kronor torde böra avses för löpande utgifter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[105] **29. Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek.** I det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Göteborgs stad ingångna avtalet angående samordnande av medicinska högskolans bibliotek med Göteborgs stadsbibliotek har bestämts, bland annat, att personalen vid det medicinska biblioteket skall anställas av staden samt avlönas och pensioneras enligt för stadens tjänstemän gällande bestämmelser samt att staden skall av staten budgetårsvis i efterskott erhålla ersättning för sina utgifter i sagda hänseende. Förevarande anslag, nu uppfört med 47 000 kronor, avses för gäldande av nämnda ersättning.

Enligt vederbörligt medgivande är följande personal anställd vid biblioteket under innevarande budgetår, nämligen en förste bibliotekarie, en förste amanuens, en förste assistent, en assistent, en vaktmästare, ett kontorsbiträde samt en kontorsvakt. Kostnaderna för avlöning av denna personal har beräknats till i runt tal 67 500 kronor. *Organisationskommittén* har hemställt, att nämnda belopp jämte erforderligt belopp till vikariatsersättningar eller sammanlagt 70 700 kronor måtte anvisas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Kanslern har tillstyrkt ett anslag av 70 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med kanslern förordrar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 70 000 kronor, vilket belopp således är avsett att utgöra ersättning till Göteborgs stad för dess utgifter för avlöning av personalen vid det medicinska biblioteket under budgetåret 1951/52. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[106] **30. Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m.** I enlighet med förslag av organisationskommittén, vilket tillstyrkts av kanslern, torde detta anslag böra för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 50 000 kronor. I detta sammanhang får jag anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 februari och den 30 november 1951 medgivit, att vissa extra kurser i kliniska ämnen finge under budgetåren 1950/51 och 1951/52 anordnas vid medicinska högskolan samt att för bestridande av de därmed förenade kostnaderna förevarande anslag finge i mån av behov överskridas med 7 400 kronor för budgetåret 1950/51 och 8 800 kronor för budgetåret 1951/52. Ifrågasvarande kurser ha utgjort en tillfällig övergångsordning i avbidan på den kliniska undervisningens igångsättande vid högskolan. Därest det skulle visa sig påkallat, att liknande kurser anordnas vid högskolan även under nästa budgetår, torde utgifterna böra efter Kungl. Maj:ts medgivande få bestridas från detta anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[107] **31. Bidrag till Stockholms högskola.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 2 607 300 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår har ännu icke avslutats, varför anslaget torde böra i rikstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna till *Bidrag till Stockholms högskola* ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[108] **32. Bidrag till anordnande av en internationell engelskspråkig kurs vid Stockholms högskola.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1950:165 (s. 46 ff.) anvisade riksdagen för budgetåret 1950/51 till nämnda ändamål ett reservationsanslag av 60 000 kronor. An-

slaget har för innevarande budgetår uppförts med oförändrat belopp. Bestämmelser angående anslagets disposition återfinnas å s. 531 i statsliggaren.

Genom beslut den 13 juli 1951 har Kungl. Maj:t därjämte till ifrågasvarande kurs anvisat 9 400 kronor för budgetåret 1951/52 från det under tolfte huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för rörliga tilläggsförmåner å löner och pensioner.

Kommittén för the Graduate School for English Speaking Students vid Stockholms högskola, vilken kommitté anordnar nu ifrågasvarande kurs, hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 500 kronor till 80 500 kronor. Till stöd härför har huvudsakligen framhållits följande.

För de två heltidsanställda lärarna hade kommittén i sin ursprungliga framställning om anslag till ifrågasvarande kursverksamhet, med hänsyn till att utöver docentkompetens såväl förmåga att undervisa på engelska som utlandserfarenhet krävdes, räknat med avlöning enligt 33 lönegraden. Med hänsyn till att anslaget kommit att begränsas till 60 000 kronor mot begärda 65 500 kronor måste kommittén sänka huvudlärarnas löner till att i huvudsak motsvara 32 lönegraden. Till följd av att de lönegradsplacerade professorerna uppflyttas till 37 lönegraden hade huvudlärarnas löneställning i förhållande till professorerna förskjutits på ett synnerligen ogynnsamt sätt. Kommittén anser, att de båda huvudlärarna måste beredas kompensation härför genom att deras löner höjas till ett belopp motsvarande 36 lönegraden. På grund av dyrtiden bör svensklärarnas arvoden uppräknas med 3 kronor per undervisningstimme till 15 kronor och timarvodena för samhällsvetenskaplig undervisning med 10 kronor till 80 kronor. Ökade utgifter måste på grund av prisstegringen beräknas för telefon, porto och kontorsmateriel m. m. På grund av ändrade lokalförhållanden måste även utgifter för städning upptagas bland skolans utgiftsposter.

Kommittén hemställer vidare om ett anslag av 10 000 kronor till reparation av lokaler för administration m. m. och anför därvid följande.

Alltsedan sin tillkomst ha såväl Graduate School som dess föregångare universitetskursen för amerikanska studenter arbetat under synnerligen primitiva lokalförhållanden. För administration, bibliotek och arkiv har ett vindsrum med cirka 20 m² yta upplåtits i Stockholms högskolas kanslibyggnad, Drottninggatan 116. I detta rum ha sekreteraren och biträdande sekreteraren haft sina arbetsplatser, tidtals även föreståndaren. Här ha de utländska studenterna i en vrå haft sin postlåda, i en annan en läsvrå med broschyrer, utländska tidningar m. m. Trängseln har varit olidlig och arbetsrom för personalen under ordinarie arbetstid mycket dålig. Dessa förhållanden ha gjort övertidsarbete, ofta till långt in på nätterna, till regeln för sekretariatets personal. Tilläggas må även, att Stockholms högskola under det sista året anmält behov av Graduate Schools administrationsrum för egna ändamål.

En möjlighet att erhålla nya och bättre lokaler erbjöd sig i år, när Kursverksamheten vid Stockholms högskola utrymde den norra flygeln på Observatoriekullen och högskolan erbjöd Graduate School att övertaga denna. Lokalen var synnerligen lämplig, men villkor för överlåtelsen var, att kommittén svarade för de nödiga reparationerna m. m. (såväl toalett som rin-

nande vatten saknas inom byggnaden). Kommittén saknar medel härför, men angelägenheten av att Graduate School får tillfredsställande lokaler bedömdes vara så stor, att kommittén, efter att under hand ha informerat ecklesiastikdepartementet om lokalfrågans svåra läge och om den möjlighet som nu erbjöd sig, beslöt att under sommaren igångsätta det minimum av arbete som krävs för att försätta den erbjudna lokalen i användbart skick till början av höstterminen 1951. De ännu icke avslutade reparationsarbetena och nödvändiga kompletteringar av inventarier beräknas dra en kostnad av (8 000 + 2 000 =) 10 000 kronor.

Departementschefen. Detta anslag bör i första hand höjas med 9 400 kronor, motsvarande det belopp, som Kungl. Maj:t av särskilda medel anvisat för innevarande budgetår till förstärkning av anslaget med hänsyn till det rörliga tilläggets höjning från 12 till 32 (33) procent. Jag förordar vidare, att anslaget höjes med 2 600 kronor för att lämna tillgång till bestridande av ökade utgifter av omkostnadsnatur och möjliggöra någon höjning av arvodena för undervisning i svenska. Därjämte anser jag mig böra förorda, att i anslaget för nästa budgetår inräknas ett belopp av 10 000 kronor till bestridande av utgifter för reparation m. m. av vissa nya lokaler för kursverksamheten. Härutöver kan jag icke tillstyrka någon anslagshöjning. Anslaget bör därför uppföras med 82 000 kronor, vilket innebär en höjning med 22 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av en internationell engelsk-språkig kurs vid Stockholms högskola* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 82 000 kronor.

[109] **33. Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler.** Detta förslagsanslag, som avser ersättning till statens fastighetsfond för till högskolan upplåtta lokaler i kvarteret Vega i Stockholm, är nu uppfört med 25 000 kronor. Genom beslut den 22 juni 1951 har Kungl. Maj:t bemyndigat byggnadsstyrelsen att tillgodoföra fastighetsfonden 22 800 kronor av anslaget. Nämnda belopp avser ersättning till fonden för lokaler, som äro upplåtta till ryska institutet, genetiska institutet och psykologiska institutet. För nästa budgetår torde förevarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtta lokaler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[110] **34. Bidrag till Göteborgs högskola.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 405 900 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad. Anslaget torde därför böra i riksstats-

förslaget för nästa budgetår uppföras med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna såsom *Bidrag till Göteborgs högskola* ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[111] 35. **Bidrag till nybyggnad för marinbotaniska institutionen vid Göteborgs högskola.** *Styrelsen för Göteborgs högskola* hemställer om anvisande av ett anslag av 70 000 kronor som bidrag till uppförande av en byggnad för marinbotaniska institutionen vid högskolan. Styrelsen erinrar till en början om att en sådan byggnad sedan flera år varit planerad och anför därvid följande.

Inrättandet av en marinbotanisk institution vid Göteborgs högskola föreslogs av naturvetenskapliga forskningskommittén år 1945 (SOU 1945: 48). Förslaget framfördes i mycket blygsam form. Lokalfrågan tänkte man sig provisoriskt löst så, att institutionen tills vidare skulle få disponera arbetslokaler i Göteborgs, kommunalt ägda, botaniska trädgårds institutionsbyggnad. Denna senare hade dock redan då, särskilt vad utrymmen för det snabbt växande biblioteket beträffar, börjat bli allt för liten. Det var därför uppenbart, att den tänkta lösningen endast kunde vara ett provisorium för en mycket kort tid. Planer på en tillbyggnad, som helt skulle disponeras av marinbotaniska institutionen utarbetades därför och byggnadens tillkomst säkerställdes ekonomiskt genom donationer på tillhoppa 130 000 kronor från ett antal företag och enskilda i Göteborg. För det nämnda beloppet beräknade man även kunna anskaffa vissa inventarier. Då en egen institutionsbyggnad sålunda ansågs säkerställd, utvidgade naturvetenskapliga forskningskommittén sitt ursprungliga förslag i viss mån (SOU 1946: 77). Detta förslag upptogs sedan av 1945 års universitetsberedning i det stora hela oförändrat.

Den ursprungliga planen att lösa den marinbotaniska institutionens lokalfråga genom att uppföra en tillbyggnad till botaniska trädgårdens institutionsbyggnad har numera övergivits och avsikten är i stället att inom botaniska trädgårdens område uppföra en fristående byggnad av ungefär samma storlek som den först planerade. Ur högskolans synpunkt anses ett sådant arrangement i flera avseenden vara att föredraga. Marinbotaniska institutionen blir i så fall helt skild från den kommunalt ägda trädgårdsinstitutionen, och eventuella framtida tillbyggnader kunna utan svårigheter utföras. Ritningar till en fristående byggnad äro utarbetade. Med ledning av inhämtade entreprenadanbud beräknas kostnaderna för byggnadens uppförande inklusive arkitektarvoden och oförutsedda utgifter (uppskattade till omkring tio procent) uppgå till i runt tal 250 000 kronor. I jämförelse med tidigare beräkningar innebär detta en betydande kostnadsökning föranledd av prisstegringarna. Till förfogande för byggnadens uppförande finnas donationsmedel om sammanlagt 180 000 kronor. Ytterligare erfordras alltså 70 000 kronor, vilket belopp nu äskas av statsmedel.

Departementschefen. Enligt det avtal, som reglerar förhållandet mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola, skall staten ensam svara för kostnaderna för eventuellt erforderliga nybyggnader för högskolan — i den mån medel från annat håll icke stå till förfogande för ändamålet — medan staden skall ställa välbelägen och lämplig tomtmark till förfogande. Denna avtalsbestämmelse betager dock givetvis icke statsmakterna deras rätt att i varje särskilt fall — så alltså även i det nu föreliggande — pröva såväl behovet av nybyggnad som byggnadsprogrammet.

Den marinbotaniska institutionen vid högskolan förestås av en laborator och som medhjälpare har denne en förste amanuens. Under anslaget till Bidrag till Göteborgs högskola ha förutom medel till avlönande av dessa två befattningshavare även anvisats medel till materiel m. m. vid institutionen. De lokaler, som institutionen nu disponerar i botaniska trädgårdens institutionsbyggnad, äro uppenbarligen icke tillfredsställande — de anses knappast tillåta ens en verksamhet under provisoriska former. Planerna på en nybyggnad ha, som redan framgått, fortskridit så långt att ritningar utarbetats och entreprenadanbud infordrats. Av det nu beräknade totala kostnadsbeloppet av omkring 250 000 kronor ha inemot tre fjärdedelar eller omkring 180 000 kronor anskaffats och statsbidrag äskas nu med det felande beloppet, 70 000 kronor. Jag vill här framhålla, att högskolan enligt min mening, även om statsbidrag icke erfordrats, lämpligen på ett tidigare stadium än som skett bort underställa Kungl. Maj:t frågan om uppförande av en ny institutionsbyggnad, detta med hänsyn till att högskolans löpande kostnader oundgängligen måste komma att ökas i och med att den nya institutionsbyggnaden tages i bruk. I byggnadsfrågans nuvarande läge vill jag emellertid icke motsätta mig, att bidrag till byggnadens uppförande får utgå av statsmedel. Jag kan dock icke tillstyrka anvisande av större belopp än 50 000 kronor utan förutsätter, att vad som därutöver må erfordras anskaffas från privat håll. Statens bidrag torde böra utgå under ett särskilt riksstatsanslag med förut angivna rubrik. Anslaget bör erhålla reservationsanslags karaktär.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nybyggnad för marinbotaniska institutionen vid Göteborgs högskola* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[112] **36. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 500 000	1 452 584
1951/52 (statsliggaren s. 536)	1 634 000	
1952/53 (förslag)	2 120 000	

Universitetskanslern föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes till 2 035 600 kronor. Förslaget grundar sig huvudsakligen på en framställning från lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm. Sistnämnda framställning tillstyrkes av lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Den prekliniska undervisningens organisation m. m.

Såsom närmare framgår av redogörelserna i propositionen 1948:202 (s. 4 ff.) och 1951 års åttonde huvudtitel (s. 132 ff.) har den nya studieplan för tandläkarutbildningen, som successivt tillämpats från och med höstterminen 1947, icke kunnat helt genomföras beträffande det prekliniska studieåret, enär slutligt ställningstagande till frågan om denna undervisnings organisation icke kunnat tagas på grundvalen av hittills föreliggande utredningar. En särskild sakkunnigkommitté arbetar emellertid med detta spörsmål. Med anledning härav tillämpas för budgetåren 1947/52 ett provisorium, innebärande i huvudsak, att den av 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga framlagda studieplanen tillämpas på den prekliniska utbildningen, dock med den begränsningen, att de med undervisningen förenade praktiska övningarna, dissektionerna och laborationerna väsentligen bortfalla i fråga om den del av undervisningen, som är förlagd till karolinska institutet. Kostnaderna för arvoden under budgetåret 1951/52 till lärare i de prekliniska ämnena ävensom vissa andra hithörande, men till en senare studieperiod förlagda ämnen ha i avlöningsstaten för högskolan för budgetåret 1951/52 beräknats under en under arvodesposten uppförd delpost till Arvoden åt lärare och amanuenser vid vissa kurser å 121 745 kronor.

Tandläkarhögskolans lärarkollegium beräknar för nästa budgetår under denna delpost medel för fortsatt provisorium enligt samma grunder som under innevarande budgetår, dock med vissa detaljändringar, som framgå av det följande.

Även kanslern räknar med fortsatt provisorium för nästa budgetår.

Den kliniska och propedeutiska undervisningen.

Läsåret 1952/53 kommer den nya 5-åriga studieplanen att för första gången tillämpas under ett helt läsår. Den av 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga för denna studieplan beräknade lärar- och biträdespersonalen har ställts till förfogande enligt plan och successivt föreliggande behov. I huvudsak avslutas denna omorganisation i och med vårterminen 1952. Under övergångstiden mellan 4- och 5-årig studieplan har emellertid tillämpats en särskild studieordning, som (med hänsyn till ojämn elevbelastning) lett till att även under sistnämnda vårtermin personalbehovet på några punkter varit lägre än enligt vad de sakkunniga beräknat för den fullt utbyggda organisationen. Detta gäller särskilt avdelningen för barntandvård.

I fråga om personalbehovet för nästa budgetår anför *lärarkollegiet* följande allmänna synpunkter.

De tjänster, som ännu felas för att organisationen skall vara fullt utbyggd, äro nödvändiga från och med höstterminen 1952, dock att — med hänsyn till högskolans förestående ombyggnad — det torde böra anstå något med inrättandet av ytterligare 3 i de sakkunnigas plan ingående tjänster som laboratoriebiträden. Såsom *lärarkollegiet* ofta tidigare framhållit, måste de studerande för undervisningen såväl i fantom- och propeudeutiska kurser som i kliniksalar uppdelas i grupper, som envar bör omfatta ett visst högsta antal studenter. Minimibehovet av lärar- och även biträdespersonal kan därför beräknas enligt rent matematiska grunder. *Kollegiet* vill därför i detta sammanhang framhålla, att ett för snävt begränsat antal lärare och övrig personal, som tjänstgöra i laboratorier och kliniksalar för kontroll av de studerandes arbeten och som biträdeshjälp, ofrånkomligen medför en försening av de studerandes studier. Såsom i flera sammanhang redan uttalats, var den tidigare alltför snävt beräknade personalkadern i hög grad anledning till att studierna enligt den 4-åriga studieplanen för flertalet studerande drog ut över såväl en nionde som en tionde termin. Det är därför synnerligen angeläget, att — med nyss angivna undantag — ifrågakvarande ännu felande tjänster få inrättas från höstterminen 1952.

A n s l a g s b e r ä k n i n g a r.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Denna anslagspost är nu uppförd med 450 400 kronor. De ändringar i anslagsbelastningen, som skulle bli en följd av bifall till *lärarkollegiets* förslag, framgå av följande sammanställning.

	Ökning eller minskning kronor
1) En ny tjänst som hantverkare i Ca 10	+ 5 280
2) Ordinariesättning av 1 kontorsbiträdestjänst (nu i Ce8:10) +	5 280
3) Löneklassuppflyttningar för ordinarie personal	+ 3 432
4) Ökning till följd av professorernas uppflyttning från 33 till 37 lönegraden	+ 10 080
5) Omorganisation av laboratorstjänsterna (indragning av 7 arvoden à 2 004 kronor för särskild tjänstgöring)	— 14 000
<u>Summa ökning</u>	<u>10 072</u>

Kanslern, som tillstyrkt en höjning av anslagsposten med i runt tal 10 100 kronor till 460 500 kronor, har anfört bland annat följande.

Från och med innevarande budgetår har en tjänst som hantverkare i Ca 10 inrättats vid högskolan i samband med utflyttningen av vissa av högskolans laboratorier till Norrbackaområdet. *Lärarkollegiets* förslag om inrättande från och med nästa budgetår av ytterligare en dylik tjänst har jag funnit motiverat. Då utflyttningen under budgetåret 1952/53 i huvudsak blir slutförd torde nämligen behovet av två för ifrågakvarande lokaler av-

sedda hantverkare bli trängande. Jag har icke funnit något att erinra mot att den nya tjänsten uppföres såsom ordinarie.

Emot lärarkollegiets förslag om förändring av en icke-ordinarie kontorsbiträdesbefattning till en ordinarie dylik befattning i lönegraden Ca 8 har jag icke funnit anledning till erinran. I enlighet med kollegiets förslag torde nuvarande innehavaren av den närmast för mottagningsavdelningen avsedda icke-ordinarie kontorsbiträdestjänsten Anna Elvira Nordh — med hänsyn till hennes tidigare innehavda ordinarie kontorsbiträdestjänst vid patent- och registreringsverket — böra utses till innehavare av den föreslagna ordinarie tjänsten utan densammas ledigförklarande.

I detta sammanhang får jag erinra därom, att jag i underdånigt yttrande den 28 mars 1950 tillstyrkt bifall till ett av lärarkollegierna vid tandläkarhögskolorna avgivet förslag till omorganisation av laboratorstjänsterna.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

De ändringar i anslagsbelastningen som skulle bli en följd av ett bifall till *lärarkollegiets* förslag framgå av efterföljande tablå.

1) Sänkning av arvode åt kursgivare i intern medicin från 5 400 till 3 900 kronor och samtidigt uppförande av arvode å 1 740 kronor till amanuens åt kursgivaren	+	240
2) Arvoden åt kursgivare för ytterligare en kurs i öron-, näs- och halssjukdomar samt i social odontologi (550 + 350)	+	900
3) En assistenttjänst vid avdelningen för barntandvård	+	7 020
4) Två amanuenstjänster vid barnavdelningen	+	10 440
5) Omändring av en amanuenstjänst vid avdelningen för proteslära till assistentbefattning	+	1 800
6) Merkostnader för 4 amanuenstjänster som inrättats från den 1/2 1952 men för vilka anslag ej beräknats för hela budgetåret 1951/52		+ 12 180
		<hr/>
		+ 32 580

Kanslern, som tillstyrker höjningen, anför följande.

Förslaget om inrättandet av de under 3) och 4) upptagna nya tjänsterna står i överensstämmelse med tandläkarutbildningssakkunnigas, av statsmakterna godkända plan. Ökningen under 2) står i samband med gällande provisoriska anordning av den prekliniska undervisningen samt den nya 5-åriga studieplanen, enligt vilken kurser i öron-, näs- och halssjukdomar samt social odontologi skola givas varje termin från och med vårterminen 1952. Under innevarande läsår ha medel beräknats för allenast en kurs i vartdera ämnet, varför ifrågasatt ökning närmast är av automatisk natur. Kollegiets förslag om sänkning av arvodet till kursgivaren i intern medicin med 1 500 kronor, med vilket belopp arvodet under innevarande budgetår tillfälligt ökats för kursgivarens arbete med iordningställande av de för institutionen för intern medicin avsedda lokalerna m. m., samtidigt som en amanuenstjänst föreslås bli inrättad för biträde åt kursgivaren, har icke givit mig anledning till erinran. Den ifrågasatta omändringen av en amanuenstjänst vid avdelningen för proteslära till en assistentbefattning

finns icke upptagen bland tandläkarutbildningssakkunnigas förslag men synes vara en nödvändig åtgärd till följd av den på allmänna mottagningsavdelningen från den 15 november 1948 till eftermiddagarna utsträckta mottagningstiden för allmänheten. Jag biträder därför lärarkollegiets förslag till ifrågavarande organisationsändring.

Förevarande anslagspost är enligt avlöningsstaten för innevarande budgetår uppförd med 450 400 kronor. Till följd av den från och med den 1 januari 1951 genomförda arvodesregleringen för viss assistent- och amanuenspersonal m. fl. har emellertid för sistnämnda budgetår jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats ett belopp av 550 800 kronor. Jag hemställer, att förevarande anslagspost för nästa budgetår upptages med ett belopp av (550 800 + 32 580 =) i runt tal 583 400 kronor.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Lärarkollegiet hemställer om inrättandet av de nya befattningar och de ändringar i övrigt beträffande förevarande anslagspost, som framgå av efterföljande sammanställning.

	Ökning eller minskning kronor
1) En sjuksköterskebefattning i Ce 11 vid avdelningen för tandkirurgi	+ 5 556
2) En befattning som tekniskt biträde i Ce 10 vid samma avdelning	+ 5 280
3) En tandskötersketjänst i Ce 10 vid avdelningen för barn-tandvård	+ 5 280
4) En kontoristbefattning i Ce 13 vid kamerala avdelningen	+ 6 084
5) Ordinariesättning av ett kontorsbiträde i Ce 8: 10	— 5 280
6) Merkostnader för tre tandskötersketjänster i Ce 10 som inrättats från den 1/2 1952 men för vilka anslag ej beräknats för hela budgetåret 1951/52	+ 9 240
7) Löneklassuppflyttningar	+ 6 280
8) Uppräkning av arvode åt vaktmästarbiträde med (3 960 — 3 300 =) 660	+ 660
	Summa ökning 33 100

Kanslern, som tillstyrker förslagen under 1)—7), anför följande.

Emot de under 1)—3) framställda förslagen, vilka stå i överensstämmelse med vad tandläkarutbildningssakkunniga förordat, har jag icke något att erinra. Anslagsminskningen under 5) är en följd av det av mig under ordinarietposten tillstyrkta förslaget om ordinariesättning av nuvarande innehavaren av den närmast för mottagningsavdelningen avsedda icke-ordinarie kontorsbiträdestjänsten. Ökningarna under 6) och 7) äro av automatisk natur. Den av lärarkollegiet anförda motiveringen för inrättande vid den kamerala avdelningen av en kontoristbefattning i lönegraden Ce 13 (punkten 4) har jag funnit bärande, varför jag förordar nämnda befattnings in-

rättande från och med nästa budgetår. Till den ifrågasatta uppräknningen av det från och med innevarande budgetår under icke-ordinarieposten beräknade arvodet av 3 300 kronor till ett vaktmästarbiträde, är jag icke nu beredd att taga ställning, emedan frågan om en generell höjning av arvodet av här ifrågavarande slag ännu icke blivit slutligt utredd. Enligt min mening bör lärarkollegiet taga under övervägande, huruvida icke ifrågavarande arvode lämpligen bör beräknas till belopp motsvarande del av viss lönegrad enligt statens allmänna avlöningsreglemente. Omförmälda biträdande vaktmästartjänst har ännu icke tillsatts.

I enlighet med vad jag sålunda förordat bör icke-ordinarieposten — nu 607 000 kronor — för budgetåret 1952/53 uppföras med i runt tal 639 500 kronor.

Rörligt tillägg.

Denna anslagspost är nu i avlöningsstaten uppförd med ett belopp av 126 200 kronor.

Kanslern föreslår, att posten i enlighet med lärarkollegiets förslag höjes med i runt tal 226 000 kronor och för nästa budgetår alltså upptages med 352 200 kronor.

I detta sammanhang anför *kanslern* vidare följande.

I nådigt brev den 30 juni 1948 har Kungl. Maj:t fäst vederbörandes uppmärksamhet på att under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknats 105 000 kronor till avlöningar åt praktikanttjänstgörande tandsköterskeelever samt föreskrivit, att vid tandläkarhögskolan i Stockholm praktiserande tandsköterskeelev skall äga åtnjuta arvode, motsvarande hälften av den lön som tillkommer statstjänstemän i löneklass nr 8 (ortsgrupp 5) av löneplan nr 1 i statens löneplansförordning.

Lärarkollegiet har nu påpekat, att rörligt tillägg åt de vid högskolan praktikanttjänstgörande tandsköterskeeleverna hittills avförts från anslagsposten till rörligt tillägg.

Därest med hänsyn till den formella avfattning, som bestämmelsen fått, de i nämnda arvoden ingående rörliga tilläggen i stället anses böra belasta anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal synes, såsom lärarkollegiet anfört, det för ändamålet erforderliga beloppet böra överföras till sistnämnda post från anslagsposten till rörligt tillägg. I likhet med kollegiet ifrågasätter jag dock, om icke lydelsen av ovannämnda nådiga beslut i stället bör jämkas.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet förordat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. böra vid högskolan fem professorer uppflyttas från Ca 37 till Co 14 och sju laboraturer uppflyttas från Ca 31 till Ca 33.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet i propositionen den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. anfört torde en av de två tjänsterna som kassör i Ca 11 med bibehållen tjänstebenenämning böra uppflyttas till Ca 15.

I anslutning till de av Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 214 föreslagna, av 1951 års riksdag godkända riktlinjerna för en lönerevision för lägre vård- och ekonomipersonal samt sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal böra fyra tjänster som avdelningssköterska i Ca 12 och en tjänst som avdelningssköterska i Ca 11 uppflyttas till Ca 14.

Av nu nämnda lönegradsförändringar för ordinarie personal betingade ändringar i personalförteckningen böra vidtagas.

I anslutning till vad i sistnämnda proposition 1951: 214 förordats torde vidare av tandläkarhögskolans extra ordinarie tjänster en tjänst som sjuksköterska i Ce 11, två tjänster som ekonomibitråde (tamburvakt) i Ce 2 och en tjänst som sköterskebiträde i Ce 2 böra uppflyttas till respektive Ce 14, Ce 5 och Ce 5, förstnämnda tjänst med benämningen avdelningssköterska.

Universitetskanslerns förslag och beräkningar — i den mån dessa icke röra lönegradsplaceringen av hittills nämnd personal vid tandläkarhögskolan — anser jag mig böra godtaga med följande avvikelser och erinringar. Ordinariesättningen av en kontorsbiträdestjänst föranleder uppförande på personalförteckningen av en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8. I stället för inrättande av ytterligare en ordinarie hantverkartjänst beräknar jag medel för anställande av en hantverkare i Cg 10. Jag beräknar icke nu någon minskning i belastningen å ordinarieposten till följd av omorganisation av laboratorbefattningarna. Beträffande denna omorganisationsfråga torde jag få hänvisa till vad chefen för civildepartementet anfört i nyssnämnda proposition angående löne- och pensionsreglering för professor m. fl. Den föreslagna omändringen av en amanuéstjänst vid avdelningen för protesynteslära till assistentbefattning anser jag mig icke kunna biträda. Med inrättandet av en befattning som tekniskt biträde vid avdelningen för tandkirurgi torde böra anstå något år. Jag är icke heller beredd att nu förorda förslaget om inrättande av en kontoristbefattning vid kamerala avdelningen. Den föreslagna sjuksköterskebefattningen vid avdelningen för tandkirurgi bör som en följd av den förutnämnda lönerevisionen placeras i Ce 14 med benämningen avdelningssköterska. I likhet med kanslern och lärarkollegiet anser jag, att den rörliga delen av de praktiktjänstgörande tandsköterskeeelevernas arvoden lämpligen bör bestridas från anslagsposten till rörligt tillägg. Medelsbehovet under denna anslagspost synes mig ha beräknats till för lågt belopp.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört och förordat beräknar jag anslagsbehovet till 2 120 000 kronor med den fördelning å särskilda anslagsposter, som framgår av efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 486 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat fastställa personalförteck-

ning för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53;

b) godkänna följande avlöningsstat för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	496 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	581 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	637 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	405 000
	Summa kronor 2 120 000

c) till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 120 000 kronor.

[113] 37. **Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	396 000	422 009
1951/52 (statsliggaren s. 539)	432 000	
1952/53 (förslag)	513 500	

Lärarkollegiet vid högskolan har föreslagit en höjning av anslaget med 97 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

	Nuvarande belopp kronor	Föreslagen ökning kronor
<i>Utgifter:</i>		
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	4 000	—
2. Expenser:		
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	97 600	7 400
b) Övriga expenser	146 800	36 300
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	500	—
4. Övriga utgifter:		
a) Biblioteket	6 000	9 000
b) Förbrukningsmateriel för högskolans praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	114 500	28 600
c) Undervisnings- och åskådningsmateriel	29 000	7 300
d) Högskolans vetenskapliga laboratorier	20 000	5 000
e) Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	13 600	3 400
	Summa kronor 432 000	97 000

Av lärarkollegiets framställning inhämtas bland annat följande.

Övriga expenser. Det nya kollektivavtalet angående arbets- och löneförhållandena för städningspersonalen innebär för högskolans del en kostnadsökning för budgetåret 1952/53 med omkring 17 600 kronor. Den pågående ombyggnaden av högskolans lokaler inom kvarteret Grönlandet norra innebär enligt nu utarbetade planer dels att högskolan tillföres ökade lokalutrymmen från medicinalstyrelsen med cirka 150 kvadratmeter dels ock att utrymmen i källar- och vindsvåningarna om cirka 840 kvadratmeter utnyttjas. För dessa nytillkommande utrymmen om sammanlagt cirka 990 kvadratmeter erfordras 3 städerskor för en kostnad av i runt tal 8 200 kronor samt rengöringsmedel för omkring 800 kronor. På grund av prisstegringar synes posten till rengöringsmedel böra uppräknas med 20 procent eller med 1 800 kronor. För städning och rengöring beräknas sålunda en höjning med sammanlagt 28 400 kronor. För övriga utgifter under denna delpost beräknas en höjning med 7 900 kronor, motiverad med prisstegringar. Dessa ha i allmänhet beräknats till 20 procent. Lärarkollegiet framhåller, att de nu pågående ombyggnadsarbetena icke torde vara avslutade förrän under budgetåret 1952/53 samt att med ombyggnadsarbetena äro förenade en hel del tillfälliga kostnader, exempelvis för omflyttningar och rengöringar. Det är icke nu möjligt, anför kollegiet, att göra en uppskattning av de eventuella merutgifter, som sålunda uppkomma. Kollegiet har därför icke beräknat några anslagsmedel för ändamålet. I stället räknar kollegiet med att, i den mån sådana kostnader uppstå och de icke kunna inrymmas i det beviljade anslaget till övriga expenser, Kungl. Maj:t skall efter framställning av kollegiet medgiva delpostens överskridande med erforderligt belopp.

Biblioteket. Den begärda höjningen motiveras dels med inträffade prisstegringar, uppskattade till omkring 45 procent, dels ock med behovet av en utbyggnad av biblioteket.

Förbrukningsmateriel. Undervisnings- och åskådningsmateriel. Lärarkollegiet framhåller, att någon kvantitativ minskning av åtgången av förbrukningsmateriel samt undervisnings- och åskådningsmateriel icke vore möjlig med hänsyn till de studerandes utbildning. På grund av höjd prisnivå beräknar lärarkollegiet, att en höjning av ifrågavarande delposter med 25 procent är erforderlig.

Högskolans vetenskapliga laboratorier. Vissa ersättningar. Med hänsyn till höjd prisnivå föreslår lärarkollegiet en höjning av dessa delposter med 25 procent.

Universitetskanslern föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. på grund av belastningen höjes med 1 000 kronor, att delposten till bränsle m. m. uppräknas med 2 400 kronor, att delposten till övriga expenser ökas med 34 700 kronor, att delposten till biblioteket höjes med 6 000 kronor, att delposten till förbrukningsmateriel uppräknas med 25 500 kronor samt att delposten till undervisnings- och åskådningsmateriel ökas med 6 000 kronor. I övrigt biträder kanslern lärarkollegiets förslag.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör uppräknas med 1 000 kronor och delposten till bränsle m. m. med 7 400 kronor. I fråga om delposten till övriga expenser förordar jag i enlighet med kans-

lernas förslag en höjning med 34 700 kronor. Beträffande delposten till biblioteket anser jag mig nu endast kunna förorda en höjning med 2 000 kronor. Delposten till förbrukningsmateriel för högskolans praktiska verksamhet bör i enlighet med kanslerns förslag uppräknas med 25 500 kronor. Höjningen av delposten till undervisnings- och åskådningsmateriel torde böra begränsas till 4 500 kronor. Delposten till högskolans vetenskapliga laboratorier bör höjas med 3 000 kronor och delposten till vissa ersättningar med 3 400 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget i dess helhet höjas med 81 500 kronor till 513 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 513 500 kronor.

[114] 38. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	226 000	156 671
1951/52 (statsliggaren s. 539)	100 000	
1952/53 (förslag)	140 000	

I anslaget ingick för budgetåret 1950/51 ett belopp av engångsnatur å 105 000 kronor. Det för budgetåret 1951/52 anvisade anslaget är allenast avsett till löpande underhåll och förnyelse av utrustning.

Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan hemställer, att anslaget måtte uppföras med 151 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kronor till 150 000 kronor, och anför därvid följande.

I likhet med lärarkollegiet finner jag en anslagshöjning ofrånkomlig. I första hand bör anslaget uppräknas till det av mig i fjol tillstyrkta beloppet, 126 000 kronor, mot vilket belopp föredragande departementschefen i statsverkspropositionen till 1951 års riksdag (åttonde huvudtiteln, s. 143) i och för sig icke hade någon erinran, ehuru han emellertid med hänsyn till det statsfinansiella läget ansåg den ifrågasatta medelsanvisningen för innevarande budgetår böra begränsas till 100 000 kronor. Därjämte bör även, med anledning av kollegiets förslag, oförmälda belopp av 126 000 kronor — med hänsyn till den inträffade kostnadsstegringen — ökas med i runt tal 24 000 kronor, utgörande en till omkring 20 procent beräknad anslagsuppräknning av det förhöjda anslagsbeloppet.

Departementschefen. Under hänvisning till vad universitetskanslern anført förordar jag, att anslaget i första hand höjes till 126 000 kronor. Med hänsyn till inträffade prisstegringar tillstyrker jag därjämte, att detta anslagsbelopp ökas till 140 000 kronor. Detta innebär en total anslagshöjning med 40 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

[115] **39. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Utrustning av vissa nya lokaler m. m.** I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anmälde lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm, att inom tandläkarhögskolan verkstälts en ingående utredning angående den anskaffning av ytterligare utrustning för undervisningen och verksamheten i övrigt vid högskolan, som bleve oundgänglig i samband med den beslutade utflyttningen av vissa laboratorier till lokaler inom Norrbacka-området samt partiell ombyggnad och utvidgning av läroanstaltens nuvarande lokaler inom kvarteret Grönlandet norra. För utrustning dels av helt nya, dels av utökade, redan befintliga kliniker, laboratorier och tjänsterum, samtliga enbart för undervisningsändamål, angav högskolans lärarkollegium i en i detalj utförd kostnadsberäkning ett totalbelopp av 745 000 kronor.

Vid anmälan av denna fråga i 1951 års åttonde huvudtitel, punkten 111, förordade dåvarande departementschefen, att för bestridande av ifrågavarande utrustningskostnader skulle i första hand disponeras reservationen å det senast för budgetåret 1948/49 uppförda reservationsanslaget till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö. Departementschefen uttalade härvid, att utrustningskostnaderna, som av lärarkollegiet beräknats till 745 000 kronor, om möjligt borde hållas inom reservationens ram, då uppskattad till 540 000 kronor. I enlighet härmed utverkades riksdagens medgivande att disponera reservationen å nyssnämnda reservationsanslag för här ifrågavarande utrustningsändamål.

Genom beslut den 27 april 1951 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén för utrustning av tandläkarinstitutet i Malmö att förbereda och verkställa upphandling av den ytterligare utrustning för undervisningen och verksamheten i övrigt vid tandläkarhögskolan i Stockholm, som erfordrades i samband med ombyggnaden och laboratorieutflyttningen. Nämnda kommitté, som därvid erhållit delvis ändrad sammansättning, har antagit benämningen »Utrustningskommittén för tandläkarhögskolorna».

Utrustningskommittén för tandläkarhögskolorna hemställer nu — med förmälan att 535 000 kronor av reservationen å reservationsanslaget till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö kunde disponeras för utrustning av tandläkarhögskolan i Stockholm — att ett belopp av ytterligare 178 000 kronor måtte ställas till kommitténs förfogande för sistnämnda ändamål och anför därvid följande.

Såsom en betydelsefull uppgift har kommittén tagit strävan att nedbringa kostnaderna för utrustningen och har härvid arbetat efter tvenne linjer. Enligt den första av dessa har kommittén beskurit anslagskravet från tandläkarhögskolan i det fåtal punkter, där så varit görligt, varigenom

en minskning av 32 000 kronor åstadkommits. Därav ha 18 000 kronor besparats genom att den gamla telefonväxeln bibehållits och de olika avdelningarnas krav på ökat antal telefoner endast delvis tillmötesgåtts samt 14 000 kronor vunnits genom en betydande förenkling av utrustningen av högskolans aula. Enligt den andra arbetslinjen har kommittén sökt motverka den allmänna prisstegringens ökning av utrustningsbeloppet. Prisstegringen, som i inkomna anbud givit sig tillkänna med 20 à 30 procent, har tvingat kommittén att vidtaga omfattande förenklingar av många apparatkonstruktioner och instrumentel, varigenom utrustningskravet kunnat på ett billigare sätt effektueras. I andra fall, där detta icke varit möjligt, har kommittén sett sig nödsakad att förkasta inkomna anbud och i stället genom förhandlingar med olika firmor och leverantörer, med vilka kommittén sökt kontakt i in- och utlandet, pressat försäljningsprisen till lägsta möjliga. Hittills ha dessa metoder givit till resultat, att kommittén kunnat verkställa inköpen inom den kostnadsram, som för varje utrustningstyp tidigare beräknats av lärarkollegiet. Den förenkling av apparatur och instrumentel, som blivit följd, kan kommittén icke se som sådan kvalitetssänkning, att därav hinder för undervisningens rätta bedrivande torde kunna uppstå. Sedan kommittén nedskurit den av lärarkollegiet begärda inköpssumman med nämnda 32 000 kronor, kvarstår ett behov av 178 000 kronor utöver den till förfogande ställda reservationen av 535 000 kronor. Kommittén kan icke finna någon utväg att undgå inköp för det angivna beloppet, om kommittén skall bliva i stånd att på ett tillfredsställande sätt fullfölja sitt uppdrag att utrusta nya kliniker och laboratorier eller de utökade dylika, inom vilka högskolan skall meddela den stadgade undervisningen för tandläkare. Däremot förefinnes enligt kommitténs mening för närvarande icke bärande skäl för äskande av ytterligare medel med hänsyn till inträffade prishöjningar.

Departementschefen. Enligt min mening har utrustningskommittén vid fullgörande av sitt uppdrag på ett erkännansvärt sätt sökt nedbringa kostnaderna för utrustning av tandläkarhögskolans lokaler, och jag har blivit övertygad om nödvändigheten av att i enlighet med kommitténs förslag ytterligare 178 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål. Anslaget bör uppföras under förut angiven rubrik och erhålla reservationsanslags natur. Vid utgången av budgetåret 1951/52 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö bör överföras till det av mig nyss förordade anslaget. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Utrustning av vissa nya lokaler m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 178 000 kronor;

b) medgiva, att vid utgången av budgetåret 1951/52 befintlig reservation å det senast för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö må tillföras det under a) upptagna anslaget.

[116] **40. Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 427 000	1 361 215
1951/52 (statsliggaren s. 540)	1 557 000	
1952/53 (förslag)	1 949 000	

Universitetskanslern föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 319 000 kronor. Förslaget grundar sig huvudsakligen på en petitaskrivelse från *lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö*.

Inledningsvis framhåller kanslern, att han i fråga om den prekliniska undervisningen, i motsats till *lärarkollegiet*, räknar med att den hittillsvarande provisoriska anordningen av denna undervisning — i avvaktan på slutligt förslag i ämnet av pågående sakkunnigutredning och detta förslags vidare behandling — skall äga fortsatt tillämpning även under budgetåret 1952/53.

*Anslagsberäkningar.**Avlöningar till ordinarie tjänstemän.*

Denna anslagspost är nu uppförd med 197 000 kronor. På grund av den ståndpunkt *kanslern* intagit till frågan om den prekliniska undervisningens ordnande under budgetåret 1952/53 räknar han med att förevarande anslagspost allenast behöver höjas med 504 kronor för löneklassuppflyttningar och 10 080 kronor till följd av den från och med den 1 juli 1951 genomförda uppflyttningen av professorstjänsterna från 33 till 37 lönegraden samt hemställer därför, att anslagsposten för nästa budgetår uppföres med ett belopp av i runt tal 207 600 kronor.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Under denna anslagspost hemställer *lärarkollegiet* om ökad medelsanvisning till nedannämnda ändamål. (Kanslern har vidtagit den justering av de av *lärarkollegiet* föreslagna arvodesbeloppen, som påkallas av Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 angående reglering av vissa arvoden vid tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö.)

	Ökning kronor
1. En amanuensjänst vid avdelningen för intern medicin	1 740
2. Arvode åt kursgivare för ytterligare en kurs i öron-, näs- och halssjukdomar	490
3. Arvode å kursgivare för ytterligare en kurs i social odontologi ..	350
4. Uppräkning med halvt arvode åt en amanuens vid avdelningen för karieslära	2 610
5. Höjning av arvudet åt bibliotekarien från 2 400 till 3 600 kronor	1 200
6. Tjänsten som tredje amanuens i fysiologi förändras till en förste amanuensbefattning (5 220—1 740)	3 480
Summa ökning	9 870

Kanslern, som endast tillstyrker höjningarna under 1.—4., anför följande.

Ökningen under 1. står i samband med nuvarande provisoriska anordning av den prekliniska undervisningen. Beträffande tandläkarhögskolan i Stockholm har jag för budgetåret 1952/53 tillstyrkt inrättandet vid denna högskola av en likartad tjänst. Höjningarna under 2.—4. äro av automatisk natur i överensstämmelse med gällande 5-åriga studieplan. En höjning av arvodet till bibliotekarien (punkten 5) är jag icke beredd att nu förorda.

Lärarkollegiets förslag, under 6., vilket innebär att arvodet till amanuensen skall utgå med 5 220 kronor — oavsett om kursgivaren är biträdande lärare eller ej — kan jag icke biträda.

Förevarande anslagspost är enligt avlöningsstaten uppförd med 460 000 kronor. Till följd av den från och med den 1 januari 1951 genomförda arvodesregleringen för viss assistent- och amanuenspersonal m. fl. har emellertid för innevarande budgetår jämlikt Kungl. Maj:ts nämnda beslut den 22 juni 1951 för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknats ett belopp av 565 000 kronor.

Förevarande anslagspost bör för nästa budgetår upptagas med ett belopp av (565 000 + 9 870 — 1 200 — 3 480 =) i runt tal 570 200 kronor, innebärande en anslagsökning av 110 200 kronor, varav 105 000 kronor hänföra sig till omförmälda arvodesreglering.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Lärarkollegiet föreslår inrättandet av de nya befattningar och de ändringar i övrigt beträffande förevarande anslagspost som framgå av efterföljande sammanställning.

	Ökning eller minskning kronor
1. En tandskötersketjänst i Ce 10 vid avdelningen för karieslära	+ 4 860
2. Merkostnad för en avdelningstandläkartjänst i Ce 22, för vilken anslag ej beräknats för hela budgetåret 1951/52	+ 4 907
3. Merkostnader för två tandskötersketjänster i Ce 10, för vilka anslag ej beräknats för hela budgetåret 1951/52	+ 5 670
4. Förändring av en tjänst som sjuksköterska i Ce 11 vid avdelningen för dental röntgendiagnostik till en befattning som avdelningssköterska i Ce 12	+ 240
5. Inrättande av två tjänster som kontrollbiträden i Ce 10 (1 vid avdelningen för dental röntgendiagnostik och 1 vid allmänna mottagningen)	+ 9 720
6. Inrättande av en tjänst som hantverkare (sömmerska) i Ce 6	+ 3 888
7. Sex nya tjänster som tandteknikerpraktikanter	+ 24 906
8. Löneklassuppflyttningar	+ 3 000
9. Höjning av tandsköterskepraktikanternas arvoden genom rörliga tilläggets ökning	+ 17 403
10. Reduktion av icke-ordinarieposten	— 11 354
	Summa ökning 63 240

Kanslern som endast tillstyrker höjningarna under 1.—3. och 8. anför härom följande.

Emot det under 1. framställda förslaget, vilket står i överensstämmelse med vad tandläkarutbildningssakkunniga förordat, har jag icke något att erinra. De under 2. och 3. upptagna merkostnaderna äro föranledda av att ifrågasattade befattningar inrättats från och med den 1 februari 1952. Den ifrågasatta förändringen av en tjänst som sjuksköterska i Ce 11 vid avdelningen för dental röntgendiagnostik till en befattning som avdelningssköterska i Ce 12 (punkten 4) torde bli föremål för prövning av tjänsteförteckningskommittén, varför jag icke anser mig nu böra tillstyrka bifall till ifrågasattade förslag.

Jag har ej heller funnit mig böra förorda lärarkollegiets förslag om inrättande av dels två nya tjänster som kontrollbiträden i Ce 10 (1 vid avdelningen för dental röntgendiagnostik och 1 vid allmänna mottagningen), dels ock en tjänst som hantverkare (sömmerska) i Ce 6 (punkterna 5 och 6). Dessa tjänster äro icke förutsatta av tandläkarutbildningssakkunniga och finnas ej heller inrättade vid tandläkarhögskolan i Stockholm. Emot förslaget att vid högskolan inrätta sex praktikanttjänster för tandtekniker (punkten 7) har jag i princip icke något att erinra. Då emellertid frågan om hur praktikanttjänsten för tandtekniker lämpligast bör ordnas för närvarande torde vara föremål för särskild utredning, är jag icke beredd att tillstyrka inrättandet från och med nästa budgetår av omförmälda praktikanttjänster vid tandläkarhögskolan i Malmö.

Till löneklassuppflyttningar för icke-ordinarie personal beräknar jag i likhet med lärarkollegiet ett belopp av 3 000 kronor erforderligt (punkten 8).

I överensstämmelse med den ståndpunkt *kanslern* intagit till motsvarande spörsmål vid tandläkarhögskolan i Stockholm anser han, att i tandsköterskepraktikanternas arvoden ingående rörligt tillägg bör avföras från posten till rörligt tillägg, varför till denna borde överföras 8 000 kronor från icke-ordinarieposten. Den av lärarkollegiet föreslagna reduktionen av icke-ordinarieposten, beroende på att posten anses för högt beräknad, anser *kanslern* böra uppskattas till 19 437 kronor. *Kanslern* uppskattar det sammanlagda medelsbehovet under icke-ordinarieposten till 781 000 kronor.

Rörligt tillägg.

Denna anslagspost, som nu är uppförd med 110 000 kronor, beräknar *kanslern* till 317 200 kronor, vilket innebär en höjning med 207 200 kronor.

Enligt *kanslerns* förslag skulle sålunda avlöningsstatens slutsumma för nästa budgetår uppgå till 1 876 000 kronor.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet förordat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. böra vid högskolan fem professurer uppflyttas från Ca 37 till Co 14 och sju laboraturer från Ca 31 till Ca 33.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet i propositionen den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. anfört torde en av de extra ordinarie tjänsterna som kassör i Ce 11 med bibehållen tjänstebenenämning uppflyttas till Ce 15.

I anslutning till de av Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 214 föreslagna, av 1951 års riksdag godkända riktlinjerna för en lönerrevision för lägre vård- och ekonomipersonal samt sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal böra tre tjänster som avdelningssköterska i Ce 12 och tre tjänster som sjuksköterska i Ce 11 uppflyttas till Ce 14 samt två tjänster som ekonomibiträde (tamburvakt) i Ce 2 uppflyttas till Ce 4, tjänsterna som sjuksköterska med benämningen avdelningssköterska.

Förslaget om inrättande av en för avdelningen för karieslära avsedd tjänst som tandsköterska i Ce 10 anser jag mig böra biträda. Det synes mig vidare skäligt, att arvodet åt bibliotekarien uppräknas med 240 kronor till 2 640 kronor. I övrigt anser jag mig för nästa budgetår endast böra räkna med anslagshöjningar av automatisk natur. Såsom jag framhållit vid anmälan av frågan om anslag till avlöningar vid tandläkarhögskolan i Stockholm, finner jag det lämpligt, att den rörliga delen av de praktiktjänstgörande tandsköterskeelevernas arvoden bestrides från anslagsposten till rörligt tillägg.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört och förordat beräknar jag anslagsbehovet för nästa budgetår till 1 949 000 kronor med den fördelning å de särskilda anslagsposterna, som framgår av hemställan i det följande. Detta innebär en anslagshöjning med 392 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat fastställa personalförteckning för tandläkarhögskolan i Malmö, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53;

b) godkänna följande avlöningsstat för tandläkarhögskolan i Malmö, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	235 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	568 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	788 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	357 300

Summa kronor 1 949 000

c) till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 949 000 kronor.

[117] **41. Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	448 000	470 769
1951/52 (statsliggaren s. 542)	462 500	
1952/53 (förslag)	545 000	

Lärarkollegiet vid högskolan begär ökning av anslaget med 114 150 kronor. *Universitetskanslern* föreslår höjning av anslaget med 71 500 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

	Nuvarande belopp	Föreslagen ökning eller minskning
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	4 000	+ 2 000
2. <i>Expenser</i> :		
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	125 000	+ 15 000
b) Övriga <i>expenser</i>	159 000	+ 16 500
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	500	—
4. Reseersättningar åt högskolans rektor m. fl. för vissa resor i högskolans ärenden, <i>förslagsvis</i>	1 000	—
5. Övriga utgifter:		
a) Förbrukningsmateriel för högskolans praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	100 000	+ 35 000
b) Undervisnings- och åskådningsmateriel	25 000	—
c) Högskolans vetenskapliga laboratorier	18 000	+ 5 000
d) Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	15 000	+ 3 000
e) Hyresavgift m. till Malmö stad för tandteknikerskolans lokaler, <i>förslagsvis</i>	15 000	— 5 000
	<hr/> Summa kronor	<hr/> 462 500 + 71 500

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Bränsle, lyse, vatten. Den föreslagna uppräknigen av denna delpost med 15 000 kronor har motiverats med inträffade prisstegringar.

Övriga *expenser*. Lärarkollegiet har räknat med en höjning av denna delpost med 27 000 kronor. Kanslern har ansett, att höjningen kan begränsas till 16 500 kronor.

Förbrukningsmateriel. Kanslern anser denna post böra uppräknas dels på grund av den allmänna prishöjningen, dels ock till följd av att högskolan från och med nästa budgetår kommer att disponera sin nybyggnad i hela dess utsträckning.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör på grund av belastningen höjas med 2 500 kronor. Delposten till bränsle m. m. bör av samma skäl och med hänsyn till inträffade prisstegringar uppräknas med 30 000 kronor. Beträffande delposten till övriga *expenser* tillstyrker jag en

höjning med 20 000 kronor. Den föreslagna uppräkningsdelen av delposten till förbrukningsmateriel bör begränsas till 30 000 kronor. I fråga om delposten till högskolans vetenskapliga laboratorier kan jag endast tillstyrka en höjning med 2 000 kronor. Delposten till vissa ersättningar bör ökas med 3 000 kronor och delposten till hyresavgifter sänkas med 5 000 kronor. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande omkostnadsstaten, bör detta anslag höjas med 82 500 kronor till 545 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

[118] **42. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.** Detta anslag är för innevarande år uppfört med 10 000 kronor. *Lärarkollegiet vid högskolan* anhåller, att anslaget måtte uppföras med 20 000 kronor. *Kanslern* förordar, att anslaget höjes med 5 000 kronor på grund av ökade litteraturpriser samt stegrade kostnader för bindning.

Departementschefen. Under återopande av vad jag i det föregående anført vid anmälan av frågan om anslag för nästa budgetår till bokinköp och bokbindning vid kungl. biblioteket förordar jag, att nu förevarande anslag höjes med 3 500 kronor till 13 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 13 500 kronor.

[119] **43. Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	50 000	49 821
1951/52 (statsliggaren s. 543)	50 000	
1952/53 (förslag)	60 000	

Lärarkollegiet vid högskolan anhåller, att detta reservationsanslag höjes med 105 000 kronor. *Kanslern* finner för sin del en ökad medelsanvisning erforderlig men anser, att ökningen kan begränsas till 20 000 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor till 60 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[120] 44. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	312 000	166 954
1948/49	200 000	268 281
1949/50	220 000	150 549
1950/51	220 000	277 980
1951/52 (statsliggaren s. 543)	220 000	
1952/53 (förslag)	220 000	

Universitetskanslern hemställer i enlighet med förslag av lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm, att detta förslagsanslag måtte uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen. Den ojämna belastningen å anslaget under budgetåren 1947/51 är föranledd av vissa förhållanden av övergångsnatur. För nästa budgetår synes anslagsbehovet med hänsyn till elevantalet vid tandläkarhögskolorna kunna uppskattas till omkring 220 000 kronor. Jag föreslår därför, att anslaget i enlighet med föreliggande förslag uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 220 000 kronor.

[121] 45. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till driften av amanuenskliniker.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	40 000	3 694
1950/51	40 000	21 035
1951/52 (statsliggaren s. 544)	40 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Anslag för ifrågavarande ändamål har uppförts å riksstaten från och med budgetåret 1949/50. Beträffande tillkomsten av amanuensklinikerna och syftet med desamma torde få hänvisas till i propositionen 1949: 92 lämnad redogörelse. Utgifterna vid klinikerna bestridas från högskolornas inkomster av patientavgifter och, i den mån dessa icke förslå, från förevarande förslagsanslag.

Universitetskanslern föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 10 000 kronor med hänsyn till att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1951 medgivit höjning av ersättningen för tjänstgöring å amanuensklinikerna.

Genom beslut den 10 juni 1949 medgav Kungl. Maj:t, att vid tandläkarhögskolan i Stockholm finge för amanuensklinakernas räkning i mån av behov anställas högst följande biträdespersonal, nämligen 1 tandtekniker i lönegrad Cg 18, 1 avdelningstansköterska i lönegrad Cg 11 och 3 tandsköterskor i lönegrad Cg 10. Samtliga dessa tjänster äro tillsatta.

I skrivelse den 5 april 1951 har *lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm* gjort framställning om medgivande att från och med budgetåret 1951/52 för amanuensklinakernas räkning anställa ytterligare 1 tandtekniker i lönegrad Cg 18 och 4 tandsköterskor i lönegrad Cg 10 och därvid anfört bland annat följande.

De förhoppningar, som knötos till förslaget om inrättandet av dylika kliniker, ha mer än infriats. Det blir alltmera klart, att dessa kliniker säkerställa ett gott och tillräckligt urval av patienter för kandidaterna och ett rationellt omhändertagande av patientklientelet vid högskolan och därmed i hög grad öka möjligheterna till en effektiv undervisning.

För närvarande disponeras vid högskolans olika avdelningar elva behandlingsstolar i huvudsak för amanuensklinakerna. Efter genomförandet av nu planerad ombyggnad av högskolans lokaler torde i mån av behov ytterligare högst 4 behandlingsstolar kunna disponeras för ifrågavarande kliniker.

Såsom kollegiet närmare utvecklat i sin skrivelse den 28 oktober 1948 med förslag rörande amanuensklinakernas inrättande, kan en effektiv och ekonomiskt organiserad amanuensklinik icke uppehållas utan hjälp av tillräckligt antal sköterskor och tandtekniker såsom biträden. I nämnda skrivelse ansåg sig kollegiet emellertid i avvaktan på närmare erfarenheter böra framgå med försiktighet, varför kollegiet begränsade sig till att föreslå det antal biträden, som sedermera medgivits av Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni 1949. För den omfattning, klinikerna numera erhållit och för framtiden torde komma att minst behålla, är emellertid denna biträdeshjälp helt otillräcklig. Följden blir en avsevärt minskad arbetskapacitet för den tandvårdsutövande läraren och sämre ekonomiskt resultat av verksamheten.

För att behörigt uppehålla verksamheten vid amanuensklinakerna i nuvarande omfattning är det trängande behövt att nu ytterligare följande biträdespersonal anställs, nämligen 1 tandsköterska för envar av amanuensklinakerna vid avdelningarna för karieslära, pulpa- och rotbehandling, barntandvård och bettanalys med parodontoprotetik eller sålunda tillhoppa 4 tandsköterskor ävensom 1 tandtekniker. Behovet av ökad teknikerhjälp inom högskolan är stort, vilket framgår av att under tiden den 1 juli 1950—den 31 mars 1951 för amanuensklinakernas räkning tandteknikerarbeten utförts utanför högskolan för en kostnad av nära 25 000 kronor. En sådan organisation är icke förenlig med en god ekonomisk hushållning.

Universitetskanslern har tillstyrkt lärarkollegiets förslag. Beslut av Kungl. Maj:t föreligger ännu ej, då ett bifall till framställningen ansetts påkalla riksdagens medverkan.

Departementschefen. Behovet av biträdespersonal å tandläkarhögskolornas amanuenskliniker är delvis beroende av den omfattning, i vilken vid högskolorna anställda amanuenser och andra lärare åtaga sig att meddela tandvård åt patienter. Frågan om i vilken omfattning dylik tjänstgöring må fullgöras av lärarpersonalen har icke underställts riksdagen. Däremot har riksdagen vid amanuensklinikernas inrättande underställt frågan om storleken av den biträdespersonal, som tills vidare från och med budgetåret 1949/50 finge anställas å amanuensklinikerna. Förslag föreligger nu om en utökning av biträdespersonalen å amanuensklinikerna vid tandläkarhögskolan i Stockholm och starka skäl ha enligt min mening anförts till stöd för förslaget. Det synes mig lämpligt, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att i fortsättningen pröva och avgöra, i vilken utsträckning icke-ordinarie biträdespersonal må vara anställd å tandläkarhögskolornas amanuenskliniker.

Nu förevarande förslagsanslag är uppfört med 40 000 kronor. Det är vanskligt att bedöma medelsbehovet för nästa budgetår. En viss uppräknings av anslaget torde emellertid vara påkallad med hänsyn till den höjda löne- och prisnivån. Jag förordar i enlighet med kanslerns förslag, att anslaget uppräknas med 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Bidrag till driften av amanuenskliniker* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[122] 46. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	150 000	182 748
1950/51	150 000	161 118
1951/52 (statsliggaren s. 545)	150 000	
1952/53 (förslag)	160 000	

Detta förslagsanslag avser främst driftkostnaderna för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg, vilka enligt avtal mellan staten och Göteborgs stad såsom en övergångsanordning upprättats av staden.

Göteborgs sjukhusdirektion har överlämnat förslag till stat för ifrågasvarande skolor för nästa budgetår, uppgjort av *sjukhusdirektören* i form av en promemoria.

I promemorian ha utgifterna för hyra och bränsletillägg beräknats till i runt tal 12 100 kronor för de för båda skolorna gemensamma lokalerna, vilket innebär en minskning med 7 800 kronor.

I fråga om staten för *tandteknikerskolan* har i promemorian räknats med en höjning av 100 kronor till avlöningar och 5 000 kronor

till omkostnader. Höjningen av anslagsmedlen till avlöningar avser delposten till arvoden åt timlärare. Ökningen av anslagsmedlen till omkostnader avser anslagsposten till expenser och motiveras med ökade utgifter för lyse och kraft, städning, undervisnings- och demonstrationsmateriel, förbrukningsartiklar m. m.

Vad angår staten för tandsköterskeskolan har i promemorian räknats med en minskning av avlöningskostnaderna med 710 kronor och en höjning av omkostnaderna med 3 240 kronor. Den beräknade höjningen av omkostnaderna hänför sig till anslagsposten till expenser och avser främst utgifterna för undervisnings- och demonstrationsmateriel.

Departementschefen. Mot de av Göteborgs sjukhusdirektion framlagda beräkningarna rörande driftkostnaderna för tandteknikerskolan och tandsköterskeskolan i Göteborg finner jag icke anledning till någon väsentlig erinran. Anslagsberäkningarna äro uppgjorda med utgångspunkt från ett rörligt tillägg av 32 (33) procent. En höjning av det rörliga tillägget medför därför ändringar i beräkningarna. Det bör liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa avlönings- och omkostnadsstater för skolorna.

I propositionen 1948: 202 (s. 60) erinrades, att 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga förordat en försöksutbildning av ett 20-tal tandsköterskor till s. k. tandhygienister, vilkas praktiska användbarhet vid offentliga tandvårdsinrättningar sedermera skulle närmare studeras. Vidare omnämndes att 1944 års kommunala tandvårdsutredning i Stockholm gjort framställning om anordnande av en dylik kurs. I propositionen anfördes, att därest det skulle befinnas lämpligt att under budgetåret 1948/49 anordna berörda försöksutbildning, erforderliga kostnader torde få bestridas från förevarande anslag. Kurskostnaderna hade av tandläkarutbildningssakkunniga beräknats till 30 250 kronor men syntes kunna nedbringas något. Riksdagen framställde icke erinran mot vad sålunda anförts. Vid remissbehandlingen av tandvårdsutredningens framställning ha tandläkarutbildningssakkunniga ånyo föreslagit, att lämplig person skulle beredas tillfälle att i utlandet, särskilt i U. S. A., studera undervisningen av tandhygienister samt att en tandsköterska, som sedermera skulle bli instruktionsköterska vid försökskursen, skulle få genomgå tandhygienistutbildning i U. S. A. Ifrågavarande försöksutbildning har ännu ej kommit till stånd. Om det skulle befinnas lämpligt att studier utomlands av tandhygienistutbildningen och försöksutbildningen av tandhygienister i Sverige i anslutning till föreliggande förslag komma till stånd under nästa budgetår, torde kostnaderna härför liksom avsetts för innevarande budgetår få bestridas från förevarande anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser om försöksutbildningen och vad därmed äger samband.

I förutnämnda proposition (s. 61) berördes också frågan om kontroll över den privata utbildningen av tandtekniker och tandsköterskor samt över elev- och praktikanttjänstgöringen hos enskilda. Därvid föreslogs, att därest kontrollverksamheten komme att ordnas på i propositionen angivet sätt, kostnaderna härför skulle få för budgetåret 1948/49 bestridas från förevarande anslag. Även för nästa budgetår torde berörda kostnader liksom avsetts för innevarande budgetår få bestridas från detta anslag. Dessa kostnader ha av medicinalstyrelsen för nästa budgetår beräknats till 5 000 kronor.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört rörande de kostnader, som torde böra bestridas från anslaget, och med beaktande av den höjda löne- och prisnivån beräknar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 160 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 10 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[123] **47. Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	75 000	70 300
1951/52 (statsliggaren s. 546)	75 000	
1952/53 (förslag)	85 000	

Från detta anslag utgår statsbidrag till stipendier åt elever vid statliga och statsunderstödda tandtekniker- och tandsköterskeskolor enligt samma grunder som till stipendier åt elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. I enlighet med förslag av lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm har *universitetskanslern* förordat, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen. Jag har för avsikt att senare denna dag föreslå viss höjning av stipendierna åt elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. Med hänsyn härtill och då stipendier åt elever vid statliga och statsunderstödda tandtekniker- och tandsköterskeskolor utgå enligt samma grunder som åt elever vid nyssnämnda anstalter för yrkesundervisning, förordar jag, att förevarande anslag höjes med 10 000 kronor till 85 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[124] **48. Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.** Detta anslag är uppfört med 12 600 kronor. Då beredningen av frågan om erforderligt anslag för nästa budgetår ännu icke avslutats, torde anslaget böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater* ett anslag av 12 600 kronor.

[125] **49. Gemensamma universitetsändamål: Kurser i krigskirurgi m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7 500 kronor. Universitetskanslern hemställer om anvisande av oförändrat anslag. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Kurser i krigskirurgi m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 7 500 kronor.

[126] **50. Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	15 000	33 087
1950/51	15 000	43 856
1951/52 (statsliggaren s. 547)	30 000	
1952/53 (förslag)	40 000	

Universitetskanslern förordar med hänsyn till anslagsbelastningen, att anslaget höjes till 40 000 kronor.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[127] **51. Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	335 000	359 708
1951/52 (statsliggaren s. 548)	345 000	
1952/53 (förslag)	646 000	

Detta reservationsanslag disponeras dels till statsstipendier vid universiteten, de medicinska högskolorna samt Stockholms och Göteborgs högskolor, dels till bokstipendier vid universiteten, dels till de fyra statsstipendienämndernas förvaltningskostnader.

Sveriges förenade studentkårer (SFS) hemställer i underdånig skrivelse den 4 september 1951, jämte annat,

att det statliga stödet i form av naturastipendier till studerande från och med budgetåret 1952/53 måtte utvidgas till att omfatta även de studerande vid fackhögskolorna och socialinstituten,

att antalet erforderliga naturastipendier måtte beräknas på grundval av relationen mellan antalet stipendier och nettoantalet nyinskrivna vid tillkomsten av naturastipendier vid vissa läroanstalter 1939/40,

att vissa ändrade bestämmelser måtte meddelas angående stipendierna i anslutning till ett av studentsociala utredningen framlagt förslag (SOU 1948: 42),

att under åttonde huvudtiteln måtte anvisas 1 204 400 kronor till statsstipendier och 9 700 kronor till bokstipendier att fördelas på närmare angivet sätt,

samt att en viss ökning måtte beslutas av anslagsmedlen till statsstipendienämndernas förvaltningskostnader.

Den närmare motiveringen till SFS förslag återfinnes i en vid framställningen fogad promemoria, till vilken här torde få hänvisas.

I yttrande över SFS förslag tillstyrker *garantilånenämnden*, att naturastipendieformen utsträcker till samtliga s. k. fackhögskolor och till socialinstituten. Nämnden anser, att anslaget med hänsyn härtill ävensom till önskvärdheten av en uppräknig på grund av det förändrade penningvärdet bör upptagas till det av SFS föreslagna beloppet, i runt tal 1 204 000 kronor. Den av SFS föreslagna fördelningen av anslaget på de olika läroanstalterna ger dock nämnden anledning till erinringar, och en förnyad prövning av anslagsfördelningen är därför enligt nämndens mening nödvändig. Nämnden anser sig därför icke för närvarande kunna föreslå den närmare dispositionen av anslaget.

Genom vad nämnden sålunda föreslagit skulle anslagsmedlen till statsstipendier (naturastipendier) under förevarande anslag komma att ökas med 905 000 kronor. Samtidigt skulle emellertid vissa under åttonde och nionde huvudtitlarna upptagna kontantstipendier bortfalla, vilket skulle medföra en besparing av sammanlagt 97 100 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår erinrar *garantilånenämnden* om sitt sålunda avgivna yttrande samt anför angående medelsbehovet vidare bland annat följande.

Därest naturastipendieformen icke utsträcker till fackhögskolorna och socialinstituten bör i vart fall det nu till *naturastipendier* beräk-

nade anslaget uppräknas med hänsyn till det ändrade penningvärdet och önskvärdheten av att antalet stipendier ökar framför allt i Stockholm och Göteborg. En sådan höjning av naturastipendierna bör också medföra en uppräkning av anslaget till kontantstipendier.

Anslagsmedlen till bokstipendier anser nämnden böra med hänsyn till de höjda bokpriserna ökas med 1 300 kronor.

Förvaltningskostnaderna för statsstipendienämnderna ha av nämnderna föreslagits bli avsevärt ökade. Då hittills utgående anslag enligt garantilånenämndens mening otvivelaktigt varit för knappa, föreslår nämnden, att anslagen ökas med 1 500 kronor för envar av statsstipendienämnderna i Uppsala, Lund och Stockholm samt med 2 000 kronor för statsstipendienämnden i Göteborg. En utvidgning av naturastipendierna till att innefatta även studerande vid fackhögskolorna och socialinstituterna kommer emellertid att öka statsstipendienämndernas arbete, vilket medför behov av ytterligare arbetskrafter. Då detta behov ännu icke kunnat fixeras, synes det nämnden lämpligt, att medel anvisas, vilka efter närmare prövning av Kungl. Maj:t kunna ställas till statsstipendienämndernas förfogande. Även för extra utgifter — såsom anskaffning av inventarier — böra medel finnas disponibla. Garantilånenämnden föreslår därför, att den nuvarande anslagsposten till Kungl. Maj:ts disposition ökas med 6 200 kronor till 15 000 kronor. Totalt skulle sålunda anslaget öka med 919 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår, att det belopp om 10 000 kronor, som nu utgår till statsstipendier vid medicinska högskolan i Göteborg, för nästa budgetår höjes till 15 000 kronor. Därutöver uttalar kanslern, att det med hänsyn till prisutvecklingen enligt hans mening föreligger starka skäl för en höjning av förevarande anslag överhuvudtaget.

Departementschefen. Jag kan icke nu tillstyrka någon omläggning av stipendiesystemet och ej heller någon utvidgning av verksamheten till att gälla andra lärosäten än de som nu omfattas av densamma. Med hänsyn till studentantalets ökning och prisutvecklingen vill jag emellertid förorda en betydande ökning av anslagsmedlen till statsstipendier. Den för dessa stipendier avsedda delen av förevarande anslag föreslår jag därför höjd från nuvarande belopp 299 000 kronor till 600 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dessa anslagsmedels fördelning på de olika lärosätena. Utöver vad jag nu sagt, ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring beträffande förevarande anslag, som alltså bör höjas med 301 000 kronor till 646 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 646 000 kronor.

[128] 52. Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	230 000	270 170
1949/50	230 000	305 196
1950/51	280 000	395 789
1951/52 (statsliggaren s. 548)	340 000	
1952/53 (förslag)	450 000	

Universitetskanslern förordar med hänsyn till anslagsbelastningen, att anslaget höjes med förslagsvis 35 000 kronor till 375 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen och de väsentligt stegrade tryckningskostnaderna finner jag en höjning påkallad. Jag förordar, att anslaget uppräknas med 110 000 kronor till 450 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[129] 53. Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier. Detta reservationsanslag är nu uppfört med 1 347 500 kronor och disponeras såsom framgår av s. 548 f. i statsliggaren på följande sätt:

Studium	Sammanlagt stipendiebelopp	Antal stipendier		Fördelning			
		mindre å 2 500	större å 5 000	Uppsala	Lund	Stockholm	Göteborg
teologi	90 000	12	12	6	6	—	—
juridik	75 000	—	15	5	5	5	—
medicin	175 000	—	35	9	9	15	2
samhällsvetenskap	240 000	32	32	9	9	9	5
humaniora i övrigt	525 000	70	70	20	20	20	10
naturvetenskap	225 000	30	30	10	10	10	—
odontologi . .	15 000	6	—	4 i Stockholm, 2 i Malmö			
farmaci	2 500	1	—	vid farmaceutiska institutet			
Summa	1 347 500	151	194				

Utöver förevarande anslag utgår för innevarande budgetår under åttonde huvudtiteln ett anslag om 60 000 kronor till 24 stipendier av det mindre slaget för främjande av högre tekniska studier, varjämte under nionde

huvudtiteln upptages anslag till 1 större och 3 mindre stipendier vid lantbrukshögskolan, 4 mindre stipendier vid skogshögskolan och 3 större vid veterinärhögskolan. De mindre stipendierna äro å 2 500 kronor, de större å 5 000 kronor.

Bestämmelser ha meddelats den 19 september 1945 beträffande stipendierna för odontologiska och farmaceutiska studier och den 14 november 1947 rörande övriga stipendier, som utgå ur förevarande anslag.

Enligt sistnämnda bestämmelser äro de mindre stipendierna, licentiandstipendierna, avsedda för studerande, som avlagt akademisk examen, visat fallenhet för vetenskapligt arbete samt bedriva studier för avläggandet av licentiatexamen.

De större stipendierna, doktorandstipendierna, avses för licentiat och juris eller medicine kandidater, vilka visat utpräglad fallenhet för vetenskapligt arbete samt äro sysselsatta med att utarbета doktorsavhandling. Stipendierna ha karaktären av meritstipendier, och de sökandes behov skola enligt bestämmelserna blott beaktas vid i övrigt lika meriter.

Stipendierna utdelas årligen av vederbörande fakultet eller motsvarande organ, vars beslut härom ej kan överklagas.

Licentiandstipendium kan innehavas under högst två år, doktorandstipendium högst tre år. Samma person kan dock icke inneha stipendier under mer än fyra år sammanlagt.

Studerande, som innehar stipendium, får därmed icke förena avlönad befattning som underläkare (klinikamanuens), förste eller andre assistent eller amanuens, ej heller ägna sig åt annan verksamhet än sådan av uppenbar bisysslekaraktär, som enligt den stipendieutdelande myndighetens beprövande icke kan i nämnvärd grad hindra hans vetenskapliga arbete.

Genom beslut den 3 juni 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt numera statssekreteraren Ragnar Edenman att såsom sakkunnig verkställa översyn av stipendiebestämmelserna. Utredningsmannen har den 12 februari 1951 avgivit betänkande (stencilerat) med förslag till bestämmelser rörande stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier vid universiteten och motsvarande läroanstalter samt vissa fackhögskolor.

I betänkandet lämnar *utredningsmannen* inledningsvis en kort historik över tillkomsten av stipendier för högre vetenskapliga studier. Ändamålet med dessa stipendier konstateras vara att tillfredsställa rekryteringsbehovet i fråga om arbetskraft med viss högre vetenskaplig utbildning.

Utredningsmannen uttalar, att stipendiernas antal och fördelning på olika studieriktningar bör anpassas efter ett genom allsidiga prognoser uppskattat rekryteringsbehov, varefter stipendierna böra givas en sådan utformning, att den avsedda rekryteringen kommer till stånd.

De frågor, som man därvid har att taga ställning till och som i betänkandet givas en detaljerad behandling, äro, på vilket stadium stipendieringen bör insättas, under vilken tid stipendium skall få uppbäras och till vilket belopp stipendierna skola fixeras samt i samband härmed, i vilken utsträckning stipendiat skall tillåtas inneha bisysselsättning.

I betänkandet konstateras, att enighet råder om att rekryteringen till högre vetenskaplig utbildning bäst sker genom att stipendieringen sättes in omedelbart efter avlagd lägre akademisk examen i enlighet med vad som för närvarande sker. Utredningsmannen upptager vidare ett förslag från studentorganisationerna att även utländska eller statslösa studerande skola kunna komma i åtnjutande av ifrågavarande stipendier och framhåller värdet av att högt kvalificerade bland dessa understödjas och givas en specialutbildning, som sedan kan komma det svenska samhället tillgodo. Risker att vederbörande efter avslutad utbildning lämnar landet, anser utredningsmannen kunna elimineras genom en omsorgsfull prövning från de stipendieutdelande myndigheternas sida. Dessutom framhålls, att i praktiken blott enstaka flyktingstudenter torde komma i fråga.

Beträffande stipendieåret, som för närvarande sammanfaller med budgetåret, föreslår utredningsmannen, att detta i stället skall omfatta läsåret, det vill säga tiden från den 1 september till den 31 maj följande år. I betänkandet framhålls, att rättigheten till heltidsarbete under sommarferien, om vilken hittills oklarhet rått vid tillämpningen av gällande bestämmelser, skulle giva en ur rekryteringssynpunkt högst önskvärd förbättring av stipendiernas realvärde för dem som, ehuru väl meriterade, på grund av stor försörjningsbörda äro beroende av inkomster från förvärvsarbete och som därför med nuvarande bestämmelser ifråga om tillåtna bisysslor måhända måste avstå från att söka stipendium.

Utredningsmannen har undersökt dels studietidens längd, dels i vilken omfattning samma person innehåft stipendierna under flera år. Mediana nettostudietiden för licentiander uppskattas därvid till drygt tre år, och det visar sig, att stipendium oftast har innehafts maximal tid, för licentiestipendium således två år. En ökning till tre år skulle därför medföra, att antalet licentiestipendier måste ökas med intill 50 procent.

I fråga om doktorandstipendium, som får innehavas högst tre år, dock endast två år om licentiestipendium tidigare innehafts i två år, konstateras i betänkandet, att en utsträckning till mer än tre års innehav icke föreslagits från något håll. Inskränkningen för tidigare licentiestipendier föreslås upphävd, eftersom det påvisas att i praktiken redan andra orsaker hållit tiden för innehav av doktorandstipendium nere till i genomsnitt två år.

Vidare föreslår utredningsmannen i fråga om de juridiska doktorandstipendierna, att tiden för innehav utsträcker från tre till fyra år med hänsyn till att den genomsnittliga studietiden visat sig vara brutto 6,3 år och netto 4,9 år. Dessutom hänvisas till att licentiestipendier saknas för juridiska studier liksom även för medicinska, för vilka av enahanda skäl föreslås motsvarande förlängning till fyra år.

Stipendiebeloppen angivas i betänkandet såsom den viktigaste enskilda

faktorn, när det gäller att utforma stipendierna så, att de få avsedd rekryteringseffekt.

Efter en redogörelse för ekonomiska villkor och socialt ursprung för studerande på ifrågavarande stadium och för bland stipendiaterna inhämtade synpunkter nämner utredningsmannen, att stipendiebeloppen ursprungligen avpassats något lägre än arvodena till förste assistent respektive förste amanuens, vilka vid dåvarande tidpunkt utgjorde 7 680 kronor respektive 3 930 kronor.

Utredningsmannen anför, att utöver en ökning, som motsvarar de stegrade levnadskostnaderna och som kunde förutses komma till stånd för assistent- och amanuensarvodena, vore beträffande licentiatstipendium en förhöjning även i förhållande till doktorandstipendium önskvärd.

För rekryteringen till högre studier torde det icke vara oväsentligt, att det redan *vid början* av de fortsatta studierna erbjödes ett tillräckligt lockande alternativ till inkomstbringande förvärvsarbete i form av väl dimensionerade L-stipendier.

En höjning med samma procent, som föreslagits för ovan nämnda arvoden, bleve dock för i synnerhet D-stipendierna av relativt större värde på grund av skattefriheten.

Därest en uppräknig av assistent- och amanuensarvodena kommer till stånd, synes en uppräknig av D- och L-stipendierna böra ske. Ur rekryteringsbefrämjande synpunkt torde en uppräknig av L-stipendierna böra ske redan nu.

Med hänsyn till vad sålunda anförts föreslås, att D- och L-stipendierna höjas med vardera 500 kronor till respektive 5 500 och 3 000 kronor per år.

Beträffande bisysslor anføres i betänkandet ett principuttalande av universitetskanslern den 5 mars 1948, att åtta veckotimmars lärartjänst och tolv timmars annan tjänst borde utgöra för stipendiat tillåten bisysselsättning. Avgörandet borde dock bygga på individuell prövning, och förvärvsarbete, som främjade studierna, borde tillåtas i större omfattning än annat. Koncentration av tillåtet förvärvsarbete till viss tid vore principiellt icke omöjlig.

I betänkandet redogöres för den varierande tillämpningen av dessa normer samt redovisas de studerandes opinion i frågan. Utredningsmannen föreslår som huvudregel, att omfattningen av tillåtna bisysslor begränsas till tio schematimmar för lärartjänst och femton veckotimmar för annan tjänst samt framhåller därvid i huvudsak följande.

Angeläget är, att de studerande så långt som möjligt genom detaljerade bestämmelser skyddas mot godtyckliga brister i enhetlighet vid tillämpningen av stipendiebestämmelserna. En viss uppmjukning av bestämmelserna angående tillåtna bisysslor synes likaledes motiverad med hänsyn till nödvändigheten att stärka stipendiernas rekryteringsfrämjande effekt. Utredningsmannen kan däremot icke tillstyrka studenternas och de akademiska fackorganisationernas yrkande på rätt till halvtidstjänst för stipendiat.

Detta skulle innebära risk för ett åsidosättande av det oundgängliga kravet på studieeffektivitet. Det kan icke heller anses ligga i vare sig samhällets eller den enskildes intresse att tillåta bisysslor av en omfattning, som skulle medföra en orimligt lång studietid. Ur studieeffektivitetens synpunkt är därför kombinationen stipendium och lån (statliga garantilån) att föredraga framför stipendium och förvärvsarbete. Det torde kunna diskuteras, om icke den förstnämnda kombinationen även ur den enskildes ekonomiska synpunkt är den fördelaktigaste. Från lärarhåll har också varnats för alltför omfattande bisysslor, och praxis hittills visar, att de akademiska myndigheterna tillämpat en ganska restriktiv tolkning av de nuvarande bestämmelserna.

I betraktande av dels kravet på studieeffektivitet och dels den höjning av stipendiebeloppen, som förordats, föreslås omfattningen av tillåtna bisysslor begränsad till i regel tio schematimmar för lärartjänst och femton veckotimmar för annan tjänst. Därvid förutsättes dock, att bisysselsättning av större omfattning må kunna beviljas i speciella fall efter individuell prövning. Vederbörandes ålder och yrkesrutin eller ådagalagd exceptionell arbetsförmåga bör härvid tagas i betraktande. Vidare förutsättes, att förslaget om stipendieårets längd, som lämnar sommaren fri för förvärvsarbete, kommer till genomförande.

Utredningsmannen framhåller, att så länge arbetsmarknadsprognoser saknas och stipendiesystemet befinner sig i ett tillstånd av mer eller mindre utpräglad försöksverksamhet antalet studerande bör kunna vara vägleddande vid fördelningen av stipendierna på de skilda ämnesgrupperna och speciellt vid fördelningen av stipendier mellan olika högskolor.

I betänkandet undersökes fördelningen av antalet studerande på olika högskolor för den enda grupp, för vilken tillförlitlig statistik förelåg, nämligen humanisterna. Därvid framkommer att vid nuvarande antal av 102 stipendier av vardera slaget en uppdelning 35 + 27 + 25 + 15 för i ordning Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg vore rimligare än den nuvarande fördelningen 29 + 29 + 29 + 15.

Remissyttranden. I fråga om förslaget att utländska eller statslösa studerande givas behörighet till stipendium, ha tillstyrkande yttranden inkommit från samtliga högskolemyndigheter samt från student- och akademikerorganisationerna. *Universitetskanslern* anser i likhet med ett flertal högskolemyndigheter, att utlandet må göras beroende av om vederbörande kan antagas komma att kvarstanna i landet. *Statskontoret* är den enda myndighet, som icke anser sig kunna biträda förslaget, med motivering att man för utlänning icke har samma grad av säkerhet som för andra studerande, att vederbörandes kunskaper komma svenskt samhällsliv till godo.

Samtliga remissinstanser utom *humanistiska avdelningen vid Stockholms högskola* ansluta sig till utredningsmannens förslag, att stipendieåret skall avse tiden 1 september—31 maj, *statskontoret* dock under förutsättning att uppräknig av stipendiebeloppen icke kommer till stånd.

Utsträckning av tiden för innehav av doktorandstipendium för juridiska och medicinska studier från tre till fyra år samt av tiden för sammanlagt innehav av licentiand- och doktorandstipendier från fyra till fem år tillstyrkes av de myndigheter, vilka yttrat sig häröver. *Större konsistoriet i Lund* och *naturvetenskapliga sektionen i Uppsala* förutsätta därvid, att antalet stipendier i motsvarande mån ökas, medan *statskontoret* godtager en förlängning endast under villkor att stipendieantalet ej ökas.

Utredningsmannens förslag om ökning av stipendiebeloppen till 3 000 kronor, respektive 5 500 kronor finna flertalet instanser icke motsvara levnadskostnadsökningen. Endast *statskontoret* finner nuvarande belopp väl avvägda. *Universitetskanslern*, *Sveriges förenade studentkårer* och *Sveriges yngre läroverkslärares förening* föreslå 3 500 och 6 000 kronor. *Sveriges akademikers centralorganisation* anser 4 000 respektive 7 000 kronor vara en lämplig avvägning men säger sig i dagens läge kunna acceptera en höjning till 3 500 respektive 6 000 kronor. Sistnämnda tre organisationer framhäva, att förslaget till omreglering av assistent- och amanuensarvoden till att innefatta rörligt tillägg borde motsvaras av indexreglering av stipendierna eller åtminstone en uppräknings, som avspeglar inträffade höjningar i det rörliga tillägget.

Utredningsmannens förslag om rätt till bisysselsättning omfattande 10 schematimmars lärartjänst eller 15 timmars annat arbete per vecka tillstyrkes av *juridiska fakulteterna i Uppsala och Lund* samt *naturvetenskapliga sektionen i Lund*. *Statskontoret*, *universitetskanslern* och ett flertal högskolemyndigheter anse, att nu vanligen praktiserade begränsning till åtta respektive tolv veckotimmars bör fastställas. *Humanistiska sektionen i Lund* säger sig dock önska vidhålla sin nuvarande praxis att endast tillåta sex respektive tio veckotimmars tjänst. *Sveriges akademikers centralorganisation* föreslår, att halvtidstjänst må tillåtas och att assistenter och amanuenser ej må diskvalificeras från innehav av stipendium. *Sveriges förenade studentkårer* och *Sveriges yngre läroverkslärares förening* framhålla, att halvtidstjänst utgör den minimitjänstgöring, som en lärare för närvarande har rätt att tillgodoräkna sig för extra ordinarie befattning. *Rektorn vid Stockholms högskola* anser även, att föreskrifterna rörande tillgodoräknande av tjänstgöring böra beaktas vid prövning av frågan om bisysslor.

Universitetskanslern föreslår i anslagsäskanden för nästa budgetår en ökning av antalet licentiandstipendier med 17 och av antalet doktorandstipendier med 18. Av såväl licentiand- som doktorandstipendierna avses ett för vardera av de teologiska fakulteterna, fem för humanistiska sektionen i Uppsala, fem för humanistiska sektionen i Lund och fem för Stockholms högskola. För medicinska högskolan i Göteborg beräknas ett doktorandstipendium.

Departementschefen. Efter den översyn, som företagits av den sakkunnige, är jag beredd tillstyrka vissa ändringar i bestämmelserna rörande stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier.

I anslutning till den sakkunniges samt universitets- och högskolemyndigheternas uppfattning föreslår jag sålunda, att ifrågavarande stipendier vid universiteten och motsvarande läroanstalter samt vissa fackhögskolor böra kunna utdelas till utländsk eller statslös studerande av utmärkt förtjänst under förutsättning, att han kan antagas komma att kvarstanna i landet. Jag biträder vidare förslaget, att stipendieåret skall omfatta tiden från den 1 september till den 31 maj följande år och ej som nu budgetåret. En sådan ändring kommer nämligen att medföra en önskvärd förbättring av stipendiernas realvärde på grund av den oinskränkta rätt till förvärvsarbete under ferierna, som sålunda ges.

I anslutning till det nyss sagda vill jag nämna, att jag har för avsikt att framdeles förorda att förslag om garantilån åt flyktingstudenter föreläggas innevarande års riksdag.

Det står klart för mig, att omfattningen av tillåten bisysselsättning måste göras till föremål för en realistisk avvägning, så att bästa möjliga rekrytering till högre studier ernås även med nuvarande ökade levnadskostnader och gynnsamma arbetsmarknadssituation för akademiker. Jag är dock icke beredd att ansluta mig till studentorganisationernas yrkande på generell rätt till halvtidstjänst. Däremot finner jag den föreslagna begränsningen av tillåten bisysselsättning till i regel tio schematimmars lärartjänstgöring eller femton veckotimmar för annan tjänst väl avvägd. Jag förutsätter därvid, att bisysselsättning av större omfattning må kunna beviljas efter individuell prövning av vederbörandes möjligheter att förena ifrågasatt verksamhet med framgångsrikt vetenskapligt arbete. Jag förutsätter vidare, att koncentration av bisysselsättning till viss del av stipendieåret må tillåtas.

Den sakkunniges förslag, att licentiestipendium må kunna innehavas under högst två år och doktorandstipendium, som icke avser juridiska eller medicinska studier, under högst tre år utan inskränkning, kan utan olägenhet genomföras liksom en ökning från tre till fyra år av maximitiden för innehav av doktorandstipendium för juridiska och medicinska studier. De av den sakkunnige gjorda undersökningarna angående den faktiska tiden, som stipendierna i medeltal innehafts, ge vid handen, att en sådan utsträckning av stipendietiden endast behöver föranleda en utökning av antalet doktorandstipendier för juridiska studier. Jag föreslår därför, att tre nya sådana stipendier inrättas, varav ett i Uppsala, ett i Lund och ett i Stockholm. Dessutom synes ett nytt medicinskt doktorandstipendium böra tillkomma med hänsyn till den pågående utbyggnaden av den medicinska högskolan i Göteborg. Däremot anser jag mig icke kunna förorda ett genomförande av universitetskanslerns förslag i övrigt. Sammanlagt med-

föra dessa utökningar av stipendieantalet en kostnadsstegring med 20 000 kronor.

För rekryteringen till högre studier torde det vara av avgörande betydelse, att det redan vid början av de fortsatta studierna erbjudes ett tillräckligt lockande alternativ till inkomstbringande förvärvsarbete i form av väl dimensionerade licentiestipendier. Jag finner mig därför böra förorda en uppräknings av licentiestipendiums belopp med 500 kronor till 3 000 kronor. Däremot är jag icke beredd att nu förorda någon höjning av doktorandstipendierna.

Uppräkningen av licentiestipendierna medför en kostnadsökning under förevarande anslag av 75 500 kronor. Då även de stipendier à 2 500 kronor, som utgå för främjande av högre tekniska studier, böra höjas med 500 kronor, uppkommer en kostnadsökning även under anslaget till Stipendier för främjande av högre tekniska studier. Jag återkommer här till i det följande. Även under nionde huvudtiteln uppstår på motsvarande sätt ett ökat medelsbehov. Frågan härom torde komma att anmälas av chefen för jordbruksdepartementet.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår höjas med 95 500 kronor till 1 443 000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga ändringar i stipendiebestämmelserna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 443 000 kronor.

[130] **54. Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 70 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren s. 553 f. För budgetåret 1948/49 var anslaget uppfört med samma belopp och avsett att tillgodose behovet av resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid universiteten och karolinska institutet. Från och med budgetåret 1949/50 står anslaget — utan att anslagssumman höjts — till förfogande jämväl för Stockholms och Göteborgs högskolor samt den medicinska högskolan i Göteborg.

Universitetskanslern har — under framhållande av att detta förhållande givetvis innebure en försämring för universitetens och karolinska institutets del — ånyo hemställt, att anslaget måtte höjas med 30 000 kronor till 100 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig endast kunna tillstyrka, att anslaget höjes med 10 000 kronor. Höjningen bör avse den nuvarande anslagsposten 1. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[131] 55. **Gemensamma universitetsändamål: Gästföreläsningar.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 62 500 kronor. Universitetskanslern hemställer om anvisande av oförändrat anslag. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Gästföreläsningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 500 kronor.

[132] 56. **Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten.** Detta reservationsanslag är uppfört med 15 000 kronor. *Kanslern för rikets universitet* föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig endast kunna tillstyrka, att anslaget höjes med 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[133] 57. **Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 526 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 555 f. i statsliggaren.

I samband med att medicinska högskolan i Göteborg och tandläkarhögskolan i Malmö från och med budgetåret 1949/50 fingo del i detta anslag, sänktes de tidigare från anslaget utgående beloppen, för universitetet i Uppsala med 3 000 kronor, för universitetet i Lund med 3 000 kronor, för karolinska institutet med 5 000 kronor, för tandläkarhögskolan i Stockholm med 5 000 kronor, för farmaceutiska institutet med 1 000 kronor och för veterinärhögskolan med 2 000 kronor.

Nedannämnda akademiska myndigheter ha begärt höjning av vederbörande lärosätes andel i anslaget med följande belopp:

	Nuvarande belopp	Ökning
1. Medicinska fakulteten i Uppsala	102 000	30 600
2. Medicinska fakulteten i Lund	102 000	28 000
3. Lärarkollegiet vid karolinska institutet	150 000	5 000
4. Organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg	24 000	26 000
5. Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm	45 000	15 000
6. Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö	21 000	29 000
	Summa kronor 444 000	133 600

Universitetskanslern anser, att ifrågavarande anslag för de äldre högskolornas del bör återföras till det belopp, som till dessa utgick före budgetåret 1949/50. För detta ändamål föreslår kanslern en anslagshöjning med 19 000 kronor. Därjämte förordar kanslern, att medicinska högskolornas i Göteborg andel i anslaget höjes med 6 000 kronor och tandläkarhögskolornas i Malmö med 4 000 kronor. Till följd av den allmänna prishöjningen finner kanslern det vidare vara starkt motiverat att förevarande anslag även undergår en generell höjning. Vid beräkning av ifrågavarande höjning har kanslern utgått från att ungefär hälften av anslagssumman belöper på utgifter för materielanskaffning. Denna del av anslaget anser kanslern böra höjas med förslagsvis 30 procent, vilket innebär en ökning med i runt tal 79 000 kronor. Vid bifall till kanslerns förslag skulle anslaget alltså höjas med 108 000 kronor till 634 000 kronor.

Departementschefen. Med anledning av kanslerns förslag förordar jag, att anslaget höjes med 60 000 kronor till 586 000 kronor. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om anslagets fördelning å de olika anslagsposterna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 586 000 kronor.

[134] 58. **Bidrag till Stockholms högskolors rektorskonvents verksamhet.** Anslag till detta ändamål har uppförts å riksstaten först för innevarande budgetår. Kungl. Maj:t åskade ett anslag av 15 000 kronor, men riksdagen beviljade endast 10 000 kronor.

Stockholms högskolors rektorskonvent hemställer om ett anslag av 15 000 kronor men anser i och för sig en högre medelsanvisning vara påkallad.

Departementschefen. Jag anser mig icke för närvarande bära tillstyrka någon anslagshöjning utan förordar oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Stockholms högskolors rektorskonvents verksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[135] **59. Rasbiologiska institutet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	71 400	73 660
1951/52 (statsliggaren s. 556)	69 400	
1952/53 (förslag)	96 000	

Institutets styrelse gör ånyo framställning om uppflyttning av en i Ce 11 placerad assistenttjänst till Ce 15.

Universitetskanslern biträder detta förslag. Med anledning härav samt för beredande av erforderliga medel för löneklassuppflyttning för en befattningshavare vid institutet förordar kanslern, att icke-ordinarieposten höjes med 800 kronor till 52 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås höjd med 11 000 kronor på grund av det rörliga tilläggets höjning från 12 till 32 (33) procent. Anslagsbehovet beräknar kanslern därför till 81 200 kronor.

Departementschefen. I proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. har förordats, att institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala skall placeras i lönegraden Co 14. Med anledning härav bör personalförteckning fastställas för institutet. Denna kommer endast att omfatta berörda tjänst.

Under hänvisning till vad som anförts i proposition nyssnämnda dag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. förordar jag, att den i Ce 11 placerade assistenttjänsten uppflyttas till Ce 15.

Anslagsbehovet för nästa budgetår beräknar jag till 96 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 26 600 kronor. Anslaget bör fördelas på särskilda anslagsposter på sätt framgår av efterföljande avlöningsstat.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för rasbiologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Personalförteckning.

Tjänsteman å ordinarie stat.

1 professor och chef Co 14

b) godkänna följande avlöningsstat för rasbiologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman 20 700

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal 52 000

3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 23 300

Summa kronor 96 000

c) till *Rasbiologiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 96 000 kronor.

[136] 60. Rasbiologiska institutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	11 200	11 606
1951/52 (statsliggaren s. 557)	11 200	
1952/53 (förslag)	13 300	

Institutets styrelse föreslår, att delposten till bränsle m. m. höjes med 1 000 kronor och att delposten till övriga expenser ökas med samma belopp.

Universitetskanslern biträder styrelsens förslag i fråga om bränsleposten och förordar, att delposten till övriga expenser höjes med 800 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen och de stegrade bränslekostnaderna anser jag det påkallat, att delposten till bränsle m. m. uppräknas med 1 300 kronor. Delposten till övriga expenser bör i enlighet med kanslerns förslag höjas med 800 kronor. Anslaget bör därför ökas med 2 100 kronor till 13 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rasbiologiska institutet*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 13 300 kronor.

[137] 61. Rasbiologiska institutet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	31 100	26 064
1951/52 (statsliggaren s. 557)	31 100	
1952/53 (förslag)	31 100	

Institutets styrelse hemställer om oförändrat anslag för nästa budgetår. Förslaget tillstyrkes av *universitetskanslern*.

Departementschefen. Jag förordar oförändrat anslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rasbiologiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 31 100 kronor.

[138] **62. Farmaceutiska institutet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	178 000	187 079
1951/52 (statsliggaren s. 558)	216 000	
1952/53 (förslag)	298 000	

När dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet förra året anmälde frågan om anslag till farmaceutiska institutet ansåg han sig liksom året dessförinnan av ekonomiska och organisatoriska skäl böra avstyrka två föreliggande förslag till omorganisation av den farmaceutiska utbildningen m. m., det ena framlagt av farmaceututbildnings-sakkunniga (SOU 1948: 46) och det andra av två särskilda utredningsmän (»1949 års promemoria»). Förstnämnda förslag avsåg en genomgripande omorganisation av utbildningen och uppförande av en ny byggnad för institutet m. m., det sistnämnda åter avsåg ett partiellt genomförande av samma omorganisation och förutsatte — i den form vari det framfördes från institutets sida i dess anslagsäskanden för innevarande budgetår — att institutets lokalfråga skulle lösas dels genom att institutet finge disponera en golvyta av omkring 500 kvm i en för Stockholms högskolas zootomiska institution planerad ny byggnad i kvarteret Vega i Stockholm, dels genom att en mindre ombyggnad gjordes av institutets nuvarande byggnad.

I anslagsäskanden för nästa budgetår framlägger *institutets styrelse* på framställning av *lärarkollegiet* dels en plan för en viss omläggning av apotekarutbildningen, dels vissa fristående förslag om personalförstärkningar m. m. Styrelsen räknar därvid med en sammanlagd kostnadsökning för statsverket om 77 100 kronor.

Omläggning av apotekarutbildningen.

Lärarkollegiet framhåller, att 1948 års betänkande, respektive 1949 års promemoria, fortfarande i allt väsentligt bör tjäna som vägledning vid den reformering av farmaceututbildningen, som snarast måste komma till stånd. Emellertid är möjligheten att övergå till en omorganiserad farmaceututbildning icke blott beroende av att vissa nya lokaler erhållas. Frågan påverkas jämväl i hög grad av i vad mån det är möjligt att avveckla den gamla organisationen, samtidigt som en ny börjar tillämpas. Kollegiet har för den skull låtit undersöka, huruvida det vore möjligt att från och med nästa läsår vidtaga vissa mindre ändringar i den nuvarande under-

visningsordningen, vilka icke i och för sig nödvändigtvis skulle förbinda till en eftersträvad mera fullständig reformering av utbildningen, men likväl underlätta ett senare genomförande av en dylik. Härom anför kollegiet till en början följande.

Enligt nu gällande utbildningsordning förflyta sex eller sju år från den tidpunkt, då en student antages till apotekselev, till dess han kan utexamineras som apotekare. Vid varje tänkt tidpunkt, då beslut fattas om en förändring av apotekarutbildningen kommer därför att finnas ett större eller mindre antal personer, som redan kommit så långt i sin utbildning enligt den gamla organisationen, att de måste beredas tillfälle att avsluta denna enligt nuvarande studieordning. Samtidigt med att undervisning i sådant syfte anordnas, måste emellertid kurser enligt den nya planen givas för andra studerande, enär eljest under flera år nya apotekare icke skulle tillföras apoteken. En dylik samtidig undervisning skulle medföra betydande svårigheter. Främst beror detta på att apotekarkurs endast kan börja vartannat år, varigenom dessa kurser bliva mycket stora. Normalt omfatta de 80 studerande. Vidare måste ihågkommas, att även om institutet erhåller de tilltänkta lokalerna i zootomiska institutionens fastighet, bliva farmaceutiska institutets lokaler mycket knappa.

Den del av den nuvarande apotekarutbildningen som sker vid farmaceutiska institutet är uppdelad på en ettårig kurs för farmacie kandidat-examen och en tvåårig kurs för apotekarexamen. Mellan de båda kurserna tjänstgöra de studerande minst ett år på apotek.

Kollegiet anser, att en övergång från och med höstterminen 1952 till en treårig sammanhängande apotekarkurs verksamt skulle underlätta övergången till en apotekarutbildning i överensstämmelse med förslagen i 1949 års promemoria. En sådan övergång skulle även äga ett visst egenvärde genom att den skulle möjliggöra en viss förbättring av utbildningen. Kollegiet föreslår, att en sådan övergång beslutas och anför följande angående de fördelar, som skulle vara förbundna därmed.

En 3-årig, sammanhängande apotekarkurs företer stora organisatoriska likheter med den 3½-åriga utbildningen enligt 1949 års program. Omläggningen kommer sålunda att kunna ske genom en utvidgning och påbyggnad av redan förefintlig studieplan. Däremot kräver en övergång till en 3½-årig teoretisk utbildning direkt från den nuvarande, av lång praktisk tjänstgöring avbrutna 3-åriga studietiden betydande organisatoriska förändringar.

Vidare kommer — vid oförändrad examinationskapacitet — en årligen börjande apotekarkurs endast att räkna högst hälften så många deltagare som en endast vartannat år börjande apotekarkurs. Härigenom underlättas ett samtidigt utnyttjande av laboratorier av olika årskurser under ett och samma läsår. Vid hittillsvarande stora apotekarkurser ha de studerande vid laborationer i flertalet ämnen måst uppdelas i 4 olika grupper, som under olika tider på året fått genomgå föreskrivna laborationskurser. Med endast hälften så många deltagare i kurserna bli de av lokalhänsyn betingade schematekniska svårigheterna betydligt mindre, även om det totala antalet studerande vid institutet blir oförändrat.

Slutligen är det av betydelse, att den totala studietiden för apotekar-examen förkortas, om en sammanhängande apotekarutbildning kommer till stånd. Färre årskullar studenter återstå därför att utbilda enligt en äldre studieplan, då beslut om den nya fattas.

Lärarkollegiet vill framhålla, att anordnande av årligen börjande, sammanhängande 3-åriga apotekarkurser icke blott är ägnat att underlätta övergången till en reformerad farmaceututbildning. Åtgärden äger även ett visst egenvärde, i det att det härigenom skulle bli möjligt att redan nu erhålla en något förbättrad apotekarutbildning. Visserligen blir det icke möjligt att inlägga nya ämnen i utbildningen eller att i väsentlig grad utvidga undervisningen i redan förefintliga. Men om den föga rationella ordningen med en apotekarutbildning, uppdelad på två från varandra fristående avsnitt — en ettårig kandidatkurs med receptariekompetens som främsta mål och en efter ett eller ett par år följande 2-årig apotekarkurs — upphör, kan tiden bättre utnyttjas, i det att ingen dubbelundervisning kommer att krävas. Man kan sålunda räkna med ett mindre forcerat schema, som möjliggör ett mer fördjupat studium för de studerande.

Jag torde här vidare få anmäla, att *farmaceutiska institutets studentkår* i underdånig skrivelse den 22 november 1951 uttalat, att en omläggning till en treårig sammanhängande apotekarutbildning skulle innebära väsentliga fördelar. Studentkåren har därvid särskilt framhållit de studentsociala nackdelar, som äro förknippade med nuvarande ordning.

En omläggning av apotekarutbildningen på sätt kollegiet tänkt sig förutsätter enligt kollegiet följande förändringar i fråga om lärarpersonalen.

1. Inrättande av en ny tjänst som lektor i botanik i lönegraden Ca 31 och samtidigt indragning av en arvodesbefattning som extra laborator i botanik (arvode 14 160 kronor). I avlöningen för lektorn förutsättes skola ingå avkastningen av »Westlings studiefond», beräknad till 7 000 kronor.

2. Anvisande av 2 400 kronor till arvode åt en laborator för tjänstgöring som biträdande lärare i fysikalisk och oorganisk kemi samt oorganisk farmaceutisk kemi.

3. Anvisande av 10 400 kronor till arvode åt en förste assistent i kemi.

4. Anvisande av 4 800 kronor som tilläggsarvode åt specialläraren i fysik.

Som motivering för de nu angivna förändringarna anföres bland annat följande.

1. **Botanik.** Om det skall bli möjligt att från och med nästa läsår påbörja en 3-årig sammanhängande apotekarkurs, är det nödvändigt, att professuren i botanik och farmakognosi uppdelas på två olika befattningar. Hittills har nämligen professorn i dessa ämnen vartannat år undervisat i botanik och vartannat år i farmakognosi, men med årligen börjande apotekarkurser skall undervisning lämnas såväl i botanik som i farmakognosi.

Det naturligaste vore, att professuren ersattes med två, en i farmakognosi och en i botanik. Lärarkollegiet vill emellertid inskränka sig till att föreslå, att endast farmakognosien kommer att företrädas av professor, medan en lektorsbefattning bör inrättas för botanikens del. För inrättande av ett lektorat talar ett alldeles speciellt skäl.

Sålunda finnes vid institutet en fond »för upprättande av en lektors-

befattning i botanik, skild från professuren i farmakognosi och från laboratorbefattningen». Fonden som benämnes »Westlings studiefond», hade den 1 juli 1951 en kapitalbehållning av omkring 199 700 kronor. Kollegiet vill nu föreslå, att dess årliga avkastning, som synes kunna beräknas till 7 000 kronor, ingår i avlöningen till lektorn i botanik. Den verkliga anslagsökningen för ett lektorat i botanik skulle således bli (19 104 — 7 000 =) 12 100 kronor. Kollegiet förutsätter därvid att en lägre löneställning än Ca 31 icke skall ifrågakomma, eftersom en läroverkslektor tillhör lönegraden Ca 30.

2 och 3. K e m i. Professorn i kemi och kemisk farmaci vid institutet har att svara för ett ofantligt ämnesområde. Han skall sålunda företräda fysikalisk och oorganisk kemi, organisk kemi, oorganisk och organisk farmaceutisk kemi samt analytisk kemi. Om det skall bli möjligt att från och med nästa budgetår anordna årligen begynnande apotekarkurser, måste mer än en högt kvalificerad företrädare för kemien finnas vid institutet.

På grund av anbefalld återhållsamhet vid anslagsäskandena vill emellertid kollegiet icke nu ifrågasätta inrättandet av ytterligare en kemiprofessur. Enligt kollegiets mening skulle det vara möjligt att för en kortare tid provisoriskt lösa förevarande personalfråga på så sätt, att en av institutets laboratorer i lönegraden Ce 27 förordnas att som biträdande lärare meddela undervisning och förrätta examination i fysikalisk och oorganisk kemi samt oorganisk farmaceutisk kemi vid lärokursen för apotekarexamen. Härtill bör utgå ett arvode av förslagsvis 2 400 kronor.

Om en laborator förordnas som biträdande lärare i kemi, erfordras viss personalförstärkning — närmast för att biträda vid handledningen och övervakningen av de studerandes laborationer — om övrig kemiundervisning skall kunna meddelas i behörig ordning. Helst skulle ytterligare en extra laborator anställas, men kollegiet vill inskränka sig till att begära, att medel anvisas till en förste assistent.

4. F y s i k. Därest en 3-årig apotekarkurs påbörjas höstterminen 1952 kommer under läsåret 1952—53 fysikundervisning att äga rum dels vid sagda kurs, dels ock vid apotekarkursen 1951—53. Som en engångsföreteelse under övergångstiden erfordras därför under budgetåren 1952/53, 1953/54 och 1954/55 ett tilläggsarvode till specialläraren i fysik om 4 800 kronor.

Vissa personalförstärkningar m. m. i övrigt.

Utöver den omläggning av apotekarutbildningen, för vilken nu redogjorts, föreslår *institutets styrelse* för nästa budgetår följande förändringar.

1. Inrättande av en professur i galenisk farmaci i lönegraden Ca 37 och samtidigt indragning av en speciallärartjänst i samma ämne (lönegraden Cg 27).

2. Anvisande av 1 200 kronor till arvode åt en biträdande assistent i galenisk farmaci.

3. Utbyte av en tjänst som kontorsbiträde (Ce 8) mot en som kansli-skrivare (Ce 15).

4. Uppräkning med 1 800 kronor av arvodet åt en kamrerare (nu 1 800 kronor).

5. Uppräkning med 20 procent av anslagsmedlen till skriv- och vaktmästarhjälp (nu 2 000 respektive 5 600 kronor).

6. Uppräkning med 20 procent av arvoden till speciallärare.
7. Anvisande av medel till täckning av följande under år 1951 beslutade ändringar till vilka hänsyn icke kunnat tagas vid avvägningen av medelsbehovet för innevarande budgetår, nämligen höjningen av det rörliga tillägget från 12 till 32 (33) procent (30 000 kronor) samt uppflyttningen av två professurer från Ca 33 till Ca 37 (5 300 kronor).
8. Anvisande av medel till ålderstillägg m. m. (3 700 kronor).

I fråga om motiveringen till den föreslagna professuren i galenisk farmaci torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. Vad angår vissa av de övriga förslagen inhämtas bland annat följande.

4. **Kamreraren.** De kamerala göromålen ha successivt ökat och kräva numera omkring två timmar per dag under 330 dagar per år. Arvodet motsvarar sålunda en avlöning av 2 kronor 70 öre per timme. Som orsaker till arbetets ansvällning anges i första hand, att extra kandidatkurser regelbundet anordnats sedan 1947 och numera blivit permanenta, vilket påverkat arbetet med såväl uppbörd som utbetalningar. Vidare framhålles, att den nya skatteredovisningen och tillkomsten av ett anslag för främjande av medicinsk forskning kräver specialbokföring. Antalet verifikationer, som tidigare uppgick till 4 å 500, är numera omkring 1 100.

5. **Skriv- och vaktmästarhjälp.** Den här föreslagna uppräknings motiveras med de justeringar i löneläget, som inträffat sedan dessa belopp beräknades.

6. **Speciallärare.** Vid fastställande den 22 juni 1951 av arvodesstat för institutet har Kungl. Maj:t föreskrivit bland annat att följande arvoden skola utgå, nämligen till en speciallärare i fysik 4 776 kronor, till en speciallärare i farmaceutisk mikrobiologi 3 204 kronor och till en speciallärare i farmaceutisk författningskunskap 6 000 kronor. Den av institutet begärda höjningen med 20 procent avser dessa arvoden, som emellertid numera genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 november 1951 uppräknats till 5 640, 3 804 respektive 7 104 kronor eller sammanlagt med 2 568 kronor. Genom samma nådiga beslut har vidare ett under arvodesstaten upptaget arvode till en extra lärare i steriliseringsteknik uppräknats med 340 kronor till 2 340 kronor.

7. **Täckning av vissa under år 1951 beslutade ändringar.** Kostnaderna för de under denna punkt avsedda ändringarna kunna under innevarande år täckas genom överskridande i mån av behov av förslagsvis betecknade anslagsposter. För nästa budgetår föreslås erforderliga uppräknings av vederbörliga anslagsposter.

Departementschefen.

Innan jag går in på de av institutet framlagda förslagen, torde jag få erinra om att chefen för civildepartementet i två särskilda den 28 december 1951 dagtecknade propositioner förordat löne regleringar för professorer m. fl., respektive för viss biträdespersonal m. m.

I anledning härav böra de två professurerna vid farmaceutiska institutet uppflyttas från lönegraden Ca 37 till Co 14 samt en tjänst som kontorsbiträde i lönegraden Ce 8 utbytas mot en tjänst som kontorist i lönegraden Ce 13.

Den begränsade omläggning av apotekarutbildningen, som nu föreslås av styrelsen för farmaceutiska institutet, synes mig kunna medföra bestämda fördelar av olika slag. Förutom att den möjliggör vissa, icke minst av studenterna önskade förbättringar av den nuvarande utbildningen är den också ägnad att underlätta ett framtida genomförande av en definitiv utbildningsreform, dock utan att föregripa en dylik. Kostnaderna synas också bli av relativt ringa storlek och för övrigt till viss del av tillfällig karaktär. Något krav på ökade undervisningslokaler medför omläggningen icke. Härom har jag gjort mig underrättad under hand. Även om de önskemål, som tidigare framförts från institutets sida om förbättrade och utvidgade lokaler, kvarstå oförändrade, är deras tillgodoseende alltså icke någon förutsättning för ett genomförande nu av en treårig sammanhängande apotekarutbildning. Jag föreslår därför, att en dylik utbildningsreform genomföres från och med nästa budgetår. Vid bifall härtill böra vissa personalförändringar ske.

Jag tillstyrker sålunda, att i stället för en befattning som extra laborator i botanik med ett arvode av 14 160 kronor inrättas en extra ordinarie tjänst som lektor i detta ämne med placering i samma lönegrad som en läroverkslektor. Jag förutsätter, att avkastningen av »Westlings studiefond» på sätt institutet föreslagit skall få disponeras till avlöningen vid tjänsten.

Jag tillstyrker vidare, att i arvodesstaten uppföres ett arvode om 2 400 kronor till en biträdande lärare i fysikalisk och oorganisk kemi samt oorganisk farmaceutisk kemi. Därjämte bör i samma stat uppföras ett arvode till en förste assistent i kemi om 10 440 kronor (samma belopp som i motsvarande fall utgår vid universiteten) ävensom ett tilläggsarvode om 4 800 kronor åt specialläraren i fysik. Sistnämnda arvode torde erfordras endast under tre budgetår.

De nu angivna ändringarna beträffande vissa arvoden föranleda ett ökat medelsbehov under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, om sammanlagt 3 480 kronor. Därutöver böra vissa andra ändringar vidtagas beträffande denna anslagspost, som för innevarande budgetår utgår med förslagsvis 46 700 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom förutnämnda beslut den 22 juni 1951 fastställda arvodesstaten för institutet upptar nämligen arvoden m. m. om sammanlagt 52 100 kronor eller 5 400 kronor mer än det anvisade beloppet. Anledningen härtill är att arvoden åt två extra laboratorer — den ene nyssnämnde laborator i botanik och den andre en laborator i kemi — uppräknats med vardera 2 160 kronor till 14 160 kronor samt att två amanuensarvoden uppräknats med vardera 540 kronor till 1 740 kronor. Arvodet till laboratorn i botanik bör, som förut nämnts, helt utgå ur staten. Vad beträffar laboratorn i kemi föreslår jag, att denne anställs som extra tjänsteman i lönegraden Cg 25. Även detta arvode bör sålunda utgå ur staten. Däremot bör

under anslagsposten beräknas medel till täckande av arvodeshöjningen för två amanuenser ävensom av de i det föregående omnämnda arvodeshöjningarna för tre speciallärare (sammanlagt 2 568 kronor) och en extra lärare (340 kronor).

Jag föreslår slutligen en uppräknig av det nuvarande arvodet åt institutets portvakt från 300 kronor till 360 kronor samt, med hänsyn till vad institutet anfört, en höjning av kamrerarens arvode med 600 kronor till 2 400 kronor. Utöver vad jag nu föreslagit ifrågasätter jag icke någon ändring i arvodesstaten.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att en professur i galenisk farmaci nu inrättas vid institutet och ej heller att medel anvisas till en biträdande assistent i samma ämne.

Institutets förslag om en uppräknig med 1 500 kronor av vissa anslagsmedel, som nu stå till förfogande till extra skrivbiträdes- och vaktmästarhjälp, anser jag mig böra biträda och detsamma gäller förslaget om anvisande av 3 700 kronor till ålderstillägg m. m.

I personalförteckningen för institutet torde böra vidtagas de ändringar, som föranledas av vad jag i det föregående anfört.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknar jag till 298 000 kronor och anslaget bör sålunda höjas med 82 000 kronor. Det torde böra fördelas på olika anslagposter på sätt framgår av efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för farmaceutiska institutet, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för farmaceutiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t.

Utgifter.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	130 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 000
	Summa kronor 305 000

Särskilda uppborädsmedel.

Avkastning av donationsfond	7 000
	Nettoutgift kronor 298 000

c) till *Farmaceutiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 298 000 kronor.

[139] 63. Farmaceutiska institutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	24 000	27 088
1951/52 (statsliggaren s. 559)	26 900	
1952/53 (förslag)	33 100	

Institutets styrelse hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta förslagsanslag med 1 500 kronor. Höjningen hänför sig till delposten till övriga expenser (nu 10 900 kronor) och till stöd för densamma hänvisas till föregående års belastningssiffror samt uppkomna pris- och lönestegringar.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m., som nu är uppförd med förslagsvis 100 kronor, belastades under förra budgetåret med utgifter om sammanlagt 638 kronor. På motsvarande sätt belastades delposten till bränsle, lyse och vatten (nu förslagsvis 15 900) kronor med 17 670 kronor. Jag föreslår för nästa budgetår en uppräknig av dessa båda poster med 600 kronor, respektive 4 100 kronor. I fråga om delposten till övriga expenser tillstyrker jag den begärda höjningen med 1 500 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag, som alltså bör höjas med sammanlagt 6 200 kronor till 33 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 33 100 kronor.

[140] 64. Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	34 100	32 401
1951/52 (statsliggaren s. 559)	17 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

Under detta reservationsanslag har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 6 500 kronor för att därigenom ge institutet en viss möjlighet att tillgodose de allra mest angelägna av vissa angivna anslagsbehov av engångsnatur.

Institutets styrelse framhåller, att det på grund av de mycket betydande prisstegringarna är högst sannolikt att det även vid största återhållsamhet blir nödvändigt att använda dessa anslagsmedel till löpande utgifter. Styrelsen hemställer för nästa budgetår om en höjning av anslaget med 25 800 kronor. Härav beräknas 14 800 kronor till inköp av viss apparatur enligt följande sammanställning.

Komplettering av mikroskoputrustningen vid farmakognostiska avdelningen	7 000
2 dämpningsvägar för kemiska avdelningen	2 600
3 torkskåp för kemiska avdelningen	1 700

1 torsionsvåg, 1 katodstråleoscillograf, 1 fotometer och 1 Assman-psykrometer för fysikaliska avdelningen	3 000
1 centrifug för mikrobiologiska avdelningen	500

Återstoden av den begärda höjningen, 11 000 kronor, avser att möjliggöra en nödvändig anskaffning av förbrukningsmateriel såsom kemikalier, glasvaror o. dyl. Härvid framhålles dels att institutets förråd av sådana varor äro starkt begränsade, dels att prisstegringar nödvändiggöra en uppräknig av anslagsmedlen.

Departementschefen. Jag kan icke i vidare mån gå institutets önskemål till mötes än att jag tillstyrker, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 13 000 kronor till 30 000 kronor. Jag räknar därvid med att 6 000 kronor av anslaget om möjligt böra disponeras för anskaffning av det viktigaste av den ytterligare apparatutrustning, som institutet är i behov av. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[141] 65. Ortnamnskommissionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	77 700	83 909
1951/52 (statsliggaren s. 559 f.)	76 100	
1952/53 (förslag)	91 500	

Ortnamnskommissionen föreslår, att anslaget höjes med 19 900 kronor enligt följande sammanställning:

1. Ordinariesättning av följande e.o. tjänster, nämligen 1 förste arkivarietjänst (Ce 29), 2 arkivarietjänster (Ce 26), 1 arkivarietjänst (Ce 24), 1 kontorsbiträdestjänst (Ce 8)	—	400
2. Uppräkning av arvodet åt de två av Kungl. Maj:t utsedda kommissionsledamöterna (nu $2 \times 1\,500$)	+	1 000
3. Inrättande av en tjänst som registrator i Ca 17 och samtidigt vakansättning av en arkivbiträdestjänst i Ce 11	+	1 300
4. Höjning från 12 till 32 (33) procent av rörligt tillägg åt nuvarande personal	+	13 400
5. Förändringar i den nuvarande icke-ordinarie personalens löneklassplaceringar samt uppflyttningar enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång	+	1 500
6. Anslag till mera tillfälligt (mot timpenning) anställd arbetspersonal	+	3 100
		<hr/>
		+ 19 900

För att giva ortnamnsarkivets organisation ökad stadga och tillgodose kravet på bättre rekryteringsmöjligheter finner *universitetskanslern* sig böra

tillstyrka, att vissa befattningar vid arkivet överföras på ordinarie stat, nämligen en tjänst som förste arkivarie, en som arkivarie och en som kontorsbiträde. Förslaget om inrättande av en registratorsbefattning finner kanslern väl motiverat men förordar, att denna tjänst placeras i 15 lönegraden och därvid uppföres såsom ordinarie. Samtidigt torde emellertid, anför kanslern, den nuvarande arkivbiträdesbefattningen böra indragas. Kanslern tillstyrker vidare ortnamnskommissionens förslag om höjning av nu utgående arvode å 1 500 kronor åt envar av de två av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna av ortnamnskommissionen med 500 kronor. Kanslern föreslår, att under icke-ordinarieposten anvisas 2 000 kronor för tillfälligt anställd personal. På grund av befodringsgångsupplyftning räknar kanslern med ett ökat medelsbehov under samma anslagspost av i runt tal 500 kronor.

Departementschefen. Jag är icke beredd att tillstyrka föreliggande förslag om ordinariesättning av vissa tjänster vid ortnamnsarkivet och om inrättande av en tjänst vid arkivet som registrator. Däremot vill jag under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anför i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslå, att arkivbiträdestjänsten i Ce 11 vid arkivet förändras till kontoristtjänst i Ce 13. Med hänsyn härtill och för beredande av erforderliga medel till ålderstillägg bör icke-ordinarieposten höjas med 2 000 kronor till 67 500 kronor. Arvodena å 1 500 kronor till de båda av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna av ortnamnskommissionen torde böra höjas till 1 650 kronor. Till följd härav bör arvodesposten ökas med 300 kronor till 3 300 kronor. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 13 100 kronor till 20 700 kronor. Förevarande anslag bör alltså uppföras med 91 500 kronor, vilket innebär en höjning med 15 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för ortnamnskommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	67 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 700
Summa kronor	91 500

b) till *Ortnamnskommissionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 91 500 kronor.

[142] **66. Ortnamnskommissionen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	18 600	15 371
1951/52 (statsliggaren s. 560)	12 600	
1952/53 (förslag)	15 600	

Ortnamnskommissionen föreslår, att delposten till bränsle m. m., nu 1 400 kronor, uppräknas med 600 kronor, att delposten till övriga expenser, nu 7 000 kronor, höjes med 1 200 kronor och att anslagsposten till publikationstryck, nu 4 000 kronor, ökas med 2 000 kronor. Därjämte föreslår kommissionen, att i omkostnadsstaten uppföres en ny anslagspost av engångsnatur å 36 000 kronor till bestridande av utgifter för beredskapsfilmning av svenska ortnamnsarkivets samlingar i sedesformat jämte fotografering av arkivets kartor med lokaliseringssiffror.

Universitetskanslern tillstyrker, att delposten till bränsle m. m. uppräknas med 600 kronor på grund av belastningen. Beträffande posterna till övriga expenser och publikationstryck anser han en förstärkning på grund av den allmänna prishöjningen motiverad. I sådant avseende förordar kanslern ökningsar med respektive 1 400 kronor och 1 000 kronor. För beredskapsfilmning tillstyrker kanslern för nästa budgetår ett belopp av 12 000 kronor, varvid han utgått från att erforderliga medel kunde fördelas på tre budgetår.

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag förordar jag, att delposten till bränsle m. m. uppräknas med 600 kronor, att delposten till övriga expenser höjes med 1 400 kronor och att anslagsposten till publikationstryck uppräknas med 1 000 kronor. Med anledning av ortnamnskommissionens förslag om anvisande av medel till beredskapsfilmning (mikrofilmning) av vissa delar av svenska ortnamnsarkivets samlingar vill jag redan nu förutskicka, att liknande framställningar gjorts av landsmålsarkiven för dessa arkivs vidkommande. Jag vill vidare erinra om att 1949 års sakkunniga rörande arkiv- och biblioteksfilmning hösten 1951 avlämnat ett betänkande (SOU 1951:36) angående arkiv- och biblioteksfilmning. Detta betänkande är nu föremål för remissbehandling. I avvaktan på ett ställningstagande till sagda betänkande är jag icke beredd att nu tillstyrka, att medel anvisas till filmning av vissa delar av ortnamnsarkivets och landsmålsarkivets samlingar.

Vid bifall till vad nyss föreslagits bör förevarande anslag höjas med 3 000 kronor till 15 600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ortnamnskommissionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 15 600 kronor.

[143] **67. Ortnamnskommissionen: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	32 000	32 000
1951/52 (statsliggaren s. 561)	32 000	
1952/53 (förslag)	35 200	

Ortnamnskommissionen föreslår, att detta reservationsanslag höjes med 18 500 kronor. Anslagsposten till reseersättningar, nu 1 000 kronor, föreslås höjd med 500 kronor och anslagsposten till tillfälliga vetenskapliga medarbetare, nu 12 000 kronor, med 6 000 kronor. Av anslaget disponeras nu 19 000 kronor till ersättning för material, insamlat genom tillfälliga biträden å annan ort. Denna anslagspost föreslås höjd med 6 000 kronor och benämnd »Insamling av vetenskapligt material rörande de svenska ortnamnen». Därjämte begär kommissionen, att en anslagspost å 6 000 kronor uppföres, avseende insamling av vetenskapligt material rörande de finska och lapska ortnamnen i Sverige.

Universitetskanslern tillstyrker, att anslaget höjes med 6 500 kronor och anför därvid följande.

Posterna till reseersättningar och tillfälliga vetenskapliga medarbetare synas mig böra förstärkas med respektive 500 kronor och 2 000 kronor.

Vidare tillstyrker jag att en särskild post uppföres under rubrik: »Insamling av vetenskapligt material rörande de finska och lapska ortnamnen i Sverige» och att under denna post uppföres ett belopp av 4 000 kronor.

Den nuvarande posten till »Ersättning för material, insamlat genom tillfälliga biträden å annan ort» torde böra uppföras med oförändrat belopp, 19 000 kronor, men få ändrad rubrik och benämnas: »Insamling av vetenskapligt material rörande de svenska ortnamnen».

Departementschefen. Jag anser mig endast kunna tillstyrka, att anslaget höjes med 3 200 kronor till 35 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av ortnamnskommissionen besluta om anslagets disposition. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ortnamnskommissionen: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 35 200 kronor.

[144] **68. Bidrag till institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola.** Å riksstaten äro nu uppförda *dels* ett anslag av 3 000 kronor såsom bidrag till ortnamnsundersökningar vid nämnda institut, *dels ock* ett anslag av 6 700 kronor såsom bidrag till dialektforskningar vid institutet.

Institutet, som bedriver såväl ortnamns- som dialektundersökningar med för båda verksamhetsgrenarna till stor del gemensam personal, har beräk-

nat institutets anslagsbehov för nästa budgetår till 14 950 kronor, därav 6 400 kronor till undersökning av ortnamn och 8 550 kronor för undersökning av dialekter.

Universitetskanslern föreslår, att bidraget till ortnamnsundersökningar höjes med 1 000 kronor till 4 000 kronor och bidraget till dialektforskningar med likaledes 1 000 kronor till 7 700 kronor.

Departementschefen. Det synes mig lämpligt, att bidrag till ortnamnsundersökningar och dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola i fortsättningen utgår från ett och samma riksstatsanslag. Anslaget bör uppföras under förut angiven rubrik. Bidraget till ortnamnsundersökningar och dialektforskningar utgör nu sammanlagt 9 700 kronor. Jag förordar, att anslaget uppföres med 10 000 kronor, innebärande en ökad medelsanvisning med 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[145] **69. Landsmålsarkiven: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	191 500	204 372
1951/52 (statsliggaren s. 561)	187 600	
1952/53 (förslag)	228 000	

Styrelsen för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala begär inrättande av en ordinarie arkivarietjänst i 29 lönegraden, vars innehavare skulle vara föreståndare för arkivets grammofonavdelning. Å denna befattning skulle placeras nuvarande arkivarien vid arkivet Folke Hedblom. Samtidigt skulle den av honom innehavda arkivarietjänsten i 26 lönegraden tills vidare vakanssättas. Styrelsen föreslår vidare ordinariesättning av följande tjänster, nämligen tre tjänster som förste arkivarie i Ce 29, två som arkivarie i Ce 26 och två som arkivbiträde, den ena i Ce 12 och den andra i Ce 11. Till arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden och sjukvikarier samt ålderstillägg åt lönegradsplacerad personal begär styrelsen ökade medel med i runt tal 3 100 kronor.

Universitetskanslern förordar, att en ny förste arkivariebefattning i Ce 29 inrättas för Hedblom och att en arkivarietjänst i Ce 26 samtidigt indrages. Med anledning av styrelsens förslag om ordinariesättning av vissa tjänster vid arkivet tillstyrker kanslern, att två tjänster som förste arkivarie och arkivbiträdestjänsten i Ce 12 förändras till ordinarie tjänster. Till arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden samt för vikariatsersättningar förordar kanslern en ökad medelsanvisning med 2 000 kronor under icke-ordinarieposten.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Lund har framlagt följande förslag, innebärande en rätt väsentlig omreglering av arkivets organisation:

- 1) Arkivchefsbefattningen — nu i lönegraden Ce 31 — ordinariesättes och uppflyttas till lönegraden Ca 37;
- 2) Vid arkivet inrättas en ny förste arkivariebefattning i lönegraden Ca 29, på vilken befattning placeras nuvarande innehavaren av arkivariebefattningen i Ce 26, filosofie doktorn Ingemar Ingers;
- 3) Vid bifall till det under 2) gjorda förslaget placeras den nuvarande amanuensen filosofie licentiaten Sven Benson på den ledigblivna arkivarietjänsten, vilken samtidigt ordinariesättes;
- 4) Arkivbiträdesbefattningen ordinariesättes i lönegraden Ca 11;
- 5) Amanuentjänsten nybesättes med nuvarande innehavaren av kontorsbiträdesbefattningen filosofie kandidaten Sten-Bertil Vide;
- 6) Kontorsbiträdesbefattningen i reglerad befordringsgång nybesättes;
- 7) Ett biträdesarvode å i runt tal 4 600 kronor indrages.

Ett bifall till ifrågavarande förslag skulle enligt styrelsens beräkningar medföra en kostnadsökning — frånsett höjningen av posten till rörligt tilllägg — av i runt tal 6 600 kronor.

Universitetskanslern anför följande.

Frågan om lönegradsplaceringen av arkivchefen är för närvarande föremål för prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Med hänsyn härtill anser jag mig icke nu böra tillstyrka bifall till styrelsens förslag om befattningens placering i 37 lönegraden.

Det förslag styrelsen i övrigt framlagt till omorganisation av arkivet är enligt min mening ägnat att tillgodose önskvärd kontinuitet i arbetet och bättre rekryteringsmöjligheter. Jag anser mig därför i stort sett kunna ansluta mig till detsamma, dock torde enligt min mening arkivarietjänsten i 26 lönegraden tills vidare böra bibehållas som extra ordinarie och kontorsbiträdestjänsten kunna indragas.

Departementschefen. De gjorda framställningarna om inrättande av nya tjänster och om ordinariesättning av vissa tjänster kan jag icke nu tillstyrka. Ej heller kan jag förorda, att ökade medel beräknas för tillfälliga arbetsbiträden vid arkivet i Uppsala. Förslaget om uppflyttning av tjänsten som arkivchef vid arkivet i Lund i högre lönegrad är jag icke beredd att nu upptaga till prövning.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att två arkivbiträden, det ena i Ce 11 och det andra i Ce 12, vid arkivet i Uppsala och ett arkivbiträde i Ce 11 vid arkivet i Lund uppflyttas till Ce 13 och därvid erhålla tjänstebenenämningen kontorist. Därjämte bör ett ordinarie kontorsbiträde vid arkivet i Uppsala erhålla anställning som kanslibiträde i Ce 11. Vid bifall härtill bör ordinarieposten sänkas med 4 300 kronor till 5 400 kronor och icke-ordinarieposten höjas med 6 800 kronor. Sistnämnda post bör vidare höjas med 2 200 kronor på grund av löneklassuppflyttningar. Denna post bör därför uppföras

med 166 900 kronor. Av posten beräknar jag 113 800 kronor för arkivet i Uppsala och 53 100 kronor för arkivet i Lund. Posten till rörligt tillägg bör höjas med 35 700 kronor till 55 700 kronor. Anslaget i dess helhet beräknar jag således till 228 000 kronor, vilket innebär en höjning med 40 400 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för landsmålsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	166 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	55 700
	Summa kronor 228 000

b) till *Landsmålsarkiven*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor.

[146] 70. Landsmålsarkiven: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	17 000	16 864
1951/52 (statsliggaren s. 562)	15 500	
1952/53 (förslag)	18 800	

Styrelsen för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala föreslår för arkivets vidkommande en anslagshöjning med 13 800 kronor. *Universitetskanslern* förordar för arkivet en ökad medelsanvisning med 12 800 kronor och anför härvid följande.

Med anledning av styrelsens för Uppsala-arkivet framställning tillstyrker jag, att posterna till reseersättningar, övriga expenser samt inköp av skåp för förvaring av ordsamlingar för nästa budgetår höjas med respektive 100 kronor, 1 000 kronor och 100 kronor.

Styrelsen har på anförda skäl hemställt om anvisande av medel för beredskapsfilmning (mikrofilmning) av arkivets samlingar. Den sammanlagda kostnaden härför har beräknats till omkring 33 000 kronor. Styrelsen föreslår, att detta belopp fördelas på tre budgetår och hemställer om anvisande för nästa budgetår av 11 000 kronor för ändamålet. Jag har vid min prövning av förevarande ärende funnit mig böra tillstyrka, att det av styrelsen nu begärda beloppet beviljas.

I enlighet med styrelsens hemställan torde vidare ett belopp av 600 kronor böra ställas till förfogande för förhyrande av provisorisk lokal för grammofonupptagningsapparat.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Lund föreslår för detta arkivs vidkommande en anslagshöjning med 3 100 kronor. *Universitetskanslern* förordar

för arkivet en ökad medelsanvisning med 6 000 kronor och anför härvid följande.

Vidkommande Lunda-arkivet tillstyrker jag en höjning av posten till expenser med 400 kronor.

Vidare har jag funnit mig böra förorda att medel anvisas dels till inköp av en läsapparat för mikrofilm, dels ock för beredskapsfilmning (mikrofilmning) av arkivets samlingar. Till förstnämnda ändamål torde böra anvisas 1 000 kronor. Kostnaderna för mikrofilmningen ha beräknats till 15 000 kronor. Jag förordar för min del, att detta belopp fördelas på tre budgetår och att för nästa budgetår anvisas 5 000 kronor.

I enlighet med styrelsens förslag torde den nu i staten uppförda posten å 1 400 kronor till inköp av papper m. m. böra ersättas av en post å 1 000 kronor till inköp av grammofonskivor för kopiering.

Departementschefen. Beträffande frågan om medelsanvisning till beredskapsfilmning (mikrofilmning) av landsmålsarkivens samlingar återoppar jag, vad jag i det föregående anført vid anmälan om frågan om anslag till omkostnader vid ortnamnskommissionen.

Med hänsyn till belastningen bör posten till sjukvård m. m. vid Uppsala-arkivet uppräknas med 700 kronor. I enlighet med kanslerns förslag förordar jag vidare för detta arkivs vidkommande, att anslagsposten till reseersättningar höjes med 100 kronor, delposten till övriga expenser med 1 000 kronor och posten till inköp av skåp för förvaring av ordsamlingar med 100 kronor. Medel till förhyrande av provisorisk lokal för grammofonupptagningsapparat torde icke böra anvisas under detta anslag.

På grund av belastningen bör posten till sjukvård m. m. vid arkivet i Lund uppräknas med 300 kronor. Anslagsposten till reseersättningar bör vidare höjas med 100 kronor och posten till expenser med 400 kronor. Till inköp av läsapparat bör beräknas 1 000 kronor. Posten å 1 400 kronor till inköp av papper m. m. bör ersättas av en post å 1 000 kronor till inköp av grammofonskivor för kopiering.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör nu förevarande anslag höjas med 3 300 kronor till 18 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsmålsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 18 800 kronor.

[147] **71. Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	63 300	63 300
1951/52 (statsliggaren s. 563)	65 800	
1952/53 (förslag)	69 300	

Uppsala-arkivets andel i anslaget uppgår till 47 300 kronor. Arkivstyrelsen begär en sammanlagd anslagsökning med 19 400 kronor.

Universitetskanslern tillstyrker, att posten till garagehyra, underhåll och drift av automobil m. m. höjes med 500 kronor och posten till forskning rörande lapskt språk och lapsk kultur med likaledes 500 kronor. Kanslern tillstyrker vidare, att ett engångsanslag å 2 000 kronor anvisas till inköp av bandmagnetofon. Skulle anslag för detta ändamål icke beviljas, föreslår kanslern, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med förslagsvis 2 000 kronor. Styrelsen har nu liksom tidigare begärt, att särskilda medel — 8 000 kronor — måtte beviljas för nästa budgetår för undersökning av estlands-svenskarnas språk och kultur. För detta ändamål har sedan 1944 och intill utgången av budgetåret 1949/50 bidrag utgått av lotterimedel. För innevarande budgetår ha lotterimedel icke vidare anvisats, men arkivet har däremot åtnjutit understöd för verksamheten från humanistiska fonden. Enligt kanslerns mening torde man skäligen böra utgå ifrån att ifrågavarande betydelsefulla undersökning bör kunna även för nästa budgetår påräkna understöd från nämnda fond av samma storleksordning — 4 000 kronor — som åren 1950 och 1951 utgått. På grund härav inskränker sig kanslern till att förordna, att för ändamålet uppföres en anslagspost av 4 000 kronor.

L u n d a - a r k i v e t s andel i anslaget utgör nu 18 500 kronor. *Arkivstyrelsen* begär en generell förstärkning av dessa anslagsmedel med 3 700 kronor. *Kanslern* har icke funnit sig beredd att tillstyrka större ökning än med 500 kronor för förstärkning av posten till reseersättningar.

Departementschefen. För Uppsala-arkivets vidkommande tillstyrker jag en ökad medelsanvisning med 2 500 kronor, varav 500 kronor belöpa å posten till garagehyra, underhåll och drift av automobil m. m. och 2 000 kronor utgöra engångsanslag för inköp av bandmagnetofon. I fråga om arkivet i Lund förordar jag, att dess anslagsmedel ökas med 1 000 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med 3 500 kronor till 69 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 69 300 kronor.

[148] **72. Bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola.** Detta anslag är nu uppfört med 15 700 kronor. Kungl. Maj:t har emellertid jämlikt beslut den 22 juni 1951 med stöd av riksdagens i skrivelse 1951:50 anmälda beslut medgivit, att anslaget må under budgetåret 1951/52 överskridas med högst 2 100 kronor.

Institutet anhåller om höjning av anslaget med i runt tal 3 000 kronor.

Universitetskanslern förordar under erinran om Kungl. Maj:ts nyss-nämnda beslut, att anslaget i första hand uppräknas med 2 100 kronor.

Härutöver tillstyrker kanslern en anslagsförstärkning med 500 kronor och förordar alltså, att anslaget uppföres med 18 300 kronor.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och förordar alltså, att anslaget höjes med 2 600 kronor till 18 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 18 300 kronor.

[149] **73. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	60 000	79 168
1951/52 (statsliggaren s. 563 f.)	80 000	
1952/53 (förslag)	80 000	

Universitetskanslern föreslår oförändrat anslag.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[150] **74. Bidrag till instituten för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	415 000	436 886
1951/52 (statsliggaren s. 564)	474 900	
1952/53 (förslag)	562 000	

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t i anslutning till den under år 1951 vidtagna höjningen av statstjänstemännens rörliga tillägg beslutat överskrida det för innevarande år anvisade anslaget. Sålunda har genom beslut den 22 juni 1951 under förevarande anslag disponerats sammanlagt 523 800 kronor, varav till institutet i Stockholm 222 500 kronor, till institutet i Göteborg 142 800 kronor och till institutet i Lund 135 200 kronor samt till en personlig professur vid institutet i Stockholm förslagsvis 23 300 kronor.

Styrelsen för institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm hemställer i anslagsäskanden för nästa budgetår om en höjning av den för detta institut avsedda anslagsposten från 222 500 kronor till 271 500 kronor. Styrelsen torde därvid räkna med en viss höj-

ning även av det bidrag institutet erhåller från Stockholms stad. Av det begärda anslagsbeloppet beräknas liksom nu minst 18 000 kronor skola användas till stipendier. Höjningen är föranledd av följande förslag.

1. Höjning av föreläsningens arvoden för enkeltimme från 30 till 60 kronor och för dubbeltimme övningskurs eller seminarium från 55 till 110 kronor samt av examinationsarvodena från 10 till 20 kronor per examinand (beräknad kostnad 45 000 kronor);

2. ökning av medelsanvisningen till bokinköp och bokbindning från 6 000 till 8 000 kronor;

3. uppflyttning i högre löneklass av fast anställda läraren i sociallagstiftning K. J. Höjer (beräknad kostnad 2 000 kronor).

Styrelsen har i fråga om föreläsningens arvoden m. m. erinrat om den tidigare utvecklingen av dessa arvoden samt gjort en jämförelse med arvoden, som nu utgå inom vissa andra områden. Enligt styrelsens mening har det blivit alltmera uppenbart, att gällande arvodesbelopp under nuvarande förhållanden äro otillräckliga. Särskilt tydligt framstode detta nu då alla fasta löner höjts i förhållande till prisstegringen, medan timlärararvodena vid institutet förblivit oförändrade. Styrelsen har även framhållit, att den vid upprepade tillfällen hemställt om arvodeshöjningar samt att bestämda svårigheter föreligga att med nuvarande arvoden erhålla kompetenta lärare.

Uppräkningen av anslagsmedlen till bokinköp och bokbindning motiveras med de kraftigt stegrade priserna.

Till läraren i sociallagstiftning vid institutet K. J. Höjer utgår jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 27 september 1945 lön enligt högsta löneklassen i den för tjänsten gällande lönegraden (nuvarande löneklass 33). Styrelsen framhåller, att Höjer därigenom fått samma löneställning som en byråchef i begynnelselöneklassen tidigare hade. Under hänvisning till den lönereglering, som under förra året genomfördes för vissa cheftjänstemän, samt under framhållande av Höjers framstående sakkunskap och läraregenskaper hemställer styrelsen, att Höjer från och med den 1 juli 1952 måtte erhålla lön enligt 37 löneklassen eller eventuellt 35 löneklassen. Den anslagshöjning som erfordras härför beräknar styrelsen till 2 000 kronor.

Styrelsen för socialinstitutet i Göteborg hemställer för nästa budgetår om en höjning av den till detta institut anvisade anslagsposten från 142 800 kronor till 172 200 kronor. Styrelsen räknar därvid med oförändrade bidrag från kommunalt håll om sammanlagt 41 200 kronor. Den begärda höjningen av statsbidraget är föranledd av förslag om följande förändringar.

1. Inrättande av en fast lärartjänst i examensämne (socialpolitik och socialrätt) i lönegraden Ca 30 i stället för en tjänst som biträdande lärare i praktisk socialvård i Ce 20 (kostnad i runt tal 6 700 kronor); samtidigt indragning av vissa föreläsningens arvoden;

2. Löneklassuppflyttningar (kostnad i runt tal 2 400 kronor);
3. Uppräkning av vissa arvoden, nämligen för föreläsning från 30 till 50 kronor per timme, för seminarieövning från 45 till 110 kronor och för tentamen från 10 till 20 kronor (sammanlagd kostnadsökning i runt tal 18 200 kronor under förutsättning att vissa arvoden på sätt nyss nämnts bli överflödiga till följd av inrättandet av en ny fast lärartjänst);
4. Anvisande av medel till täckande av pensionsavgifter för tiden 1/1 1951—30/6 1953 och samtidigt indragning av ett engångsbelopp av 6 000 kronor (sammanlagd kostnadsminskning i runt tal 4 100 kronor).
5. Ökning av medelsanvisningen till biblioteket (900 kronor) samt till omkostnader av olika slag (sammanlagt 5 300 kronor fördelade på olika ändamål såsom städning, lyse, nattbevakning, papper, telefon, resor o. s. v.).

Av styrelsens framställning inhämtas bland annat följande.

1. **Inrättande av lärartjänst.** Den föreslagna ändringen av de fasta lärartjänsterna vid institutet innebär, att socialinstitutet i Göteborg i likhet med det i Lund får ytterligare en fast lärartjänst i examensämne (socialpolitik och socialrätt) med placering i lönegrad Ca 30, samtidigt som en tjänst i lönegrad Ce 20 som biträdande lärare i praktisk socialvård indrages. Det hittillsvarande provisoriet har visat sig medföra betydande olägenheter och är i längden ohållbart. För ändringen tala för övrigt rimliga rättvisesynpunkter. I fråga om utrustning med fasta lärartjänster är Göteborgs-institutet för närvarande det minst gynnade bland våra socialinstitut.

3. **Uppräkning av vissa arvoden.** Styrelsens förslag i denna del motiveras på ungefär samma sätt som motsvarande förslag beträffande institutet i Stockholm.

4. **Pensionsavgifter.** De ökade kostnaderna äro föranledda av höjningen av den rörliga tilläggsavgiften. Av höjningen belöpa i runt tal 1 100 kronor på tiden före den 1 juli 1952 och i runt tal 800 kronor på budgetåret 1952/53.

5. **Biblioteket m. m.** Höjningen under denna punkt motiveras främst med prisstegringar av olika slag.

Styrelsen för Sydsvenska socialinstitutet i Lund hemställer för nästa budgetår om en höjning av den för institutet beräknade anslagsposten från 135 200 kronor till 148 000 kronor. Styrelsen räknar därvid med att bidrag av kommunala medel skall utgå med 36 250 kronor. Den begärda höjningen av statsbidraget sammanhänger med följande förslag.

1. Löneklassuppflyttningar (kostnad i runt tal 200 kronor);
2. ökad medelsanvisning till pensionsavgifter men samtidigt bortfall av ett engångsbelopp av 6 700 kronor (sammanlagd kostnadsminskning i runt tal 5 900 kronor);
3. höjning av undervisningsarvodena från 30 till 50 kronor för föreläsning, från 45 till 90 kronor för seminarium och från 10 till 15 kronor för examination (kostnad i runt tal 17 600 kronor);

4. ökning av medelsanvisningen till bränsle, lyse och städning (900 kronor).

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgått har förevarande anslag för innevarande budgetår överskridits med sammanlagt 48 900 kronor. Detta överskridande är föranlett dels av höjningen under år 1951 av det rörliga tillägget dels av den under samma år genomförda chefslönerregleringen. För nästa budgetår bör anslaget därför höjas med nämnda belopp.

Vid socialinstitutet i Stockholm finnes en för G. E. Heckscher personlig professur i statskunskap i lönegraden Ca 37. I anslutning till den av chefen för civildepartementet i proposition den 28 december 1951 förordade lönerregleringen för universitetsprofessorer m. fl. bör denna professur uppflyttas från lönegraden Ca 37 till Co 14. Detta föranleder en anslagsökning med 3 700 kronor.

Av innevarande års anslag avses 26 200 kronor till täckande av pensionsavgifter för tiden den 1 januari 1950—den 30 juni 1951. Av beloppet belöpa 13 500 kronor på institutet i Stockholm, 6 000 kronor på institutet i Göteborg och 6 700 kronor på institutet i Lund. Vid beräkningen av dessa belopp liksom över huvud taget vid anvisandet av medel till pensionsavgifter har emellertid hänsyn icke kunnat tagas till att den i pensionsavgifterna ingående rörliga tilläggsavgiften under år 1951 höjts i samma mån som det enligt statens löneplansförordning utgående rörliga tillägget. Med hänsyn härtill vill jag föreslå, att viss del av nu avsedda engångsbelopp får kvarstå i nästa budgetårs anslag. Jag beräknar nämligen, att till täckande av kostnaderna för den förhöjda rörliga tilläggsavgiften för tiden den 1 januari 1951—den 30 juni 1952 erfordras i Stockholm 2 500 kronor, i Göteborg 1 100 kronor och i Lund 1 300 kronor. För budgetåret 1952/53 erfordras på motsvarande sätt 1 700, 800 respektive 800 kronor. Av det för innevarande budgetår anvisade engångsbeloppet om 26 200 kronor bör alltså 4 900 kronor kvarstå som engångsbelopp även för budgetåret 1952/53 medan 3 300 kronor inräknas i det löpande anslaget för detta år. Sammanlagt innebär vad jag nu föreslagit en sänkning av anslaget med 18 000 kronor.

För innevarande budgetår har föreskrivits, att till stipendier åt obemedlade eller mindre bemedlade elever skola användas vid institutet i Stockholm minst 18 000 kronor, vid institutet i Göteborg minst 12 000 kronor och vid sydsvenska institutet minst 12 100 kronor. Jag föreslår en uppräknings av dessa belopp med omkring 15 procent eller till 21 000, 14 000 respektive 14 000 kronor. Jag räknar därvid med en ändring av de maximala belopp som nu må utgå från 90 till 105 kronor för månad och från 1 900 till 2 200 kronor för hela studietiden. Vid bifall härtill erfordras en anslagshöjning av 6 900 kronor.

Med hänsyn till höjningen av den allmänna lönenivån synes en viss uppräkning böra ske av de arvoden, som utgå för föreläsningar m. m. Jag föreslår därför, att medelsbehovet beräknas med utgångspunkt i att arvode från och med nästa budgetår får utgå med följande förhöjda belopp nämligen högst 40 kronor för föreläsningstimme och högst 75 kronor för dubbelstimme övningskurs eller seminarium. Däremot anser jag mig icke böra biträda förslagen om en höjning av de arvoden, som nu utgå för examination. Den anslagshöjning, som erfordras till täckning av den nu föreslagna arvodesregleringen beräknar jag till 27 200 kronor, varav för institutet i Stockholm 11 200 kronor, institutet i Göteborg 8 000 kronor och institutet i Lund 8 000 kronor.

Jag är icke beredd att på grundval av den i ärendet förebragta utredningen tillstyrka, att läraren vid socialinstitutet i Stockholm K. J. Höjer erhåller rätt till högre löneklassplacering än han nu har.

Förslaget om inrättande vid socialinstitutet i Göteborg av en fast lärartjänst i socialpolitik och socialrätt och samtidigt indragning av en tjänst som biträdande lärare m. m. anser jag mig böra tillstyrka. Härför erfordras en anslagshöjning av 6 700 kronor

Till löneklassuppflyttningar vid Göteborgsinstitutet erfordras vidare en höjning med 2 400 kronor. Till samma ändamål vid institutet i Lund beräknar jag 200 kronor.

Jag tillstyrker slutligen de framställningar, som gjorts om medel till bokinköp samt till omkostnader av olika slag nämligen i Stockholm 2 000 kronor, i Göteborg 6 200 kronor och i Lund 900 kronor.

Utöver det nu anförda ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring beträffande förevarande anslag, som alltså bör höjas med 87 100 kronor till 562 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till instituten för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 562 000 kronor.

[151] **75. Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst.** Detta reservationsanslag, som senast för budgetåret 1950/51 var uppfört med 10 000 kronor, har med hänsyn till förefintlig reservation å anslaget för budgetåret 1951/52 sänkts till 1 000 kronor. Anslaget torde med hänsyn till förefintlig reservation å anslaget böra uppföras med oförändrat belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[152] 76. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	20 000	12 104
1951/52 (statsliggaren s. 566)	12 000	
1952/53 (förslag)	10 000	

Medicinalstyrelsen anser — med hänsyn till beräknad reservation å anslaget — medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 10 000 kronor.

Departementschefen. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 10 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 2 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av
10 000 kronor.

[153] 77. **Garantilånenämnden: Avlöningar.** Förvaltningskostnaderna för garantilånenämnden ha alltsedan hösten 1946 bestritts från åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. *Garantilånenämnden* föreslår nu, att medel för nämndens verksamhet från och med nästa budgetår anvisas i form av ett avlöningsanslag och ett omkostnadsanslag. Till motivering härför anföres följande.

Nämnden har permanent karaktär och det finnes icke anledning förmoda, att dess status inom överskådlig tid kommer att förändras, varför det synes oegentligt att för dess verksamhet belasta förenämnda anslag. Det sätt på vilket kostnaderna för nämndens verksamhet hittills bestritts, har omöjliggjort att ge nämndens kanslipersonal de fastare anställningsformer, som äro en förutsättning för att i rådande arbetsmarknadsläge rekrytera och behålla för nämndens verksamhet erforderlig personal.

Till avlöningar äskar nämnden för nästa budgetår ett förslagsanslag av 40 620 kronor enligt följande sammanställning:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) ordföranden	3 000
b) sekreteraren	4 800
c) ledamöterna, dagarvoden och ersättning för avstadda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	4 000
2. Inrättande av 1 tjänst som föreståndare för nämndens kansli i Ce 24	10 236
3. Inrättande av 1 tjänst som kanslibiträde i Ce 11 och 1 tjänst som kontorsbiträde i Ce 8 (5 556 + 4 728)	10 284
4. Extrapersonal	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 800
	Kronor 40 620

Såsom motivering för sitt förslag anför nämnden följande.

De under 1 a) och b) upptagna arvodena äro lika med de nu utgående. Utgifterna för under 1 c) angivna ändamål utgjorde budgetåret 1950/51 2 581 kronor. Utgifterna för löner till kanslipersonalen och extra personal utgjorde för samma budgetår 24 250 kronor.

Personalen å nämndens kansli består f. n. av en föreståndare för kansliet samt två kvinnliga biträden, samtliga heltidsanställda. Vid toppbelastning i fråga om arbetsuppgifterna nödgas nämnden dessutom anlita extra personal. Föreståndaren åtnjuter ett arvode av f. n. 1 027 kronor per månad. Efter den överenskommelse, som nu ligger till grund för beräkningen av föreståndarens lön, skulle lönen under 1952 höjas till omkring 1 090 kronor per månad. Det ena biträdet åtnjuter ett arvode av 524 kronor per månad (motsvarande lön enligt 8:e löneklassen) samt det andra ett arvode av 468 kronor per månad (motsvarande lön enligt 6:e löneklassen). Föreståndaren för kansliet har varit anställd hos nämnden alltsedan nämnden började sin verksamhet på hösten 1946. Den stora ökning av arbetsuppgifterna som oavbrutet pågått inom nämndens kansli har lett till att föreståndaren haft och har en tjänsteställning, som icke står i proportion vare sig till arbetsuppgifternas art eller till arbetsbördan. Den nuvarande föreståndaren är synnerligen väl förtrogen med nämndens arbetsformer och har förvärvat en ingående kännedom om nämndens arbetsuppgifter. Med hänsyn till det anförda föreslår nämnden inrättandet av en tjänst lägst i Ce 24 som föreståndare för nämndens kansli.

Av de båda biträdena handhar det ena, förutom sedvanliga kontorsgöromål, registreringsarbete och uppgörande av promemorior m. m. Det andra sköter vanliga kontorsgöromål. Det är för nämnden av stort intresse att tjänsterna uppföras som extra ordinarie. En fastare anställningsform är förutsättning för att behålla personalen. Ofta förekommande byten skulle vara till stor olägenhet, då arbetsuppgifterna kräva erfarenhet och kunnighet. Då den ena av de anställda har mer kvalificerat arbete föreslår nämnden inrättandet av en tjänst i Ce 11 och en i Ce 8. Nämnden hemställer i anslutning härtill att få tillsätta de tre tjänsterna utan kungörelseförfarande.

Departementschefen. På av garantilänenämnden anförda skäl förordar jag, att anslag till nämndens verksamhet i fortsättningen anvisas å riksdagen i form av ett avlöningsanslag och ett omkostnadsanslag.

Nämndens förslag till personalorganisation och beräkning av medelsbehovet under avlöningsanslaget anser jag mig böra godtaga med följande ändringar. Tjänsten som föreståndare för nämndens kansli torde tills vidare böra placeras som extra i Cg 24. För båda de föreslagna biträdestjänsterna torde tills vidare böra gälla bestämmelserna om reglerad befordringsgång för biträden med skriv- och kontorsgöromål. Anslagsbehovet beräknar jag vid bifall härtill och med beaktande av behovet av medel till avlöning av vikarier under semester och eljest till 40 500 kronor med den fördelning å olika anslagsposter, som framgår av efterföljande avlöningsstat.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för garantilånenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	22 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 600
Summa kronor	40 500

b) till *Garantilånenämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 500 kronor.

[154] **78. Garantilånenämnden: Omkostnader.** För detta ändamål äskar *garantilånenämnden* för nästa budgetår ett förslagsanslag av 14 200 kronor enligt följande sammanställning:

1. Sjukvård m. m.	200
2. Lyse, städning och rengöring	1 000
3. Reseersättningar och traktamenten	1 000
4. Övriga expenser	12 000
Kronor	14 200

För sin beräkning av de olika posterna lämnar nämnden följande motivering.

Lyse, städning och rengöring. Utgift 1950/51 390 kronor ($\frac{1}{2}$ år).

Reseersättningar och traktamenten. Utgift 1950/51 725 kronor. Nämndens ökade arbetsuppgifter har medfört tätare sammanträden.

Övriga expenser. Utgift 1950/51 7 428 kronor. Rubricerade delpost avser kostnader för ansökningsblanketter, kontorsmateriel, telefon m. m. Nämnden vill i detta sammanhang anföra, att den genom tillmötesgående från sin nuvarande hyresvärd har haft tillgång till vaktmästare och dupliceringsapparater som i betydande grad nedbringat hithörande utgifter. Hyresvärden har nu varslat om uppsägning av de lokaler nämnden förfogar över. I samband med flyttning till andra lokaler blir anskaffning av vissa kontorsmaskiner för duplicering samt möbler nödvändig.

I särskild skrivelse har garantilånenämnden gjort framställning om anvisande av medel för betalning i vissa fall av förfallna premier å för garantilån pantförskrivna livförsäkringar.

Nämnden framhåller till en början att de lån med statlig kreditgaranti, som kunna beviljas personer, vilka avlagt akademisk eller därmed jämförbar examen, genomgått polissskola eller bedriva studier vid universitet och vissa högskolor, som regel utlämnas utan särskild säkerhet och sålunda

även utan föreskrift om livförsäkringsskydd. Ett av de direkta syftena med garantilåneformerna har, anför nämnden vidare, varit att befria dessa låntagare från de med studiefinansieringen förenade avsevärda extrakostnader, som nödvändigheten att hålla erforderliga livförsäkringar tidigare normalt medförde. Trots detta har nämnden i vissa fall beviljat statlig kreditgaranti för lån, med vilken nämnden förknippat villkor om att livförsäkringsbrev å hela eller viss del av lånebeloppet skulle överlämnas som säkerhet för lånet. Efter en redogörelse för sin praxis härutinnan upptager nämnden till närmare behandling frågan om rätt för nämnden att i vissa fall gälda premier för livförsäkringar, vilka ställts som säkerhet för garantiåtagandet. Därvid anför nämnden bland annat följande.

Nämnden har funnit det vara av en viss betydelse för sina möjligheter att bevaka och tillvarataga statens intressen i samband med beviljade kreditgarantier, att den erhöle befogenhet att i vissa uppkommande fall »rädda» pantförskrivna försäkringar, som eljest riskerade att förfalla och därmed helt eller delvis förlora sitt avsedda pantvärde. Nämnden är helt medveten om att dylika inskridanden från dess sida i syfte att vidmakthålla pantförskrivna försäkringar endast skulle kunna komma i fråga i relativt sällsynta fall. Dels kan man väl a priori — om också sällan utifrån de enskilda fallen — konstatera att den ekonomiska »lönsamheten» av sådana åtgärder i flertalet fall skulle vara tvekelaktig. Dels skulle just i de enskilda fall, vid vilka man praktiskt finge taga ställning till problemet och avgöra, om förfallna premier skulle erläggas eller icke, tillräckliga grunder för en egentlig bedömning av åtgärdens tillrädlighet oftast saknas. Eftersom garantilånenämnden för sin del betraktar det som självklart, att någon statlig betalning av förfallna premier icke kan komma i fråga annat än i sådana fall, då det med tämligen stor säkerhet kan bedömas ligga i statens intresse, att de ifrågavarande försäkringarna vidmakthållas, trots de därmed förenade premieutgifterna, följer redan därav att möjligheten till en sådan premiebetalning skulle komma att utnyttjas i ett mycket begränsat antal fall. Icke desto mindre kunna som nämnt sådana fall tänkas uppkomma, vid vilka den ifrågasatta premiebetalningen vore klart motive-rad och borde komma till stånd.

Mot bakgrunden av överväganden som dessa har garantilånenämnden funnit det önskvärt, att nämnden ägde befogenhet att i förekommande fall bestrida erforderliga premiebetalningar och disponerade över ett visst mindre belopp hänfö. Garantilånenämnden skulle i sådant fall vid sitt begagnande av den meddelade befogenheten iakttaga den restriktivitet, som antytts i det föregående, och sålunda ingripa med premiebetalning endast i fall, då denna någorlunda klart kunde bedömas ligga i statens intresse. Det torde vara ogörligt att fastställa några definitiva och generellt tillämpliga kriterier för i vilka fall en sådan situation skall anses föreligga, och därför ofrankomligt att ställningstagandena få bli beroende av en i sista hand rent diskretionär prövning från fall till fall. Garantilånenämnden vill därvid, icke minst med tanke på det förhållandet, att flertalet garantilån ju löpa utan någon som helst försäkringsgaranti, särskilt understryka, att den för sin del icke tillråder, att en åtgärd med premiebetalning tillgripes i något fall, där tvekan om dess ändamålsenlighet kan råda.

Garantilånenämnden anser sig icke för närvarande äga befogenhet att

tillgripa en sådan ifrågasatt åtgärd. Ej heller förfogar nämnden över medel, som kunna användas för ändamålet. Tills vidare beräknar nämnden, att ett belopp av 3 000 kronor skulle vara till fyllest för att motsvara det högsta tänkbara behov, som kunde uppkomma under ett budgetår, och att den faktiska genomsnittliga medelsförbrukningen, räknad på en längre period, skulle komma att stanna vid ett avsevärt lägre belopp.

Det torde förhålla sig så, att en panthavare i fall som de här diskuterade icke utan ett särskilt avtalsstadgande eller särskilt medgivande därom från låntagaren-pantgivaren har rättsliga möjligheter att tillgodogöra sig ersättning för utlägg och kostnader, som han haft för pantens vidmakthållande, alltså i detta fall för erlagda premier. Ehuru garantilånenämnden icke anser, att eventuella möjligheter att på annat sätt än i samband med en utbetalning av försäkringsbeloppen återbekomma utlagda medel för verkställda premiebetalningar som regel skola få påverka nämnden ställningstagande till frågan, huruvida en premiebetalning skall göras eller ej, förutsätter nämnden, att i de fall en premiebetalning av här ifrågasatt slag aktualiserades, låntagaren skulle avfordras ett skriftligt medgivande, enligt vilket panthavaren vid utbetalning av utfallande försäkringsbelopp eller eljest vid lånets reglering skulle få tillgodoräkna sig, förutom täckning för sin lånefordran, erlagda premiebelopp jämte upplupen ränta å dessa.

Statskontoret anför följande.

I och för sig hyser statskontoret av principiella skäl starka betänkligheter mot att medgivande lämnas garantilånenämnden att gälda premier för livförsäkringar, vilka ställts som säkerhet för garantiåtagandet. Emellertid kan det — såsom nämnden påvisat i sin skrivelse — i vissa undantagsfall framstå såsom angeläget, att försäkringen hålles i kraft, även om staten tillfälligt måste gälda premiekostnaden. Ämbetsverket vill emellertid — såsom även nämnden framhållit — understryka angelägenheten av en noggrann prövning av föreliggande omständigheter i varje enskilt fall, innan en sådan åtgärd tillgripes. Härvid förutsätter statskontoret, att i dylikt fall låntagaren skall förbinda sig att lämna gottgörelse för statsverkets kostnader samt att ställa livförsäkringen såsom pant även för detta åtagande.

Ett medgivande av ovan angiven innebörd bör enligt statskontorets mening tidsbegränsas, varjämte redogörelse årligen bör lämnas Kungl. Maj:t, om och i vilken utsträckning medgivandet utnyttjats.

Departementschefen. Mot garantilånenämndens beräkning av medelsbehovet under detta anslag har jag i och för sig icke funnit anledning till erinran. En viss högre medelsanvisning påkallas emellertid av vad jag i det följande förordar. Kungl. Maj:t torde framdeles vilja fastställa omkostnadsstat för nämnden. I denna torde böra upptagas en förslagsvis betecknad anslagspost å 200 kronor till sjukvård m. m. och en likaledes förslagsvis betecknad anslagspost å 1 000 kronor till reseersättningar. Sistnämnda post bör icke få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. De särskilda poster, som garantilånenämnden upptagit dels för lyse, städning och renhållning, dels ock för övriga expenser böra sammanföras till en förslagsvis betecknad anslagspost å 13 000 kronor till expenser. Härvid beräknar jag

förslagsvis 500 kronor till bränsle, lyse och vatten och 12 500 kronor till övriga expenser. Under återopande av vad statskontoret anfört beträffande frågan om rätt för nämnden att i vissa fall gälda premier för av låntagare pantförskrivna livförsäkringar förordar jag vidare, att i omkostnadsstaten upptages en förslagsvis betecknad anslagspost å 3 000 kronor till övriga utgifter, vilken bör få disponeras för gäldande i särskilda fall av premiekostnader. Denna post bör icke få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör detta anslag uppföras med 17 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Garantilånenämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 17 200 kronor.

[155] **79. Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	—
1949/50	50 000	25 545
1950/51	50 000	13 232
1951/52 (statsliggaren s. 566)	50 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Bestämmelser angående berörda statliga kreditgaranti äro meddelade i kungörelsen 1946: 676 angående statlig kreditgaranti för lån åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, och i kungörelsen 1948: 210 angående statlig kreditgaranti för lån åt den som genomgått polisskola. Syftet med låneverksamheten är att underlätta en planmässig amortering av utbildningsskulder. Beslut om statlig garanti meddelas av en av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd, garantilånenämnden. Utgifter för avskrivning av fordran på grund av lån med statlig kreditgaranti bestridas från nu förevarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 50 000 kronor.

Garantilånenämnden har föreslagit oförändrat anslag för nästa budgetår.

Under budgetåret 1950/51 ha tre akademikerlån och ett polislån måst inlösas på grund av låntagarens död. Ytterligare 6 dödsfall äro anmälda hos garantilånenämnden. Ehuru boutredningarna i dessa fall ännu icke avslutats, torde fråga om avskrivning av en del av den sammanlagda skulden, 45 806 kronor, komma att bli aktuell.

Förlustriskerna å ifrågavarande lån under budgetåret 1952/53 kunna förväntas bli i huvudsak begränsade till sådana fall, som hänföra sig till inträffade dödsfall bland låntagarna. På grund av ökningen av antalet låntagare måste även en viss ökning av antalet dödsfall bland låntagarna beräknas. Då anslaget emellertid hittills icke under något budgetår helt tagits i anspråk synes anslaget för nästa budgetår kunna upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen. Anslaget torde för nästa budgetår i enlighet med garantilånenämndens förslag böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[156] **80. Kostnader för avskrivning av studielån med statlig kreditgaranti till studenter m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	100	—
1951/52 (statsliggaren s. 566)	100	
1952/53 (förslag)	100	

Garantilånenämnden föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, enär hållpunkter för beräkning av avskrivningsbehovet alltjämt saknades. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för avskrivning av studielån med statlig kreditgaranti till studenter m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[157] **81. Bidrag till inventarier i studentbostadshus.** Med bifall till ett av Kungl. Maj:t i propositionen nr 99 angående studentsociala stödåtgärder m. m. framlagt förslag beslöt 1950 års riksdag godkänna i propositionen angivna grunder för tertiärlån och tilläggsån till uppförande av studentbostadshus (statsutskottets utlåtande 1950: 172 och riksdagens skrivelse 1950: 314). Därvid förutsattes, att bidrag till kostnaderna för inventarier i studentbostadshusen skulle utgå ur ett särskilt anslag å riksstaten. Beträffande detaljerna för det statliga stödet för uppförande av studentbostadshus torde i huvudsak få hänvisas till propositionen, s. 61 ff.

Anslag till bidrag till inventarier i studentbostadshus har anvisats först för innevarande budgetår. Bidrag må som regel utgå med högst 1 100 kronor per rum. Bidrag utgår endast för anskaffandet av den första uppsättningen inventarier. Frågan om bidrag prövas och avgöres av Kungl. Maj:t. Innevarande budgetårs anslag, som har reservationsanslags natur, är uppfört med 300 000 kronor. Genom beslut den 22 juni 1951 har Kungl. Maj:t anvisat sammanlagt högst 299 200 kronor av anslaget såsom bidrag till inventarier i 272 enkelrum, varav 199 i Uppsala och 73 i Lund. För nästa budgetår kan ett betydande behov av medel till ifrågavarande inventariebidrag väntas föreligga. Jag anser mig likväl icke böra förorda någon anslagshöjning utan föreslår oförändrat anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida med hänsyn till prisutvecklingen

en viss höjning bör ske av det belopp, varmed bidrag som regel utgår per rum. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till inventarier i studentbostadshus* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[158] **82. Bidrag till Sveriges förenade studentkårer för redigering av ett register över vissa licentiat- och doktorsavhandlingar.** Till detta ändamål har för ettvarrt av budgetåren 1947/52 anvisats 2 000 kronor. Sveriges förenade studentkårer anhålla, att anslaget måtte uppföras med oförändrat belopp. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges förenade studentkårer för redigering av ett register över vissa licentiat- och doktorsavhandlingar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

[159] **83. Bidrag till anordnande av praktisk-pedagogiska utbildningskurser för blivande läroverkslärare m. m.** Detta anslag är uppfört med 25 000 kronor och disponeras på följande sätt:

1. Bidrag till Sveriges yngre läroverkslärares förenings lokalavdelning i Uppsala för anordnande av en praktisk-pedagogisk utbildningskurs för blivande läroverkslärare i Uppsala läsåret 1951/52	2 500
2. Bidrag till Sveriges yngre läroverkslärares förenings lokalavdelning i Lund för anordnande av en praktisk-pedagogisk utbildningskurs för blivande läroverkslärare i Lund läsåret 1951/52	2 500
3. Bidrag till föreningen kursverksamheten vid Stockholms högskola för anordnande av en utvidgad magisterkurs höstterminen 1951	9 200
4. Bidrag till föreningen kursverksamheten vid Stockholms högskola för anställande under läsåret 1951/52 av pedagogiska handledare för yngre akademiker	10 800
	Summa kronor 25 000

Sveriges yngre läroverkslärares förenings lokalavdelning i Uppsala begär för nästa budgetår ett med 3 000 kronor till 5 500 kronor förhöjt bidrag. Det ökade anslagskravet beror främst på att arvudet för föreläsningar beräknats höjt från 30 till 75 kronor. *Skolöverstyrelsen* tillstyrker den begärda höjningen.

Sveriges yngre läroverkslärares förenings lokalavdelning i Lund hemställer om en höjning för nästa budgetår av bidraget till avdelningen med

5 300 kronor till 7 800 kronor. Højningen motiveras främst med behovet att öka föreläsningens arvoden samt antalet föreläsningar och auskultationer. *Överstyrelsen* tillstyrker ett bidrag av 6 800 kronor.

Föreningen kursverksamheten vid Stockholms högskola anhåller om ett bidrag för nästa budgetår till magisterkursen med högst 11 200 kronor. Den begärda højningen motiveras med ökade lärararvoden. *Överstyrelsen* tillstyrker framställningen.

Sistnämnda förening anhåller vidare om ett med 7 200 kronor till 18 000 kronor förhöjt bidrag till handledararvoden. Föreningen räknar därvid med fem dylika arvoden å 3 600 kronor mot nu tre och anhåller om tillstånd att liksom nu vid behov låta två handledare dela en handledartjänst. *Överstyrelsen* tillstyrker bidrag med 14 400 kronor, motsvarande fyra handledararvoden å 3 600 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att detta anslag med hänsyn till ökade kostnader och utvidgad verksamhet höjes med 4 500 kronor till 29 500 kronor. Jag har därvid räknat med en højning med 1 500 kronor av envar av anslagsposterna 1—3. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till anordnande av praktisk-pedagogiska utbildningskurser för blivande läroverkslärare m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 29 500 kronor.

[160] **84. Kurser för utbildande av laboratoriebiträden.** För ettvar av budgetåren 1947/52 har anvisats ett anslag av 10 000 kronor till kurser för utbildande av laboratoriebiträden. Anslagen ha fördelats på följande sätt:

1. Kurs vid karolinska institutet för utbildande av laboratoriebiträden vid anatomiska och histologiska institutioner	7 000
2. Bidrag till svenska laboratrisföreningens kursverksamhet	3 000
	Summa kronor 10 000

Det under 1. angivna beloppet å 7 000 kronor förvaltas av en kursnämnd, bestående av tre medlemmar av karolinska institutets lärarkollegium och tre medlemmar av svenska preparatrisföreningens styrelse. *Nämnda styrelse* har anhållit, att 8 200 kronor måtte anvisas för nästa budgetår för anordnande av en kurs av samma slag som för innevarande budgetår. Den begärda højningen av anslagsbeloppet har motiverats med önskvärdheten av att utöka antalet undervisningstimmar för kemi och fotografi m. m.

Det under 2. angivna beloppet avser fortbildning för i yrket redan anställda laboratriser. Kursverksamheten står under överinseende av *överstyrelsen* för yrkesutbildning. *Laboratrisföreningens styrelse* har hemställt

om ett med 1 000 kronor till 4 000 kronor förhöjt bidrag för nästa budgetår. Till stöd härför har åberopats, att föreningen hade för avsikt att utöka sin kursverksamhet samt att föreningen måste räkna med ökade utgifter för föreläsararvoden. *Överstyrelsen för yrkesutbildning* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen. Jag anser mig endast böra tillstyrka en anslagshöjning med 1 000 kronor, avseende anslagsmedlen till bidrag till svenska laboratorisföreningens kursverksamhet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för utbildande av laboratoriebiträden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 11 000 kronor.

F. Tekniska högskolor.

[161] 1. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	46 300	46 432
1951/52 (statsliggaren s. 568)	46 300	
1952/53 (förslag)	55 200	

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 16 000 kronor enligt följande sammanställning:

	Ökning.
1. Uppflyttning av ett kanslibitråde i Ce 11 till kansliskrivare i Ca 15	—
2. En ny tjänst som amanuens i Cf 19—Ce 24; samtidigt indragning av ett arvode å 3 600 kronor	8 500
3. Höjning av ordinarieposten med hänsyn till byråchefstjänstens uppflyttning	2 000
4. Höjningen från 12 till 32 (33) procent av rörliga tillägget åt nuvarande personal	5 500
<u>Summa kronor</u>	<u>16 000</u>

Departementschefen. Frågan om uppflyttning av kanslibiträdestjänsten i högre lönegrad har varit föremål för övervägande av 1947 års biträdesutredning, som därvid icke ansett sig böra föreslå någon förändring beträffande denna tjänst. Jag är därför icke beredd att nu föreslå någon uppflyttning av denna tjänst i högre lönegrad. Jag anser mig icke heller nu kunna tillstyrka förslaget om ökad medelsanvisning för anställande av en amanuens hos överstyrelsen.

Det synes mig skäligt, att arvodet till överstyrelsens preses höjes med 800 kronor till 8 800 kronor och arvodena, ettvarvt å 800 kronor, åt sex av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter av överstyrelsen till 900 kronor. Till följd härav bör arvodesposten höjas med 1 400 kronor till 14 200 kronor. I enlighet med överstyrelsens förslag bör ordinarieposten uppräknas med 2 000 kronor till 19 000 kronor och posten till rörligt tillägg med 5 500 kronor till 9 000 kronor. Anslaget bör således höjas med sammanlagt 8 900 kronor till 55 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för de tekniska högskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	14 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	13 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 000
	Summa kronor 55 200

b) till Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 55 200 kronor.

[162] 2. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	13 000	10 202
1951/52 (statsliggaren s. 568)	13 000	
1952/53 (förslag)	12 000	

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslår, att anslaget för nästa budgetår minskas med 1 000 kronor, avseende anslagsposten till reseersättningar.

Departementschefen. Jag tillstyrker överstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

[163] 3. Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 894 000	3 218 082
1951/52 (statsliggaren s. 568)	3 025 000	
1952/53 (förslag)	4 440 000	

Kollegienämnden vid högskolan har för nästa budgetår framlagt anslagsäskanden, som innebära en anslagshöjning med i runt tal 1 779 000 kronor.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslår i sina anslagsäskanden, sådana de slutligen utformats, en anslagsökning med 1 773 900 kronor. In-

ledningsvis framhåller överstyrelsen, att denna ökning till stor del är automatisk, varjämte överstyrelsen poängterar högskolans ackumulerade medelsbehov samt den tekniska undervisningens och forskningens betydelse för främjandet av produktionsökningen inom landet. Bland de nya utgiftsändamålen nämner överstyrelsen särskilt den av fjolårets riksdag i princip beslutade omorganisationen av utbildningen för lantmätare och lantbruksingenjörer. Överstyrelsen har avstått från att begära vissa nya lärarbefattningar av vikt, detta främst med hänsyn till angelägenheten av att erhålla en förbättrad organisation av undervisningen i de grundläggande ämnena matematik och mekanik. Vidare hemställer överstyrelsen om utredning av anställnings- och avlöningsförhållandena för speciallärare, biträdande lärare, förste assistenter och assistenter, varjämte överstyrelsen föreslår en provisorisk arvodesförbättring för assistenter.

I det följande kommer jag att mera utförligt redogöra endast för de framställningar från överstyrelsen, vilka jag ansett mig böra helt eller delvis biträda, och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

I. Lärarpersonal.

Ändrad organisation av undervisningen i matematik och mekanik. Undervisningen i matematik och mekanik vid högskolan har för närvarande följande organisation:

Professur i matematik jämte en biträdande lärarbefattning med arvode av 4 000 kronor. Professorn handhar *dels* undervisningen för studerande inom avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik, elektroteknik samt väg- och vattenbyggnad, *dels ock* licentiatundervisning.

Professur i mekanik och matematik. Professorn handhar undervisningen i matematik för studerande inom avdelningen för arkitektur samt i mekanik för studerande inom avdelningarna för bergsvetenskap och arkitektur.

Professur i mekanik jämte en biträdande lärarbefattning med arvode av 3 400 kronor. Professorn handhar *dels* undervisningen i mekanik för studerande inom avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik, elektroteknik samt väg- och vattenbyggnad, *dels ock* licentiatundervisning.

Speciallärarbefattning i matematik II och matematik III (årsarvode 8 900 kronor samt personligt lönetillägg till befattningens innehavare 800 kronor). Innehavaren handhar undervisningen i matematik för studerande inom avdelningarna för kemi, bergsvetenskap och lantmåteri.

Speciallärarbefattning i mekanik och hållfasthetslära (årsarvode 6 000 kronor). Innehavaren handhar undervisningen i mekanik för studerande inom avdelningen för kemi.

Överstyrelsen föreslår — i likhet med kollegienämnden — att undervisningen i matematik och mekanik får följande organisation:

Professur i matematik I jämte en laboratorbefattning. Innehavarna skulle handha undervisningen för studerande i avdelningarna för teknisk fysik, flygteknik och skeppsteknik, elektroteknik, kemi och bergsvetenskap.

Professur i matematik II jämte en laboratorbefattning. Innehavarna skulle handha undervisningen för studerande inom avdelningarna för maskinteknik, väg- och vattenbyggnad, lantmåteri och arkitektur.

Professur i mekanik I jämte en laboratorbefattning. Innehavarna skulle handha undervisningen för studerande inom avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik och arkitektur.

Professur i mekanik II jämte en laboratorbefattning. Innehavarna skulle handha undervisningen för studerande inom avdelningarna för elektroteknik, väg- och vattenbyggnad och bergsvetenskap.

Innehavarna av professorerna i matematik och mekanik skulle även handha fortsättningskurser och licentiatundervisning.

Professorernas föreläsningsskyldighet beräknas komma att omfatta 4 timmar per vecka, varav en timme för licentiatundervisning. Undervisningens omfattning för var och en av laboratorerna har beräknats till c:a 12 timmar per vecka.

Undervisningen i mekanik för studerande inom avdelningen för kemi skulle enligt förslagen bibehållas oförändrad och sålunda handhas av specialläraren i mekanik och hållfasthetslära.

Omorganisationsförslaget motiveras med disproportionen mellan antalet lärare och antalet studerande i ämnena. Beträffande antalet studerande upplyser överstyrelsen bland annat följande.

Vid bedömande av frågan om organisationen av undervisningen i matematik och mekanik bör beaktas, att antalet studerande i första årskursen vid högskolan för närvarande uppgår till c:a 430.

Innehavaren av professuren i matematik handhar — med biträde av en biträdande lärare och assistenter — undervisningen för icke mindre än c:a 280 studerande i första årskursen. Dessutom undervisar han i funktionslära, i vilken undervisning c:a 100 studerande deltaga. I licentiatundervisningen i matematik deltaga för närvarande c:a 25 studerande. Innehavaren av professuren i matematik och mekanik handhar — med biträde av assistenter — undervisningen för cirka 35 studerande i matematik inom avdelningen för arkitektur och för sammanlagt cirka 80 studerande i mekanik inom avdelningarna för bergsvetenskap och arkitektur. Innehavaren av professuren i mekanik handhar — med biträde av en biträdande lärare och assistenter — undervisningen i mekanik *dels* för de studerande i första årskursen inom samma avdelningar, som studera matematik för professorn i matematik d. v. s. sammanlagt cirka 280 studerande, *dels* för de studerande i andra årskursen inom samma avdelningar — cirka 280 stycken — *dels ock* för cirka 5 licentiatstuderande i mekanik.

Överstyrelsen framhåller, att en förbättring av undervisningen vid högskolan i de grundläggande ämnena matematik och mekanik är ett gammalt önskemål. Behovet av en utökning av antalet lärare i sagda ämnen har aktualiserats genom den planerade och i viss omfattning redan påbörjade ökningen av antalet studerande. Vid en konferens, som överstyrelsen an-

ordnat med ledamöter i avdelningsråden för de tekniska högskolorna, framhölls från avdelningsrådets sida enstämmigt vikten av, att undervisningen i de grundläggande ämnena vid de tekniska högskolorna förbättrades.

Överstyrelsen delar helt uppfattningen, att undervisningen i matematik och mekanik är av vital och växande betydelse för hela den tekniska högskoleundervisningen. Undervisningen i sagda ämnen är sedan länge icke tillfredsställande ordnad, då antalet lärare är otillräckligt i förhållande till studerandeantalet. Överstyrelsen vill i detta sammanhang understryka, att gedigna kunskaper i de grundläggande ämnena är en nödvändig förutsättning för att en studerande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen i de tekniska tillämpningsämnena.

Liksom kollegienämnden anser överstyrelsen det nödvändigt att den föreslagna omorganisationen genomföres i ett sammanhang, då eljest den åsyftade förbättringen av undervisningen icke kan åstadkommas.

Professur i kulturteknik i stället för speciallärarbefattningar i allmän byggnadslära och i vattenbyggnad II. I enlighet med riksdagens beslut år 1951 skall en professur i kulturteknik inrättas från och med den 1 juli 1952, i samband varmed befattningarna såsom speciallärare i allmän byggnadslära (arvode 4 550 kronor) och i vattenbyggnad II (arvode 7 100 kronor) skola indragas.

Ändrad benämning av professuren i teoretisk kemi till fysikalisk kemi. Förslaget motiveras med att den nya benämningen skulle överensstämja med internationell praxis och att den nuvarande benämningen är missvisande, då ämnets tyngdpunkt alltid var lagd på laborationer och experimentalarbeten.

Uppdelning av speciallärarbefattningen i läran om maskinelement III (arvode 4 550 kronor) i en speciallärarbefattning i maskinlära I (arvode 2 800 kronor) och en speciallärarbefattning i maskinlära II (arvode 2 600 kronor). *Överstyrelsen* åberopar vad härom föreslagits av *kollegienämnden*, som anfört bland annat:

I ämnet meddelas för närvarande helt skild undervisning och med skilda kurser för avdelningarna V och F. Erfarenheten har visat, att under den tid befattningen funnits stora svårigheter förelegat att erhålla sådan innehavare av densamma, att han vore helt lämplig för de två helt väsensskilda avdelningarna. Undervisningen har också hela tiden varit ordnad så att den ordinarie innehavaren svarat för undervisningen för F men varit partiellt tjänstledig i vad avser undervisningen för avdelning V, vilken senare del handhafs av vikarie. Med bibehållande av nuvarande undervisningstid bör den nuvarande befattningen uppdelas i två.

Befattning som speciallärare i geodesi II m. m. Vid fjolårets riksdag fattades principbeslut om omorganisation av utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer. Därvid avsågs bland annat, att från och med budgetåret 1952/53 skulle inrättas en speciallärarbefatt-

ning i geodesi II (jfr prop. 1951: 89, s. 20). *Kollegienämnden* har nu föreslagit inrättande av nämnda speciallärarbefattning, därvid nämnden framlagt program för befattningen. Enligt förslaget skulle speciallärarens undervisningsskyldighet omfatta 35 timmar föreläsningar och för närvarande 42 timmar övningar samt hans arvode utgöra 3 250 kronor. *Överstyrelsen* avsluter sig till förslaget.

I detta sammanhang bör nämnas, att *överstyrelsen* föreslagit indragning av speciallärarbefattningen i ägomätning (arvode 3 650 kronor). Denna indragning äger visst samband med omorganisationen av geodesiundervisningen (jfr nämnda prop. s. 17).

P r a k t i s k k u r s i n o m l a n t m ä t e r i a v d e l n i n g e n. I propositionen 1951: 89, vari bland annat framlades förslag rörande omorganisation av utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer, förordades inrättandet av en praktisk-teoretisk kurs, förlagd till sommarhalvåret mellan de två första studieåren. Under kursen skulle i främsta rummet bedrivas praktiska övningar i jord- och skogsbruk men också meddelas teoretisk undervisning i vissa ämnen. Det hade varit avsett, att kursen skulle förläggas till kronoegendomen Färna i Västmanland, men då dit förlagts en statens tillfälliga skogsskola, beräknades att kursen tills vidare skulle kunna förläggas till någon lantmannaskola i mellersta Sverige, därvid den eljest avsedda kurslängden av sex månader troligen måste avkortas. Kursen beräknades komma att taga sin början våren 1953. Närmare förslag i ämnet skulle underställas 1952 års riksdag.

Fjolårets riksdag (jfr statsutskottets utlåt. nr 127, s. 12) godkände i huvudsak den föreslagna omorganisationen av utbildningen av lantmätare m. fl. Riksdagen framhöll önskvärdheten av kursens framtida förläggning till Färna. Då den ifrågasatta avkortningen av kursen om möjligt icke borde inkräkta på den praktiska utbildningen i jord- och skogsbruk, ansåg riksdagen det böra övervägas, om icke den teoretiska undervisningen i marklära under kursen skulle helt eller delvis kunna rymmas inom första årets studieplan vid högskolan.

Enligt Kungl. Maj:ts uppdrag har *kollegienämnden* fört förhandlingar med ledningen för Ökna lantmannaskola i Södermanland om kursens förläggning till denna skola. Skolans ledning har därvid funnit, att en såväl praktisk som teoretisk kurs svårligen kunde ordnas vid skolan. *Kollegienämnden* har därför föreslagit, att den teoretiska undervisningen helt skulle förläggas till högskolan och att vid Ökna lantmannaskola endast skulle anordnas en rent praktisk kurs. Av vad *kollegienämnden* anfört inhämtas bland annat följande.

Den föreslagna anordningen skulle medföra vissa fördelar, bland annat den att praktiken skulle bli mera omfattande. Förläggningen till Ökna är avsedd att vara en provisorisk anordning. Därför böra speciallärarbefatt-

ningarna i de ämnen, som ha samband med kursen, tills vidare sättas på vakans och endast uppehållas med vikarier. Detta gäller ämnena marklära med allmän geologi, allmän jordbrukslära med växtodlingslära och skogslära. Befattningarnas innehavare skulle praktiskt taget helt få sin undervisning förlagd till högskolan.

Kursen avses skola organiseras på följande sätt.

Som föreståndare för kursen skall lantmannaskolans rektor fungera.

Den egentliga praktiken, som skall äga rum på Ökna gård samt på ytterligare 7 närliggande gårdar — överenskommelse härom är träffad — av skilda storleksanordningar och driftsinriktningar, skall beträffande dess olika arbetsmoment successivt föregås av demonstration genom instruktör (en jordbruks- och en skogsbrukssakkunnig) av olika förekommande arbetsmetoder och redskap. Varje vecka skall under ledning av skolans rektor företas en fältvandring med diskussion av genomförda arbeten och åtgärder.

Det dagliga arbetet på praktikgårdarna skall ske under omedelbar ledning och överinseende av respektive gårdars arbetsledare, medan instruktörerna vid successiva besök skola diskutera arbetsmetodiken.

Följes det sålunda uppgjorda programmet, erfordras inga särskilda arrangemang på Ökna, något som från skolstyrelsens sida ej heller gärna skulle medgivits med tanke på att förläggningsen till Ökna måste räknas som ett provisorium. Årskostnaderna kunna under sådana förhållanden beräknas uppgå till följande:

Avlöningar vid kursen:

Arvode åt rektor	1 500
» » agron. instruktör	3 000
» » skoglig instruktör	2 500
» » 8 arbetsledare à 500 kronor	4 000
	Summa kronor 11 000

Medel härför synas böra utgå av delposten »ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter».

Omkostnader vid kursen:

a) *Reseersättningar.* För rese- och traktamentsersättningar till instruktörer m. fl. torde böra beräknas ett belopp av 2 000 kronor per år.

b) *Övriga utgifter.* Under anslagsposten till »övriga utgifter» synes böra upptagas en särskild delpost förslagsvis benämnd »kostnader för praktisk kurs för vissa studerande inom avdelningarna för lantmäteri och väg- och vattenbyggnad». Utgifter avsedda att bestridas från den föreslagna delposten kunna beräknas uppgå till i avrundat tal 7 000 kronor. Beloppet är avsett att bestrida kostnader för lantmannaskolan i anledning av kursens förläggning till skolan. Kostnaderna ha beräknats efter 2 kronor per dag och studerande. Antalet studerande har uppskattats till 22 stycken.

Arvodena åt speciallärarna beräknas till 6 150 kronor för specialläraren i allmän jordbrukslära med växtodlingslära, till 4 500 kronor för specialläraren i marklära med allmän geologi och till 3 400 kronor för specialläraren i skogslära. Härvid har i förstnämnda arvodesbelopp inräknats nuvarande personliga arvodes tillägg å 950 kronor åt specialläraren i jordbrukslära med jordbruksekonomi, docenten, dr phil. J. A. Åslander.

Vad angår första sommarkursen, komma utgifterna under budgetåret 1952/53 att bli mindre än de nyss angivna. Kostnaderna beräknas sålunda:

Avlöningar:

specialläraren i allmän jordbrukslära med växtodlingslära	900
» » marklära med allmän geologi	4 500
» » skogslära	850
rektor	600
agron. instruktör	1 200
skoglig instruktör	1 000
8 arbetsledare	1 600

Omkostnader:

reseersättningar	1 000
övriga utgifter	5 000

Skolans rektor har godtagit en förläggning av ifrågavarande praktiska kurs på sätt kollegienämnden föreslagit.

Överstyrelsen ansluter sig till vad kollegienämnden föreslagit. Vid inrättande av förutnämnda nya speciallärarbefattningar kan nuvarande speciallärarbefattning i marklära med arvode av 3 500 kronor indragas samt fr. o. m. vårterminen 1953 arvoden ått nuvarande speciallärare i skogsekonomi med skogslära samt i jordbrukslära med jordbruksekonomi minskas från 5 500 till 2 600 kronor, respektive från 9 700 till 2 900 kronor.

Omändring av speciallärarbefattningen i fiskerikunskap till speciallärarbefattning i fiskerikunskap med limnologi med arvodeshöjning från 1 900 kronor till 2 200 kronor. Såsom framgår av bilaga till propositionen 1951: 89 hade 1946 års sakkunniga för utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer föreslagit omorganisation av speciallärarbefattningen. *Överstyrelsen* beräknar ökning av befattningshavarens föreläsningsskyldighet från 21 till 28 timmar jämte övningstimmar.

Utökning av den med befattningen som biträdande lärare i lantbruksbyggnadslära förenade undervisningen med ökning av arvodet från 1 450 kronor till 1 750 kronor och med ändring av befattningens benämning till arkitektur I. Enligt detta förslag skall lärarens undervisningsskyldighet, som nu omfattar 21 timmar föreläsningar, utökas med 14 timmar övningar. Som motivering åberopas betydelsen för landet av de byggnadsuppgifter, som behandlas vid undervisningen i ämnet.

Vissa lärartjänster i övrigt. *Överstyrelsen* föreslår vidare inrättande eller ändring av lärarbefattningar enligt följande.

1. Laborator i elektroteknik i Ca 30.
2. Utökning av den med speciallärarbefattningen i regleringsteknik förenade undervisningsskyldigheten med ökning av arvodet.
3. Omvandling av speciallärarbefattningen i förbränningslära II till en speciallärarbefattning i värmeteknik med högre arvode.

4. Utökning av den med speciallärarbefattningen i svenska arkitekturens historia förenade undervisningsskyldigheten med ökning av arvodet.
5. Utökning av den med speciallärarbefattningen i vattenlednings- och avloppsteknik förenade undervisningsskyldigheten med höjning av arvodet.
6. Befattning som biträdande lärare i metallografi.
7. Befattning som biträdande lärare i flygteknik.
8. Befattning som biträdande lärare i teoretisk elektroteknik.
9. Befattning som biträdande lärare i organisk kemi.
10. Ökning av antalet docentstipendier från 8 till 10.

Arvode åt föreståndaren för värme- och kraftcentralen. *Kollegienämnden* har härom anfört i huvudsak följande.

I petita för innevarande budgetår hemställde kollegienämnden, att till föreståndaren för högskolans värmekraftverk skulle utgå ett arvode av 3 000 kronor. I propositionen 89/1951 förklarade föredragande statsrådet, att han icke vore beredd att redan då upptaga detta spörsmål till slutprövning; därmed torde kunna anstå till ett följande år då närmare erfarenheter erhållits om den ökade arbetsbelastning, som föreståndarskapet innebure.

Högskolans värmekraftverk är för närvarande under uppförande. Under denna tid åtnjuter professor L. Malm, som leder arbetet, särskilt arvode från högskolans byggnadskommitté. Från och med budgetåret 1952/53 synes han emellertid i egenskap av föreståndare böra övertaga ansvaret för värmekraftverket. Ur utbildnings- och forskningssynpunkt är det nödvändigt, att dess drift tillrättalägges med hänsyn till dessa önskemål utan att sådana driftåtgärder vidtagas, som få ogynnsamma ekonomiska verkningar med avseende på med Stockholms stad och vissa anslutna förbrukare träffade leveransavtal. De beslut, som i samband härmed måste fattas, måste åvila annan personal än den relativt tillfälliga driftingenjören eller maskinmästarerna, med andra ord åvila en särskild föreståndare.

Varken professorn i ångteknik eller professorn i värmeteori och maskinlära kan anses ha skyldighet att åtaga sig föreståndarskapet för värmekraftverket utan att härför åtnjuta särskilt arvode. I det nu aktuella fallet är det innehavaren av professuren i värmeteknik och maskinlära som handhaft värmekraftverkets planerande och utbyggande, varför denne bör bli föreståndare.

Möjligen skulle man kunna överväga att i stället för arvode låta professorn i fråga åtnjuta viss kompensation i form av minskad undervisningsskyldighet, men detta skulle vara ogynnsammare för de studerande och med säkerhet medföra större sammanlagd kostnad.

Överstyrelsen föreslår ett arvode till föreståndaren för värme- och kraftcentralen av 3 000 kronor per år. *Överstyrelsen* förutsätter emellertid, att detta arvode höjes vid den höjning av arvoden, som torde komma att ske på grund av de allmänna lönehöjningarna inom statsförvaltningen.

Tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter. Delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter är nu uppförd med 933 000 kronor. Med stöd av riksdagens

skrivelse 1951: 50 har Kungl. Maj:t medgivit, att delposten under innevarande budgetår må överskridas med högst 107 000 kronor.

Kollegienämnden har beräknat medelsbehovet för nämnda ersättningar under nästa budgetår till 1 560 000 kronor.

Överstyrelsen föreslår höjning av delposten med 772 000 kronor till 1 705 000 kronor. Överstyrelsen anför i huvudsak följande.

I likhet med kollegienämnden beräknar överstyrelsen för ersättningar åt tillfälliga lärare 68 000 kronor, för licentiatundervisning 25 000 kronor, för vikariatsarvodet vid icke-vakanta professurer 46 000 kronor samt för biträde för uppehållande av rektorsundervisning 22 000 kronor. Det är att märka, att vikariatsarvodena och arvodet åt sistnämnda biträde numera utgå med högre belopp.

För förste assistenter beräknar överstyrelsen 674 000 kronor, därvid överstyrelsen räknar med 4 nya befattningar (en vid vardera av institutionerna för flygplanstatik och flygplanteknik, för kulturteknik samt för matematik II ävensom en såsom hjälp åt en driftingenjör).

Vad beträffar ersättningar åt timavlönade assistenter, har överstyrelsen funnit en provisorisk förbättring av dessa ofrånkomlig. Timarvodet för assistent är nu högst 12 kronor per undervisningstimme i högskolans lokaler och högst 6 kronor per timme för hemarbete. Med anledning av framställning från Chalmers tekniska högskola föreslår överstyrelsen, att nämnda belopp vid båda tekniska högskolorna höjas till 17 kronor respektive 8 kronor 50 öre. I anslutning härtill beräknar överstyrelsen, att för ersättningar åt assistenter vid Stockholms högskolan erfordras 970 000 kronor, varav 285 000 kronor för genomförande av den nu föreslagna arvodesregleringen för assistenter.

Medelsbehovet för ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter skulle alltså uppgå till sammanlagt 1 805 000 kronor. Överstyrelsen har föreslagit, att ifrågavarande anslagsmedel måtte ökas med 772 000 kronor till 1 705 000 kronor. Av höjningen äro 107 000 kronor föranledda av den år 1951 medgivna höjningen av ersättningen åt timavlönade assistenter med 20 procent.

Vid bifall till överstyrelsens förslag skulle 100 000 kronor under nästkommande budgetår behöva tagas i anspråk av »fonden för besparade medel till ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter». Denna fond uppgick den 1 juli 1951 till i runt tal 100 000 kronor. Enligt en inom högskolan uppgjord kostnadskalkyl komma såväl dessa 100 000 kronor som 220 000 kronor, vilka beräknats av studerandeavgifter inflyta till fonden under innevarande budgetår, att helt bli förbrukade under budgetåret.

Överstyrelsen anser nödvändigt att medel tillföras fonden, så att densamma vid nästa budgetårs utgång uppgår till minst 100 000 kronor. Av studerandeavgifter torde för nästkommande budgetår — liksom för detta budgetår — omkring 220 000 kronor kunna beräknas bli tillförda fonden. Av sagda belopp skulle — såsom nämnts — omkring 100 000 kronor behöva tagas i anspråk under budgetåret. Vid bedömning av frågan om fondens storlek bör beaktas, att utgifterna under nästa budgetår kunna komma att överskrida de belopp, som av överstyrelsen beräknats. Dessa äro nämligen i vissa fall knappt tillräckliga.

Vid framläggande av sitt förslag har överstyrelsen förutsatt, att avgifterna från de studerande skola upptagas till oförändrat belopp eller 350 000 kronor.

II. Övrig personal.

Med avseende å högskolans personal i övrigt har *överstyrelsen* framlagt följande äskanden:

Bibliotekspersonal:

1. Överbibliotekarien i Ca 31 uppflyttas till Ca 37.
2. En amanuens (Cf 19) för katalogiserings- och bytesavdelningarna.
3. En expeditivsvakt (Ce 10).

Kansliets personal:

4. Högskolesekreteraren Ca 30 uppflyttas till kanslichef i Ca 33.
5. En kansliskrivare i Ca 15 uppflyttas till registrator i Ca 19, två kontorister i Ce 13 ändras till ordinarie i Ca 13, tre kanslibiträden i Ce 11 ändras till ordinarie i Ca 11, tre befattningshavare med reglerad befordringsgång uppflyttas till kanslibiträden i Ca 11 (beroende på 1947 års biträdesutrednings förslag).
6. Två nya biträden med reglerad befordringsgång (Cf 4—Ce 8).

Intendentskontorets personal:

7. Högskoleintendenten i Ca 30 uppflyttas till ekonomidirektör i Ca 33.
8. En kassör (Ca 15) uppflyttas till Ca 19, ett kontorsbiträde (Ca 4) uppflyttas till kontorist i Ca 13, ett kontorsbiträde (Ca 8) uppflyttas till kanslibitträde i Ca 11, en förste expeditivsvakt (Ca 11) vid post- och godsexpeditionen uppflyttas till kontorist i Ca 13 (beroende på biträdesutredningens förslag).
9. En chaufför i Cg 9 ändras till extra ordinarie i Ce 9.
10. Ett nytt biträde med reglerad befordringsgång (Cf 4—Ce 8).

Avdelningarnas personal:

11. Uppflyttning av fem kontorsbiträden, varav ett i Ca 8, tre i Ce 8 och ett i Cg 8, till kanslibiträden i Ce 11.
12. Fyra nya kanslibiträden i Ce 11.

Institutionsvaktmästare m. fl.:

13. Uppflyttning av en institutionsvaktmästare (Ce 13) till förste instrumentsmakare (Ce 18).
14. Två nya institutionsvaktmästare i Ce 13.
15. Till extra arbetshjälp vid institutionerna för vägbyggnad 3 500 kronor, flygmotorteknik 5 000 kronor, järnets bearbetning och behandling 6 000 kronor, arkitektur I 4 000 kronor samt teknisk organisk kemi ytterligare (6 000 — 5 000 =) 1 000 kronor.
16. Uppflyttning av en förste expeditivsvakt i Ca 11 till uppsyningsman i Ca 14.
17. Uppflyttning av en expeditivsvakt i Ca 9 till förste expeditivsvakt i Ca 11.
18. Driftsingenjör, tillika laborator, i Ce 30.
19. Ökning av medelsanvisningen för laboratoriebiträden från 35 000 till 60 000 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

15. Extra arbetshjälp vid vissa institutioner. *Kollegienämnden*, till vars förslag *överstyrelsen* anslutit sig, har bland annat hemställt, att tidigare anvisade 5 000 kronor för extra arbetshjälp vid institutionen för teknisk organisk kemi måtte ökas med 1 000 kronor, enär det för närvarande icke är möjligt att förvärva en mekaniker med för arbetet vid institutionen tillfredsställande utbildning för 5 000 kronor per år. För extra arbetshjälp vid institutionen för arkitektur I har kollegienämnden äskat 4 000 kronor samt såsom skäl härför i huvudsak anfört:

Vid institutionen iordningställes för närvarande en mindre verkstad med cirkelsåg, rikthyvel, bandsåg och bandslipmaskiner. Avsikten är att de studerande i samband med undervisningen själva skola utföra vissa snickerier samt modeller. Det är emellertid givet att de studerande icke utan ledning kunna hantera dessa maskiner och därför erfordras, att en erfaren snickare eller slöjdlärare anställles.

16. Uppflyttning av en förste expeditionsvakt till uppsyningsman. *Kollegienämnden* har härom anfört i huvudsak:

Vid högskolan pågår undervisning under terminerna dagligen kl. 8—21. Denne förste expeditionsvakt skall tillse, att lokalerna äro iordningställda vid undervisningens början samt sedan hela dagen övervaka, att lokaler finnas tillgängliga för de olika undervisningsgrupperna. Han måste för detta ändamål vid terminens början uppgöra lokallistor och fördelning av hörsalarna. Han tjänstgör därjämte som högskoleintendentens biträde vid tillsyn av högskolans byggnader, vägar, gårdsrenhållning, reparation av inventarier m. m. Han har även att göra anmälan om erforderliga byggnadsreparationer, visa hantverkare till rätta o. d. Med hänsyn till omfattningen och storleken av högskolans byggnader ställa dessa uppgifter stora krav på befattningshavaren. För inom högskolans olika byggnader boende har han att utöva vicevärdskap. Han tjänstgör även som materialförvaltare för städningsmaterial, renhållningsmedel m. m.

Av det anförda framgår att denne befattningshavare i viss mån intar en förtroendeställning. Hans lönegradsplacering är alldeles för låg. Som jämförelse må nämnas att vid pensionsstyrelsen finnes en materialförvaltare, vid naturhistoriska riksmuseet en uppsyningsman och vid riksräkenskapsverket en materialförvaltare, samtliga placerade i Ca 14.

Överstyrelsen förordar liksom i sina anslagsäskanden för budgetåren 1948/51 uppflyttning av förste expeditionsvakten i lönegraden Ca 11 till lönegraden Ca 14, därvid tjänstebenämningen, i enlighet med vad statens lönenämnd i remissutlåtande över detta förslag år 1948 anfört, torde böra bli uppsyningsman.

19. Laboratoriebiträden. *Kollegienämnden* har begärt ökning av medelsanvisningen härför från 35 000 till 100 000 kronor. Institutionernas äskanden avse ännu högre belopp. *Överstyrelsen* föreslog för innevarande budgetår en medelsanvisning av 50 000 kronor. Då det torde vara ofrånkomligt att höja ersättningarna till ifrågavarande personal, har överstyrelsen ansett motiverat att för nästkommande budgetår äska 60 000 kronor.